

Täysistunto

Keskiviikko 6.5.2026 klo 14.00—21.32

7. Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030

Valtioneuvoston selonteko VNS 3/2026 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan, jolle muut erikoisvaliokunnat voivat antaa lausunnon viimeistään 22.5.2026.

Valtiovarainministeri Riikka Purra esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen varattujen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään yksi ryhmäpuheenvuorokierros, jossa puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Muut ennakolta varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä, ja niiden pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuiden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.14 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus antaa eduskunnalle nyt viimeisen varsinaisen julkisen talouden suunnitelmansa vuosille 2027—2030. Talouden tilanne on kahtiajakoinen: Yhtäältä viimeiset arviot tämän vuoden toteutuneesta talouskehityksestä olivat poikkeuksellisen lupaavia. Toisaalta valtiovarainministeriön ennuste ennakoi, että julkisen velan suhde bkt:hen nousee 100 prosenttiin vuosikymmenen loppuun mennessä. Valtiontalouden alijäämä on ennusteen mukaan vuosikymmenen lopulla yli 17 miljardia. Virallisen luottoluokituksen näkymä vaihtui negatiiviseksi hiljattain. Se ennakoi luokituksen laskua lähitulevaisuudessa. Julkisen talouden luvut ovat hirvittäviä ja tarkoittavat sitä, että säästämiseen ei todellakaan ole tulossa muutosta, toisin kuin politiikan seireenit ovat lupailleet. Ensi kauden yli kymmenen miljardin säästöurakka on valtaisa ja tulee tarkoittamaan sekä vaikeita päätöksiä että muita hankaluuksia mille tahansa hallitukselle.

Hallitus on sopeuttanut julkista taloutta vuoden 2027 tasossa suoraan noin 6,5 miljardilla eurolla. Samaan aikaan meidän on ollut pakko lisätä puolustusmenojen momenteille rahaa — edelleen lisää tässä riihessä. Soteen olemme laittaneet lisää rahaa yli neljä miljardia euroa. Korkomenot ovat nousseet rajusti, koska yleinen korkotaso on normalisoitunut ja kymmenien vuosien velkaantuminen alkaa näkyä. Yli kuusi miljardia pelkkiin valtionlainan korkomenoihin vuosikymmenen lopussa on posketon määrä — toivottavasti sen huomioivat kaikki nekin, jotka kertoivat, että velkoja ei tarvitse maksaa takaisin,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

ja ne, jotka luottivat nollakorkojen ihmeelliseen vetovoimaan. Lisäksi olemme kyenneet alentamaan verotusta ja tekemään kunnianhimoisia kasvutoimia ja uudistuksia.

Jatkoimme säästötalkoita ja vastuullista talouspolitiikkaa kehysriihessä. Päätimme noin 540 miljoonaan vuoden 2030 tasolla kasvavista uusista säästötoimista. Nämä korvaavat eli kohdentavat uudelleen yksittäisiä aiemmin linjattuja sosiaali- ja terveydenhuoltoon kohdistuneita säästöjä sekä tuloihin vaikuttaneita toimia. Uusilla julkista taloutta vahvistavilla toimilla myös rahoitetaan nyt päätettyjä panostuksia ja kasvutoimia. Merkittävimmät säästöt kohdistuvat valtionhallintoon. Menojen tasoja alennetaan, ja lisäksi vuodesta 2027 lähtien otetaan käyttöön asteittain kasvava tuottavuuteen kannustava määrärahavähennys. Säästövaikutus on ensi vuonna 60 miljoonaa euroa ja vuonna 2030 nousee 166,5 miljoonaan euroon. Koko kaudella olemme tehneet valtionhallinnon säästöpäätöksiä jo 700 miljoonalla, mutta on selvää, että näitäkin tullaan ensi kaudella jatkamaan.

Kyllä, kun viilaamme valtiota pienemmäksi, sillä on myös jonkinlainen negatiivinen vaikutuksensa kasvuun, nimittäin lyhyellä aikavälillä, mutta toisaalta maan, jonka julkiset menot ovat yli 58 prosenttia bkt:stä, sietääkin kyllä viilata valtiota pienemmäksi. Olemme toki havainneet, että vasemmalla näin ei ajatella. Tämä hallitus tavoittelee kuitenkin kasvua ennen muuta yksityiselle sektorille.

Arvoisa puhemies! Suhanne on ollut poikkeuksellisen heikko tälle hallitukselle. Tullisodat, jatkuva Ukrainan sota, Persianlahti, vaikeuksissa oleva Eurooppa — epävarmuutta riittää. Olemme tehneet hankalissa oloissa kuitenkin myös kasvupolitiikkaa ja tarpeellisia uudistuksia koko kautemme ajan. Vielä viimeisestä kehysriihestä saimme liikkeelle hyviä päätöksiä, joilla pyrimme notkistamaan jähmeää tilannetta: Aloitamme isoja väylähankkeita. Satojen miljoonien tiehankkeiden lista on taas kehysriihen päätösten myötä pidempi. Panostamme erityisesti Itä-Suomeen. Hallitus päätti myös isosta korjausrakentamisen paketista. Taloyhtiöiden korjausrakentamista vauhditetaan yli 100 miljoonalla eurolla tavoitellen yli miljardin sykäystä rakentamiseen. Kotitalousvähennyksen määrää korotetaan väliaikaisesti. Rakentamisen paketissa teemme asiat fiksusti. Tuemme juuri korjausrakentamista, emme uusien, tyhjäksi jäävien asuntojen rakentamista. Ydinvoimassa etenemme samoin. Hallituksen tahtotilana on edistää pienten modulaaristen ydinreaktoreiden nopeaa käyttöönottoa esimerkiksi puhtaan kaukolämmön tuotannossa. Samoin nuorten asunnonhankintaa helpotetaan asp-lainojen ehtoja keventämällä. Otamme viimein käyttöön raskaan liikenteen ammattidieselin. Maanpuolustukseen laitetaan lisää melkein kaksi miljardia ja droonitorjuntaan poliisille ja Rajavartiolaitokselle yhteensä 50 miljoonaa. [Välihuutoja]

Arvoisa puhemies! Päätimme myös korjata viime kaudella katastrofaaliseksi säädetyn yrittäjien eläkelain. Uudistuksemme vahvistaa yrittäjyyden edellytyksiä ja antaa yrittäjille tilaa kasvattaa liiketoimintaansa. Yritystoiminnasta tulee houkuttelevampaa, ja valinnanvapaus kasvaa. Yrittäjä voi valita eläkemaksunsa perusteeksi joko yritystoiminnan veronalaiset ansiotulot tai nykyisen laskennallisen YEL-työtulon. Uudistuksemme korjaa merkittävän epäkohdan: se laskee YEL-maksuja valtaosalla yrittäjistä, erityisesti alimpien tulojen kohdalla. Kun eläkeyhtiöiden laskurit eivät enää pakota pienituloisia yrittäjiä ylisuuriin maksuihin, käteenjäävä tulo kasvaa. Uudistus ei ole täydellinen, mutta se on tässä tilanteessa paras mahdollinen ja ennen kaikkea parannus vanhaan. Muitakin yrittämisen hyviä päätöksiä saimme tehtyä: Päätimme nostaa yrittäjävähennyksen viidestä prosentista 5,5 prosenttiin pienempiä yrityksiä tukemaan. Lisäksi teimme startup-kentän pitkään toivoman muutoksen työsuhdeoptioiden verotuksen ajankohtaan. Saimme aikaan myös merkit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

täviä muita päätöksiä, liittyen esimerkiksi työllisyystoimiin nuorille ja pitkäaikaistyöttömille, liikenteen tukemiseen ja energiahuoltovarmuuden turvaamiseen uudella turvetuotannon kokonaisuudella.

Arvoisa puhemies! Hallitus jatkaa siis järkevän talouspolitiikan tiellä. Sopeutamme valtion käyttötaloutta ja toisaalta vauhditamme julkisia investointeja matalasuhdanteessa ja jatkamme kasvutoimia. Vuosi sitten päätimme mittavista veronkevennyksistä työhön ja yrittämiseen. Karsimme edelleen toissijaisia menoja muun muassa järjestöavustuksista ja kehitysavusta.

Vasemmisto-oppositio ei sen sijaan ole tuonut yhtä ainoaa uskottavaa vaihtoehtoa julkisen talouden tasapainottamiseen. [Timo Harakka: No joo!] SDP ei ole varma edes itsensä kanssa siitä, pitäisikö vaatia lisää leikkauksia vai vastustaa niitä. Sillä ei ole vaihtoehtoa tämän hallituskauden toimille eikä linjaa seuraavalle. Jopa iltapäivälehdessä kerrottiin, että SDP:n talouspolitiikan linjasta ei ota selvää erkkikään, ja se on jo aika paljon se. [Timo Harakka: Jopa iltapäivälehdessä!] Minä ymmärrän, arvoisa puhemies, tätä opposition eksistentiaalista kriisiä. Nimittäin sitoutuminen näihin parlamentaarisiin velkasääntöihin tarkoittaa yli kymmenen miljardin sopeutusta ensi vaalikaudella. Jos on nyt kolme vuotta vastustanut jokaista hallituksen säästöä ja huutanut kurkku suorana kylmää ja kovaa saksipolitiikkaa, saattaa vähän kylmältä tuntua lähteä tekemään vielä suurempaa ”reilua vaihtoehtoa” ilman yhtään vaihtoehtoa. Siksi oppositio hyökkää niin kovaa. Sillä peitetään täydellinen neuvottomuus. Ja jos ei leikata, sitten verotetaan. Ehkä crémant-sosialismissa halutaan kerätä miljardit työstä, yrittämisestä, innovoivilta ja tuottavilta yrityksiltä ja kansalaisilta, kuten vasemmiston ajatuspaja ehdotti, kun ei sitä EU:ltakaan saada — toisin kuin SDP:n mallivaltiokeeseen ottamassa sosialistien johtamassa Espanjassa. En usko, että vasemmisto-opposition puolueet kykenevät sopeuttamaan kymmenen miljardin edestä. [Hälinää] Se on käsitteellinen mahdottomuus, jos kerran punainen lanka on ollut aina menojen ja verojen lisääminen, ei vastuullinen talouspolitiikka, jossa mietitään tulevia sukupolvia.

Arvoisa puhemies! Ylivelkaantuminen on vaarallista, ja luottoluokituksen tippuminen kertoo siitä, että valtion velkaantumisesta pitää olla aidosti huolissaan. Minulla ja koko maalla olisi helpompaa, jos huoli olisi ymmärretty ajoissa. Niin ei tapahtunut. [Timo Harakka: Teillä on valta!] Nyt me sitten säästämme ja rakennamme kasvua tilanteessa, jossa mitään puskureita ei ole. Eikä kyse ole lopulta edes EU:n alijäämämenettelystä. Kyse on Suomen tulevaisuudesta, luottamuksesta järjestelmään, siitä, että valtio saa lainaa markkinoilta ja kohtuullisella korolla. Suomen valtionvelan korkoero on jo lähtenyt eriytymään Saksan koroista, ja se kertoo siitä, että aikaa ei ole hukattavaksi. [Perussuomalaisten ryhmästä: Se pitää paikkansa!]

Oppositio peräänkuuluttaa hallituspolitiikalle suunnanmuutosta. Kuitenkin kaikki kovan tason kansainväliset talousinstituutiot, kuten IMF, pitävät talouspolitiikkamme linjaa lähtökohtaisesti oikeana. Tätä kaikkea ei tarvita siis suinkaan vähemmän, vaan tätä kaikkea tarvitaan enemmän. Sieltä se sitten kovalla työllä aukeaa, parempi tulevaisuus — ei valittamalla, ei huutamalla, vaan kovalla työllä ja rohkealla vastuunkannolla. Suomen ei pidä joutua ulkopuolisten talutusnuoraan, ei ulkopolitiikassa, ei talouspolitiikassa. Suvereni-teettimme turvaamiseen tarvitaan vakavasti otettava talouslinja, ei seireenien laulua. — Kiitos. [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri Purra. — Sitten siirrymme ryhmäpuheen-vuoroihin. — Edustaja Heikkinen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

14.24 **Janne Heikkinen kok** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuulun sukupolveen, jossa läpi aikuisiän talouskasvu on ollut jäissä ja ylijäämäiset budjetit ovat vain hatara muisto nuoruudesta. Suunnanmuutosta ei olla aiemmin oltu valmiita tekemään. Onneksi Orpon hallitus on kääntänyt kurssin tuomalla Suomeen velkajarrun. Presidentti Niinistö on todennut velan vaaroista viisaasti: ”Velkaantumisen suhteen ollaan hyvin huolestuttavassa tilanteessa. Huolta lisää se huolettomuus, jolla velkaantumiseen suhtaudutaan.” Edellisen vasemmistohallituksen aikaan suhtautuminen velkaantumiseen oli vastuutonta. Ajateltiin, että velalla ei ole väliä. Uskoa valettiin valtavirran taloustieteen ulkopuolisiin teorioihin, humpuukiteorioihin. Lisävelkaa otettiin kymmeniä miljardeja euroja, joista iso osa ei liittynyt koronaan eikä Venäjän hyökkäyssotaan. [Timo Harakka: Kuinka iso?] Kaikki poliittiset riidat sovittiin velkarahalla. [Timo Harakka: Kokoomus vaatii enemmän velkaa!]

Arvoisa puhemies! Velkaantumisen raju hinta näkyy nyt raadollisella tavalla. Vain muutama vuosi sitten korkomenot olivat alle miljardin, mutta vuosikymmenen loppuun mennessä ne ovat nousemassa jo yli kuuden miljardin euron. Tämä on aivan järkyttävä luku. [Anne Kalmarin välihuuto] Korkojen ohella velkaantumista lisäävät etenkin puolustuksen sekä hyvinvointialueiden rahoituksen kasvu. Puolustuksesta emme etulinjan maana voi tinkiä. Siksi aloitimme Maavoimien uudistamisen etuajassa ja hankimme uudet hävittäjät. Lisäksi olemme jatkaneet päämäärätietoisesti Ukrainan tukemista. Väestön ikääntymistä ei voi muuksi muuttaa. Hallitus panostaa tänä vuonna sosiaali- ja terveyspalveluihin neljä miljardia euroa enemmän kuin Rinteen ja Marinin hallitus. [Ritva Elomaa: Oho!]

Arvoisa puhemies! Velkaantumisen taittamisessa on kyse perusarvoista. Yhteiskunta on ketju, joka kietoo yhteen niin menneet, nykyiset kuin tulevat sukupolvet. Meidän on varjeltava sitä hyvää, jonka olemme saaneet. Samalla meidän on tehtävä kaikkemme, jotta jätämme yhteiskunnan vielä parempana tuleville sukupolville. Raju velkaantuminen ja korkomenojen kasvu uhkaavat tiputtaa pohjan kaikelta muulta. Siksi halusimme, että meidän vuorollamme neuvotellaan sopimus velkajarrusta, johon kaikki vastuulliset puolueet ovat sitoutuneet.

Arvoisa puhemies! Vaikean taloudellisen tilanteen keskellä arvot punnitaan. [Anne Kalmarin välihuuto] Kokoomuksen johdolla on palautettu työnteon, yrittämisen ja ahkeruuden arvostus kunniaan. Samalla puolustusta, sisäistä turvallisuutta ja kotimaista ruoantuotantoa on suojattu keskellä mittavia sopeutuspaineita. Orpon hallitus on ruokkinut kasvua kymmenillä suurilla ja sadoilla pienillä uudistuksilla. Me kevennämme työnteon verotusta tämän kauden aikana 1,5 miljardilla eurolla. Uudistamme työmarkkinoita, puramme kilpailun esteitä ja parannamme yrittäjyyden edellytyksiä. Tehdyt uudistukset kantavat hedelmää suhdanteen piristyessä.

Arvoisa puhemies! Orpon hallitus on pitänyt budjetin kehyksistä kiinni koko kautensa ajan, vaikka elämme nyt monien šokkien aikaa: Venäjä jatkaa brutaalia hyökkäyssotaansa Ukrainassa. Trumpin hallinto on lisännyt maailmanpolitiikan epävarmuutta. Viimeisimpänä hyökkäys Iraniin voimisti kierrettä entisestään. Kaikki tämä on saanut kotitaloudet ja yritykset ymmärrettävästi varovaisiksi. Kriiseistä toipumista on heikentänyt Suomelle raskaasti epäedullinen koronaelvytyspaketti. Rinteen—Marinin vasemmistohallitus neuvoteli Suomelle noin neljän ja puolen miljardin euron nettotappiot, kun esimerkiksi Espanja sai suoraa avustusta yli 80 miljardia euroa. Muut kiittivät ja suomalaiset kuittasivat. [Timo Harakan välihuuto]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Arvoisa puhemies! Jos talouden sopeuttaminen ja yhteiskunnan uudistaminen olisi aloitettu aiemmin, ei kriisien vaikutus Suomeen olisi näin kova. Orpon hallitus on tehnyt suuren työn velkaantumisen hillitsemiseksi, mutta työtä jää myös tuleville hallituksille. [Timo Harakka: Äänestittekö te sitä vastaan?] Suomalaiset tarvitsevat luottoa ja toivoa tulevaan. Meillä on yhä kaikki menestymisen mahdollisuudet. Vastuunkanto ja vaikeat päätökset eivät ole helpoin tie, mutta tätä työtä tehdäänkin Suomen eikä suosion vuoksi. [Timo Harakka: Kyllä nyt pääministeriä hävettää!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

14.29 Jenna Simula ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkisen talouden korjaaminen vaatii ainakin kahden vaalikauden työn, ja se on jokaisen puolueen tiedossa. Edeltäjä, Marinin—Saarikon tuhlajahallitus, oli täysin kyvytön tekemään oikeastaan yhtään mitään julkisen talouden korjaamiseksi. [Pia Viitasen välihuuto] Päinvastoin: rahareikiä synnytettiin lisää.

Maailmanlaajuiset kriisit ja koko Euroopan turvallisuusympäristön hyökkäyssodalla muuttanut roistovaltio Venäjä eivät niin ikään helpota tilannetta. Hallitus on joutunut korjaamaan pitkään kertynyttä velka- ja menoperintöä äärimmäisen vaikeassa maailmantilanteessa. Venäjä jatkaa edelleen, jo viidettä vuotta, tuhoamista, raiskaamista, murhaamista ja kiduttamista Ukrainassa, mikä ei vaadi meiltä ainoastaan ukrainalaisten tukemista ja tärkeiden oppien ottamista vaan myös puolustuksemme kehittämistä ja siihen panostamista sekä koko suomalaisen yhteiskunnan varautumisen parantamista.

Jos yhteiskuntarauha järkkyy ja sisäinen turvallisuustilanne pettää, meillä ei ole mitään. Jos rajamme tai puolustuksemme pettää, meillä ei ole mitään. Jos kykymme tuottaa ruokaa tai huoltovarmuutemme pettää, meillä ei ole mitään. Mikäli valtiontalous romahtaa, meillä ei ole mitään. [Mikko Savolan välihuuto] Aika perimmäisiä asioita, joista kaiken tämän keskellä me huolehdimme. Sitten joku kehtaa vielä väittää, ettei mistään järjestöavustuksista voisi säästää. Tuensaajissa on ollut syyrialaista ystävyysseuraa, afrikkalaisyhdistyksiä, Lähi-idän naistenyhdistystä, somaleiden perheyhdistystä, somalinaisten kehitystä ja somalialaisliittoa. Ei niillä ole suomalaisten peruspalveluiden kanssa yhtään mitään tekemistä. [Välihuutoja]

Arvoisa puhemies! Me perussuomalaiset korostimme ennen viime eduskuntavaaleja, että menoleikkaukset on kohdistettava ennen kaikkea valtion toissijaisiin menoihin. Tätä linjaa olemme hallituksessa edistäneet. Kehitysavusta on leikattu ennätykselliset 1,3 miljardia euroa. Valtionhallintoon kohdistetaan liki 700 miljoonan euron säästöt. [Sofia Virta: Huomaa, että vaalit lähestyy!] Ylen rahoitusta on leikattu. Verotusjärjestelmää on muokattu yksinkertaisemmaksi ja byrokratiaa purettu. Unohtamatta tietenkään maahanmuuttopolitiikan kiristyksiä, jotka vähentävät yhteiskunnalle kalliiksi tulevaa maahanmuuttoa entisen ”rajat auki koko maailmalle” -sekoilun sijaan.

Vaikeasta lähtötilanteesta huolimatta hallitus on kyennyt tekemään lukuisia suomalaisten elämää helpottavia päätöksiä. Työn ja yrittämisen verotusta on kevennetty, autoilun verotusta on madallettu historiallisen paljon, [Mikko Savola: Se onkin halpaa!] ja maatalouden kannattavuutta parannetaan lakimuutoksien avulla. [Mikko Savola: Tervetuloa viljelijäksi!] Kokonaisturvallisuudesta on pidetty huolta, peruskoulun rahoitusta kasvatettu, ja vaikka kuinka isoon ääneen opposition huutokuoro eturivissä melskasi, hyvinvointialueiden rahoitus on kasvanut. [Pia Lohikosken välihuuto]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Arvoisa puhemies! Nyt oppositio ilmoitti vappuna yrittävänsä ihan tosissaan kaataa hallituksen. Mitäpä meinasitte tarjoilla vaihtoehdoksi? [Timo Heinonen: Vappusatasta!]

SDP harrastaa sika säkissä -politiikkaa. Olette mukana velkajarrussa — vaaditte yhdellä kädellä lisää leikkauksia ja samalla vastustatte niitä toisella. Haluatte lisää ilmastotekoja, siis lisää syytä kurittaa suomalaisia ties minkälaisilla uusilla veroilla ja kustannuksilla. Mistä SDP kaivaa säästöt? Kukaan ei tiedä, koska ette pääse siitä edes keskenänne yhteisymmärrykseen. [Timo Heinonen: Ei nyt saivarrella!] Jos jokin kohdallanne on varmaa, niin veronkorotukset.

Keskusta on ilmeisesti kysynyt tyhjän paperin täytteeksi apua tekoälyltä. Atk-kortin käiväminen ratkaisuksi valtiontalouden ongelmiin on yhtä surkea ehdotus kuin harrastaminen maahanmuuttopolitiikka. Tekoälytanssivideot eivät nyt auta, hyvä keskusta. [Välihuutoja]

Arvoisa puhemies! Valtio velkaantuu, ja säästöjä on tehtävä vieläkin enemmän ensi kaudella, eikä sitä tosiasiaa pääse karkuun kukaan. Pahinta, mitä tämän maan julkiselle taloudelle, palveluille ja suomalaisten lompakoille voisi tapahtua, olisi se, että valtaan nousisi velkajarrua vastustava vasemmistoliitto, ”kaikki kyllä kelpaa” -keskusta ja kannatusmitausten suosikki, vaihtoehtoon edelleen panttaava SDP — puolue, jossa keskitytään suomalaisten asioiden hoitamisen sijaan lähinnä kalistelemaan sarvia ja kruunuja keskenään. [Puhemies koputtaa] Sellaista hallitusta me perussuomalaiset emme toivo tälle maalle [Puhemies koputtaa] emmekä yhdellekään suomalaiselle. [Ben Zyskowicz: Ei saa pelotella!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

14.35 **Aki Lindén sd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, äräde talman! Viime eduskuntavaalien jälkeen sorvattiin Säätytalolla ohjelmaa tälle vaalikaudelle. Hallituspuolueilla oli kova usko, että velkaantuminen taitetaan ja Suomen talous saadaan nousuun. Lääkkeiksi valittiin suurituloisten veronkevennykset, sosiaaliturvan leikkaukset ja työmarkkinoiden sanelupolitiikka.

Kuluneet kolme vuotta ovat viimeistään osoittaneet, että valittiin väärät lääkkeet. Ei tullut 100 000:ta uutta työpaikkaa, ei tullut talouskasvua, velkaantuminen ei taittunut. Tuli Euroopan epäonnistunein talouspolitiikka ja unionin korkein työttömyys. Samalla velka nousi ennätyslukemiin. Nyt ihmisiä patistetaan sosiaaliturvan ja koulutuksen leikkauksilla työpaikkoihin, joita ei kerta kaikkiaan ole olemassa. Voiko suuremmin epäonnistua? [Timo Harakka: No ei kyllä voi!]

Pääministeri on vakuuttanut, että sopeutustoimissa keneltäkään ei vaadita kohtuuttomia, mutta monet leikkaukset ovat osuneet samoihin heikossa asemassa oleviin ihmisiin. Pienituloisten määrä on kasvanut 120 000:lla, heistä 30 000 on lapsia.

Epävarmuus kalvaa myös keskiluokkaa. Työttömyyden noustua lähes 350 000:een ja työttömyysturvan heikentyessä leviää pelko niidenkin keskuuteen, joilla vielä on töitä. Tällöin ei uskalleta kuluttaa kuin pakollisiin menoihin. Asuntokauppa tyrehtyy. Luottamus rapautuu. Tämä on se tuntematon jarru, joka ehkäisee nousun alkamista.

Arvoisa puhemies! Hallitus vetoaa aina heikkoon suhdanteeseen ja kansainvälisiin kriiseihin. On totta, että näillä on vaikutusta energian hintoihin ja ihmisten mielialoihin, mutta ne eivät yksin selitä maamme talouden jäämistä jälkeen muusta Euroopasta. Hallituksen omat toimenpiteet ovat myös pahentaneet tilannetta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Työmarkkinapolitiikassa hallituksen koventunut linja on syönyt luottamusta. Julkisten palvelujen leikkaukset ovat lisänneet työttömyyttä. Suurituloisten veroalennukset ovat kasvattaneet valtion velkaantumista ja korkomenoja. Työttömyysturvan suojaosan poisto vähentää työvoiman tarjontaa.

Terveysturvassa toteutetaan kummallisinta terveysturvapolitiikkaa ikinä. Terveysturvajonoja pidennetään, asiakasmaksuja korotetaan ja rahaa ohjataan satoja miljoonia yksityiseen terveysturvaan muutamien suurimpien kaupunkien varakkaimmalle väestölle. [Timo Heinosen välihuuto]

Tälle on vaihtoehto. Se on työn ja toivon vaihtoehto, luottamuksen lisäämisen vaihtoehto.

SDP on johdonmukaisesti tällä kaudella, joka ikinen vuosi, esittänyt vaihtoehdon hallituksen politiikalle. [Arto Satosen välihuuto] Niissä velkaa otetaan vähemmän mutta sopeutuksen taakka jaetaan oikeudenmukaisemmin. Kaikille vastustamillamme hallituksen leikkauksille olemme esittäneet korvaavan sopeutustoimen. Tämä on sitä oikeudenmukaisuutta, jota hallituksen politiikka ei ole ihmisille tarjonnut. Tällä rakennetaan luottamusta.

SDP:n vaihtoehdossa palautamme työttömyysturvan ja asumistuen suojaosat emmekä hyväksy rajuja terveysturvan maksujen korotuksia. Esitämme useita toimenpiteitä asuntokaupan vauhdittamiseksi. Vihreä siirtymä ei ole meille uhka vaan mahdollisuus. [Arto Satonen: Ja mitkä olikaan säästötoimet?] Tätä on toistuvasti korostanut myös teknologiateollisuus. Siksi suuntaamme rahoitusta puhtaan energian investointeihin. [Timo Heinonen: Lisää hitasasuntoja!]

Verotuksella paitsi rahoitetaan julkisia menoja puolustuksesta kirjastoihin myös vähennetään eriarvoisuutta. Siksi esitämme listaamattomien yritysten osinkoverotuksen uudistamista, yritystulokien perkaamista, suurituloisten verotuksen progression pitämistä vuoden 2025 tasolla ja erityisesti hallituksen härkähäiskäisesti ajaman yhteisöverolennuksen perumista.

Arvoisa puhemies! Hallituksen viimeinen kehysriihi jäi näpertelyksi, vaikka tilanne olisi edellyttänyt käännteentekeviä ratkaisuja. Nyt hallitus jättää seuraajalleen perinnöksi ennätysvelkaantumisen, konkurssisunamin ja järkyttävän korkean työttömyyden. Sama hallitus vaatii oppositiolta leikkauslistojen esittämistä ensi vaalikaudelle, vaikka se itse ei ole halukas tai kyvykäs muuta kuin kauhistelemaan edessä olevaa urakkaa maan talouden korjaamisessa.

Tämä hallitus on epäonnistunut ja lyönyt hanskat naulaan. Se tarjoilee viimeisiä namuja omille eturyhmilleen. Samalla se viime töikseen tyhjentää valtion kassan ja jättää karmaisevan velkavuoren, yli 17 miljardia vuodessa, seuraajalleen.

Tätä rakasta isänmaata tämä hallitus ei saa nousuun. [Minja Koskela: Ei saa seuraavaan!] Suomi ansaitsee parempaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalli, olkaa hyvä.

14.40 **Eeva Kalli kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toimeentuloa, sitä tämä maa nyt tarvitsee, kyllä, lisää työpaikkoja, mutta myös sitä, että me tulemme toimeen keskenämme: ei toista ilman toista. [Jani Mäkelä: Sen takia te teitte välikysymyksen!] Suomi ei nouse vastakkainasettelulla. Suomi nousee yhteistyöllä — ja vain sillä.

Kaikki kaikessa on luottamus. Se pitää jälleenrakentaa: koteihin ja työpaikoille, kautta maan. Suomalaisten ihmisten pitää voida taas uskoa Suomeen, suomalaisten yritysten pi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

tää voida taas uskoa Suomeen — siihen, että kyllä kaikki järjestyy, siihen, että tämän maan parhaat päivät ovat vielä edessäpäin.

Arvoisa puhemies! Isoin vastuu luottamuksen palauttamisessa on meillä päättäjillä. Kun Suomi on näin vakavassa paikassa, ylimielisyyteen ei luulisi olevan kenellekään varaa — kaikkein vähiten heillä, joilla on kaikkein eniten valtaa.

Nyt käsiteltävänä olevassa julkisen talouden suunnitelmassa hallitus kaavailee, että valtio ottaisi lisävelkaa 64 miljardia euroa vuoteen 2030 mennessä. Julkisen talouden suunnitelmasta käy ilmi, ettei hallitus ole kyennyt saavuttamaan yhtäkään hallitusohjelman keskeisistä taloustavoitteista: ei työllisyydessä, ei velkaantumisen taittamisessa, ei talouden tasapainottamisessa. Tästä huolimatta, en valitettavasti kuullut hitustakaan nöyryyttä valtiovarainministerin puheenvuorossa enkä kokoomuksen tai perussuomalaisten ryhmäpuheenvuoroissa, en tosiasioiden tunnustamista, saati valmiutta yhteistyöhön.

Hallitus perustelee tilannetta suhdanteilla, [Arto Satosen välihuuto] mutta tuntuvat ne suhdanteet muuallakin Euroopassa. Silti juuri Suomessa on kaikkein korkeimmaksi kasvanut työttömyys. Tällä menolla ei saada aikaan ratkaisuja yhteisiin ongelmiin. Tällä menolla suomalaisille ei tule työtä, turvaa ja tulevaisuudenuskoa. Kun parasta, mihin hallitus pystyy, on sen itse tekemiensä leikkausten osittainen peruminen, kuten kotitalousvähenyksen ja työmatkavähennysten osalta nyt sentään tehdään, on selvää, ettei tämä riitä. Tarvitaan enemmän.

Arvoisa puhemies! On uuden politiikan, uuden johtajuuden ja uuden yhteistyön aika.

Suunnanmuutos tarkoittaa, että parannamme yhdessä etenkin pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksia kasvaa, investoida ja työllistää. Siksi keskusta helpottaisi ensimmäisen työntekijän palkkaamista sivukuluja keventämällä ja uudistaisi yhteisöverotusta tavalla, jossa yrityksen sisään jätettäviä voittoja verotettaisiin kevyemmin kuin ulosjaettavia. Nämä toimet kannustaisivat kasvuun, investointeihin ja työllistämiseen. [Juho Eerolan välihuuto — Arto Satosen välihuuto]

Suunnanmuutos tarkoittaa, että käänämme yhdessä kaikki kivet nuorten tulevaisuudenuskon palauttamiseksi ja nuorisotyöttömyyden nujertamiseksi. Siksi keskusta toteuttaisi nuorten takuutyön, joka takaisi kaikille vastavalmistuneille nuorille työpaikan.

Suunnanmuutos tarkoittaa myös, että turvaamme yhdessä terveydenhoidon, vanhustenhoivan ja muut arjen palvelut tasa-arvoisesti kaikkialla maassa. [Juho Eerola: Niin kuin tämä soteuudistuskin!] Suomen on oltava maa, jossa voi luottaa siihen, että hoitoon pääsee ja apua saa, kun sitä tarvitsee. Suomen on oltava maa, jossa kenenkään ei tarvitse pelätä vanhenemista. Siksi keskustan tavoite on omalääkäri jokaiselle suomalaiselle ja perhehoidon lisääminen huolenpidossa ikäihmisistä. [Juho Eerolan välihuuto]

Arvoisa puhemies! Pois luottamuslamasta, vastakkainasettelusta yhteistyöhön, työtä, turvaa ja tulevaisuudenuskoa, lisää inhimillisyyttä ja empatiaa, pidetään kaikki mukana, luottamuksen jälleenrakennusta: Siinä on Suomelle uutta suuntaa. Siinä on toivon tietä. [Petri Honkonen: Vaikea olla eri mieltä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

14.46 **Saara Hyrkkö vihr** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos politiikan ainoa päämäärä on leikkaaminen, syntyy arvotyhjiö. Kyky kuvitella toisenlaisia tulevaisuuksia hiipuu. Ihmisten todellisuudet erkaantuvat toisistaan. Hoivavastuun siirtoa perheille tai koulutuksen maksullisuutta väläytellään ideologisesti neutraaleina ehdotuksina, jopa vält-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

tämättömyyksiä. Köyhiltä leikkaamista perustellaan pakollisuudella, vaikka piikki tuntuu olevan auki varakkaiden veroalennuksille.

Arvoisa puhemies! Kehysriihen jälkeen pääministeri vakuutteli, että me suomalaiset kyllä pärjäämme — ja ehkä pärjäämmeikin, mutta se tapahtuu tämän hallituksen päätöksistä huolimatta, ei niiden ansiosta. On totta, että maailma on tällä hetkellä harvinaisen sekaisin, eikä kaikki todellakaan ole omissa käsissämme, mutta kuskin paikalla istutte te — ei edellinen saati seuraava hallitus.

Luottamus tämän hallituksen kykyyn pitää kaikki suomalaiset kyydissä on valitettavasti mennyt. Riihessä hallitus hylkäsi viimeisetkin taloustavoitteensa, mutta piti jääräpäisesti kiinni epäonnistuneesta talouspolitiikastaan, vaikka on päivän selvää, että lyhytnäköisten leikkausten ja hövelin veropopulismien tie on umpikuja. Kasvussa ei suinkaan ole talous vaan lapsiperheköyhyys, nuorten pitkäaikaistyöttömyys, konkurssit, toimeentulotuen varassa elävien määrä ja asunnottomuus. Velkaa otetaan ennätysmääriä paitsi rahassa myös luonnon ja ihmisten hyvinvoinnin kustannuksella — eikä nyt ole kyse ulkoisista shokeista vaan päätöksistä, joita te olette valinneet tehdä tai valinneet jättää tekemättä.

Arvoisa puhemies! Vaalikauden alussa pääministeri Orpo lupasi, että keneltäkään ei vaadita kohtuuttomuuksia. Sekään lupaus ei ole pitänyt. Juuri he, joilla on valmiiksi vaikeaa, kantavat täysin kohtuutonta taakkaa tämän hallituksen talouspolitiikasta. Kohtuutonta on sekin, että erityisesti lapset ja nuoret joutuvat kärsimään talouden sopeutuksesta sen sijaan, että me hyvin pärjäävät aikuiset tinkisimme omista eduistamme. Julkisen talouden vahvistamisessa on oltava kyse sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta.

Vahva julkinen talous pystyy ottamaan vastaan iskuja ihmisten puolesta ja antaa liikkumavaraa tulevaisuuden muovaamiseen ja kriiseihin vastaamiseen. Samaan aikaan on selvää, että julkinen talous ei vahvistu, jos sopeutustoimista aiheutuu isompi lasku tulevaisuudessa. Velkajarrun rinnalle tarvitaan köyhyysjarru. Lakiin kirjattava kotitalouskohtainen leikkauksetta varmistaisi, että vastuuta taloudesta ei voida säilyttää epäoikeudenmukaisesti vain joidenkin harteille samalla, kun paremmin pärjäävät pääsevät vähemmällä. Puolueiden tulee lisäksi sitoutua puolittamaan lapsiperheköyhyys seuraavan vaalikauden aikana. Se on inhimillisesti oikein mutta myös taloudellisesti järkevää. Lapsiperheköyhyyden vähentäminen on tehokkaimpia tapoja ehkäistä syrjäytymistä ja esimerkiksi oppimisen haasteita. Suomalaiset eivät kaipaa pääministerin tyhjän lupauksen kaltaisia korulauseita vaan konkreettisia tekoja, joilla varmistetaan, ettei kukaan joudu tämän vaalikauden tavoin kantamaan kohtuutonta taakkaa.

Arvoisa puhemies! Kaikki voi mennä myös hyvin. Suomen tarina on tarina tasa-arvosta ja sisusta; tarina sotien runteleman maasta, joka päätti tarjota lapsille tasa-arvoisen mahdollisuuden tavoitella unelmia; tarina sivistyksestä ja sitkeästä työstä; tarina puhtaasta luonnosta, hyvinvointivaltioista ja kansalaisyhteiskunnan voimasta. Se tarina voi olla tosi myös tulevaisuudessa, jos valitsemme toimia sen puolesta.

Arvoisa puhemies! Viime vuosina tässä maassa on hallituksen johdolla valittu toisin. Hallituksen tärkeysjärjestys on kirkas mutta karu: fossiilisten tuontipolttoaineiden ja suuryritysten veroalennukset laskutetaan lapsilla, nuorilla ja sotepalveluiden ja järjestöjen tukea tarvitsevilla ihmisillä. Suomea ei näillä eväillä nosteta, eikä tulevaisuus löydy peruutuspeilistä. [Arto Satosen välihuuto] Tehottoman ja kalliin yhteisöveroalennuksen sijaan nyt olisi pitänyt laittaa paukut koulutustason nostamiseen, lapsiperheköyhyyden vähentämiseen ja työllisyyden vahvistamiseen. Turpeen ja kaivosten tukipakettien tehtäminen nyt olisi pitänyt rakentaa kasvuyrityksistä, vihreästä siirtymästä ja luovista aloista kantora-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

kettia kestäväälle kasvulle. Menneisyyden tekohengittämisen sijaan nyt olisi pitänyt asettaa ympäristöhaitoille hintalappu ja ottaa reipas askel irti fossiiliriippuvuudesta kohti kiertotaloutta.

Arvoisa puhemies! Vapun jälkeen Helsingin Kaivopuisto oli hautautua roskaan. Sotkia siivottiin yötä päivää. Riehakkaista juhlista koitui veronmaksajille melkoinen lasku. Hyvä hallitus, teidän kautenne jäljiltä Suomelle uhkaa käydä samoin. [Hannu Hoskosen välihuuto] Melko noloon valoon asettuvat parin vuoden takaiset puheenne jälkien siivoamisesta, laskujen maksamisesta ja vastuullisesta taloudenpidosta, kun se onkin teidän hallituksenne, jonka jälkiä siivotaan ja laskuja maksetaan tässä maassa vielä pitkään. Nyt jos koskaan tarvittaisiin johtajuutta, joka tunnistaisi asioiden arvon, ei vain hintaa. Pääministeripuolue kokoomus esiintyy vastuullisena talouspuolueena, mutta tosipaikan tullen velkavuori kasvaa, alijäämä paisuu ja veropohjaan räiskitään aukkoja. Tämän hallituksen puheet vastuullisesta taloudenpidosta ovat räikeää bluffia, [Puhemies koputtaa] jonka varjolla omia eturyhmiä hellittää kansantalouden kustannuksella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jokelainen, olkaa hyvä.

Finland förtjänar bättre. Hopp och mod i stället för rädsla, solidaritet i stället för själviskhet och, i stället för att ge upp, hårt arbete för att återställa förtroendet.

14.52 **Jessi Jokelainen vas** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkisen talouden suunnitelmassa todetaan: ”Orpon hallituksen tavoitteena on parantaa suomalaisten elintasoja, kääntää Suomen talous kestäväan kasvuun ja taittaa hyvinvointia uhkaava velkaantumiskehitys.” Noista tavoitteista olemme varmasti kaikki yhtä mieltä, mutta Orpon hallituksen keinoilla noiden saavuttaminen on jäänyt täysin piippuun.

Arvoisa puhemies! Oikeistohallituksen talouspolitiikka on pahentanut Suomen tilannetta jokaisella keskeisellä mittarilla. Julkisen talouden velkasuhde ei taitu eikä edes vakaannu Orpon hallituksen aikana. Kestävästä kasvusta tai 100 000 uudesta työllisestä ei näy jälkeäkään. Sen sijaan Suomi kyntää pitkittyneessä matalasuhdanteessa, joka on saatu aikaan pitkälti hallituksen omilla valinnoilla. Hallituksen päätökset leikata sosiaaliturvasta ja julkisista palveluista sekä kykenemättömyys vastata ajoissa rakennusalan alhoon ovat leikanneet ostovoimaa ja pitkittäneet taantumaa.

Korostan, puhemies, että kyse on ollut valinnoista, vaikka hallitus on alkumetreiltään saakka verhoillut omia valintojaan pakkoretoriikkaan. Vähäisiä ansioitaan hallituspuolueet mielellään juhlivat äänekkäästi, mutta kun tulisi ottaa vastuuta petetyistä lupauksista ja itse aiheutetusta talouden alhosta, hallitus käyttäytyy kuin ei olisi ollut paikallakaan viimeiseen kolmeen vuoteen. Tällaisesta epärehellisyydestä maksavat tällä hetkellä kaikki suomalaiset, myös tulevat sukupolvet.

Arvoisa puhemies! Kasvaneen velkasuhteen lisäksi Orpon hallitus jättää seuraavalle hallitukselle mittavan työttömyysvelan. Suomessa on muusta Euroopasta poikkeava työttömyyskriisi. Suomen työttömyysaste on melkein kaksi kertaa niin korkea kuin EU:ssa keskimäärin. Kansainväliset kriisit vaikuttavat talouteen, mutta Suomen muusta Euroopasta poikkeava kehitys kertoo, etteivät ulkoiset olosuhteet riitä tilanteen selitykseksi. Hallituksen on kannettava tilanteesta vastuunsa.

90-luvun lamasta olemme oppineet, että laajan työttömyyden taloudelliset ja sosiaaliset seuraukset ovat pahimmillaan ylisukupolvisia, ja niiden korjaaminen kestää kauan. Halli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

tuspuolueiden muisti tuntuu olevan varsin lyhyt, kun tuon ajan virheet halutaan väkisin toistaa. Tuttujen sanontojen mukaan samoilla konsteilla on turha odottaa uutta lopputulosta, ja viisas oppii muiden virheistä. Viisaus ei totisesti tässä hallituksessa asu.

Arvoisa puhemies! Hallitus valitsi jälleen laittaa suuryritysten edut tavallisten ihmisten arjen edelle. Asiantuntijat ovat laajasti todenneet, että yhteisöveron laskulla ei ole toivottua talousvaikutusta. Velka ei vähene, työpaikat eivät lisäänty eikä kasvua synny. Hallitus siis puhtaasti valitsee tehdä miljardin euron kädenojennuksen osakkeenomistajille tavallisten suomalaisten selkänahasta.

Maksajiksi joutuvat sairaat ja vanhuksat, kun hallitus korottaa sotepalveluiden ja vanhuspalveluiden asiakasmaksuja. Maksajiksi joutuvat myös lapset ja nuoret. Kuntien valtionosuuksista leikataan jälleen, mikä on suora leikkaus varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Maksajiksi joutuvat lapsiperheet, pienipalkkaiset työntekijät ja jopa menehtyneiden omaiset. Hallitus leikkaa kaikilta niiltä, joita pohjoismaisessa hyvinvointivaltiossa on ollut tapana puolustaa. Tätä on vaikeaa muutenkin oikeuttaa, mutta näiden leikkausten mittätön, suorastaan haitallinen vaikutus julkisen talouden tilaan tekee hallituksen valinnoista erityisen julkeita.

Arvoisa puhemies! Näin mittavilla leikkauksilla julkisista palveluista hallitus sahaa koko Suomen oksaa. Hallituksen leikkauspolitiikan tien päässä on valtio, jossa jokainen on omillaan ja yhteisvastuu on korvattu jokaisen henkilökohtaisella vastuulla, sellainen valtio, jossa ihmistä turvaa hyvinvointivaltion rakenteiden sijasta vain hyvä tuuri. Sellainen valtio ei voi hyvin, eikä pahoinvoinnista seuraa myöskään taloudellista menestystä. Hallitus kylvää suolaa peltoon ja ihmettelee, kun satoa ei tule.

Arvoisa puhemies! Vuoden päästä tähän aikaan muodostetaan uutta hallitusta, jonka tehtävänä on viimein tuoda meille sitä toivoa, jonka perään Petteri Orpo on epätoivoisesti huhuillut hallituksensa leikkuutoimien lomasta. Meidän on tehtävä toimia, jotka aidosti vahvistavat julkista taloutta kestäväällä tavalla. On taattava työllisyyttä, on taattava resurssit hoitoonpääsyyn ja on taattava tulevaisuudennäkymiä kaikille tässä yhteiskunnassa.

Vasemmistoliitto vahvistaisi julkista taloutta muun muassa perumalla yhteisöveron alennuksen, korottamalla suurten omaisuuksien ja suurten tulojen verotusta, verottamalla ympäristöhaittoja ja karsimalla ympäristöhaitallisia tukia.

Puhemies! On uskallettava vaatia politiikkaa tavallista ihmistä varten, sellaista politiikkaa, joka on tällä hallituskaudella jäänyt kokonaan näkemättä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Andersson, varsågod.

14.57 **Otto Andersson r** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Kehysriihi käytiin poikkeuksellisen vaikeassa globaalissa taloustilanteessa. Ukrainan sota ja Hormuzinsalmen konflikti lisäävät maailmanlaajuisia epävarmuutta. Tämä on myös syönyt kasvun edellytyksiä Suomessa ja heikentää suomalaisten tulevaisuudenuskkoa. Siksi on tärkeää, että kehysriihen yhteydessä tehtiin niukasta taloudellisesta liikkumavarasta huolimatta täsmätoimia kasvun, yrittäjyyden sekä työllisyyden edistämiseksi.

Uudet työpaikat syntyvät ennen kaikkea pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. Suomessa on noin 230 000 yksinyrittäjää. Kehysriihessä hallitus teki monta nimenomaan pienyrittäjien kannalta hyvää päätöstä. Yrittäjien eläkejärjestelmän uudistamisen myötä yksinyrittäjien ja pienyrittäjien eläkemaksut muuttuvat kohtuullisemmaksi. Myös yrittäjävähennystä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

korotetaan. Lisäksi suomalaisten kasvuyritysten pitkään peräänkuuluttama työsuhdeop-
tioiden verotuksen uudistus etenee.

Toinen pienyrittäjien ja monen naisvaltaisen alan kannalta merkittävä päätös on kotita-
lousvähennyksen väliaikainen korotus. Se on erityisen tärkeä rakennus-, remontti- ja kor-
jausalalla, siivousalalla sekä hoito- ja hoiva-alalla. Se edistää työllisyyttä ja myös ehkäisee
harmaata taloutta.

Rakennusalan ahdinkoon pitää suhtautua vakavasti, ja yli 100 miljoonan euron panos-
tukset korjausrakentamiseen ovat tervetulleita. Suomalaisen teollisuuden ja kuljetusalan
kannalta on tärkeää, että ammattidiesel otetaan käyttöön vähintään kymmeneksi vuodeksi.
Ymmärtääkseni kaikki nämä toimet ovat myös melkein koko opposition mielestä hyviä
asioita.

Ärade talman! Regeringen riktar nästa år en 40 miljoner euros tilläggsfinansiering till vår-
den och omsorgen. Det här är viktigt, då vi vet att välfärdsområdenas situation är svår och
att en reform av finansieringslagen inte kommer att ske före nästa valperiod. Genom finan-
sieringen har välfärdsområdena möjlighet att till exempel utveckla den efterlängtrade egen-
läkarmodellen och stärka den svenskspråkiga servicen inom vården. Ett annat viktigt be-
slut är att skapa ett skatteavdrag för donationer till tredje sektorns vård- och omsorgsorga-
nisationer.

Arvoisa puhemies! Suomen työttömyystilanne on vaikea ja siihen tulee suhtautua vakavas-
ti. Talouskasvun edistäminen on työllisyyden kannalta kaikkein merkittävin keino, mutta
siitä huolimatta on tehtävä myös täsmätyöllisyystoimia erityisesti nuorten tilanteen paran-
tamiseksi. Nuorten työllisyyssetelin laajennus ja ennen kaikkea sen käyttökynnyksen ma-
daltaminen yrityksille on tervetullut päätös. On erityisen tärkeää, että nuori ihminen saisi
sen kaikkein ensimmäisen työpaikkansa.

Myös vaikeina aikoina on uskallettava tuoda uusia ajatuksia. Hallituksen päätös aloittaa
kokeilu kokonaiskoulupäivästä on hyvä. Kokonaiskoulupäivä tarkoittaa sitä, että koulun
yhteydessä järjestetään oppilaille mielenkiintoista harrastustoimintaa ja ennen kaikkea
koulukuljetukset järjestetään sen mukaisesti. Tämä edistää yhteenkuuluvuutta, ehkäisee
kiusaamista ja lisää liikkumista. Erityisesti harvaan asutuilla alueilla monen lapsen ja nuo-
ren mahdollisuus osallistua harrastuksiin koulupäivän jälkeen on tällä hetkellä vaikeaa.

Ärade talman! Det svenska språket i Finland och den finlandssvenska kulturen och utbild-
ningen stärks. I SFP är vi nöjda att regeringen har valt att stärka två av de centrala svensk-
språkiga institutionerna i Finland. Det finlandssvenska universitetet Åbo Akademi har ett i
lagen föreskrivet specialuppdrag att utbilda på svenska. Hittills har specialuppdraget inte
beaktats i universitetets finansiering. Nu stärks Åbo Akademis ställning genom en årlig til-
läggsfinansiering på tre miljoner euro.

Mycket välkommet är också det att Svenska Teatern äntligen på riktigt får nationalscen-
status. Det här är ett viktigt beslut för det svenska språkets ställning och den finlands-
svenska kulturen. Eller för att citera Svenska Teatern: ”Det är en tydlig markering från re-
geringen om långsiktig hållbarhet för vårt nationalspråk: För första gången blir vi nu lika-
behandlade med de finskspråkiga institutionerna.”

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Arvoisa puhemies! Eduskuntavaaleihin on aikaa alle vuosi. Sen olemme kaikki jo varmasti huomanneet. Syksyn aikana saamme varmasti kuulla, miten eri puolueet aikovat ensi vaalikauden miljardien sopeutuksensa käytännössä hoitaa.

Pelkkiä leikkauksia kannattavilta on syytä kysyä, mistä ihmeestä tämän mittakaavan säästöt on tarkoitus löytää. Pelkkien veronkorotusten varaan vannovilta on pakko kysyä, miten koskaan saisimme talouskasvun vauhtiin.

Maamme ei nouse pelkillä leikkauksilla tai veronkorotuksilla. Suomi tarvitsee ennen kaikkea kasvua ja tulevaisuudenuskoa. Suomi tarvitsee lisää työpaikkoja, enemmän menestyviä yrityksiä ja uusia investointeja. Suomi tarvitsee velkajarrun lisäksi vahvan kasvuvaihteen. — Kiitos, tack.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Östman, olkaa hyvä.

15.02 Peter Östman kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin edellinen puhuja sanoi, kevään kehysriihi käytiin poikkeuksellisessa ajassa. Mutta kaikesta siitä pessimismistä huolimatta, jota oppositio levittää, Suomen taloudessa näkyy kuitenkin selviä merkkejä kasvun vahvistumisesta. Tilastokeskuksen tuoreen raportin mukaan vuoden alku on ollut poikkeuksellisen vahva täällä Suomessa, jopa EU:n kärkeä. Kasvua tukevat muun muassa piristynyt yksityinen kulutus, palveluiden ja kaupan liikevaihdon kasvu sekä teollisuuden ja rakentamisen myönteiset näkymät.

Hallituksen tärkein tehtävä on huolehtia suomalaisten arjesta, turvallisuudesta ja tulevaisuudenuskosta. Tätä vastuuta kannettiin kehysriihessä päätöksillä, jotka rakentavat työtä, turvaa ja toivoa.

Kehysriihessä päätimme lisätä työllisyystoimia erityisesti nuorille ja pitkäaikaistyöttömille. Vahvistamme nuorten työllistämiseteliä, toteutamme nuorisotyöttömyyden vähentämisen pilotteja ja tuemme paluuta työelämään täydennyskoulutuksen osaamiseteleillä. Lisäksi valtio palkkaa 500 kesätyöntekijää ja harjoittelijaa. Näillä toimilla avaa ovia työelämään ja annamme ihmisille mahdollisuuden rakentaa omaa tulevaisuuttaan työn kautta.

Uudet työpaikat syntyvät yrityksissä, ja siksi yrittäjyyden edellytysten vahvistaminen oli keskeinen osa kehysriihettä. Teemme yrittämisestä kannattavampaa keventämällä yrittäjien verotusta, korottamalla yrittäjävähennystä ja uudistamalla YEL-järjestelmää oikeudenmukaisemmaksi. Parannamme myös kasvuyritysten mahdollisuuksia houkutellessa osajia uudistamalla työsuhteoptioiden verotusta ja viemme eteenpäin raskaan liikenteen ammattidieseljärjestelmää.

Kristillisdemokraatit ovat johdonmukaisesti ajaneet lapsiperheiden opintotuen vahvistamista. Kehysriihessä päätimme opintotuen kokonaisuudistuksesta ja teemme siitä kannustavamman. Vahvistamme perheellisten opiskelijoiden asemaa, uudistamme opintolainahyvitystä ja parannamme huoltajakorotusta siten, että siihen vaikuttaa jatkossa lasten lukumäärä. Sisaruskorotuksella helpotamme lapsiperheiden arkea ja madallamme kynnystä yhdistää opiskelu ja perhe-elämä. Lisäksi helpotamme asumista ja arkea korottamalla kotitalousvähennystä, parantamalla asp-lainojen ehtoja ja tukemalla taloyhtiöiden korjausrakentamista.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatit ovat pitkäjänteisesti ajaneet maatalouden toimintaedellytysten turvaamista. Kehysriihessä päätimme maksaa maatalouden energiaveronpalautuksen EU-sääntelyn salliman maksimin mukaisesti. Varaudumme vahvistamaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

maatalouden tuotantopanosten huoltovarmuutta, vakainaistamme ravinnekiertotuen ja edistämme fossiilisista raaka-aineista irtautumista panostamalla biokaasutuotantoon. Nämä päätökset turvaavat kotimaisen ruuantuotannon myös kriisien keskellä.

Lisäksi hallitus ryhtyy valmistelemaan määräaikaista kokeilulainsäädäntöhanketta erityistalousalueiden käynnistämiseksi osana itäisen Suomen ohjelmaa. Panostamme tie- ja raideinfraan sekä vahvistamme alueen energia- ja sähköjärjestelmän suunnittelua valtion ja paikallisten toimijoiden yhteisillä työryhmillä. Sujuvat yhteydet, investoinnit ja kannustimet luovat edellytyksiä elinvoimalle, työpaikoille ja turvallisuudelle myös itäisessä Suomessa.

Arvoisa puhemies! Orpon hallitus on osoittanut, että vaikeassakin ajassa voidaan tehdä päätöksiä, joilla vahvistetaan työtä, yrittäjyyttä, perheitä ja huoltovarmuutta. Suurempaan muutokseen tarvitaan vielä maailmantilanteen tasapainottumista ja meidän kaikkien yhteistyötä. Mutta kun loppuvuoden ja alkuvuoden merkkejä tarkastellaan yhdessä, kokonaiskuva alkaa hiljalleen kääntyä valoisampaan suuntaan. Useilla sektoreilla nähdään samanaikaisesti piristymistä: kulutuksessa, rakentamisessa ja teollisuudessa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Toivo syntyy usein juuri tällaisista pienistä mutta toistuvista myönteisistä signaaleista. Kun ne alkavat vahvistaa toisiaan, syntyy käänne, joka ei näy vain tilastoissa vaan myös arjessa: työpaikkoina, investointeina ja luottamuksena tulevaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo.

15.08 **Harry Harkimo liik** (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Meidän on saatava talous pysyvään kasvuun. On tehtävä pitkän tähtäimen suunnitelma, on tehtävä valintoja ja keskitettävä voimavaroja esimerkiksi tekoälyyn, digitalisaatioon, kaivos- ja puolustusteollisuuteen. Eläkeyhtiöiden sijoituksia pitää keskittää enemmän kotimaisiin kasvuyrityksiin. Vain viidesosa eläkeyhtiöiden varoista on sijoitettu Suomeen, ja se on liian vähän. 200 miljardia euroa eläkevaroja on sijoitettu ulkomaille.

Kun tässä salissa ei säästöistä kukaan puhu, niin puhun minä niistä sitten kuitenkin. Kerro tässä viiden miljardin säästöt:

Muut kuin eläkkeisiin liittyvät indeksikorotukset jäädytetään. Ensimmäisenä vuotena säästyy 500 miljoonaa, toisena 1,1 miljardia, kolmantena 1,8 miljardia ja neljäntenä vuotena 2,2 miljardia euroa, mikä jää pysyväksi niin kauan kuin sitä halutaan pitää.

Toinen ratkaisu koskee julkisen puolen henkilöstöä. Kaupungeissa, kunnissa, hyvinvointialueilla ja valtiolla työskentelee yli kuusisataatuhatta ihmistä, ja heistä satatuhatta jää eläkkeelle seuraavan neljän vuoden aikana. Kun puolet eläkkeelle jäävistä jätetään julkisella puolella korvaamatta, säästyy noin kaksi miljardia euroa. Digitaalisuus, tekoäly ja kuntien ja muiden tehtävien yhdistäminen tuovat tehokkuutta. Tärkeintä on keskittyä palveluiden laatuun ja riittävyyteen. On erittäin tärkeätä huomata, että tässä mallissa ei myöskään tarvita irtisanomisia ja pitkän työuran tehneet ihmiset pääsevät ansaitsemalleen eläkkeelle. Ensi vuoden alkuun suunniteltu kaavamainen yhteisöveron alennus pitää perua. Olen puhunut tästä varmaan kymmeniä kertoja, mutta ei näytä menevän perille.

Toinen ratkaisu on datakeskukset. Ne ovat todella sähkösyöppöjä. Sähkö on datakeskuksille erittäin edullista, ja suomalaiset veronmaksajat maksavat, maksavat sekä sähkölaskuissa että veroina. Suomi tarvitsee totta kai investointeja, mutta ei hinnalla millä hyvänsä. Datakeskusten sähkövero on palautettu normaalille tasolle, mutta nyt niille suunnitellaan erityistä tukea. Miksi meille tällaisia investointeja edes halutaan? Ja viimeksi sen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

sanoi ääneen Verohallinnon pääjohtaja, eli datakeskukset ovat jopa haitallisia valtiontaloudelle. Ja verottajalla on tässä faktat hallussa. Ei synny yhteisövero, kun yhtiöt myyvät palveluitaan konsernin sisällä ja ulkomaille. Valtio maksaa yhtiöille enemmän verovähennyksiä kuin ne maksavat veroja. Suomessa on 44 datakeskusta, ja seitsemän niistä työllistää yli 20 henkilöä. Ei näin synny Suomeen kasvua tai tekoölyosaamista. Ei tässä ole mitään järkeä. Pakko sanoa, että nämä datakeskukset ovat kuin droonit. Kokonaisuus ei ole kenelläkään hallussa, ja se on erittäin huono juttu. Suomelta puuttuu toimitusjohtaja.

Suomi tuottaa ainoana maana EU:ssa kobolttia, nikkeliä, platinaa, palladiumia ja fosfaattikiveä. Lisäksi ensi vuonna Suomi alkaa ainoana EU-maana tuottaa litiumia. Varsinkin kobolttin ja litiumin kysyntä kasvaa monikymmenkertaiseksi tulevina vuosina. Tähän kehitykseen Suomen pitää päästä kiinni ja hyötymään tästä. Pitää panostaa siihen, että suomalaiset yritykset ovat mukana koko tuotantoketjussa ja hyötyvät sen jalostusarvosta. Tämä tarkoittaa paljon itsekkäämpää toimintaa luvituksessa, sääntelyssä, verotuksessa ja yritysten tukemisessa. Tarvitsemme useita suomalaisia kaivosyhtiöitä. Nyt on viimeinen hetki alkaa vetää kotiin päin.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Datakeskusten ja kaikki muut suorat tai epäsuorat yritystuet pitäisi saada minimiin ja panostaa yritysverotukseen. Annan esimerkin: UPM-Kymmene on saanut viimeisen viiden vuoden aikana 139 miljoonaa euroa yritystukea, vaikka yhtiö tekee 700 miljoonaa voittoa vuonna 25. Yhteisövero olisi pitänyt alentaa 15 prosenttiin ja kohdistaa se niihin yrityksiin, jotka investoivat. Suomi on kaukana markkinoista ja syrjäinen, pieni maa, joka tarvitsee jonkin erityisen syyn, että tänne kannattaa tulla, ja sitä me tarvitaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustajat voivat pyytää minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja nousemalla seisomaan ja painamalla V-painiketta. — Edustaja Heikkinen, olkaa hyvä.

15.13 **Janne Heikkinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvostan sitä, että SDP:n puheenjohtaja Antti Lindtman puolustaa pienyrityksiä ja startupeja. Niitä ei ole yhtään Suomessa liiaksi. Puolustan niitä itsekin. Mutta jos katsotaan niitä ehdotuksia, mitä hänen edustamansa puolue on täällä vaalikauden mittaan esittänyt pienyrityksille, niin kyllä SDP:n vaihtoehto muistuttaa enemmän karpäpaperia houkuttelevuudeltaan yrityksille: työkoneiden polttoaineveron kiristystä, polttoaineveron kiristystä, [Juho Eerola: Aijai!] osakesäästötilin laajennuksen perumista, listaamattomien yhtiöiden osinkoveron kiristystä, perintö- ja lahjaveron kiristystä sukupolvenvaihdon tilanteessa, yrittäjävähennyksen rajaamista, ja lopuksi SDP haluaisi tehdä Suomesta tällaisen oikein verovankilan tällä maastapoistumisverolla, niin ettei täältä varmastikaan kukaan menestyvä yrittäjä voisi halutesaan poiskaan päästä. Elikkä se niistä kauniista puheista. Maksajan rooli on kyllä tarjolla, kun vähän pintaa raaputtaa, että mikä SDP:n vaihtoehto on pienyrittäjille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

15.14 **Jenna Simula ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustan resepti tuli erittäin selväksi: nöyryyttä, luottamusta ja yhteistyötä. [Juho Eerola: Ja tyhjä paperi!] SDP:n resepti on hoitaa valtiontalous kuntoon ja lopettaa velkaantuminen, mutta ne keinot

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

puuttuvat edelleen. Vihreät eivät ole sisäistäneet vielääkään, että hallitus keventää tulovero-
tusta eniten nimenomaisesti pieni- ja keskituloisilta.

Suomalaisia ei pidä verottaa vain verottamisen ilosta. Se erottaa meidät perussuomalai-
set oppositiosta. Toinen meidät oppositiosta erottava tekijä on käsitys maahanmuuton ai-
heuttamista kustannuksista, ongelmista valtiontaloudelle ja turvallisuudelle. Marinin-Saa-
rikon hallitus haali maahanmuuttoa sillä tahdilla, että te loitte kokonaan uuden ulkomaai-
laidopiskelijoista ja heidän perheistään muodostuvan köyhien luokan. Haaveillette edelleen
maahanmuuton kasvattamisesta, vaikka edellisetkin tulijat ovat työttöminä ja työpaikat ki-
ven alla, kuten oppositio itsekin äsken juuri totesi. [Juho Eerola: Ne on ne satatuhatta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

15.16 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaivoin esille kokoo-
muksen viime vaalien edellä julkaiseman vaaliohjelman. Siinä keskeinen tunnus oli: ”Ha-
luamme, että Suomi ottaa vähemmän velkaa kuin ennen.” No, täällä salissa nyt on tuotu
nämä vastaansanomattomat numerot kyllä esille. [Juha Viitala: Nii-i!]

Hallituksen täytyisi jotenkin ymmärtää, että kolme asiaa ei voi saada yhtä aikaa: velan
kasvun taittamista, tiettyjä välttämättömiä lisämenoja, jotka hallituskin näkee tarpeellisi-
na, ja samanaikaisesti verojen alentamista. Kaksi näistä voidaan aina tehdä yhtä aikaa,
mutta se tapahtuu yleensä aina sen kolmannen kustannuksella. Jos esimerkiksi velkaa alen-
netaan ja veroja alennetaan, niin silloin ei voida mitään lisämenoja tehdä. Tai jos velkaa
alennetaan ja lisämenoja hyväksytään, niin silloin eivät vastaavasti verot alene. Tai jos ve-
roja alennetaan ja menoja lisätään, niin silloin ei voida velkaa alentaa. Tämähän on fakta,
tosiasia, ja hallitus on jollakin tavalla näitten kolmen asian ympärillä pyörinyt. Ainakin
yksi lopputulos on se, että velan määrä sen kun kasvaa ja sitä otetaan lähivuosina vuosit-
tain aina vaan lisää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalli, olkaa hyvä.

15.17 **Eeva Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustan reseptin yti-
messä on nimenomaan luottamuksen jälleenrakennus, ja se edellyttää luottamuksen palaut-
tamista myös siihen, että apua saa silloin, kun sitä tarvitsee, lompakon paksuudesta riippu-
matta.

Hallitus on moneen otteeseen korottanut sotepalveluiden asiakasmaksuja, ja se osuu eri-
tyisen kovasti pienituloisiin ja tietysti myös paljon palveluita tarvitseviin. Näiden joukossa
on paljon myös lapsiperheitä.

Annan esimerkin päätöstenne vaikutuksista: Umpilisäkkeen poisto on melko tavallinen
lapsille päivystyksenä tehtävä leikkaus, ja siitä toivutaan usein parin päivän ajan sairaalas-
sa. Hallituksenne aloittaessa kolme vuotta sitten perheelle koitui lapsen kolmen päivän sai-
raalahoidosta enintään 125 euron lasku. Jatkossa kaikkien tekemienne ja nyt päättämienne
uusien korotusten jälkeen perheen postilaatikkoon tipahtaa lapsen yllättävän sairastumisen
vuoksi jopa nelinkertainen, yli 470 euron lasku. [Juho Eerola: Kaikki on leikattu, jopa um-
pilisäke!] Tällainen yllättävä melkein 500 euron lasku [Puhemies koputtaa] on valtavan
suuri mille tahansa lapsiperheelle mutta erityisesti pienituloisille. [Puhemies koputtaa]
Onko tämä kohtuullinen?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

15.18 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minua hämmentää se, että hallitus sulkee hanakasti silmänsä näiden teidän tekemiinne leikkausten haitallisilta vaikutuksilta, mutta samaan aikaan verotuksella pelotellaan kuin Muumilaakson Möröllä. Olisi rehellistä myöntää, että talouden tasapainotuksessa tulemme tarvitsemaan myös verotusta työkalupakissa mukana. No, sillä voi olla muitakin hyviä vaikutuksia kuin talouden vahvistaminen. Vihreiden mielestä ympäristön tarvelemiselle ja meidän yhteisten luonnonvarojen ylikulutukselle tulisi asettaa asiallinen hintalappu. Ei ole oikein, että jälkien siivoaminen maksetaan yhteisestä pussista sen sijaan, että saastuttaja maksaisi. Ei ole myöskään fiksumaa tai oikeudenmukaista, että ympäristöä kuormittavat yritykset saavat kilpailuetua suhteessa niihin, jotka kehittävät uusia, kestäviä ratkaisuja. Siksi meidän mielestämme verotusta tulee uudistaa siten, että hyvinvointivaltion rahoitus turvataan ja että ne vastuulliset vaihtoehdot ovat aina kannattavimpia niin yrityksille kuin ihmisille. Tässä talossa nämä ehdotukset leimataan helposti radikaaleiksi, mutta minusta paljon radikaalimpaa on antaa veropohjan sulaa ja luonnon tuhoamisen [Puhemies koputtaa] jatkua vailla huolta huomisesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jokelainen, olkaa hyvä.

15.19 **Jessi Jokelainen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Selityksiä hallituksella riittää, mutta ratkaisuja ei niinkään. [Juho Eerola: No eipä sieltäkään paljon tule!] Me vasemmistoliiotossa varsin hyvin tiedämme, että Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja korokojen nousut vaikuttivat Suomen talouteen. Silti hallituskautemme lopussa julkinen talous oli käytännössä tasapainossa ja työllisyys ennätyksellisen hyvällä tasolla. [Arto Satonen: Tasapainossa?]

Puhemies! Suomen talouden tilanne oli surkea jo ennen Iranin sotaa. Tehdään siis selväksi tämä asia: Hallituksen leikkauspolitiikka on heikentänyt kysyntää ja talouskasvua. Hallitus on heikentänyt kotimaista kysyntää erityisen paljon leikkaamalla pienituloisilta, jotka kuluttavat lähes kaikki tulonsa. Riittämätön kulutuskysyntä on talouskasvun merkittävin este Suomessa. Tämä siis Elinkeinoelämän keskusliiton suhdannebarometrin mukaan. Orpon hallitus on saanut aikaan pattitilanteen, jossa meillä on Euroopan pahin työttömyyskriisi, syventynyt ja pitkittynyt matala suhdanne ja nopeasti kasvava velkasuhde. Hallituksella on vastuu omasta talouspolitiikastaan, eikä sen epäonnistumista voi ladata ulkomailman tai edellisen hallituksen harteille. Suoraselkäistä suomalaisia kohtaan olisi myöntää tilanteen todellinen luonne ja ryhtyä hakemaan toisenlaisia ratkaisuja, [Puhemies koputtaa] kun nämä tähän asti käytetyt eivät selvästikään toimi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Andersson, varsågod.

15.21 **Otto Andersson r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Suomen suurin kasvun potentiaali löytyy teollisuuden vihreästä siirtymästä. Kyse on miljardien eurojen investoinneista, työpaikoista ja uusista verotuloista. Lisäksi se on yksi tehokkaimpia keinoja hillitä ilmastonmuutosta. Vihreän siirtymän hankkeita on nyt onneksi viireillä koko rannikon pituudelta Kokkolasta Kotkaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Vihreän siirtymän edistämiseksi hallitus on ottanut käyttöön voimakkaan verokannustimen, mutta jotta tässä siirtymässä onnistutaan, me tarvitaan myös paljon puhdasta kotimaista sähköä. Siksi on todella tärkeää, että hallitus on kehysriihen yhteydessä vahvasti linjannut uuden ydinvoiman rakentamisen edistämiseksi. Voisitteko, ministeri Multala, koko eduskunnalle avata, millä eri keinoin hallitus nyt pyrkii siihen, että me saadaan sekä pienempiä että isomman mittakaavan uusia ydinvoimaloita Suomeen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Östman, olkaa hyvä.

15.22 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin moneen kertaan tässä salissa on todettu, Suomen talous ei ole 20 vuoteen kasvanut. On myöskin peräänkuulutettu, mikä on se SDP:n varsinainen vaihtoehto, mitkä ovat ne konkreettiset toimet, millä me saataisiin käännettyä Suomen valtiontalous sellaiseen kuntoon, että se on kestäväällä pohjalla.

Toistaiseksi olen ymmärtänyt, että SDP:n talouslinja nojaa enemmän siihen, että toivotaan, että talouskasvu syntyisi itsestään, [Pia Viitanen: Se on se hallituksen talouslinja!] kun taas Petteri Orpon hallitus on painottanut enemmän menojen leikkausta ja rakenteellisia uudistuksia, joita olisi pitänyt tehdä jo vuosikymmeniä sitten. [Pia Viitanen: Miltä näyttää tulostaulu?] Valtiontalouden tasapainottaminen on SDP:n mallissa kuitenkin hitaampaa ja riippuu siitä, toteutuuko se odotettu ja toivottu kasvu, jolloin riskinä on, että velkaantuminen jatkuu myös seuraavat 20 vuotta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

15.23 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä salissa on yksi yhteinen piirre. Kaikki syyttävät toisiaan ja haluavat säästöjä, mutta kukaan ei kerro, ei hallitus eivätkä oppositiopuolueet, mitkä ovat ensi kauden säästöt. Haluaisin kuulla niistä.

Mutta haluaisin kysyä pääministeriltä, joka puolustaa näitä datakeskuksia aina puheissaan, mikä on se syy, miksi Suomi tarvitsee niitä datakeskuksia. Sähköntuonnista en viitsi alkaa riitelemään pääministerin kanssa, mutta sen voin todeta, että rahaa se ei tuota Suomeen. Verohallinnon pääjohtaja Heikura on kertonut, että suurin tuotto, mikä on tullut datakeskuksista, on 11 miljoonan yhteisöveron tuotto ja suurin menoerä on alvin palautus, 240 miljoonaa. Eli ei vaikuta tuottoisalta bisnekseltä. On 40 datakeskusta, joista seitsemän datakeskusta työllistää yli 20 henkeä. Eli missä tässä on bisnes, ja miksi näitä Suomessa halutaan? [Puhemies koputtaa] Esimerkiksi Alankomaissa on päätetty, että niitä ei saa enää rakentaa, koska ne kuluttavat [Puhemies koputtaa] niin paljon sähköä ja vettä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuorot, valtiovarainministeri Purra ja pääministeri Orpo, tässä järjestyksessä. Tässä vaiheessa kolme minuuttia. [Riikka Purra: Minä voin pitää myöhemmin!] — Jahas, valtiovarainministeri ei tässä vaiheessa käytä puheenvuoroa. Siinä tapauksessa pääministeri Orpo, viisi minuuttia.

15.25 **Pääministeri Petteri Orpo:** Kiitos paljon, arvoisa puhemies! Pitää kuitenkin aloittaa siitä, missä maailma menee, koska sillä on suuri vaikutus avoimeen pienen Suomen talouteen. Eli Venäjän sodan vaikutukset ovat meille erittäin suuria, vaikuttaneet bkt:hen ne-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

gatiivisesti vuosia, alkaen jo viime hallituskaudelta, mutta kriisi on syventynyt ja ongelmat pahentuneet. Nyt näitä kriisejä on seurannut toinen toisensa jälkeen, ja Iranissa, Persianlahdella käytävän sodan vaikutukset ovat taas erittäin suuria.

Mutta siihen kiinnitän huomiota, että aina kun — viimeisen vuoden, puolentoista, kahden aikana — pilvet ovat harventuneet maailmalla, Suomen talous on lähtenyt kasvuun. Siitä voi tehdä sen johtopäätöksen yksinkertaistetusti, että kilpailukykyämme ja taloutemme alkavat olla hyvässä kunnossa — siitä pitää olla tyytyväisiä — ja uskallan väittää, että se on suurelta osin siinä kunnossa, koska hallitus on tehnyt kilpailukykyä parantavia uudistuksia, parantanut yrittämisen ja investointien kannusteita ja kannustanut ihmisiä tekemään töitä ja ottamaan vastuuta. Lukemattomia kasvu-uudistuksia. Ne näkyvät siinä nousukäyrässä.

Nyt tietenkin teemme kaikkemme, jotta maailmalla kriisit saataisiin ratkottua niin Ukrainassa kuin Persianlahdella, jotta me saataisiin todella tilaa meidän viennille ja uskoa suomalaisille tulevaisuuteen. Sitä he tarvitsevat. Minä ymmärrän oikein hyvin sen, että moni kantaa huolta työttömyydestä tai siitä, että sitä tulevaisuusnäkömää ei kaikilla ole.

Mutta samaan aikaan, kaiken tämän synkistelyn keskellä, hyvät edustajat, Suomessa työllisten määrä on lähes sama kuin silloin, kun hallitus aloitti. Se kertoo minulle siitä, että Suomen talous on dynaaminen, koska vaikka me ollaan nähty aivan liikaa yt-neuvotteluja, konkurssseja, niin jonnekin koko ajan syntyy uusia työpaikkoja. Iloitaan siitä yhdessä. Suomen talous on dynaaminen, uusia työpaikkoja on syntynyt. Työvoiman määrä on kasvanut, ja se sitten taas osin selittää meidän työttömyyttä, joka on liian korkea.

Hallitus keskittyi kehysriihessään, joka on yksi päätöksenteon paikka hallituksen päätöksenteon ketjuissa, ratkomaan ongelmia. Ensinnäkin me jatkettiin velan jarruttamista: lähes miljardin, yli 700 miljoonan lisäsäästöt, jotka on sovittu aikaisemmin tai sovittiin riiehessä. Valtiovarainministeriön asiantuntijat plus monet muut ekonomistit sanoivat, että nyt ei ollut oikea aika tehdä miljardin luokassa enää uusia säästöjä, ja uskon, että se oli järkevää. Mutta me viemme loppuun sen 10 miljardin ohjelman, minkä me olemme aloittaneet.

Sen lisäksi me tehtiin toimia työllisyyden parantamiseksi ja työttömien auttamiseksi: kymmenillä miljoonilla toimia nuorisotyöttömien auttamiseksi, työllistämiseteli, tukea koulutukseen, samoin pitkäaikaistyöttömille, yhteistyö suurten kaupunkien kanssa, joissa työllisyyden ongelmat ovat suurimpia. Minusta nämä ovat erinomaisia ratkaisuja.

Yritysten puolesta teimme ratkaisuja: YEL-uudistus, ministeri Grahn-Laasosen valmistelema, hallituksen hyväksymä, todella tervetullut kasvutoimi yrittäjien, pienyrittäjien ja keskisuurten yritysten keskuudessa. Me teimme rakennusosalalle paketin, jota täälläkin on monet kerrat pyydetty. Nyt me saatiin valmiiksi, ja se on kiiteltä. Kasvuyritysten verotuksen uudistaminen.

Kolmanneksi me tehtiin toimia suomalaisten kotien tulevaisuudenuskon ja luottamuksen parantamiseksi. Kotitalousvähennyksen vahvistaminen: tästäkin on täällä monet kerrat puhuttu. Asp:n ehtojen parantaminen, jotta yhä useammalle, itse asiassa tuhansille suomalaisille nuorille, aukenee helpompi tie oman asunnon hankkimiseen, ja sitä kautta asuntomarkkinat piristyvät. Työmatkavähennyksen parantaminen tässä polttonesteiden korkeiden hintojen maailmassa.

Me tehtiin siis täsmätoimia, tärkeitä sellaisia. Ymmärrän, että näistä ei oppositio halua paljon puhua. [Timo Harakka: Me ehdotimme niitä!] — Siitäkään huolimatta. Mutta nämä ovat hyviä, vai mitä, edustaja Harakka?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Mutta se, mitä me teemme tällä hetkellä isommassa kuvassa: se, että me panostamme puhtaan energian suurvalta-ajatteluun ja uuteen energiantuotantoon, se, että me panostamme korkeaan teknologiaan, tutkimukseen ja tuotekehitykseen, tekoälyyn laajasti eri projekteilla, se, että me tuetaan meriteollisuutta, puolustusteollisuutta, kaivannaisteollisuutta — juuri 40 miljoonan sijoitus Finnish Minerals Groupille Keliberiin litiumin kaivamisen edistämiseksi — se, että me panostetaan matkailuun, turismiin, osaamiseen. Me tehdään juuri niitä asioita, joilla Suomi tulee pärjäämään tulevaisuudessa, joilla me saadaan ihmisille töitä. Meillä on selkeä strategia, ja se toimii. Te näette uutisista, miten näiltä aloilta me kuulemme hyviä investointipäätöksiä, enemmän investointeja Suomeen kuin pitkiin aikoihin, sijoituksia suomalaisiin kasvuyrityksiin, ja pitkään aikaan Euroopan suurin yrityskauppa. Meillä on paljon hyvää ilmassa, on lupa myöskin uskoa parempaan tulevaisuuteen, [Puhemies koputtaa] vaikka samaan aikaan meillä on isoja ongelmia, joita me joudumme ratkomaan. [Timo Heinonen: Olisipa Lindtman nyt kuulemassa!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, pääministeri. — Sitten jatkamme vastauspuheen-vuoroilla. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

15.30 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä ei näistä pääministerin korskeista puheista huolimatta tästä julkisen talouden suunnitelmasta muuta johtopäätöstä voi vetää kuin sen, että Suomen talouden tilanne on sanalla sanoen huono. Edelleen tämä hallitus syyttää edellistä hallitusta, Marinin hallitusta, tuhlailusta ja velkaantumisesta [Juho Eerola: Uniperista!] ja käyttää nyt mauttomasti ilmaisua ”velkalaiva”, [Juho Eerola: Elvytyspaketista!] mutta miten tässä nyt onkaan käynyt? Itse asiassa tämä Orpon—Purran hallitus ottaa enemmän velkaa kuin edellinen, Marinin hallitus, [Juho Eerola: Teidän korkomenot!] siis enemmän velkaa. Te kasvatatte menoja tulevalla kehyskaudella, te lisäätte vajetta alentamalla veroja tehottomasti, ja kehyskaudella vaje on jopa 17 miljardia euroa. Emme me teitä nyt ensisijaisesti halua syytellä velkalaivasta, mutta me syytämme teitä siitä, että te olette heittäneet hanskat tiskiin. Te ette edes yritä hillitä tätä velkaantumista. [Timo Heinonen: Huh huh!] Velkaantuminen kiihtyy. Pääministeri Orpo, onko tulostavuu teille tuttu käsite? Olisiko nyt paikallaan vetää johtopäätökset [Puhemies koputtaa] puheista ja näistä tuloksista? [Miko Bergbom: Mites se Uniper?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

15.32 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP:n ryhmäpuheenvuorossa todettiin, että SDP on johdonmukaisesti joka ikinen vuosi esittänyt vaihtoehdon. No, katsotaan vähän sitä vaihtoehtoa. Maaliskuussa puheenjohtaja Lindtman vaati 1,4 miljardin lisäsopeutusta. Huhtikuun puolivälissä Lindtman olikin Espanjan EU-velkalinjan ja tukipakettilinjan kannattaja. [Jenna Simula: Espanjalaista sosialismia!] Kehysriihen avauspäivän aamuna ryhmäjohtaja Tuppurainen vaati Maikkarilla 1,4 miljardin lisäsopeutusta — [Vasemmalta: Velkajarru!] pari tuntia myöhemmin te huusitte mielenosoituksessa: leikkaukset seis. [Tytti Tuppuraisen välihuuto] Mikä näistä on se johdonmukainen SDP:n vaihtoehto? Onko se Lindtmanin sopeutuslinja, Lindtmanin Espanjan apupakettilinja, Tuppuraisen kehysriihen aamun linja, Tuppuraisen mielenosoituslinja vai vaihtoehtobudjetissanne esittämänne järjestöjen leikkauslinja?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Johdonmukaisuus on hyvin kaukana tästä. Kysyn teiltä, [Puhemies koputtaa] valtiovarainministeri Purra: miten te näette tämän SDP:n talouslinjan? [Jenna Simula: Kruunut kolisee yhteen!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

15.33 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kenen tehtävä on laittaa Suomen julkinen talous kuntoon? Onko se tavallisten suomalaisten ihmisten? Ei ole. Niiden tehtävä on rakentaa onnellista elämää Suomessa. No, onko se suomalaisten yritysten tehtävä laittaa tämä julkinen talous kuntoon? Ei ole. Niiden tehtävä on rakentaa kannattavaa liiketoimintaa Suomessa, investoida, kasvaa, työllistää ja menestyä täällä Suomessa. Onko se opposition, niin kuin täällä kuulostaa näistä hallituspuolueiden puheenvuoroista, että oppositio laittaa nyt julkisen talouden kuntoon Suomessa? Ei tietenkään. [Eduskunnasta: Vielä!] Kulloisenkin istuvan hallituksen tehtävä on huolehtia siitä, että julkista taloutta hoidetaan vastuullisesti ja laitetaan kuntoon. [Jenna Simula: Tehän haluatte hallitukseen!]

Miten sitä mitataan? Onko siinä onnistuttu? Mitataanko siinä, kuinka voimakkaasti hyökätään opposition kimppuun, tai kuinka paljon ollaan tekevinään tai kädet heiluvat? Ei, vaan siinä, mikä on julkisen talouden tila numeroina. Nyt kun me katsomme näitä numeroita, jotka eivät valehtele, niin tässä tehtävässä, on pakko sanoa, on epäonnistuttu aivan täydellisesti, [Jenna Simula: Niin olette! — Puhemies koputtaa] aivan täydellisesti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

15.34 **Miko Bergbom ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomalaisten kannalta tämän keskustelun seuraaminen on haastavaa, koska toisena päivänä oppositiopuolueet kuorossa vaativat, että hallituksen pitää lopettaa nämä leikkaukset. He siis systemaattisesti vastustavat lähestulkoon kaikkia leikkauksia, ja nyt toisaalta he sitten kertovat, että hallitus on epäonnistunut, kun se ei ole leikannut tarpeeksi. Teidän täytyisi nyt päästä ensin yhteisymmärrykseen edes oman puolueenne sisällä siitä, mitä te haluatte.

No, viisastelu seis, mennään tulevaisuuteen. Nyt vasemmistoliittoa lukuun ottamatta kaikki puolueet ovat sitoutuneet velkajarruun, ja me tiedetään, että se sopeutuskokonaisuus tulee olemaan 10 miljardia plus miinus jotain. Eli aika valtavista summista on kysymys. Nyt herää kysymys: onko SDP, onko keskusta, ovatko vihreät valmiina julkistamaan oman sopeutusvaihtoehdonsa? [Vasemmalta: Entäs perussuomalaiset? — Eduskunnasta: Onko hallitus?] — Minä ajattelen näin, että perussuomalaisten tehtävä on totta kai tuoda esiin omat vaihtoehdonsa, [Vasemmalta: Missä ne on?] millä velkajarrussa leikataan, mutta sitä voidaan odottaa myöskin teiltä. — Toistaiseksi teiltä on kuultu vain menoleikkausten perumista ja uusia menoja tälle valtiolle ja veronkorotuksia työlle ja yrittämiselle, [Puhemies koputtaa] ja sillä tämä maa ei nouse. [Timo Harakka: Kello käy, perussuomalaiset!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

15.35 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilastokeskuksen mukaan pitkäaikaistyöttömien määrä lähestyy jo 1990-luvun laman tasoa. Alle 30-vuotiaita työttömiä työnhakijoita on lähes 80 000. Ylipäätään tämä työttömyystilanne on valtavan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

huolestuttava. Kuntien pitäisi tässä tilanteessa nyt onnistua tätä työttömyystilannetta hoitamaan ja ratkomaan, mutta, hallitus, te ette helpota kuntien työtä tässä ollenkaan. Kuntatalouteen tulee 60 miljoonan lisäleikkaukset. Eilen keskusteltiin kotoutumisesta: yli 40 miljoonan lisäleikkaus juuri sinne, missä kielen oppimista ja työn edellytyksiä voisi hankkia. Kuntouttava työtoiminta ja sosiaalinen kuntoutus lakkautetaan kokonaan. Kunnilta puuttuvat työkalut. Olisiko hallitus tässä kohtaa valmis jäädyttämään nämä sakkomaksut määräajaksi tässä taloustilanteessa, jotta kunnat [Puhemies koputtaa] voisivat satsata näihin työllisyystoimiin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Ingo, varsågod.

15.37 **Christoffer Ingo r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä RKP:ssä lähtökohta on selvä: emme voi saavuttaa menestystä pelkästään leikkauksilla, vaan meidän on luotava edellytyksiä kasvulle. Siksi olemme tehneet määrätietoisesti töitä ratkaisujen eteen, jotka vauhdittavat talouskasvua ja vahvistavat taloutta. Esimerkiksi rakennusalaan kohdistuvat panostukset, kotitalousvähennyksen korotus, energiaratkaisuihin suunnatut tuet sekä nyt tehtävät korjaukset asplainoihin ovat tervetulleita koko kansantaloudelle. Samalla parannamme yrittäjän asemaa. YEL-järjestelmään tehtävät muutokset ja sen tuen vahvistaminen keventää monen yrittäjän eläkevakuutusmaksuja. Kaikki nämä toimenpiteet vahvistavat luottamusta tulevaan.

Att regeringen därtill tryggar finansieringen för infrastruktursinvesteringar i en av landets tillväxtmotorer Österbotten, där den ekonomiska hävstången bevisligen fungerar, välkomnas varmt. Fördjupningen av Vasa hamnväg, elektrificeringen av hamnbanan, byggandet av planskild korsning i Ytterjeppo och Lepplax och breddningen av riksväg 8 är sådana där varenda en euro kan komma tillbaka hit till riksdagen som exporteuro, och det är välkommet.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

15.38 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on luonut aktiivisesti sellaista narratiivia, että on tehty aivan mittavia sopeutuksia mittavilla sopeutussummilla, ja on toki totta, että näillä leikkauksilla on tehty aivan mittavaa hallaa. Mutta sitten kun me puhutaan siitä mittakaavasta, niin kun oli tuo Ylen suuri puheenjohtajatentti, niin minä siellä päädyin arvioimaan, että hallituksen nettosopeutus jää johonkin neljän miljardin euron hujakoille, mihin puheenjohtaja Purra huudahti, että ei pidä paikkaansa. Mutta kyllä se, valtiovarainministeri Purra, pitää paikkansa, eikö? Voitte varmasti vastata tähän kysymykseen pian.

Olen myös sitä mieltä, että tämä edustaja Bergbomin aikaisempi puheenvuoro oli aivan erinomainen. Minuakin kiinnostaa kuulla, miten kukaan saa kasaan sitä noin kymmenen miljardin euron nettosopeutusta, kun tämä hallitus on tämän vahingon tällä hallituskaudella saanut aikaan neljän miljardin nettosopeutuksella. Jos tämä yli tuplataan, niin mitä tästä hyvinvointivaltiosta jää jäljelle? Ja koska tämän kysymyksen esitti perussuomalaisen Bergbom, niin kiinnostaa toki kuulla hallituspuolueiden näkökulma tähän.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

15.39 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tätä keskustelua täällä kuuntelee, niin minusta kyllä tuntuu siltä, että hallituspuolueet yrittävät nyt haukkumalla oppositiota ja naureskelemalla peittää sen, että he ovat itse epäonnistuneet jäätävästi omassa politiikassaan. Tämä tulostaulu on aika dramaattinen: velkavuori jatkaa kasvamista, ja sataatuhatta luvattua työpaikkaa ei näy, päinvastoin miinuksella mennään ja rajusti.

Kyllä minusta, puhemies, tuntuu myös siltä, että hallitus ei enää ottanut kovin tosissaan siellä kehysriihessään tätä velkaantumisen taittamista. Hallitus löysi siellä liki miljardin suuryritysten veronkevennyksiin ja päätti sitten maksattaa tämän epäonnistumisensa pienituloisilla, sairailta ja vanhuksilla. Esimerkiksi terveyskeskumaksujen nosto iskee pahiten työttömiin ja eläkkeensaajiin. Vanhustenhoivaan on tehty leikkauksia, ja nyt tulevat siten asiakasmaksujen korotukset päälle.

Eihän, puhemies, tämä suunta nyt ole oikea. Suomalaiset tarvitsevat parempaa. Haluan sanoa, että toisin kuin sieltä oikealta väitetään, niin SDP:n vaihtoehdossa esimerkiksi pieni- ja keskituloisen, tavallisen suomalaisen verotus olisi keveämpää ja suurin osa yrityksistä voittaisi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

15.41 **Ville Valkonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joka aamu, kun vien omaa kaksivuotiasta poikaani päiväkotiin, olen todella ylpeä Suomesta. Samoin olin aivan äärettömän ylpeä, kun hain omaa äitiäni selkäleikkauksesta sairaalasta, ja hän iloisesti pystyi toteamaan, että enää ei satu.

Me suomalaiset jaetaan hyvin laajasti yhteiset arvot ja yhteiset tavoitteet reilusta ja tasa-arvoisesta yhteiskunnasta, mutta arvot ja tavoitteet eivät pyöritä tätä maata. Me emme voi äänestää, puhua tai toivoa itseämme hyvinvoiviksi. Elintaso, hyvä yhteiskunta pitää ansaita joka ainoa päivä maailmanmarkkinoilla sillä, että suomalaisia tuotteita menee kaupaksi, meidän palveluille on kysyntää ja vastuullisella taloudenpidolla, ja sen takia tämä hallitus on tehnyt niin paljon.

On täysin totta, että tulevillekin hallituksille jää paljon työtä, mutta sekin on totta, että tällä erityisesti demarien valitsemalla surullisella pelottelulla, synkistelyllä ei yhtään työpaikkaa Suomeen synny, vaan toimella, tekemisellä. [Puhemies koputtaa]

Ja jos saan loppuun keventää, niin sekin on täysin totta, [Puhemies koputtaa] että Suomi ansaitsee parempia oppositiopuheita.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lintilä, olkaa hyvä.

15.42 **Mika Lintilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kehysten käsittelyssä on nyt tietty ristiriita olemassa, nimittäin seuraava hallitus joutuu muuttamaan tämän, jos se haluaa, että velkajarru toteutuu. [Vasemmalta: Näin on!] Tässä hallituksessa kaikki puolueet ovat hyväksyneet velkajarrun, mutta tämä kehys ei tule sitä toteuttamaan. Eli tässä taitaa olla tämä klassinen, että kaikki tietää, mitä pitäisi tehdä, mutta ei tiedä, miten vaaleissa sen jälkeen pärjäisi.

Suurin ongelma mielestäni kuitenkin on se, että meille on tullut erittäin kova luottamustarve, joka tulee ennustettavuuden vaikeutumisesta, ennakoinnin vaikeutumisesta, ja se näkyy tällä hetkellä niin tavan kansalaisten kuin yritysten luottamuksessa. Meillä on historian heikoimpia luottamuskasukuja tällä hetkellä. Tämä on sellainen asia, joka ei tule korjaan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

tumaan tämän hallituksen aikana. Tämä tulee korjaantumaan seuraavien vaalien jälkeen, olkoon hallituspohja sitten mikä hyvänsä. Mutta tällä hallituksella ei ole luottamusta. Siksi Suomelle olisi ollut parasta, että vaalit [Puhemies koputtaa] olisivat mitä pikimmin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jari Koskela, olkaa hyvä.

15.43 **Jari Koskela ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kaikille meillä täällä salissa lienee selvää, että lähtökohdat tällä hallituksella eivät olleet mitenkään parhaat mahdolliset. [Timo Harakka: Ennätystyöllisyys!] Taakkaa oli riittävästi jo lähtötilanteessa.

Mutta nyt me käsittelemme tulevaisuutta elikkä julkisen talouden suunnitelmaa vuosille 27—30. Näkymät ovat maailmanpoliittisen tilanteen vuoksi vielä, sanoisin, entistä synkemmät. Tiedämme, että valtionvelkaa kasvatettaisiin 17,4 miljardiin, jos mennään vuoteen 2030. On kuitenkin hyvä muistaa, että nykyisillä arvioilla tästä velasta kaksi kolmasosaa olisi korkoja ja puolustusmenoja, elikkä se yksi kolmasosa jäisi muulla tavalla katettavaksi. Varmaan olemme samaa mieltä, että näihin on vaikea vaikuttaa. Kysyisin nyt valtiovarainministeriltä tai pääministeriltä: kuinka paljon velanottoa olisi lisätty ilman nykyisen hallituksen monia sopeutus-, kasvu- ja rakenteellisia uudistuksia? [Eduskunnasta: Mielikuvitusmaailma!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joonas Räsänen, olkaa hyvä.

15.44 **Joonas Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun näitä hallituspuolueiden puheenvuoroja täällä kuuntelee, niin kyllä on pakko kysyä, että kenenkäs johdolla tätä Euroopan surkeinta talouspolitiikkaa on toteutettu? Pysähtyään tähän nyt hetkeksi. Onko todella niin, että siis niistäkin surkeista luvuista, jotka me kaikki näemme edessämme, itse asiassa syytä on edellinen hallitus ja nykyinen oppositio? Ja hallitus keskittyy kehumaan omia päätöksiään, vaikka todella tulokset puhuvat puolestaan, ja täällä on toteutettu Euroopan surkeinta talouspolitiikkaa, jos ihan vaan tuloksia katsotaan. Ollaan nyt rehellisiä.

Ja sitten mitä tulee tähän, että kuka on sitoutunut mihinkin parlamentaariseen sopuun, niin jos te, hyvät hallituspuolueet, olisitte tähän sitoutuneet, niin ettehan te olisi tuoneet tänne saliin tällaista julkisen talouden suunnitelmaa, mikä todellakaan ei noudata sitä soppua, joka juuri muutama kuukausi sitten sovittiin.

Sitten ihan viimeiseksi on pakko kysyä pääministeriltä, kun totesitte, että työllisten määrä ei ole juuri muuttunut tällä kaudella: tuosta kun tarkistin, niin taitaa olla niin, että trendinomaisesti työllisten määrä [Puhemies koputtaa] on 80 000 pienempi kuin hallituskauden alussa. [Arto Satonen: Ei ole kun 29!] niin pyytäisin, että pyydätte uuden puheenvuoron ja selvennätte, mitä tarkoittitte.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

15.46 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla on kyllä eri käsitys tuosta työllisten määrästä. Kun katsoin niitä lukuja — en ole ehtinyt juuri nyt tarkistaa — niin muistaakseni 29 000 oli eroa helmikuun 2023 ja 2026 välillä, mutta tämä on varmaan hyvä tarkistaa. [Timo Harakan välihuuto]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Kaikkineen sen, mitä hallitus on tehnyt, ideahan on ollut siinä, että suomalaisen työn kilpailukykyä parannetaan, ja se, että meidän vienti tässä maailmantilanteessa kasvaa, on aikamoinen osoitus siitä, että on tehty oikeita asioita. Se on toki totta, että kotimarkkinoille tarvitaan edelleen vauhtia lisää, mutta tämän meidän keskustelun aikana tuli tieto, että kun tammi—maaliskuulta katsotaan osuuspankkien maksukortteja, niin niissä on 5,3 prosentin kasvu, ja jos meillä on inflaatio kaksi prosenttia, niin se kertoo siitä, että meillä on aika-moista kasvua nyt tulossa myös kotimarkkinoille. Ja ne hallituksen täsmätoimet kehysrii-hessä — muun muassa kotitalousvähennyksen parantaminen, korjausrakentamiseen pa-nostaminen ja YEL-uudistus — ovat juuri oikeita toimenpiteitä tähän tilanteeseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Savola, olkaa hyvä.

15.47 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Turvallisuus alkaa luottamuksesta, ja ihmiset tarvitsevat tunteen siitä, että yhteiskunta toimii ja pitää huolta myös kaikkein heikoimmassa asemassa olevista, kaikissa tilanteissa. Suomessa tur-vallisuus rakentuu vahvasta puolustuksesta, toimivasta infrastruktuurista, huoltovarmuu-desta ja palveluista, jotka toimivat koko maassa. Siksi julkisen talouden suunnitelmaa pi-tää tarkastella myös turvallisuuden näkökulmasta.

Huoltovarmuus tarvitsee selkeän suunnan. Kotimaisen energian, ruoantuotannon ja lo-gistisen toimintakyvyn pitää olla kunnossa. Tiet ovat Suomen verisuoniverkko. Hallituk-sen toimesta kuitenkin nimenomaan perusväylänpidosta tullaan leikkaamaan. Turve- ja energia-alalla ylipäätään vallitsee nyt suuri epävarmuus hallituksen linjasta. Sosiaalisessa mediassa luodaan mielikuvaa turpeen kunnianpalautuksesta, tosiasiaassa kotimaisen ener-gian sijasta Suomeen tuodaan nyt pähkinänkuoria. Hallituksen luoma epävarmuus pysäyt-tää investointeja ja heikentää varautumista. [Puhemies koputtaa] Tämä politiikan suunta pitää muuttaa. [Jenna Simula: Kuka romutti turvekoneet!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piisinen, olkaa hyvä.

15.48 **Jorma Piisinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On myönnettä-vä, että Suomen julkinen talous on vakavassa tilanteessa. Hallitus on tehnyt merkittäviä so-peutus-, työllisyys- ja kasvutoimia, jotka kantavat parhaiten hedelmää talouden noususuh-danteessa. Korkomenojen kasvu, puolustusmenojen nousu ja kansainvälisen tilanteen epä-varmuus pitävät kuitenkin alijäämän suurena. Riihen päätöksellä hallitus tähtää muun muassa rakentamisen kasvuun tavoitteena käynnistää jopa miljardiluokan korjausraken-nushankkeet. Kotitalousvähennyksen korotuksella pyritään työllistämään pienyrittäjiä ja helpottamaan kotitalouksien arkea. Opposition jatkuva hallituksen sopeutustoimien vas-tustus on ollut omiaan laskemaan kuluttajien mielialaa, [Timo Harakka: No nii-i!] ja se hei-kentää orastavaa kasvua. Samalla teidän omat esityksenne julkisen talouden sopeuttami-seen ovat olleet kovin kevyitä ja vailla osoitettua rahoitusta. [Timo Harakka: Peili on kek-sitty!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

15.49 **Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen talouden tilan-ne on ollut niin pitkään niin vaikea, että on aivan selvää, että me tarvitaan lisää kunnianhi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

moa ja me tarvitaan lisää rohkeutta. Se, mitä on tähän saakka tehty erinäisillä hallituskausilla, ei ole riittävällä tavalla toiminut, koska tänäänkin ollaan tässä tilanteessa. Ja hallitus jo tietää, mitä ajattelen teidän tekemästä politiikasta — en lähde sitä kertaamaan.

Mutta ajattelen, että kyllä me tässä tilanteessa tarvitaan pidemmälle ajattelua niin, että mihin me synnytämme sitä uutta työtä, miten me vaikka varmistamme, että samaan aikaan, kun me Suomessa käytetään luonnonvaroja aivan valtavasti suhteessa väestöön, me saadaan siitä enemmän arvoa — miten me voidaan tuhota vähemmän luontoa ja saada enemmän arvoa —, saadaan korkeamman laatuista tuotteita, nostettua jalostusarvoa, lisää innovaatioita ja lisää työtä. Se vaatii jonkinlaista uutta ajattelua. Tämä ei tapahdu itsestään. Se vaatii sitä, että niitä vanhoja rakenteita uskalletaan ravistella, on kyse sitten siitä yritystukijärjestelmästä tai meidän verotusjärjestelmästä. Hollanti on erinomainen esimerkki siitä, miten kiertotaloudella on luotu työtä, luotu vientituotteita, nostettu arvoa: uskallettiin tehdä eri tavalla. Tämä on se, mitä minä nyt toivon hallitukselta. En toista enää sitä, että älkää leikatko pienituloisilta ja sairaimmilta — olen sitä mieltä, mutta tiedän, että teette niin silti — mutta voisitteko vielä tämän viimeisen vuoden [Puhemies koputtaa] aikana tehdä jotain rohkeaa, oikeasti rohkeaa, siellä talouspolitiikan puolella, kun sieltä järjestöistä [Puhemies koputtaa] leikkaaminen ei ole rohkeaa, ja tarttua kiertotalouden mahdollisuuksiin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

15.51 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotkut hallituspuolueiden edustajat ilakoivat laskevalla veroasteella. Kukapa nyt veroja rakastaisi, mutta mitä iloitsemista on siinä, että verotulot heikkenevät ja sen seurauksena julkisen talouden alijäämä kasvaa?

Julkisen talouden tilaan vaikuttavat sekä tulot että menot. Veroasteen lasku eli tulojen pieneneminen pakottaa joko ottamaan lisää velkaa tai leikkaamaan lisää menoja, ellei sitten huima talouskasvu kompensoi laskevaa veroastetta. Kasvua ei näy ja velkaantumista halutaan hillitä, joten veroasteen lasku tarkoittaa lisää menoleikkauksia. Ikääntyvässä maassa ei nähdäkseen ole yksinkertaisesti varaa laskevaan veroasteeseen, ei ainakaan, jos Suomi halutaan säilyttää jonkinlaisena hyvinvointivaltiona. Mikäli veroaste olisi vuosituhatlaskennan taitteen tasossa, tarkoittaisi se noin yhdeksän miljardia suurempia tuloja, ja tämä riittäisi kattamaan valtaosan alijäämästä. Veroasteen palauttaminen lähemmäs 2000-luvun taitteen tasoa olisi siis konkreettinen toimi julkisen talouden vahvistamiseksi, ja siksi vasemmisto esittää esimerkiksi yhteisöveron alennuksen perumista, miljonääriveron käyttöönottoa [Puhemies koputtaa] ja osinkoveroaukkojen parsimista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

15.52 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää lämpimästi valtiovarainministeri Purraa. Reilu viikko sitten kyselytunnilla oli todella hämmäntävä tilanne, kun jouduin haastamaan hänen esittämänsä luvun tästä sopeutusten kokonaismäärästä. Puhuitte silloin 10 miljardista, ja tänään puhuitte kuudesta miljardista, joka on lähempänä sitä lukua, jonka edustaja Koskela tuossa sanoi. Tämä on valtiovarainministeriön oma luku, ja siinä mielessä perusteltu, ja olen iloinen, että edustaja Zyskowiec tuli tänne saliin, koska hänen viisas lausuntonsa on se, että meillä on kaikilla oikeus omiin mielipiteisiin mutta ei omiin faktoihin. Me pääsemme tällä tavalla eteenpäin, ja minä olen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

todella iloisesti yllättynyt siitä. Tietenkin voisin irvailla siitä, että jopa tällä velkaantumistahdilla ja alijäämätahdilla, mihin tämä hallitus on pyrkinyt, neljän miljardin hukkaaminen viikossa on kova suoritus, mutta en tee niin, vaan yritän aidosti yhtä yllättäen olla rakentava tässä ja kiittää siitä, että voimme puhua samasta asiasta edes suurin piirtein samassa todellisuudessa. Mutta yhden aika jäätävän luvun haluan tästä teidän vaalibudjetistanne, joka irtisanoutuu velkajarrusta, sanoa: [Puhemies koputtaa] lisävelkaantuminen jokaista suomalaista, vauvasta vaariin, kohti on seuraavina [Puhemies koputtaa] neljänä vuotena teidän suunnitelmienne mukaan 11 300 euroa jokaiselle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, edustaja Harakka. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

15.53 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ainakin omasta mielestäni valtiovarainministeri Purra esitti täällä sen suuren ongelman, jota me emme tule edes kasvulla voittamaan, ja se on se, että meidän julkiset menot ovat lähes 60 prosenttia bruttokansantuotteesta. EU:n keskiarvo on alle 50 prosenttia, meillä on 10 prosentin gäppi. Jos me emme ensinnäkään tunnusta, että sille on tehtävä jotakin, niin mitä se tarkoittaa? Se tarkoittaa sitä, että meidän julkisen talouden rakenne on ajautunut vuosikymmenien saatossa vääräksi. Sanoisin melkein näin, että kaikki ne puolueet, jotka ovat 2000-luvulla olleet tätä julkista sektoria niin sanotusti laajentamassa, ovat vastuullisia tästä talouskehityksestä. Mitä tässä pitäisi tehdä? Meillä on perustettu virastoja, meillä on erinäköisiä hallituksia perustettu, meillä on perustettu erinäköisiä keskuksia, [Timo Harakka: Kunnat!] mutta nyt pitäisi ajatella uudella tavalla niin, että pitää olla joku tehtävä, jonka tarkoitusta sitten tietty määrä ihmisiä hoitaa. Meillä on näitä instituutteja ihan liikaa. Niitten purkaminen on äärimmäisen vaikeata, eikä niitä [Puhemies koputtaa] julkisuudessa kannata nimeä, mutta se on pakko jonkun aloittaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hanna Räsänen, olkaa hyvä.

15.55 Hanna Räsänen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmisten kodit sijaitsevat kunnissa, ja kunnat puolestaan tuottavat ihmisille todella tärkeitä palveluita. Siellä on kouluja, päiväkoteja, tieverkkoja ja myös työllisyyspalveluita. Valitettavasti täytyy todeta, että vaikka hallitusohjelmassa oli hyviä kirjauksia kunnille, niin taitaa olla näin, että nuo lupaukset tulee nyt hallituksen petettyä. Kun tuota saldoa vähän katsoo, niin peruspalveluitten valtionosuusuudistus on kaatunut. Se kaatui hallituksen omasta toimesta. Normien purku: on tainnut käydä niin, että rahat on kyllä viety kunnilta mutta kaikki normit ovat jääneet ja velvoitteet ovat jääneet kunnille. Hankintalaki on tulossa edelleenkin hallituksen toimesta, ja hankintalakihan tulee tuomaan ennen kaikkea pienille kunnille aivan kohtuuttoman taakan. On arvioitu, että kulut ovat noin 460—600 miljoonaa euroa, mikä on aivan valtava potti.

Tiedän, että kokoomus on kovasti ollut sitä mieltä, että kuntia on aivan liikaa ja kuntien määrää pitäisi vähentää. Nyt kysynkin hallitukselta: onko tässä taustalla kokoomuksen tahotila viedä kuntamäärää alaspäin ja pudottaa suomalaisia kuntia pois pelistä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

15.56 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vuosina 27—30 bkt:n kasvun on arvioitu olevan noin 1,5 prosenttia vuodessa, ja arvioidaan, että tätä kasvua tukee erityisesti investointien lisääntyminen, mutta sitten myöskin yksityisen kulutuksen piristymisen. Tämä yksityinen kulutus on se, mihin haluan tässä nyt kiinnittää enemmän huomiota. Eli Suomen Pankin mukaan suomalaisten tileillä makaa nyt enemmän rahaa kuin on ehkä koskaan ollut — muistaakseni se on melkein 120 miljardia, mitä siellä on. Jos tämä raha nyt saataisiin liikkeelle, ja liikkeelle ennen kaikkea siten, että se tulisi tähän kotimaiseen kulutukseen, niin sillä olisi positiivinen vaikutus sekä työllisyyteen että sitten myös työttömyyteen, eli se sataisi ikään kuin jokaisen laariin siinä. Toivoisin sitä, että tässä salissa, kun täällä puhutaan ja keskustelua käydään, ikään kuin rohkaistaisiin tähän kotimaisen kulutuksen kasvuun eikä peloteltaisi, niin kuin nyt on käynyt. Kysyisin tästä ministereiden näkemystä: millä tätä kotimaista kulutusta saataisiin vielä piristettyä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, viisi minuuttia, ja sitten jatketaan.

15.57 **Valtiovarainministeri Riikka Purra:** Arvoisa puhemies! Kiitoksia eduskunnalle keskustelusta. Jos aloitan sillä, että sitä aina kuvittelee, kun tänne näitä uusia lukuja tuo, että kun kaikille alkaa olla selvää, että tässä on muutama vuosikymmen julkinen velka kehittynyt väärään suuntaan, talouskasvua ei juuri ole ollut, alijäämäkehitys on se, mikä on, ja samaan aikaan on lisätty puolustukseen, turvallisuuteen, soteen ja erityisesti korkomenoihin merkittävästi menoja, niin se jonkin verran saisi ehkä oppositiotakin jos ei hiljennemään, niin ainakin hieman nöyrytmään. Mutta tästä ei ole kyllä tänään ollut minkäänlaista näkemystä. [Veronika Honkasalo: Sehän kuulostaa demokratialta!]

Aloitetaan sosiaalidemokraateista. Edustaja Tuppurainen kertoi, että me otamme enemmän velkaa. Kyllä, se näkyy sieltä luvuista. Mutta jos nyt mennään taas sinne rautalankatasolle: Kun me teemme sopeutustoimia, niin se tarkoittaa sitä, että me vähennämme käyttötalouden menoja. Me olemme vähentäneet, merkittävästi leikanneet, käyttötalouden pysyviä menoja. Me olemme siis tehneet suoria leikkaustoimia. [Veronika Honkasalo: Tämä ymmärretään kyllä!] Se on eri asia sitten taas, mitä te teitte. Te lisäsitte kriisiin kohdistuvia lisätarpeita, kuten syytä olikin, mutta sen lisäksi te lisäsitte kaikkia muita menoja, käyttötalouden menoja. Te lisäsitte eri kohteisiin rahoitusta, jolla, näin ymmärsin, teidän hallituksenne pysyi pystyssä, kun kaikki saivat jotakin. Tämä on tosiasia. Te ette kyenneet tekemään minkäänlaisia säästöjä, ette siinä vaiheessa, kun talous nousi, ettekä missään muussakaan vaiheessa. Sen lisäksi te teitte muun muassa soteuudistuksen, joka on tämän hallituksen käsissä tällä hetkellä. Vaikka te syytätte meitä erilaisista säästöistä sinnekin, me olemme tähän teidän tekemäänne soteuudistukseen lisänneet rahoitusta yli neljä miljardia tällä kaudella, siis enemmän kuin arvelimme. Minä ymmärrän, että silloin kun ei ole linjaa eikä vaihtoehtoa hallituksen politiikalle eikä oikein uskallusta vielä miettiä sitä seuraavaakaan, niin näin käy, kuten edustaja Heinonen täällä totesi, että saman päivän aikana on montaa eri linjaa.

No, miksi sitten ne luvut näyttävät hallituksen papereissa tuolta kuin ne näyttävät? Nämä menot puolustukseen, turvallisuuteen ja Ukrainaan ovat ylivoimaisesti se suurin kohde, johon me olemme joutuneet lisäämään. Sen lisäksi ovat ne valtionlainan korkomenot, jotka ovat huomattavasti kasvaneet edellisestä hallituskaudesta ja siitäkin, kun me aloitimme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Itse asiassa koko alijäämästä kehyskauden lopussa 2030 kaksi kolmasosaa selittyy pelkätään puolustusmenoilla ja valtionlainan korkomenoilla. Toivottavasti te ymmärrätte tämän.

Arvoisa puhemies! Kuulin vasemmistoliiton puheenvuoron, jossa sanottiin, että viime hallituskauden lopussa julkinen talous oli käytännössä tasapainossa. [Välihuuto vasemmistoliiton ryhmästä] Haluaisin tähän jonkinlaista lisäselvitystä.

Edustaja Koskela aloitti kysymisen näistä sopeutustoimien kokonaisuuksista, ja tätä jatkoi useampi edustaja, viimeisenä edustaja Harakka. Toimenpidekokonaisuutemme, joka on siis yli 10 miljardia: Ensi vuoden tasolla on 5 miljardia euroa julkisen talouden menoja sopeuttavia toimia eli leikkauksia, 1,5 miljardia on verotoimenpiteitä, eli tämä on yhteensä 6,5 miljardia euroa. Sen lisäksi olemme tehneet 0,5 miljardilla eurolla sellaisia velkaa alentavia toimia, joilla ei ole vaikutusta julkisen talouden rahoitusasemaan. Näiden lisäksi on hyvinvointialueiden omat toimet, 0,9 miljardia euroa, jotka edellyttävät hyvinvointialueiden omia päätöksiä. Tämän lisäksi on rakennepoliittisia uudistuksia, jotka pidemmällä aikavälillä valtiovarainministeriön arvion mukaan vahvistavat julkista taloutta jo 2,5 miljardilla eurolla ja lisäävät työllisten määrää pitkälti yli 100 000:lla — eli enemmän kuin hallitusneuvotteluissa sovittiin — ja uusia menoja on todellakin niihin, mistä äsken kerroin. Näiden lisäksi tämä hallitus on tehnyt merkittävästi kasvutoimia. Me olemme kyenneet tekemään veronkevennyksiä, vahvistamaan yrittäjyyden edellytyksiä. Me olemme tehneet vaikeassa suhdannetilanteessa myös voimakkaasti elvyttävää talouspolitiikkaa. Vielä tässä viimeisessä riihessä julkisia investointeja aikaistettiin, laitettiin infrahankkeita eteenpäin, juuri kuten kuuluukin.

Arvoisa puhemies! Mennään vielä tähän velkajarruasiaan, josta täällä selvästi on edelleen huomattavan paljon epäselvyyttä. Puheenjohtaja Koskela, te olette sitoutuneet EU-sääntöihin siitä huolimatta, että te ette ole sitoutuneet niin sanottuun kansalliseen velkajarruun. Se tällä hetkellä tarkoittaa ensi kaudelle jo yli kymmenen miljardin sopeutustoimia. Tämä tulee EU-säännöistä, ei kansallisesta velkajarrusta, jonka vaikutus alkaa vasta myöhemmin. Mutta samaa esitettiin keskustasta edustaja Lintilän toimesta ja SDP:stä sekä edustaja Räsänen että edustaja Harakan — joka teki tämän vain vielä hieman röyhkeämmin ja suuremmalla arroganssilla, kuten yleensä — toimesta. [Vasemmalta: Aika ylimielistä! — Timo Harakka pyytää vastauspuheenvuoroa] Tämä hallitus noudattaa EU-sääntöjä. Me olemme meidän korjaavalla nettomenouralla. Mikäli tapahtuisi niin — me olemme koko ajan hyvin, hyvin lähellä tätä — että komissio vaatii meiltä lisää toimia tässä alijäämämenettelyssä, tämä hallitus tekee niitä. Mutta haluan nyt vielä korostaa: Tämä hallitus noudattaa näitä EU-sääntöjä. Me nimenomaan noudatamme sitä, mihin tässä salissa parlamentaarisesti kaikki ovat sopeutuneet. Kansallinen velkajarru tulee vaikuttamaan vasta myöhempinä vuosina.

Arvoisa puhemies! Vielä ihan loppuun: minä ymmärrän kyllä, että koska oppositiolla ei ole vaihtoehtoja, ei hallituksen tekemille toimille eikä seuraavan kauden valtavalle sopeutustarpeelle, niin teidän on pakko silloin hyökätä myös väärin perustein. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä vasemmalta]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, valtiovarainministeri Purra. — Sitten otamme vielä lyhyemmät vastauspuheenvuorot ministereiltä Ikonen, Puisto, Marttinen, Multala ja Ranne, tässä järjestyksessä, minuutti kullekin. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

16.04 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus pitää kiinni lupauksestaan vahvistaa perusopetusta. Vaikka meillä täällä on tässä esityksessä esitys siitä, että indeksijarrun tasoa kohotetaan 2,8 prosenttiyksiköön, mikä leikkaa valtionosuuksia 60 miljoonaa euroa, niin samaan aikaan me olemme pitäneet huolta siitä, että tällä tulevilla kehyskaudella 27—30 kuntatalous vahvistuu hallituksen päätösperäisten toimien pohjalta. Tällä me pidämme kiinni siitä lupauksesta.

Lisäksi täällä on itse asiassa kuntiin liittyviä lisäyksiä, ihan merkittäviäkin, esimerkiksi TE-palveluihin: nuorten työllistämisseteli, pitkäaikaisten työttömien osaamisseteli, nuorisotyöttömyyden pilotit, työvoimapolitiittinen avustus. Näistä tulee lähemmäs 70 miljoonaa lisää kuntien toimintaan ja näihin TE-palveluihin.

Kun täällä viitattiin VOS-uudistukseen, niin itse asiassa olemme nyt viemässä VOS-uudistuksesta juuri yhtä keskeistä elementtiä eteenpäin, eli vuoden 29 alusta linjattiin, että siirrytään järjestelmään, jossa kunnilta laskutetaan nämä perustoimeentulotuen kuntaosuudet reaaliaikaisesti sen sijaan, että tulisivat kahden vuoden viiveellä. Tällä on merkittävä kannustinvaikutus. [Puhemies koputtaa]

Norminpurkua on viety 134 toimea jo eteenpäin, 64 on arvioitavissa.

Vielä viimeisenä, kun kysyttiin, että ohjataanko taloudella kuntaliitoksiin. Suurin haaste kunnissa on se, että yli sadassa kunnassa tällä hetkellä syntyy alle koululuokallinen lapsia, ja siksi me haemme myöskin parlamentaaraisesti ratkaisuja, miten me turvaamme sivistykselliset perusoikeudet kaikkialla Suomessa. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Puisto, olkaa hyvä.

16.05 Elinkeinoministeri Sakari Puisto (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Joissakin puheenvuoroissa tulivat esiin investoinnit. Joitakin lukuja viime vuodelta: Suomeen tuli 527 ulkomaalaista investointihanketta, mikä on 160 enemmän kuin toissa vuonna, niin että aika hyvä kasvu siinä. Kun tarkastellaan Business Finlandin tätä verohyvitysinstrumenttia, niin sinnehän tuli bruttona hankkeita yli 20 miljardia, jopa 22 miljardia. Se on tietysti eri summa kuin se varsinainen nettosumma, mikä tulee toteutumaan, mutta se oli hyvin positiivinen yllätys.

Myös viime vuosi oli itse asiassa startup-yritysten suhteen ennätysvuosi. Sillä sektorilahan menee varsin lujaa. Esimerkiksi bisnesenkelit ja pääomasijoittajat ovat kertoneet tästä, että nyt tulee vielä vuosia ja vuosia kehitystä, ja se näkyy nyt monilla teknologia-aloilla. Täällä nousi muun muassa tekoäly puheeksi.

Myös turpeesta oli tämä linjaus liittyen varmuusvarastointiin, siihen, että saadaan tätä kiertoa tapahtumaan sinne. Se edellyttää varastointiin ja näihin polttotekniikoihin investointeja, mitä tehdään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.06 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia paljon, arvoisa herra puhemies! Jos katsomme nyt työllisyyden ja kasvun isompaa kuvaa, niin on tärkeää lähteä liikkeelle siitä, että Suomen vienti kasvoi jopa yllättävän vahvasti viime vuoden aikana. Se antaa hyvän, vahvan pohjan myös sille, että suomalainen teollisuus pärjää tällä hetkellä erittäin hyvin, on kilpailukykyinen. Meillä on käytössämme sellaisia tuotteita ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

palveluita, joilla on kysyntää maailmanmarkkinassa. Se myös ylläpitää tällä hetkellä työllisyystilannetta.

Herra puhemies! Täällä oppositio tuo aina mielellään esille konkurssiluvut. Ne ovat totta kai liian korkeita, mutta kun viime vuoden viimeisellä neljänneksellä oli noin tuhat konkurssia, samaan aikaan Suomeen rekisteröitiin 14 000 uutta yritystä, [Sinuhe Wallinheim: Juuri näin, ennätysmäärä!] eli on kuitenkin ollut vuoden takaiseen vastaavaan ajankohtaan nähden viiden prosentin kasvu.

Ehkä on myös hyvä muistaa se, että kolikolla on aina kaksi puolta. Me teemme kaikkemme nimenomaan yritysten kasvun tukemiseksi. Me näemme myös sen, että alkuvuonna, kuten olen myös täällä vastauksessa tuonut esille, on ollut viriämistä meidän työllisyydessä, ja samoin myös yksityinen kulutus on lähtenyt etenemään taas parempaa kohti. Tällä hetkellä meidän kotimarkkinan ja kasvun näkökulmasta kaikista haastavin kysymys on se, mitä tapahtuu Lähi-idässä, miten maailmanmarkkinat kehittyvät [Puhemies koputtaa] ja miten energian hinnat taas vastaavasti kehittyvät. Me teemme kaiken mahdollisen, jotta nimenomaan nyt meidän omissa käsissä olevat asiat saadaan vietyä eteenpäin.

Täällä tuotiin esille myös uusia työllisyyteen liittyviä toimenpiteitä, joiden toimeen laittaminen on jo kovassa vauhdissa. Uskon, että ne tuovat apua ja tukea myös kunnille ja kaupungeille tähän vaikeaan tilanteeseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Multala, olkaa hyvä.

16.08 Ympäristö- ja ilmastonministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä kysyttiin erityisesti ydinenergian edistämisestä, ja tässä totta kai keskeinen on tämä ydinenergiain kokonaisuudistus, joka on täällä nyt eduskunnan käsiteltävänä. Se mahdollistaa sujuvamman luvittamisen kuitenkin turvallisuudesta tinkimättä. Tämä luvitus on keskeinen tekijä, kun investointeja Suomeen halutaan, oli se sitten ydinenergiaan tai muuhun teolliseen toimintaan.

Sitten yksi keskeinen asia on tässä myöskin sähkön kysynnän kasvu, ja tähän kysymykseen tulevat nyt myös nämä datakeskukset. Ei meille tule uutta energiantuotantoa tähän maahan, oli se sitten tuulivoimaa, aurinkovoimaa tai ydinvoimaa, jos me emme näe sitä sähkön kysynnän kasvua. Tällä hetkellä datakeskukset kuluttavat keskimäärin 1,6 terawattia, eli se on noin kaksi prosenttia Suomen sähkönkulutuksesta. Kun puhutaan valtavasta sähkösyöpöstä, niin tässä on se mittakaava tällä hetkellä, ja arviot siitä, mihin nämä voisivat ehkä nousta vuoteen 2030, ovat noin 3—4 prosenttia. Kuitenkin näissä investoinneissa on keskeistä se, että ne tuovat näkymää sähkön kysynnän kasvuun, ja silloin voidaan tehdä näitä pitkäaikaisia sähkösopimuksia tuottajien kanssa ja voi syntyä myös uutta tuotantoa. Tämä sähkömarkkina toimii tällä tavalla. Tarvitaan kysyntää, jotta voi tulla tuotantoa, ja sehän on myös datakeskusten yhteinen etu, että se sähkö on edullista. Ei ole niin, että he saisivat jotain edullista sähköä ja sitten muut maksaisivat siitä hinnan. Tämä kannattaa ymmärtää.

Sitten toinen asia vielä tietysti on se, että me mahdollistamme demonstraatiotuen uudelle teknologialle, ydinenergialle. Eli se tulee nyt muutoksena siihen rahaan, joka on jo olemassa, [Puhemies koputtaa] ja jatkamme valmistelua myös muiden rahoitusvaihtoehtojen osalta, jotta myös uusia sähköä tuottavia ydinenergiailaitoksia Suomeen voitaisiin tulevina vuosina saada.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ranne, olkaa hyvä.

16.10 **Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus kirjaimellisesti rakentaa maata. Hallitusohjelmassa oli alun perin kolmen miljardin infrapaketti. Sitä on kasvatettu 3,4 miljardiin. Infra-ala kasvaa edelleen tänä vuonna. Me työllistetään kymmeniätuhansia suomalaisia, ja väylähankkeiden näkyminen on paras tällä vuosituhannella, pisin ja paras tällä vuosituhannella. Me painotamme teitä: kahden miljardin määräaikainen tiepaketti. Tämä on juuri sitä, mitä Suomi tarvitsee, eli ei yhtään turhaa, ei sitä, mitä te harrastitte edellisenä kautena, niitä siltarumpuja, vaan nimenomaan sitä, mikä vahvistaa Suomen huoltovarmuutta, Suomen turvallisuutta, kaikkein tärkeimpiä asioita. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten jatkamme vastauspuheenvuoroilla. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

16.11 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minua häiritsee täällä koko ajan sellainen keskustelu näistä valtionvelkaluvuista. Katsoin juuri valtionvelan huh-tikuun lopussa: 196,6 miljardia euroa. Tänä vuonna mennään yli 200 miljardin euron, ja siitä valtionvelasta Sanna Marinin hallitus on ottanut alle neljäsosan. Kolme neljäsosaa ovat ottaneet edelliset hallitukset tai tämä nykyinen. Nämä suuruusluokat kannattaa muistaa, kun katsotaan, mistä ne korkomenot ja muut tulevat.

Tämä Orpon hallitus on ottanut kolmessa vuodessa saman määrän velkaa kuin Sanna Marinin hallitus otti edellisellä kaudella. Nämä ovat ne suuruusluokat, missä nyt liikutaan.

Tässä on syyllisiä tämä sali täynnä. Joskus toivoisi nöyryyttä myös hallitukselta myöntää, että tämä koko velkalaiva on tämän porukan aiheuttama, ja nyt pitäisi löytää ratkaisuja, miten siitä mennään.

Kun katsoo näitä alijäämälukuja tässä julkisen talouden suunnitelmassa, niin puhutaan [Puhemies koputtaa] 15—17 miljardista eurosta. Ei ole kovin helppo näkymä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koulumies, olkaa hyvä.

16.12 **Terhi Koulumies kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä äsken mainittu valtionvelka kuten myös työllisyys liittyvät yhteen muun muassa sellaisella tavalla, että vuoden 2010 jälkeen Suomessa ovat työpaikat syntyneet lähes kokonaan julkiselle sektorille. Sehän on verorahoitteista, ja se tuottaa menoa valtiolle ja lisää painetta velanotolle.

Tämä hallitus on toivonut, että saataisiin lisää työpaikkoja yksityiselle sektorille, yrityksiin, koska ne tuottavat tuloa kansantalouteen ja ne tuottavat jakovaraa hyvinvointivaltiolle. Keskeisin keino tässä ovat olleet nämä merkittävät työmarkkinauudistukset, joita hallitus on tehnyt, ja toivottavasti niiden hedelmät näkyvät tulevaisuudessa, kun yritykset pystyvät alkamaan palkkaamaan lisää ihmisiä ja sitä kautta saadaan uusia työpaikkoja Suomeen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

16.13 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Energian hinta on se, joka on Suomen suurin kirous tällä hetkellä. Huomenna sähkö maksaa kalleimmillaan 27 senttiä kilowattitunnilta, ja siihen kun lasketaan päälle alvi, arvonlisävero, sähkövero ja sitten vielä siirtomaksu, niin ollaan lukemissa, joiden tautta tässä maassa ei kohta mikään kannata. Tämä on meidän itse aiheuttamamme päänsärky. Olemme purkaneet sähköntuotantotehoa verkosta yli 3 000 megaa. CHP-sähkö on lähes tuhottu, 2 000 megaa kovalla pakkasella. 5 000 megan edestä olemme poistaneet sähköntuotantotehoa verkostamme. Nyt olemme täysin maailman viettämissä, kun ei meillä ole sitä omaa sähköä. Täällä puhutaan datakeskusten rakentamisesta ja monesta muusta — aivan unennäköä.

Samalla olemme tehneet kauhean palveluksen, että meillä ei ole ensi talvelle minkään näköisiä energiavarastoja. Viime talvi söi meiltä kaikki turpeet, kaikki puut. Polttamme arvokasta tukkipuuta, mikä tuhoaa metsäteollisuutta koko ajan. Kuunnelkaa, hyvät ministrit, mitä sanoo metsäteollisuuden johto tänä päivänä. Monta tehdasta on pantu kiinni, ja sama kehitys jatkuu.

Jos tällä keinoin menemme, niin olemme maailman valuuttarahaston huomassa koko valtio ja varmasti alijäämämenettelyssä. [Puhemies koputtaa] Elikkä nyt on viimeiset hetket herätä. Keinoja ei muita enää valitettavasti ole.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

16.15 **Anne Rintamäki ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuulemani perusteella valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta on oppositiolle kuin Raamattu vanhalle vihtahousulle: silmä ei pysty, korva ei kuule, ja järki ei piisaa. Perussuomalaisesta näkökulmasta pääasia on tämä: Suomi ei voi jatkaa pysyvän velkaantumisen tiellä. Velaksi eläminen ei ole vastuullista eikä suomalaisten etu. Menot on saatava vastaamaan todellista kantokykyä. [Pia Viitasen välihuuto — Puhemies koputtaa] Hyvinvointivaltiota ei pelasteta jatkuvilla veronkiristyksillä vaan sillä, että työ kannattaa, väärinkäytöksiin puututaan ja julkinen sektori keskittyy ydintehtäviinsä. Jokainen euro on veronmaksajan euro, ei valtion omaa rahaa. Meidän on uskallettava tarkastella kriittisesti menoja, jotka syntyvät hallitsemattomasta maahanmuutosta ja tehottomasta tukijärjestelmästä. Julkinen talous kestää vain, jos turvallisuus, suomalaisten arki ja työn tekeminen asetetaan etusijalle. Tämä suunnitelma on askel kohti vastuullisempaa taloudenpitoa, [Puhemies koputtaa] mutta vain, jos siitä pidetään kiinni. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

16.16 **Johannes Yrttiaho vas** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Julkisen talouden alijäämän ja siis hallituksen leikkausten syy on sotilasmenojen kasvu. Tämänhän valtiovarainministeri on usein täällä toistanut. Talous olisi liki tasapainossa ilman näitä lisäyksiä, mutta nyt on leikattu työttömyysturvaa, sotepalveluita, koulutusta, korotettu asiakasmaksuja — seurauksena työttömyyden ja köyhyyden kasvu. Kuitenkin kenraalit ovat saaneet ja tulevat saamaan enemmän kuin ehtivät käyttää. F-35-hävittäjähankinnallahan se alkoi, ja kun Yhdysvallat ja Trump vaativat Nato-mailta sotilasmenojen nostamista peräti viiteen prosenttiin bkt:stä, Suomi hyväksyi mukisematta. Olisi pitänyt uskaltaa sanoa ”ei”, niin pahaa jälkeä tämä suomalaisten hyvinvoinnille tekee. Käytännössä kuitenkin esitätte nyt Trumpin vaatimuksesta, että puolustusministeriön budjetti nostetaan vuoteen 2030 men-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

nessä 9,2 miljardiin euroon — korotusta nykyiseen kolme miljardia. Se ylittää silloin ensi kerran opetus- ja kulttuuriministeriön budjetin. Saavutus sekin, [Puhemies koputtaa] siis enemmän aseisiin kuin koulutukseen. Tällaisen Suomenko te todella haluatte? [Mikko Savola: Aseisiin siksi, ettei tulisi sotaa!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

16.17 **Timo Suhonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olemme nyt historiallisessa tilanteessa: olemme Euroopan kärkeä työttömyydessä. Työttömyystaso on poikkeuksellisen korkea sitten 1990-luvun lama-ajan. Pitkäaikaistyöttömyys on nousut järkyttävälle tasolle: pitkäaikaistyöttömiä on nyt noin 140 000. Emme ole siis kovin kaukana 1990-luvun lama-ajan lukemista.

Arvoisa hallitus! Hallitusvastuukaudellanne olemme siis ajautuneet työllisyyden ja työttömyyden osalta lamaan väriin talouslinjausten ja poliittisten linjaustenkin vuoksi. 1990-luvun laman tilanteessa käynnistettiin laajoja työllisyyskoulutuksia, jotta ihmiset siirtyisivät uusiin ammatteihin: lisättiin tukityöllistämistä, kuten harjoittelupaikkoja ja työpajoja, ja valtio ja kunnat lisäsivät infrahankkeita, joilla pyrittiin luomaan työpaikkoja nopeasti. Arvoisa hallitus, miksi ette vielä kukaan ota vakavasti tilannettamme ja ota käyttöön vahvempia toimia työllisyyden parantamiseksi, kuten 1990-luvun laman aikana tehtiin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä.

16.18 **Ben Zyskiewicz kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, herra puhemies! Sosiaalidemokraatit haluavat perua hallituksen päättämän yhteisöveroalennuksen, jonka hinta staattisella arviolla on noin runsaat 800 miljoonaa euroa. Demareiden puheenjohtaja Antti Lindtman sanoi puoluevaltuustopuheessaan ehkä noin kuukausi sitten, että SDP käyttäisi vastaavan summan järkevämmällä tavalla suomalaisen yritystoiminnan hyväksi, mutta kun hän oli A-studiossa keskustelemassa ehkä noin viikko sitten, hän sanoi, että SDP käyttäisi tämän summan julkisen talouden vahvistamiseen. Onko tässä nyt kyseessä meille juristeille rikosoikeudesta tuttu niin sanottu kahdelle myynti, vai mistä tässä on kyse? Ehkä edustaja Tuppurainen voi selittää, miten saman rahan voi käyttää yritystoiminnan hyväksi ja julkisen talouden vahvistamiseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

16.19 **Petri Honkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Asuntotarjonta on Suomessa yhtä alhaalla kuin mitä se on edellisen kerran ollut 1950-luvulla, ja rakentaminen on alempana kuin jopa 90-luvun kovassa lamassa. Haluan kiittää: hallitus teki hyviä päätöksiä, esimerkiksi tämä asp-mallin ja tilin kehittäminen on hyvä ja myöskin tämä asunto-osakeyhtiöiden peruskorjausavustus. On vain sanottava, että se tulee valitettavasti vuoden tai jopa kaksi vuotta aivan liian myöhään, niin syvällä tämä asuntorakentaminen tällä hetkellä menee.

Keskustan mielestä asuntopolitiikan pitää tähdätä siihen, että rakennetaan ihmisille koteja, ennen kaikkea omistuskoteja, ei sijoittajille — Suomessahan rakennettiin valtavasti sijoittajille sekä lisäksi näitä hyvin vanhanaikaisen ARA-tuotannon vuokra-asuntoja. Tästä pitää rohkeammin siirtyä omistusasumisen tukemiseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Mutta se, mikä nyt pitäisi käydä läpi, on se, että onko meillä Suomessa menty pankki- ja finanssisektorin sääntelyssä pitemmälle kuin ehkä muilla, joita tämä sama eurooppalainen lainsäädäntö koskee, [Puhemies koputtaa] ja jarruttaako se olennaisilta osin esimerkiksi yksityisten ihmisten asuntorahoituksen saatavuutta. [Puhemies koputtaa] Toivon, että hallitus selvittää tämän vielä ennen vaalikauden loppua.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

16.21 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus leikkaa jälleen koulutuksesta ja sotesta. Te murennatte julkista terveydenhuoltoa, ja se on arvovalinta, jossa lasku lähetetään sairaille ja pienituloisille: terveyskeskumaksujen 74 prosentin ja poliklinikkamaksujen 88 prosentin korotukset tämän hallituskauden aikana THL:n mukaan. Hallitus vähentää vastaavat rahat hyvinvointialueiden rahoituksesta ja pakottaa perimään ne asukkailta. Jatkossa leikkauspotilas joutuu maksamaan 257 euroa pelkästä toimenpiteestä hoitopäivämaksujen päälle. Tämä on suora isku esimerkiksi pienituloiselle eläkeläiselle, joka tarvitsee välttämättä kaihi- tai lonkkaleikkauksen. Koulutuksesta puolestaan leikkaatte kuntien valtionosuuksien kautta, mikä osuu päiväkoteihin ja kouluihin. Mutta tätä kysyn, arvoisa valtiovarainministeri, kun tiede- ja kulttuuriministeri on poistunut: kun te leikkaatte korkeakoulu- ja tiedepolitiikassa t&k-rahoitusta siten, että Suomi voi jatkossa saada vähemmän rahoitusta [Puhemies koputtaa] EU:n suurista tutkimusrahoituksista, niin mikä järki tässä on?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Anna-Kristiina Mikkonen, olkaa hyvä.

16.22 **Anna-Kristiina Mikkonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehysriihestä odotettiin vihdoinkin viimein ratkaisuja myös Itä-Suomen tilanteeseen. Hallitus puhuu paljon Itä-Suomen kasvusta ja turvallisuudesta, ja kehysriihessä sovittiin Itä-Suomen liikennepaketista, mutta se jättää Etelä-Savon maakunnan kokonaan ilman investointeja. Tämä ratkaisu herättää vakavaa huolta samaan aikaan, kun hallitus korostaa itäisen Suomen elinvoiman ja turvallisuuden vahvistamista. Miten kokonainen maakunta voi jäädä tästä kehyksestä kokonaan pois? Kyse on kokonaisturvallisuudesta, aluekehityksestä ja saavutettavuudesta. Epävarmuuden ajassa tarvitaan päätöksiä, jotka vahvistavat luottamusta ja kasvua koko Suomessa, ja nyt kokonaisuus jää tältä osin vajaaksi — olisin osoittanut kysymykseni liikenneministeri Ranteelle, mutta koska hän ei ole paikalla enää, niin esitän tämän kysymykseni sitten varapääministeri Purralle —, eikö niin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä, olkaa hyvä.

16.23 **Milla Lahdenperä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikki alkaa varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta. Siksi on tärkeää, että niiden vahvistamiseen kohdennetaan 50 miljoonan euron lisäys. Jos oppimisen perusta horjuu jo varhain, ongelmat näkyvät koko koulutuspolun ajan. Myös toisella asteella vahvistetaan oppimisen tukea ja kehitetään koulutusta vastaamaan paremmin työelämän tarpeita. Nuorilla pitää olla aito mahdollisuus löytää oma polkunsa ja rakentaa tulevaisuutta osaamisen kautta. Korkeakouluihin ei kohdistu leikkauksia. Indeksit huomioidaan täysimääräisesti, ja koulutus- ja osaamistason nostoon kohdennetaan yhteensä 100 miljoonaa euroa. Samalla tutkimus- ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

kehittämistoimintaa vahvistetaan merkittävästi. Yliopistojen tutkimukseen lisätään 39 miljoonaa euroa, ammattikorkeakoulujen tutkimukseen 15 miljoonaa, Suomen Akatemian tutkimusrahoitukseen pysyvä 55 miljoonan euron lisäys.

Arvoisa puhemies! Nämä ovat investointeja siihen, että Suomi pärjää myös tulevaisuudessa osaamisella, tutkimuksella ja innovaatioilla. Ja toisin kuin täällä väitetään, tämä hallitus on satsannut koko hallituskauden ajan koulutukseen, osaamiseen ja tutkimukseen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

16.25 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jatkan liikenne-temasta, minkä edustaja Mikkonen nosti esille. Tosiaan ministeri Ranne poistui, ja oli sen verran erikoinen hänen puheenvuoronsa, että myös siitä on hyvä jatkaa. Hallitusohjelmanhan on kirjattu alun perin neljän miljardin euron investointiohjelma, ja se on nyt jo yli neljä ja puoli miljardia, josta kolme ja puoli miljardia euroa liittyy väyläpolitiikkaan, ja rahoitus tapahtuisi myymällä valtion tuottamaa omaisuutta suuria summia, joista tosiaan pyöreä nolla Etelä-Savoon. JTS 2027—2030:n mukaan olisi investointiohjelman väyläpäättöksestä kaatumassa seuraavalle hallitukselle poikkeuksellisesti yli kaksi miljardia euroa. Tämä johtuu siitä, että hallitus on tehnyt päätökset ja sitoumukset tällä vaalikaudella, mutta nyt päätetyt hankkeet valtuuksineen muuttuvat valtion budjettirahoitukseksi ja rahoitustarpeiksi vasta ensi vaalikaudella. Seuraava hallitus joutuu siis päättämään, mistä nämä kiistanalaiset hankkeet rahoitetaan. Mikäli rahaa ei ole eikä valtion tuottavaa omaisuutta ole järkevää myydä, kysymys kuuluu: miten näille hankkeille lopulta käy?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

16.26 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Me suomalaiset pärjäämme kyllä.” Näin sanoi Petteri Orpo riihen tiedotustilaisuudessa, ja jälleen kerran mietin, missä rinnakkaistodellisuudessa siellä hallituksessa eletään.

Kun hallitus leikkaa järjestöiltä hallituskaudella yli puolet, niin hallituksen riveistä sanotaan, että tämä ei osu pienituloisiin, ja kun asiakasmaksuja nostetaan yli 80 prosenttia, esimerkiksi näitä poliklinikkamaksuja, niin sanotaan, että eivät nämäkään leikkaukset osu pienituloisiin.

Minusta edustaja Kalli täällä erittäin hyvin konkretisoi tänään sitä, mitä nämä asiakasmaksujen ja poliklinikkamaksujen ja toimenpiteiden maksujen korotukset tarkoittavat pienituloisten ihmisten arjessa. Tällaisia konkreettisia esimerkkejä me nimenomaan tarvitaan lisää.

Pikkuhiljaa hallitus on tekemässä Suomesta tämmöistä amerikkalaista yhteiskuntaa, [Puhemies koputtaa] jossa pienituloiset joutuvat pelkäämään sairastumista, koska se maksaa niin paljon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Löfström, varsågod.

16.27 **Mats Löfström r** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Suomi on ollut ilman talouskasvua ja velkaantuminen on lisääntynyt jo yli 15 vuotta peräkkäin. Lähtötilanne on vakava, ja se edellyttää myös selkeää tulevaisuuteen suuntautuvaa otetta. Tarvit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

semme toimenpiteitä, jotka vahvistavat työllisyyttä, yrittäjyyttä ja talouskasvua samalla, kun huolehdimme ihmisten perusturvasta. Tässä kehyspäätöksessä esitetty kokonaisuus pyrkii juuri tähän tasapainoon. Ennen kaikkea meidän on luotava tulevaisuudenuskoa.

Ärade talman! En konkret åtgärd som förtjänar att lyftas är det temporärt höjda hushålls-avdraget. Genom att höja både maximibeloppet och avdragsprocenten görs det mer attraktivt att köpa tjänster av hantverkare, serviceföretag och småföretagare. Det här är viktigt. Det stärker sysselsättningen, motverkar grå ekonomi och bidrar till att pengar cirkulerar i den lokala ekonomin. Vi vet att många hushåll i dag är försiktiga med sin konsumtion trots relativt god ekonomi. Därför är åtgärder som sänker tröskeln för att använda tjänster viktiga för att få igång efterfrågan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack. — Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

16.28 **Seppo Eskelinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tulostaulu ei valehtele. Hallitus on epäonnistunut talouspolitiikassaan, niin työllisyyden, talouden kuin erityisesti myös kasvun rakentamisessa. Muistaakseni ainakin kaksi vuotta meille on luvattu viikoittain, että se kasvu on tuossa nurkan takana. [Pia Viitanen: Ei ole tullut pois sieltä!] Ei se ainakaan tuolla Etu-Töölössä ole näkynyt. Hinnan hallituksen epäonnistuneesta talous- ja työllisyyspolitiikasta ikävä kyllä kantavat heikompiosaiset tällä hetkellä, ja lisää kuormaa on tulossa riihessä. Rajut sotemaksujen korotukset iskevät pahiten juuri pienituloisiin ja heikompiin ihmisiin. Lisäksi siellä on sotejärjestöjen leikkaukset, jotka myös kohdentuvat aika paljon heidän palveluihinsa. Samaan aikaan ihmetellään, miksi suomalaisten luottamus on kateissa. Tätä voi kysyä.

Sana ”aluepolitiikka” on myös ollut aika hakusessa Itä-Suomen osalta, ja se minun mielestäni näkyy sitten tiettyinä jarruna myös Suomen kasvunäkymissä. Onneksi nyt kehysriihessä on hiukan herätty Itä-Suomen osalta ja pientä toivon kipinää luodaan, [Puhemies koputtaa] mutta miksi tätä on odotettu kolme vuotta? [Puhemies koputtaa] Pääosin toimenpiteet jäävät nyt sitten seuraavan hallituksen hoidettaviksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivärinta, olkaa hyvä.

16.30 **Susanne Päivärinta kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! SDP sanoo, että kaiken voi tehdä reilummin, mutta ei kait nyt sentään reilusti ohi totuuden. Tänä olemme kuulleet kyllä aikamoista paksua sumutusta, joten sanonpa, että on tärkeää toistaa tämä uudestaan.

Edustaja Lindén, te sanoitte, että SDP on johdonmukaisesti joka vuosi esittänyt hallituksen talouspolitiikalle vaihtoehdon. Mikä se SDP:n johdonmukainen vaihtoehto sitten on? Te sanoitte ”kyllä” velkajarrulle, sitten te sanoitte ”ei” velkajarrulle — se on kuulemma jarru suomalaisten unelmille. Onko se Tuppuraisen kehysriihiaamun 1,4 miljardin lisäsopeutuslinja, vai onko se Tuppuraisen tunnin päästä ollut mielenosoituslinja ”stop leikkauksille”? [Tytti Tuppurainen: Leikkaus sotejärjestöiltä!] Vai onko se Tuppuraisen ”me emme hyväksy sotejärjestöjen leikkauksia” -linja, onko se SDP:n vaihtoehtobudjetin yli 90 miljoonan järjestöleikkauslinja, vai onko se teidän puheenjohtajanne Lindtmanin piilottelulinja? Kolme vuotta on odotettu työllisyysvaikutuksia, ja piilottelusta ja kätkeistä niitä ei ole

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

vieläkään tuotu esiin. SDP:n vaihtoehdossa ei ole johdonmukaista mikään muu kuin linjattomuus ja sumuttaminen. Tämä on se linja, josta erkkikään ei ota selvää.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Nikkanen.

16.31 **Saku Nikkanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy ehkä edustaja Päivärinnalle tähän ihan todeta, että kyllä kokoomus leikkaa sitten ainakin 190 miljoonaa sotejärjestöiltä. Että siinä on aika vissi ero. [Susanne Päivärinnan välihuuto]

Mutta tämän kevään kehysriihen oikeastaan pääuutinen on siinä, että hallitus nyt viimein osoitti, että se on luopunut kaikista taloustavoitteistaan ja epäonnistunut talouspolitiikassaan. Tämän epäonnistumisen ehkä semmoinen kaikista kitkerin crème de la crème, voisi sanoa, on se, että se on tällä epäonnistuneella talouspolitiikallaan aiheuttanut myöskin tavallisten suomalaisten luottamuksen kadottamisen omaan talouteensa. Tämä johtuu siitä, että te olette leikanneet sieltä pienituloisilta, te ette ole keventäneet sitä verotusta, te ette ole vahvistaneet keskituloisten taloutta. Meidän vaihtoehdossa olisivat nämä kaikki olleet tarjolla. Ne eivät ole teille kelvanneet. Kelpaisivatko ne nyt?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Painotan tässä nyt niitä, jotka eivät ole vielä kertaakaan saaneet puheenvuoroa, ja niitä on tässä nyt vielä ainakin neljä kappaletta. Nyt on laitettu V-painike tässä vaiheessa kiinni, mutta kaikki nämä, joilla on nyt täällä haettuna puheenvuoro, kymmenen kappaletta, saavat kyllä puheenvuoron. Sitten ministereiden vastauksia, jos haluatte, ja sitten mennään hetkeksi puhujalistaan. — Edustaja Fagerström.

16.33 **Noora Fagerström kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP:n edustaja Lindén ehdotti puheenvuorossaan, että he poistaisivat listaamattomien yhtiöiden osinkoverohuojennuksen ja kiristäisivät suurituloisten työn verotusta. Onko SDP tosissaan sitä mieltä, että näillä toimilla Suomi saataisiin kasvuun? Itse olen täysin eri mieltä.

Ensinnäkin listaamattomien yhtiöiden osinkoverohuojennuksesta yrityksen voitto verotetaan jo kertaalleen yhteisöveron muodossa. Osinkoverohuojennuksella saadaan lisää pääomaa yritysten kasvuun. Kevyempi osinkoverotus lisää halua sijoittaa yrityksiin. Sillä palkitaan yrittäjäriski, sillä yrittäjän tulot voivat olla epäsäännöllisiä ja usein yrityksessä on yrittäjän omaa pääomaa kiinni. Jos omistamista verotetaan liian raskaasti, investoinnit vähenevät tai siirtyvät muualle.

Sitten tästä suurituloisten työn verotuksen kiristämisestä: Suomessa työn verotus on kansainvälisesti edelleen hyvin korkea. Suomessa ylin kymmenes maksaa noin puolet tuloveroista ja ylin prosentti yksinäänkin jo noin kymmenesosan. Meiltä lähtee jatkuvasti paljon hyvää osaamista ulkomaille nimenomaan verotuksen takia. Tämä olisi hyvä pitää mielessä. Lisäksi VM:n ja uusimman tutkimustiedon mukaan tämä ei edes vahvistaisi julkista taloutta [Puhemies koputtaa] mutta vähentää työntekoa.

Kaiken kaikkiaan on erittäin vaikea ymmärtää, [Puhemies koputtaa] miksi SDP on niin vihamielinen yrittäjyyttä ja omistajuutta kohtaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

16.34 **Riitta Kaarisalo sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän johdonmukaista nyt olisi se, että hallituspuolueet tässä salissa pystyisivät edes puolustamaan oman työnsä tuloksia, mutta ymmärrän, miksi näin ei ole, sillä hallitus on epäonnistunut kaikissa tavoitteissaan, koskivat ne sitten velkaa, työllisyyttä tai kasvua. Kaikkein rikkaimmat tässä maassa saavat velkarahalla valtavat veronkevennykset, ja kaikkein heikoimmat ottavat ne suurimmat iskut vastaan. Pääministeri antoi sanansa, ettei kenenkään tarvitse kärsiä kohtuuttomasti, ja perussuomalaisille nyt ei tällaisen menon pitänyt alun alkaenkaan sopia, mutta tässä olemme. Ministeri Purra, onko nyt kuitenkin niin, että hallitus on aivan itse omilla toimillaan, veroratkaisuillaan romuttanut mahdollisuudet saada tämä velkaantumisen kuriin ja hidastanut kasvun käynnistymistä kotimaista kysyntää heikentävillä toimilla, vai ovatko nekin maailmanpoliittisen tilanteen aikaansaannoksia?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola.

16.35 **Janne Jukkola kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Palaan tuohon SDP:n esittämään listaamattomien yritysten osinkoveron nostamiseen. Tämä olisi erittäin vaarallinen polku, joka iskisi suoraan suomalaisen yrittäjyyden ytimeen, yrittäjä kun kantaa aina suuren henkilökohtaisen riskin sijoittaessaan omaa varallisuuttaan ja aikaansa kasvattaakseen yritystään. Tämä SDP:n esitys on melkoinen kasvun tulppa, joka rankaisisi kotimaista omistajuutta, investointeja ja erityisesti uusia startup-yrityksiä. Kun kannustin jättää pääomaa yritykseen, se hidastaa samalla koko Suomen talouden moottoria. Suomi ei nouse veroja korottamalla vaan rohkaisemalla ihmisiä yrittämään. Siksi Orpon hallitus toimii toisin. Me kevennämme työn verotusta, puramme yritysten sääntelyä, luomme kannusteita, jotta Suomi olisi houkuttelevampi paikka investoida ja kasvaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten vielä henkilö, joka ei ole vielä saanut puheenvuoroa, edustaja Hänninen, ja sitten mennään muiden kanssa toista kierrosta.

16.37 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkisen talouden suunnitelma tekee kiistattomasti selväksi sen, että seuraavien vuosien päätökset määrittelevät pitkälle 2030-luvun talouspoliittisen liikkumavaran. Siksi keskeinen kysymys ei ole, näyttävätkö päätökset mukavilta lyhyellä aikavälillä. Sen sijaan meidän on kysyttävä, että estävätkö päätökset sen, että Suomi ajautuu vielä vaikeampiin pakkoratkaisuihin myöhemmin? Tämä julkisen talouden suunnitelma on rehellinen tilannekuva, mutta se ei ratkaise varsinaista ongelmaa. On meidän tehtävämme varmistaa, että julkisen talouden suunta muuttuu myös käytännön päätöksenteossa. Me emme voi elää ja juhliä velkarahalla. Kyse on sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta, suomalaisen yhteiskunnan toimintakyvystä ja maan taloudellisesta itsemääräämisoikeudesta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

16.38 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtiontalouden kehyksien kannalta on valtavan suuri huoli siitä, mikä vaikutus julkiseen talouteen on tällä valtavalla byrokratialla, jonka olemme itse vuosien saatossa rakentaneet. Eihän se voi olla niin, että jos joku yritys hakee vaikka uusia investointeja varten lupia... Tie-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

dän pahimman tapauksen: 16 vuotta olivat erään turveyrittäjän luvat haussa. Kun haki uutta aluetta saadakseen kauppaan, markkinoille kuivike- ja kasvuturvetta, niin 16 vuotta olivat luvat kanissa siellä. Sitten myös joku pieni omakotitalorakentaja on ihmeessään, kun hänen lailliselle paikalle rakentamassa talossa menee toista vuotta, kun luvan saa. Tai navettaa jos joku meinaa vielä tähän maahan rakentaa, maanviljelijä katsoo eteenpäin, niin senkin luvan saanti alkaa olla melkein vaikeampaa kuin atomivoimalan rakentaminen. Eihän tässä ole mitään järkeä enää. Veronmaksajien rahat ovat kyllä juomassa aivan turhaan vettä. Tämä homma pitää purkaa niin, että alle kahdessa viikossa tulevat pienet rakennusluvut ja isommat puoli vuotta korkeintaan ja tämmöiset turvealueet korkeintaan vuosi. Sillä me nousemme. Siellä on kymmenien miljardien investoinnit tulossa, jos vain annamme niiden syntyä. Tämä on hallituksen homma, ja on ollut toki edellistenkin, mutta toivotaan, että tämä onnistuu.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Hyrkkö.

16.39 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Valkonen totesi täällä vähän hätkähdyttävästi jotenkin niin, että arvot eivät pyöritä tätä maata, ja tämä on juuri yksi niistä asioista, joista varoitin, kun puhuin arvotyhjiöstä. Jopa kaltaiseni insinööri ymmärtää, että talouspolitiikka ei ole pelkkää matematiikkaa. Kyse on nimenomaan arvovalinnoista, ja huolimatta velkajarrusta, huolimatta EU:sta ne valinnat ovat lopulta omissa käsissämme. Jos poliitikko alkaa kuvitella talouspolitiikan olevan jotakin arvoista tai vaihtoehtoista vapaata vyöhykettä, niin mennään pahasti metsään. Enkä minä oikeasti usko, että te siellä hallituksessakaan niin kuvittelette. Ehkä se on jonkinlaista yritystä peitellä oman epäonnistuneen talouspolitiikan jälkiä tai luoda savuverhoa sille, että eipä niitä vaihtoehtoja tulevien vaalikausien talouspoliittisiksi linjoiksi ole kyllä hallituspuolueiltakaan kuulunut. Sen sijaan olette kyllä keskittyneet kertomaan, mikä kaikki teille ei käy. Tällainen poliittisen vastuun ja vaihtoehtojen häivyttäminen voi hetkellisesti palvella vaikkapa kokoomuksen tavoitteita supistaa valtion roolia, mutta vähänkin pitemmässä juoksussa tällainen puheenparsi ja ajattelutapa koituu vielä demokratian, järkevän keskustelun ja yhteisvastuullisuuden kohtaloksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Sarkkinen.

16.40 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näistä luvuista: Tilastokeskuksen verkkopalvelun mukaan Marinin hallituskaudella vuonna 2022 toteutunut julkisen talouden alijäämä oli 0,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen eli lähellä tasapainoa. Tälle vuodelle ennustettu alijäämä on miinus 4,6 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Sitten pääministeri Orpo totesi, että työllisyysaste olisi säilynyt hyvänä, mutta saamieni lukujen mukaan työllisyysaste on hallituskauden aikana laskenut 78,6 prosentista 75,5 prosenttiin eli laskua kolmella prosenttiyksiköllä. Sitten sopeutustoimista: Orpon hallituksen pysyvä nettosopeutus on ymmärtääkseni 4,5 miljardia, ei 10 tai kuusi miljardia.

Arvoisa puhemies! Toimintaympäristö on erittäin haastava, sitä en kiistä. Ulkoiset haasteet eivät kuitenkaan riitä selittämään talous- ja työllisyyspolitiikan epäonnistumisia, kun muualla Euroopassa kehitys on samoissa olosuhteissa parempaa. Mutta on hyvä, että hal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

litus nyt kehysriihessä päätti rakennusalaan tukevista toimista, parempi myöhään kun ei milloinkaan, sillä rakennusala on vetänyt alas koko taloutta ja hidastanut elpymistä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Piisinen.

16.42 **Jorma Piisinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hetki sitten täällä puhuttiin Suomen turvallisuudesta hieman kyseenalaisella tavalla. Talouden haasteista huolimatta hallitus ei tingi suomalaisten turvallisuudesta. On selvää, että puolustusmenojen kasvu on yksi keskeinen syy alijäämän kasvuun, mutta tässä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa puolustuksesta ei voi säästää samalla tavalla kuin muista menoista. Hallitus kohdentaa puolustukseen lisäpanostuksia, joiden arvioidaan nostavan Nato-määritelmän mukaiset puolustusmenot 3,2 prosenttiin bkt:stä vuoteen 2030 mennessä, eli vahvistamme Suomen puolustusta vastaamaan nykypäivän vaatimuksia. Tämä siksi, että turvallisuusympäristö on muuttunut pysyvästi ja meidän on varmistettava, että Puolustusvoimilla on käytössään nykyaikaisimmat työkalut maamme rajojen koskemattomuuden turvaamiseksi kaikissa olosuhteissa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

16.43 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä kun puhutaan paljon työttömyydestä ja työllisyydestä, niin minulla on tässä näkyvissä eduskunnan tietopalvelun tilastoja siitä, että työllisyysaste on noin kaksi ja puoli prosenttia alemmalla tasolla kuin hallituksen aloittaessa, ja ne ovat ihan suoraan trendinomaisia lukuja, jotka voidaan tarkistaa. Sitten työttömyystilastoista vielä täytyy sanoa, että meillä on 243 000 työtöntä työnhakijaa, joista 140 000 on ollut yli vuoden työttömänä. Nämä ovat ne raa'at luvut. Ja vielä raakuutta lisää se, että 80 000 on vielä erilaisissa työllistymistä edistävässä palveluissa. Todellinen työttömien määrä on 430 000. Se on se kova luku, mikä meidän pitää muistaa. Sen takia, kun näissä VM:n tilastoissa ilmoitetaan, että meillä on työttömyysaste noin 10 prosenttia, tosiasiaa meillä on korkeampi se työttömyysaste. Ne ovat Tilastokeskuksen otantolukuja. Meillä on työttömyysasteessa reilusti yli kaksinumeroinen luku. Ministeri Marttinen varmasti voi tämän luvun osalta myöskin todeta, miten asiat ovat. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

16.44 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! OECD:n mukaan Suomen kasvu oli vuonna 25 kehittyneiden maiden heikointa. On hyvä, että tässä päätöksessä pienyrittäjien eläkemallia helpotetaan — ehkä sieltä saadaan aikaan uutta elinvoimaa ja uusia työpaikkoja. Nyt tarvittaisiin kuitenkin näkymää siihen, kuinka Suomessa ja Euroopassa saadaan aikaan kestävä kasvua. Osaaminen on se, johon panostamalla Suomi voi pitkällä jännteellä pärjätä.

Arvoisa puhemies! Nyt kun eurooppalaista itsenäisyyttä ja riippumattomuutta pitäisi puolustuksen lisäksi rakentaa myös muilla sektoreilla, niin löytyisikö Suomesta osaamista esimerkiksi digiratkaisuissa, tietojärjestelmien ja asiakasapplikaatioiden kehittämisessä? Eilen kävimme Kelassa vierailulla, ja siellä keskustellessa he ehdottivat, että Kanta-järjestelmän päälle voisi hyvin edullisestikin rakentaa toimivia digipalveluita. Tällaiset vaihto-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

ehdot voisivat olla tuomassa niin säästöjä kuin helpottamassa riippuvuuksia Yhdysvalloista ja saattaisivat olla sitten vientituotteitakin jatkossa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

16.46 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihan yleisempiä huomioita tästä keskustelusta, joka on mennyt varsin tuttuja laturu. Hieman kärjistetyksi voisi ehkä sanoa, että mitä enemmän mennään vasemmalle, sitä vähemmän ehkä yksilöltä vaaditaan ja enemmän valtiolta, ja mitä enemmän oikealle mennään, sitä pienempi valtion osuuden pitäisi olla ja jokaisen pitäisi ehkä tulla toimeen omillaan. No, vastaus on jos sainen, ei ehkä yllättäen keskustalaisen sanomana, [Petri Honkonen: Keskellä!] tässä keskeällä, mutta kumpikaan vaihtoehto ei turvaa mahdollista hyvinvointiyhteiskuntaa pidemmällä aikavälillä. Yhteiskunnan tehtävähän on... Minkä takia yhteiskunta on olemassa? Pitää heikoimmista huolta: ihmisistä, kunnista tai vaikkapa elintarvikeketjussa siitä alkutuotannosta, suomalaisesta maataloudesta. Yhteiskunnan turvaverkko ei voi olla semmoinen, että sinne voi hypätä tai pudottautua aina kun huvittaa. Sen pitää olla kuitenkin semmoinen, joka poimii ne, jotka ilman omaa haluaan tai tahtoaan sinne putoavat. Muussa tapauksessa me emme ole länsimainen hyvinvointiyhteiskunta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Vielä kaksi puheenvuoroa, ja he ovat edustajat Lindén ja Koskela. Sitten mennään ministereitten puheenvuoroihin. — Lindén.

16.47 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, rouva puhemies! Näissä minuutin puheenvuoroissa kannattaa keskittyä yhteen ja mielestään tärkeimpään asiaan. Me korostimme nyt kovasti sitä, että ehkä hätkähdyttävien asia heti kehysriihen jälkeen julkaistuissa tilastoissa ja sittemmin tässä julkisen talouden suunnitelmassa oli se raju velan kasvu Suomessa. Nyt on 196 miljardia tämä valtionvelka, ja vuonna 2030 sitä lisätään vielä 17,4 miljardilla. Ymmärrämme näitä taustasyitä. Niistä olemme ministerin kanssa myös valtiovarainvaliokunnassa keskustelleet. Siellä on puolustusmenojen kasvu, siellä on suuren velkamäärän korkojen nousu ja tällä tavalla. Mutta nyt se meidän kärki tässä keskustelussa oli vähän sama, mikä tuli myös RKP:n Otto Anderssonin puheenvuorossa ja monissa muissakin puheenvuoroissa, että ei voida kyllä veronalennuksilla päästä siihen, ainakaan suurituloisten ja yhteisöveron alennuksilla, että me saamme kurottua tätä velkaa umpeen. Tämähän on ihan mahdoton ajatus. Tässä kun viitattiin näihin meidän vaihtoehtobudjetteihimme, niin kyllä nämä kolme asiaa — yhteisövero, suurituloisten tulovero ja sitten tämä listaamattomien yritysten vero — [Puhemies koputtaa] ovat kolme keskeistä elementtiä tässä. Tämän haluan vielä korostaa. Emme me ole peitelleet sitä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koskela.

16.48 **Jari Koskela ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, rouva puhemies! Väistämättä tässä tulee mieleen edellisen hallituksen toimista muun muassa polttoaineveron korotukset, lämmitys- ja työkonepolttoaineveronkorotukset ja erityisesti turpeen alasajo melkein totaalisesti. Nyt tämä hallitus on näihin tehnyt hyvinkin voimakkaita toimia, ja tur-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

peen kohdalla on jopa lähdetty elvyttämään koko tuotantoketjua, mikä on todella hyvä asia, koska sieltä tulee meille paljon hyvää — tulette sen vielä näkemään.

Erityisesti meille perussuomalaisille pienet ja keskisuuret yrittäjät ovat se tärkeä osa tätä Suomen talouden selkärankaa, ja siksi onkin äärimmäisen tärkeätä, että nyt on korjattu Marinin YEL-uudistus ja ne ongelmat, mitä se on aiheuttanut. Tästä on tullut tosi paljon palautetta. Moni yrittäjä ensinnäkin oli joutunut ihan kohtuuttoman tilanteen eteen, ja se oli ja on aiheuttanut monia konkursseja. Maksut nousivat ilman, että tulot vastasivat maksutaakkaa. Nyt järjestelmää siis korjataan niin, että yrittäjillä on jatkossa enemmän valinnanvara. Tämä on yksi lisä niitten lukemattomien aiempien hallituksen tekemien kasvutoimien pitkässä listassa. Kiitoksia siitä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten ministeri Purra, viisi minuuttia.

16.50 Valtiovarainministeri Riikka Purra: Arvoisa rouva puhemies! Keräsin kysymyksiä pitkän listan ja yritän mahdollisimman moniin niistä vastata.

Edustaja Lyly, te laskitte ääneen velan määrää ja velkatasoja, mutta te jätitte juuri kertomatta, mihin sitä velkaa on tällä hallituskaudella jouduttu nostamaan. Ne eri menokohteet lähtien sieltä puolustuksesta, turvallisuudesta, korkomenoista, sotesta on täällä jo mooneen kertaan hallituksen ja itseni toimesta lueteltu. [Lauri Lylyn välihuuto]

Edelleen täällä haluttiin hämmentää näillä eri käsitteillä: nettosopeutus, bruttosopeutus ja niin edelleen. Tehdään vielä selväksi: Nettosopeutus siis tarkoittaa sitä, että meillä on bruttosopeutustoimet, jotka sisältävät suoraa menosäästöjä ja veronkiristyksiä, ja näistä vähennetään ne toimet, jotka taas vaikuttavat julkiseen talouteen toisin, eli veronkevennykset, kasvutoimet, lisäykset näihin mainitsemiini kohteisiin ja niin edelleen. Siitä saadaan nettosopeutus. Me olemme tehneet kasvutoimia, me olemme tehneet myös veronkevennyksiä, kaikkein suurimmat sinne työhön ja erityisesti pieni- ja keskituloisille. Tämä on näistä ylivoimaisesti fiskaalisesti kaikkein kallein veronkevennys. En oikein saa logiikasta kiinni, eli siis näitkö olisi nyt pitänyt jättää tekemättä? Ymmärrän, että velkaluvut ovat suuret, ja niistä saa esittää tämän huomion, mutta mikä näistä sitten olisi pitänyt jättää tekemättä? [Aki Lindén: Luettelini äsken kolme!]

No, edustaja Yrttiaho ymmärsi, että puolustus- ja turvallisuusliitännäiset menot ovat se kaikkein suurin, mikä selittää näitä meidän heikkoja lukuja. Sinänsä siis puheenvuorossa faktuaalisesti oltiin oikein oikeilla vesillä, mutta vaikka se tosiasioiden pohjalta piti paikansa, niin ei sitten ehkä muuten, enkä usko, että sitä myöskään laajemmin vasemmistossa, puhumattakaan muualla täällä salissa, jaetaan. Valitettavasti se maailma, jossa me voimme rakentaa vain rauhaa ja ei olisi aseita ja olisi sateenkaaria ja kumbayaa, ei ole tämä maailma, jossa me elämme. Sen takia kaikkein tärkeintä on se, että Suomi huolehtii siitä, että meidän kansallinen turvallisuus kaikissa oloissa säilyy. Hallitus on tehnyt panostuksia puolustukseen, turvallisuuteen ja Ukrainan tukemiseen merkittävästi, mutta se on kaikki tarpeen.

Edustaja Honkonen puhui asuntorakentamisesta ja myös kiitteli korjausrakentamisen pakettia hyvässä puheenvuorossaan.

Mitä tulee finanssisektorin tilanteeseen, niin hallitus kehysriihessä kirjasi nimenomaan, että me selvitämme näitä rahoituksen saatavuuteen liittyviä haasteita. Pääasiassahan kyse on siitä, että haluamme selvittää, onko pankkisääntelyn keventämisessä jotakin sellaista,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

mitä kansallisesti voitaisiin tehdä. Suurin osahan tästä on EU-tason lainsäädäntöä, ja sillä on hyvä tarkoitus, mutta mikäli se vaikuttaa Suomen tapauksessa myös negatiivisesti, niin haluamme sitä selvittää. Käytännössä kyse on järjestelmän riskipuskurista.

Edustaja Lohikoski, arvostelitte meidän t&k:hon tekemiämme pieniä säästöjä. Tosi-asiassahan edelleen pidämme kiinni tästä parlamentaarista sovusta, mutta koska se on sidottu bkt:hen, niin päivitämme sitä valtiovarainministeriön uuden ennusteen, talousarvioesityksen mukaisen ennusteen, pohjalle. Tämä on mahdollistanut sen, että rahoitusta voidaan 20 miljoonaa vähentää ja lisäksi EU-rahoituksesta 20 miljoonaa luetaan osaksi valtion t&k-panostuksia, mutta edelleen pidetään kiinni tästä sovitusta tavoitteesta. Tämä on tietenkin tarpeellista, jotta tulevaisuudessa sitten olisi sitä kasvua meillä. Mutta samaan aikaan on todella tärkeää, että t&k-rahoituksen lisäyksien vaikuttavuutta seurataan erittäin tarkkaan.

Arvoisa puhemies! Investointien osalta, infrahankkeiden osalta, tuli sekä maantieteellisiä kehuja että haukkuja vähän jälleen sen mukaan, sattuiiko niitä tällä viimeisellä kierroksella tulemaan omalle alueelle. Infrahankkeet aina koskettavat myös muita hallituksia, koska hankkeet ovat monesti pitkiä. Tälläkin hetkellä erityisesti sotilaallisen liikkuvuuden osalta esimerkiksi nämä pohjoisen raidetarpeet ulottuvat pitkälle.

Itä-Suomesta: se oli erittäin isossa roolissa tässä riihessä. Edustaja Eskelinen totesi, että se oli hyvä mutta silti huono.

Edustaja Nikkanen, teille haluan sanoa, että palkkatulon veroaste laskee tällä hallituskaudella aivan kaikilla tulotasoilla, kun huomioidaan yleinen ansiotason nousu ja palkan-saajamaksujen muutokset. Ja kun katsotaan tämän vuoden ja ensi vuoden välistä eroa, niin se veroaste laskee eniten juuri keskituloisilla, 20 000—55 000 tienävillä.

Edustaja Hoskosen kanssa olen tismalleen samaa mieltä luvittamisesta, siitä, miten se on kriittistä.

Aivan loppuun vielä — olen ylittänyt aikani:

Edustaja Kaarisalo, sanoitteko te jotain siihen suuntaan, että veroratkaisuilla me olemme siis tuhonneet kasvua? Siis mistä te puhutte? [Riitta Kaarisalon välihuuto] Kuvasin näitä työveron kevennyksiä: 1,8 miljardia pieni- ja keskituloisten verotuksen keventämiseen, lapsiperheisiin, ylimpien marginaalien alentamiseen Mikäli te tarkoittatte yhteisöveron kevennystä, se tulee voimaan ensi vuonna. Sillä emme toivottavasti ole ainakaan vielä tuhonneet mitään. Päinvastoin sillä tavoitellaan tietenkin kasvua ja investointeja.

Edustaja Lindén, en usko, että yrittämiseen ja työhön kohdistuvien verojen kiristäminen ainakaan sitä kasvua tuottaa. Ymmärrän, että suurituloisten veroalea sosiaalidemokraatit vastustavat ideologisesti, mutta se on näistä työn verotuksen keventämisistä itse asiassa juuri se paras, siis myös asiantuntijoiden mukaan, koska se oikeasti vaikuttaa fiskaalisesti positiivisesti. [Aki Lindén: En tee yhtään enempää töitä, vaikka sain mittavan veroalennuksen!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Meri on pyytännyt kaksi minuuttia.

16.56 Oikeusministeri Leena Meri: Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä kun on kuunnellut pari tuntia tätä keskustelua, niin harmittaa se, että oppositio ei ole ollenkaan käyttänyt puheenvuoroja siitä, kuinka tämä hallitus on kaikessa tässä vaikeassa tilanteessa suojellut meidän puolustusministeriön hallinnonalaan, sisäministeriön hallinnonalaan ja oikeusminis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

teriön hallinnonala. Me olemme panostaneet sisäiseen ja kansalliseen turvallisuuteen aivan valtavan määrän. Itse olen jo tänne tuonut tai tuomassa lähes 90 hallituksen esitystä, jotka parantavat laajasti meidän koko oikeusjärjestelmän kenttää: Pakkokeinoja, asunto-osakeyhtiölain uudistus, ulosottoon tulee uudistus, jossa pääoma myös lyhenee. Meillä prosesseja sujuvoitetaan, jotta ihmiset saavat oikeutta. Meillä on valtava määrä esityksiä huoneenvuokralakiin. Meillä on tuotu pakkolunastuslainsäädäntö, jota yritettiin kymmenen vuotta tehdä. Ihmiset kokivat epäoikeudenmukaisuutta. Lupaprosesseja on sujuvoitettu. Siis niin valtavan työn tämä hallitus on tehnyt.

Keskustelin oikeusministeriön virkamiesten kanssa. He sanoivat, että tämä on ennätysellinen hallitus. Me tehdään laajalla alalla yrityksiin, kaikkialle, lainsäädäntöuudistuksia. Ja kun tätä kuuntelevat kansalaiset, niin tulee semmoinen tunne... — En tiedä, mitä Tuppurainen nauraa, voi olla, että nauratte muille vitseille, mutta aidosti puhun ihan totta. Te voitte kysyä oikeusministeriön virkamiehiltä, miten paljon me ollaan tehty erittäin isoja uudistuksia. Meillä on uudistumassa välimiesmenettely, joka auttaa yrityksiä. Siis meillä on ihan mieletön draivi ollut päällä siellä. Me on tehty asioita, joita tässä maassa on odotettu vuosikymmeniä.

Toivoisin joskus, että te huomioisitte nämä teidän keskusteluissa, kun te kansalle huu datte, että ”kaikki on pilalla, erotkaa”. Kyllä minä sanon, että nämä kaikki uudistukset olisivat jääneet tekemättä, jos tätä hallitusta ei olisi ollut. Tämän minä halusin tässä todeta. — Kiitos. [Aki Lindén: Aihe oli julkisen talouden suunnitelma!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Haluaako ministeri... [Välihuutoja] — Huhuu! — Haluaako ministeri Marttinen käyttää puheenvuoroa? — Kaksi minuuttia.

16.58 Työministeri Matias Marttinen: Kiitoksia, rouva puhemies! Vielä muutama sana tästä omasta vastuualueestani ja käydystä keskustelusta. Sen päälle, mitä jo aiemmin toin vastauspuheenvuorossani esille, haluan kyllä korostaa samaa mitä ministeri Purra toi esille, infrarakentamisen merkitystä ja sitä kokoluokkaa, mitä maan hallitus on tekemässä. Itse asiassa tällä hetkellä, kun katsotaan työttömyyslukuja toimialoittain, niin rakennussektorillaan työllisyys on lähtenyt jo virkoamaan ja kohenemaan. Sen taustalla lienee ennen kaikkea paitsi se, että infrarakentamisen taso on tällä hetkellä hyvin korkealla, myös toisaalta se, että meillä taas sitten toimitila- ja teollinen rakentaminen etenee tällä hetkellä varsin mukavasti Suomessa.

Se kysymys, joka tällä hetkellä on siis kaikista hankalin nimenomaan rakennussektorin sisällä, on se, miten se asuntorakentamisen tilanne saadaan vastaavasti ratkaistua. Hallitus vastaa nyt nimenomaan korjausrakentamisen kautta tähän tilanteeseen, koska se myös työllistää hyvin nopeasti. Meidän tarkoituksena on myös saada nämä toimenpiteet hyvin nopeasti voimaan, jotta sitä vaikuttavuutta saadaan taas vastaavasti tähän vuoteen.

Mutta epäilenpä niin, että kun puhutaan tästä uudisasuntotuotannosta, siellä kuitenkin tämä elpyminen tulee kestäämään vielä pidempään, koska tällä hetkellä kuitenkin tämä niin sanottu tasetaantuma, joka on iskenyt asuntomarkkinaan, hidastaa taas vastaavasti tätä elpymistä. Mutta ennen kaikkea korjausrakentamisen kautta uskon, että tämä tulee vaikuttamaan merkittävästi myös työllisyyteen ja siihen, että ennen kaikkea suomalaiset pk-yritykset tulevat saamaan lisää töitä. Uskon, että tämä tavoite... — Ainakin nyt SDP:n edustajat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

ja ryhmäpuheenjohtaja Tuppurainen jopa varovasti nyökyttelevät. On hienoa, että löydämme kuitenkin näitä yhteisiä kokonaisuuksia kaikkienensa.

Mutta yhtä kaikki, kasvun ja työllisyyden näkökulmasta ei ole kyse mistään yhdestä yksittäisestä asiasta, vaan tarvitaan kymmeniä, hyvin laajasti eri toimenpiteitä, joita maan hallitus tällä hetkellä toimeenpanee.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, sitten mennään ainakin joksikin aikaa puhujalistaan. — Sieltä ensimmäisenä edustaja Fagerström.

17.01 Noora Fagerström kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomen velkaantumiskehitys on äärimmäisen huolestuttavaa. Velkakierteen katkaisemiseksi hallitus on jo päättänyt kymmenen miljardin euron sopeutuskokonaisuudesta, jolla julkisen talouden alijäämää saadaan tasapainotettua. Valtiontalous ei kuitenkaan nouse yksin sopeutuksilla, vaan tarvitsemme pitkäjänteistä ja kestävästä kasvua. Hallitus on rakentanut talouden kasvulle vahvan perustan muun muassa helpottamalla yritysten palkkausmahdollisuuksia, uudistamalla sosiaaliturvaa työhön kannustavammaksi, helpottamalla kotimaista omistajuutta ja panostamalla yritysten tki-toimintaan.

Maailmantaloutta varjostava epävarmuus vaikuttaa kuitenkin myös Suomen talouteen. Kasvu on lähtenyt käyntiin, mutta jatkuvat ja uudet kriisit ovat ymmärrettävästi heikentäneet kuluttajien luottamusta ja yritysten edellytyksiä luoda kasvua. Parempia aikoja on turhaan odotettu vuosikymmenet tekemättä itse mitään, ja samalla julkinen talous on rapistunut. Tästä syystä hallitus on tarttunut toimeen ja toteuttanut lukuisia kasvutoimia läpi hallituskauden ajan. Merkittävät ja historialliset työmarkkinauudistukset: yrittäjien kipeästi kaipaama YEL-korjaussarja, yhteisöveron madaltaminen ja optioverotuksen uudistaminen ovat vain muutamia lukuisista tärkeistä toimista, joita hallitus on tehnyt ja joiden avulla kasvua saadaan aikaiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Kuten aiemmin mainitsin, Orpon hallitus on päättänyt kymmenen miljardin euron sopeutuskokonaisuudesta. Vertailun vuoksi Marinin hallitus sai juuri ja juuri päätettyä reilun 300 miljoonan euron säästöistä koko kautensa aikana. Vuoden 2027 tasolla kokonaisuudesta noin viisi miljardia euroa muodostuu menoja sopeuttavista toimista ja noin puolitoista miljardia euroa verotoimista. Lisäksi mukana on 0,9 miljardin euron toimia, jotka edellyttävät hyvinvointialueiden omia päätöksiä.

Tässä haastavassa taloustilanteessa hallitus on alentanut ansiotuloöverotusta ja tehnyt muitakin tärkeitä verouudistuksia. Yhteisöveroa alennetaan 18 prosenttiin, mikä auttaa yrityksiä investoimaan ja kasvamaan. Suunnattua henkilöstösakeantia uudistetaan. Tytäryhtiön työntekijälle voidaan antaa myös konsernin emoyhtiön osakkeita, mikä parantaa kasvuyritysten mahdollisuuksia palkita henkilöstöä. Lisäksi kotitalousvähennystä parannetaan määräaikaisesti, kun enimmäismäärä nostetaan 1 600 eurosta 2 100 euroon ja korvausprosentti 35 prosentista 40 prosenttiin. Tällä toimenpiteellä hallitus kannustaa kuluttajia hankkimaan arkeaan helpottavia palveluita, joita ostamalla tuetaan ennen kaikkea pienyrittäjiä.

Arvoisa rouva puhemies! Vaikeasta tilanteesta huolimatta myös myönteisiä merkkejä on ilmoilla. Suomen talous kääntyi kasvuun viime vuoden lopulla, ja kasvun ennustetaan vahvistuvan tämän vuoden aikana. Julkinen talous on edelleen vaikeassa tilanteessa, mutta hallituksen sopeutustoimet ovat jo pienentäneet alijäämiä. Esimerkiksi viime ja tänä vuonna velkaa otetaan kumpanakin noin neljä miljardia euroa vähemmän kuin ilman hallituk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

sen sopeutus päätöksiä. Suhdanneltilanne ei ole samanlainen kaikkialla Euroopassa. Venäjän hyökkäyssota on osunut Suomeen poikkeuksellisen kovaa. Näin ovat aiemmin todenneet muun muassa Euroopan komissio ja OECD. Myös Lähi-idän kriisi sekä kansainvälisen politiikan jännitteet ovat lisänneet epävarmuutta, mikä näkyy kotitalouksien kulutuskäyttäytymisessä, yritysten investointihalukkuudessa ja vientinäkymissä. Moni kantaa huolta omasta taloudestaan, mikä on täysin ymmärrettävää. On kuitenkin syytä pohtia, kannattaako liiallinen pelottelu ja uhkakuvien maalaaminen vai olisiko parempi keino luotamuksen luomiseen se, että luodaan toivoa ja parempaa huomista rakentavasti. Tässä on mielestäni suuri rooli niin meillä päättäjillä, medialla kuin myös kuluttajilla itsellään.

Arvoisa rouva puhemies! Edellinen hallitus rikkoi talouden kehyksiä toistuvasti ja lisäksi pysyviä menoja tilanteessa, jossa asiantuntijat varoittivat velkaantumisesta. Marinin hallitus vetosi kaikessa tekemisessään koronaan ja sen aiheuttamaan vaikeaan suhdanneltilanteeseen. Juuri siksi SDP:n nyt esittämät syytökset ovatkin erikoisia, sillä on aivan selvää, että suhdanneltilanne on tällä hetkelläkin haastava. On myös todettava, että nykyinen hallitus on riippumattoman virka-arvion mukaan tehnyt yli 500 kasvua vauhdittavaa toimenpidettä. Hallituksen päätösten työllisyysvaikutus keskipitkällä aikavälillä on tuoreen arvion mukaan noin 104 000. Rakenteellisten uudistusten vaikutukset näkyvät viiveellä, ja juuri siksi ne ovat olleet osa tärkeää kokonaisuutta tällä kuluvalle kaudella. Kun suhdanne lähtee nousuun, myös tehdyt toimenpiteet alkavat purra paremmin.

Arvoisa rouva puhemies! Nykyinen hallitus tekee parhaansa sen eteen, että työ ja yrittäminen olisivat Suomessa entistä kannattavampia. Olen tavannut lukuisia yrittäjiä, jotka ovat kertoneet haasteistaan esimerkiksi YEL-maksujen ja pankkisääntelyn kanssa. Rahoitusta niin yritystoimintaan kuin yksityishenkilöinä asunnon hankintaan on haastavaa saada. Yrittäjien YEL-järjestelmään on taas toivottu uudistusta pitkään, joka tekisi järjestelmästä todenmukaisemman ja reilumman. Näihinkin haasteisiin hallitus on tarttunut. Pankkisääntelyn osalta rahoitusalan lainsäädäntö korjataan kasvumyönteisemmäksi. Liiallisesta sääntelystä luovutaan ja tarkastellaan erityisesti järjestelmäriskipurin keventämistä. YEL-järjestelmää uudistetaan vastaamaan paremmin yrittäjien tarpeita. Keskeistä on valinnanvapaus, eli yrittäjä saa jatkossa itse päättää, perustuvatko hänen YEL-tulonsa todellisiin ansiotuloihin vai kuvitteellisen työtulon laskuriin. Varsinkin pienituloiset, yksityisyrittäjät ja aloittavat yrittäjät hyötyvät uudistuksesta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koskela.

17.07 **Jari Koskela ps:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Suomen talouden tila on vakava. Sitä ei pidä kaunistella, eikä sitä pidä vähätellä. Julkinen talous on edelleen syvästi alijäämäinen, velka kasvaa, ja korkomenot vievät vuosi vuodelta suuremman osan veronmaksajien rahoista. Jokainen korkoihin käytetty miljardi on pois turvallisuudesta, palveluista, koulutuksesta, väylistä ja suomalaisten veronkevennyksistä.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallitus ei ole tätä velkaongelmaa luonut. Kun tämä hallitus aloitti, tilanne oli jo vaikea. Nyt maksetaan laskua vuosista, jolloin rahaa käytettiin ikään kuin korkoja ei olisi olemassa. Puolustusmenoja on ollut pakko kasvattaa, koska Suomen turvallisuudesta ei tingitä. Korkotasoa on noussut, suhdanne on ollut heikko. Nämä ovat tosiasioita, eivät selityksiä.

Mutta yhtä lailla tosiasia on se, että ilman tämän hallituksen päätöksiä Suomen tilanne olisi selvästi huonompi. Hallitus on tehnyt sopeutusta, kasvutoimia ja työllisyystoimia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Hallitus on pysynyt kehyksissä ja EU:n finanssipoliittisten sääntöjen puitteissa. Jokaisessa kehysriihessä on kyetty löytämään uusia säästökohteita.

Perussuomalaisille on tärkeää, että sopeutusta tehdään ensisijaisesti karsimalla valtion toissijaisia menoja. Tämän vaalikauden aikana valtionhallinnosta on päätetty säästää liki 700 miljoonaa euroa. Se tarkoittaa vähemmän byrokratiaa ja vähemmän päällekkäistä hallintoa. On myös oikein, että kehitysavusta säästetään. Varsinaisesta kehitysavusta on tällä kaudella säästetty jo merkittävästi. Kehitysyhteistyössä painopistettä on myös siirretty Ukrainan tukemiseen, mikä on Suomen kannalta perusteltu ratkaisu.

Arvoisa puhemies! Taloutta ei tietysti pelasteta pelkillä säästöillä. Tarvitsemme työtä, yrittäjyyttä ja kasvua. Siksi hallitus keventää työn verotusta, alentaa yhteisöveroa ja parantaa yrittämisen edellytyksiä. Työn verotusta kevennetään yhteensä noin 1,8 miljardilla eurolla vaalikauden aikana. Tämä tukee vahvasti ostovoiman kasvua. Toistaiseksi ongelma on toki ollut kasvaneen ostovoiman siirtyminen kulutuksen sijaan säästöön.

Yrittäjien kannalta erityisen tärkeä päätös on YEL-järjestelmän korjaaminen. Marinin hallituksen YEL-uudistus aiheutti monelle pienelle yrittäjälle kohtuuttoman tilanteen — nyt tätä korjataan. Jatkossa yrittäjä voi valita, perustuuko YEL-maksu yritystoiminnan veronalaisiin ansiotuloihin vai nykyiseen laskennalliseen YEL-työtuloon. Tämä keventää monen pienen ja keskisuuren yrittäjän maksutaakkaa ja antaa ihmisille paremmat mahdollisuudet työllistää itsensä ja myöskin muita.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on tehnyt myös konkreettisia päätöksiä arjen kustannusten helpottamiseksi. Ajoneuvoveroa kevennetään lisää. Polttoaineveroa on kevennetty 270 miljoonalla eurolla. Ammattidiesel otetaan käyttöön vuonna 28. Suomessa on paljon alueita, joilla auto ei ole ylellisyys vaan enemminkin välttämättömyys.

Kasvua tuetaan myös rakennusosalalla. Korjausrakentamiseen suunnataan merkittävä paketti, jolla pyritään vivuttamaan yksityistä rahoitusta liikkeelle. Tämä on järkevää suhdanepolitiikkaa. Kun uudisrakentamiselle ei ole riittävästi kysyntää, kannattaa tukea sitä, että olemassa olevaa rakennuskantaa korjataan ja pidetään kunnossa. Samalla työtä syntyy suomalaisille yrityksille ja työntekijöille.

Hallitus panostaa myös nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen. Työllistämisetelit, osaamisetelit ja kaupunkien pilotit eivät yksin ratkaise kaikkea, mutta ne ovat osa kokonaisuutta, jossa työn vastaanottaminen ja työn tarjoaminen tehdään helpommaksi.

Arvoisa rouva puhemies! Opposition vaihtoehto näyttää olevan se, että lähes jokaista säästöä vastustetaan ja lisämenoja esitetään sinne sun tänne. Uskottavaa rahoitusta ei kuitenkaan esitetä. Velkaantumista kauhistellaan juhlapuheissa, mutta kun pitäisi tehdä päätöksiä, vastuu väistetään. Sellaisella politiikalla Suomi ei suosta nouse, mutta se suo ja turve voivat pelastaa Suomen. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Krista pois. — Edustaja Hoskonen, olkaapas hyvä.

17.12 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 27—30 on aika järäsyttävää luettavaa. Jotta pääsemme ulos siitä suosta, mitä moni on maininnut, niin ensimmäinen, mikä pitää tehdä, on se, että energian hinta on saatava tässä maassa alas ja hyvin akka. Ensinnäkin sähkön hinta: Huomennahan sähkö maksaa melkein 27 senttiä kilowattitunnilta. Siihen päälle siirtomaksu, arvonnlisävero ja sähkövero. Jokainen ymmärtää, että ei tällaisella sähkön hinnalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

tässä maassa tapahdu mitään muuta kuin talouden alasajoa. Sama koskee tietenkin myös kaukolämpöä. Kun olemme tämän onnettoman tilanteen luoneet itse omilla virheellisillä päätöksillä, niin poltamme tällä hetkellä arvokasta runkopuuta, tukkipuuta ja kuitupuuta kattiloissa kaasuna taivaalle aiheuttaen valtavat päästöt — pahemmat päästöt muuten kuin turpeen poltosta, vaikka moni ei sitä tunnusta, mutta se on muuten fysikaalinen tosiasia, ihan VTT:n mittaus. Tämän takia olemme luoneet itsellemme sellaisen kannusteloukun, joka aiheuttaa valtiolle ja koko meidän yhteiskunnalle valtavia tappioita joka päivä. Neljästä kuuteen miljoonaa mottia palaa arvokasta puuta vuositasolla. Viime talvi oli meille varoitus. Kova pakkanen aiheutti sen, että olemme polttaneet kaikki ne jäljellä olevat turvevarastot, mitä vielä oli. Huoltovarmuusvarastoissa vielä voi jotakin olla, mutta reserviä seuraavalle talvelle ei ole. Toivottavasti tänä kesänä jotain saadaan ylös. Tämän takia meidän pitää saada hyvin äkkiä turve takaisin energiapalettiimme. Maailman taloustilanne ja ennen kaikkea sotatilanne Hormuzin salmella on sellainen, että se voi tapahtua vaikka ensi yönä se iso leviäminen, jolloin sota lähtee kasvamaan joihinkin uusiin mittoihin ja olemme todella vaikeuksissa. Meidän hormuzinsalmemme on tuo Itämeri.

Kun tämä arvoapuun polttaminen on jatkunut jo pitkään, niin se tarkoittaa sitä, että olemme tehneet itsellemme valtavan vahingon: vientitulot pienenevät, verotulot pienenevät, kauppa vähenee. Ja kun päästökaupalla on turve tapettu pois markkinoilta, niin meidän on päästökaupan väärät luvut myös oikaistava. Siellä on kaiken kaikkiaan lähemmäs 30 miljoonan hiilitonnin väärät luvut pelissämme, kun kaikki lasketaan mukaan. Kun ne oikaissamme, niin olemme hiilinegatiivinen maa ja energian hinta laskee alas ja kansantalous elpyy. Mutta kun tästä ei saa tässä talossa edes kunnolla puhua, niin onhan tämä käsittämätöntä. Kun energian hinta laskee, niin suomalainen talouselämä elpyy, kotitaloudet elpyvät, kauppa vilkastuu, asuntokauppa käy ja niin edelleen. Ja mikä tärkeintä, kun teemme tämän uudistuksen viisaasti, niin samalla hoidamme myös huoltovarmuutta. Meillä ei ole energian huoltovarmuusvarastoja tällä hetkellä juuri ollenkaan. Sähkötehoa olemme purkaneet sen yli viisituhatta megaa valtakunnan verkosta pois, ja siitä me kärsimme pitkään. Puheet siitä, että saamme muutamassa vuodessa energiantuotantoa lisää, eivät pidä paikkaansa. Ydinvoimalan rakentaminen lähemmäs kymmenen vuotta kestää. Joku kuvittelee, että se tehdään vuodessa. Ei tehdä, eikä viidessäkään vuodessa, kaikkine luvituksineen.

Sitten yksi iso murhe meillä on Euroopan unionin jatkuva byrokratia, joka tunkee Suomeen hurjalla vauhdilla. Itse olemme tehneet valtavan byrokratian tähän maahan, ja julkisen talouden menot koko bruttokansantuotteesta — siinä olemme Euroopan ykkösiä — ovat 57,8 prosenttia. Se on myös otettava huomioon ja ruvettava purkamaan byrokratiaa määrätietoisesti, muuta keinoa meillä ei ole: esimerkiksi kaavoituksen saaminen yksinkertaisemmaksi, valitusoikeuksien karsiminen ja ennen kaikkea kaiken turhan EU-byrokratian poistaminen. Ne ovat direktiivejä, mitkä meille tulevat, ja ne voidaan myös tässä maassa säätää lainsäädäntöön sillä tavalla, että niistä ei Suomelle isoa vahinkoa tule.

Lopuksi, arvoisa rouva puhemies, jotta me pystyisimme tästä murheen alhosta nousemaan ylös, niin meidän on tehtävä sellainen päätös tässä talossa jo nyt, että rahoituskehiksessä mainitut Euroopan unionin tavoitteet saada verotusoikeus itselle, samoin tämä tavoite ottaa yhteisvelka enemmänkin käyttöön Euroopan unionin rahoitusta määriteltäessä — niistä pitää sanoutua irti. Minä varoitin tästä silloin elvytyspaketti ykkösen aikana. Sielläkin valtioneuvoston selonteossa näkyi tämä yhteisvelka ja sitten tämä toinen murheenkryyni, verotusoikeus. Ne näkyivät jo silloin siellä. Minulle naurettiin silloin, mutta ei naureta enää. Tämän takia olkoon tämä hallitus se, joka tekee — toivon, että kerkeää — sen pää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

töksen, että verotusoikeutta ei anneta eikä ikinä tule sitä tilannetta, että yhteisvelkaan lähdetään mukaan. Jos ei tämä hallitus tee, niin tehkään seuraava. Sillä asialla ei saa leikkiä, että luovumme itsenäisyydestä ja täysivaltaisuudesta tässä maassa ja teemme valtavan vahingon elinkeinoelämälle. Sitä ei saa tapahtua. Se on meidän omissa käsissämme vielä tois-taiseksi. Jos rupeamme lepsuilemaan taas tässä asiassa, meidän käy huonosti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elo.

17.17 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Suomi velkaantuu tällä hallituskaudella pelotta-vaa tahtia. Taloudellisen velan lisäksi hallitus on koko kautensa ajan kasvattanut vastuut-omasti ja lyhytnäköisesti myös ekologista velkaa ja hyvinvointivelkaa.

Pitkän linjan lastenpsykiatri Raisa Cacciatore varoitti viime viikolla Helsingin Sanomis-sa, että lasten ja nuorten pahoinvoinnin suurin syy on lapsiperheköyhyyden lisääntyminen. Köyhissä perheissä kasvavat lapset kokevat turvattomuutta, ahdistusta ja näköalattomuutta, ja tällä pahoinvoinnilla on pitkät seuraukset. Samaan aikaan hallitus jakaa avokätisiä ve-rotukia rikkaimmille ja leikkaa kaikkein köyhimmiltä.

Eilen luimme Ilta-Sanomista, että vanhustenhoivassa on karmivia puutteita. Hoitohen-kilökunnan vaja-us on pikemminkin sääntö kuin poikkeus, vaikka hoivasta palvelutalossa maksaisi tuhansia euroja kuukaudessa. Samaan aikaan hallitus leikkaa sotepalveluista.

Viime viikkoina olemme saaneet lukea, kuinka Atlantin AMOC-virtausjärjestelmän ro-mahtaminen ja siitä seuraava elinolojen dramaattinen heikkeneminen täällä Pohjolassa on paljon luultua todennäköisempää. Samaan aikaan hallitus laistaa ilmastotoimista eikä tee elettäkään pysäyttääkseen luontokadon.

Arvoisa puhemies! ”Me suomalaiset selviämme kyllä”, pääministeri vakuutteli kehys-riihen jälkimainingeissa. Todellisuus näyttää toiselta heille, joihin hallituksen leikkaukset kaikkein pahiten osuvat. Olen todella huolissani siitä, että hallituksen politiikan seurauk-sena kaikki eivät selviä. Hallituksen sosiaaliturvaleikkausten yhteisvaikutukset kasautuvat suhteettomalla tavalla erityisesti lapsiperheisiin, yksinhuoltajiin ja yksin asuviin. Sosiaali- ja terveysministeriön oman arvion mukaan 31 000 uutta lasta putoaa tämän hallituksen toi-mien seurauksena köyhyyteen. Toimeentulotuen saajien määrä on kääntynyt kasvuun, asunnottomuus on nousussa. Erityisen huolestuttavaa on, että asunnottomaksi päätyy tällä hetkellä myös työssäkäyviä pienituloisia, ja tässä tilanteessa hallitus jättää kaikista köy-himmät ja heikoimmat kamppailemaan yksin elinkustannusten nousun kanssa ja leikkaa sosiaaliturvaa.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveyspalveluihin tosiaan kohdistuu merkittäviä leik-kauksia ja maksukorotuksia. Asiakasmaksuja korotetaan miltei 90 miljoonalla eurolla, so-siaalihuollosta leikataan, sotejärjestöiltä leikataan ja lääkekorvauksia pienennetään. Esi-merkiksi asiakasmaksujen korottaminen osuu käytännössä eniten niihin kaikkein köyhim-piin ja sairaimpiin, jotka käyttävät eniten julkisia terveyspalveluja. Etenkin perustervey-denhuollossa maksujen myös tiedetään heikentävän hoitoon hakeutumista niin, että ongel-mat ehtivät kasautua ja pahentua.

Haluan myös nostaa tässä yhteydessä sotejärjestöjen leikkaukset. Sotejärjestöiltä leik-kaaminen on leikkaamista sairauksien ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisystä. Järjestöt teke-vät korvaamatonta työtä ja paikkaavat monia sotejärjestelmän aukkoja, joten leikkaukset järjestöiltä näin ollen vastaavasti lisäävät sotepalveluiden tarvetta. Tässä ei ole mitään jär-keä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Arvoisa puhemies! Erityisen huolissani olen siitä, että Orpon hallitus sinnikkäästi sivuuttaa kokonaan aikamme eksistentiaaliset ympäristökriisit ja Suomen mahdollisuudet olla niitä ratkaisemassa. Ei ole myöskään talouden kannalta kestävää, että ympäristöä kuormittava toiminta sallitaan samaan aikaan, kun haittoja korjataan julkisin varoin. Siksi vihreiden vaihtoehto perustuu siihen, että saastuttamiselle ja luonnonvarojen kuluttamiselle asetetaan hintalappu. Ihmettelen myös, minne on kadonnut vahva näkemys siitä, että Suomi voi korkean osaamisen maana olla kokoaan suurempi kestävyysmurroksen suunnannäyttäjä maailmalla.

Edustaja Virta nosti täällä aiemmin luonnonvarojen kulutuksen vähentämisen välttämättömyyden ja kiertotalouden mahdollisuudet. Suomi on yksi Euroopan tehottomimmista maista, mitä tulee luonnonvarojen käyttöön. Onkin välttämätöntä, että kasvatamme arvonalisää ja saamme rajallisista resursseistamme enemmän irti. Onkin surullista, että kunnianhimoisen ilmastopolitiikan sijaan hallitus syventää fossiiliriippuvuutta jakamalla verotuksia autoilijoille, kaivoksille ja turpeentuottajille. [Mikko Savolan välihuuto]

Luontokadon torjunta ei Orpon hallituksen listalla näytä olevan lainkaan. Oireellista on, että hallitus ei osoita rahaa edes omiin riittämättömiin ilmastotoimiinsa. Tämän lyhytnäköisen peräpeiliin katsomisen seuraukset tulevat meille vielä kalliiksi ja laskun kuittaavat meidän lapsemme ja lapsenlapsemme.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Wickström.

17.22 **Henrik Wickström r:** Arvoisa rouva puhemies, värderade fru talman! Suomessa ei ole ollut talouskasvua lähes 20 vuoteen.

I Finland har det inte funnits ekonomisk tillväxt på nästan 20 år.

Se on sanomattakin selvää, että tämä vaikuttaa meidän julkisen talouden tilanteeseen. Tällä hetkellä moni kriisi Suomen ulkopuolella vaikuttaa suoraan ennen kaikkea meidän talouteen. Geopoliittinen tilanne on ollut haastava aina siitä, kun Venäjä aloitti hyökkäyssodan Ukrainaan. Meillä on ollut siitä lähtien, kun Yhdysvalloissa on ollut uusi presidentti, usea konflikti, joka on vaikuttanut suoraan suomalaisten luottamukseen tulevaisuuteen.

On sanomattakin selvää, että hallitus on joutunut tekemään myöskin tämän julkisen talouden suunnitelman todella haastavassa tilanteessa. Tästä huolimatta on pyritty löytämään sellaisia ratkaisuja, jotka ennen kaikkea vahvistaisivat julkista taloutta, ja löytyisi edellytyksiä ennen kaikkea talouskasvuun, koska tosiasia on se, että se, mitä me tarvitsemme tällä hetkellä Suomeen, on lisää yrittäjyyttä ja myöskin työpaikkoja. Minä uskon, että jokainen meistä tässä salissa, riippumatta siitä, edustaako hallituspuoluetta tai oppositiota, kantaa huolta tämänhetkisestä työttömyystilanteesta. Tähän hallitus tämän julkisen talouden suunnitelman yhteydessä pyrkii löytämään ratkaisuja, sellaisia ratkaisuja, jotka saisivat mahdollisimman nopean vaikutuksen lyhyellä aikavälillä. Mainittakoon tässä muutama.

Me tulemme korottamaan kotitalousvähennystä. Tätä myöskin moni oppositiopuolue on vaatinut, ja se nyt toteutetaan.

Rakentamissektorille tulee erillinen toimenpidepaketti. Sitäkin on pyydetty oppositiosta, se myöskin tehdään tällä kaudella. Sen takia on ollut erikoista tänään kuulla tätä keskustelua, kun oppositio kritisoi kaikkia hallituksen toimia, koska ainakin muutama viikko sit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

ten, kun näistä asioista keskusteltiin tässä salissa esimerkiksi kyselytunnilla, oli aika laajamittainen konsensus siitä, että tällaisia toimia pitäisi tehdä. Näistä voisi esimerkiksi myös kiittää hallitusta, että ne nyt tehdään.

Aiemmin on linjattu nuorten työllisyyssetelin käyttöönotosta, ja nyt tähän tehdään myöskin uusia panostuksia, ja on toivottavaa, että työllisyysalueet eri puolilla Suomea aktiivisesti viestivät tästä, koska on ollut selkeästi nähtävissä, että moni nuori ei ole ollut tietoinen tällaisesta hienosta mahdollisuudesta, ja sama koskee myöskin yrittäjiä.

Hallitus panostaa myöskin todella aktiivisesti siihen, että maan infrastruktuuria pistetään kuntoon. Suomi on harvaan asuttu maa, ja mitä tulee teollisuuteen mutta myöskin huoltovarmuuteen, niin on äärimmäisen tärkeää, että meidän tiestö on kunnossa.

Itä-Suomeen tulee panostuksia, Länsirannikolle tulee panostuksia, kuten myöskin Etelä-Suomeen. Itse olen tyytyväinen siitä, että esimerkiksi kantatie 51 saa tällä hallituskaudella yli 30 miljoonan panostukset juuri liikenneturvallisuuden parantamiseen, mistä on suoraa hyötyä elinkeinoelämän näkökulmasta.

Arvoisa rouva puhemies! Ennen kaikkea toivoisin, että me kansanedustajat ymmärtäisimme sen, että tämä tilanne on Suomelle Euroopassa kuitenkin poikkeuksellisen haastava, ja sen myöskin OECD on tuonut esiin. Tämä on sellainen realiteetti, johon kukaan meistä ei voi mitään. Sen takia toivoisin kuitenkin, että me tästä salista saataisiin sellainen viesti ulospäin suomalaisille, että kyllä me tästä päästään yli, koska tämä maa on ollut vieläkin haastavammassa tilanteissa aiemmin historian saatossa, ja aina on päästy niistä eteenpäin. Mutta tällä hetkellä se suurin haaste, joka me hallituksessa nähdään, liittyy nimenomaan siihen, että yrityksille pitää saada nyt luottamusta liittyen tulevaisuuteen. Tässä on myöskin toivetta pankkien suuntaan siitä, että yritysten pitäisi saada rahoitusta, jotta yritykset pääsevät investoimaan pääsevät investoimaan ja palkkaamaan työntekijöitä.

Luvitusta on tällä hallituskaudella sujuvoitettu, ja itselläni olen kokemusta omalta kotikunnaltani Inkoosta, jossa esimerkiksi hallinto-oikeus pystyi erään yrityskaavan valituksen käsittelemään vain kuudessa kuukaudessa. On tehty konkreettisia toimia, joilla pyritään saamaan kasvua aikaiseksi.

Itse, rouva puhemies, haluan päättää sanomalla, että uskon sen, että jos katsoo sitä poliittista tilannetta, joka meillä Suomessa tällä hetkellä on, meillä on eduskuntavaalit vajaan vuoden kuluttua, ja on ymmärrettävää, että keskustelu käy jo kuumana, mutta on sanomatakin selvää, että lähes kaikki puolueet tästä salista ovat mukana niin sanotussa velkajarrussa, jolloin seuraavan hallituksen pitää sopeuttaa 8—11 miljardia. Se on sen kokoluokan summa, että se on varmaan vaikea käsittää. Se tarkoittaa sitä, että ilman talouskasvua me ei tästä suosta päästä eteenpäin. Sen takia olisi toivottavaa, että kun tänne tulee vaihtoehtoja, jokaista asiaa ei kritisoitaisi. Pitää myöskin miettiä sitä, että jos verottamalla tämä maa nousee jaloilleen, se olisi tapahtunut jo aikoja sitten.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

17.28 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Tänään keskustelemme julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030. Se piirtää Suomesta kuvan, joka on syytä ottaa äärimmäisen vakavasti. Julkinen talous on syvästi alijäämäinen, velkasuhde jatkaa kasvuaan, ja liikkumavara tuleville päätöksille kapenee vuosi vuodelta. Kyse ei ole yksittäisestä suhdannekuopasta vaan pitkäaikaisesta rakenteellisesta ongelmasta, joka uhkaa hy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

vinvointiyhteiskunnan rahoituspohjaa ja Suomen taloudellista turvallisuutta. Tämä on otettava vakavasti, ja tällä kaudella me olemme ottaneet sen erityisen vakavasti.

Arvoisa puhemies! Suomi on liian pitkään elänyt yli varojensa. Nyt lainarahalla elätetyn Suomen valtionvelan korkomenot kasvavat nopeasti, ja vuoteen 2030 mennessä pelkät korkokulut eli velanhoitokulut nousevat jo yli kuuden miljardin euron. Se on rahaa, joka on suoraan pois koulutuksesta, sosiaali- ja terveyspalveluista sekä tulevaisuuden investoinneista. Se on rahaa, jonka maksamme eilisen hyvinvoinnista, eilisen turvasta. Se ei auta meitä huomenna.

Tässä julkisen talouden suunnitelmassa tunnistetaan myös turvallisuus, ympäristön muutos ja siitä johtuva puolustusmenojen reilu kasvu. Suomen puolustuskyvystä huolehtiminen on välttämätöntä, eikä siitä yksinkertaisesti voi tinkiä. Juuri siksi julkisen talouden on oltava kestäväällä pohjalla. Taloudellinen vakaus on osa kansallista turvallisuutta. Velkaantunut valtio on haavoittuva valtio myös ulkoisten kriisien edessä.

Arvoisa puhemies! On myös huomattava, että Suomi on asetettu EU:n liiallisen alijäämän menettelyyn kaikista jo tehdyistä vaikeista päätöksistämme huolimatta. Tämä on vakava muistutus siitä, että talouspolitiikan liikkumavara ei ole rajaton. Julkisen talouden suunnitelma tunnistaa tämän tilannekuvan. Juuri siksi sääntöpohjaisuudesta, menokehyksestä ja velkajarrusta kiinnipitäminen ei ole ideologinen asia vaan edellytys sille, että Suomi säilyttää päätösvallan omassa talouspolitiikassaan. Vain valtio, joka voi itse päättää menoistaan ja hoitaa julkista talouttaan, on itsenäinen.

Arvoisa puhemies! Meillä ei ole syytä vaipua apatiaan. On uskottava toivoon ja taisteltava paremmasta tulevaisuudesta. Kasvulla ja työllisyydellä on tässä taistelussa ratkaiseva merkitys. Julkisen talouden ongelmia ei ratkaista pelkillä sopeutuksilla. Toki sekin on selvää, että kasvu ei synny toiveajattelulla. Me tarvitsemme nyt päätöksiä, jotka vahvistavat työnteon kannustimia, investointien edellytyksiä ja tuottavuutta. Julkisen talouden suunnitelma tuleville vuosille osoittaa, että näitä ratkaisuja on jo tehty, mutta niiden vaikutukset näkyvät viiveellä tässä heikossa suhdannetilanteessa.

Arvoisa puhemies! Julkisen talouden suunnitelma tekee kiistattomasti selväksi sen, että seuraavien vuosien päätökset määrittävät pitkälle 2030-luvun talouspoliittisen liikkumavaran. Siksi keskeinen kysymys ei ole se, näyttävätkö päätökset mukavilta lyhyellä aikavälillä, vaan sen sijaan meidän on kysyttävä, estävätkö päätökset sen, että Suomi ajautuu vielä vaikeampiin pakkoratkaisuihin myöhemmin. Tämä julkisen talouden suunnitelma on rehellinen tilannekuva, mutta se ei ratkaise ongelmaa. On meidän tehtävämme varmistaa, että julkisen talouden suunta muuttuu myös käytännön päätöksenteossa. Me emme voi elää ja juhliä velkarahalla. [Puhemies koputtaa] Kyse on sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta, [Puhemies koputtaa] suomalaisen yhteiskunnan toimintakyvystä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

17.34 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme julkisen talouden suunnitelmaa vuosille 2027—2030. Keskustelemme osaltaan siis jo sellaisista asioista, jotka pitkälti määräävät tahtia myös tulevina vuosina tämän hallituskauden jälkeiselle ajalle. Perusajatuksen luulisi olevan jo kirkkaana jokaisen kansanedustajan ja kansalaisen mielessä. Suomen julkisen talouden tila on edelleen huono, ja sitä se tulee olemaan pitkälle tulevaisuuteen. Rahaa ei kerta kaikkiaan ole yhtään heitettäväksi toissijaisiin menoihin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Talouspolitiikan raameja tulee ensi kaudellakin ohjaamaan velkajarru, johon kaikki puolueet täällä ovat sitoutuneet vasemmistoliittoa lukuun ottamatta — tosin katsottuani ensimmäiset puheenjohtajatentit joku viikko sitten en täysin vakuuttunut siitä, että sen merkitystä olisi ainakaan salin vasemmalla laidalla sisäistetty. Edelleen sama jokaisen sopeutuskohteen moittiminen jatkuu, eikä todellista ja uskottavaa vaihtoehtoa ole esitetty. Täytyy korostaa, että ilman hallituksen tekemiä toimia olisimme vielä paljon syvemmällä tässä suossa. Määrätietoista työtä velkaantumisen taittamiseksi on jatkettava. Sille asialle ei ole vaihtoehtoa.

Arvoisa puhemies! Ne, mitkä jätetään keskusteluissa usein ehkä tarkoituksenhakuisesti ulkopuolelle, ovat ne kasvavat menoerät, joita meillä on valtiontaloudessa: sote-, korko- ja puolustusmenot. Ne realisoituvat mille hallituspohjalle hyvänsä, eikä mitään yksittäistä hopealuotia ole olemassakaan. Nyt tässä olevaa urakkaa olisi toki helpottanut, jos aikaisempi hallitus olisi tehnyt edes jotain julkisen talouden eteen, mutta mitään sopeutus-toimia ei tehty, eikä edes kehyksistä pidetty kiinni, puhumattakaan nyt tästä sote-uudistuskatastrofista. Aikaisempien näyttöjen perusteella olen huolissani siitä, että Suomeen tulee uusi punavihreä hallitus, joka ei ”osaa muuta kuin verottaa”, Irwin Goodmania siteeraten.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on sen sijaan reagoinut ajassa. Jos aiemmat säästöt eivät toteudu arvioidusti, on ollut valmiutta tehdä niitä lisää. Se on vastuullista, ja siitä on hyvä ottaa mallia. Valtiovarainministeriö arvioi kuluvalle vuodelle vain 0,6 prosentin kasvua, ja tulevinakin vuosina ollaan keskimäärin puolessatoista prosentissa. Kasvu ei siis ole kovinkaan vahvaa, vaikka olemmekin pääsemässä yli heikomman vaiheen. Se, mitä me tarvitsemme, on lisää työllisiä. Työnteon ja yrittämisen on kannatettava aiempaakin paremmin. Sen eteen hallitus on tehnyt töitä. Työn verotusta on kevennetty kovalla rahalla, työmarkkinauudistuksilla on pyritty madaltamaan rekrytointien kynnyksiä. Seuraavaksi varsinkin pienyrittäjiä kurittava Marinin hallituksen YEL-uudistus lentää romukoppaan, ja ammattidiesel otetaan käyttöön pelastamaan kuljetusala EU:n päästökaupalta.

Odotankin nyt oppositiolta avauksia, kun eduskuntavaalit lähestyvät. Jos kerran tarvitsemme uuden suunnan, voisiko joku kertoa, mikä se suunta on? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kokko, poissa. — Edustaja Savola, olkaapas hyvä.

17.37 Mikko Savola kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Nyt puhutaan julkisen talouden suunnitelmasta, taloudesta tuleville vuosille. Tässä korostuu ennen kaikkea luottamus toimivaan yhteiskuntaan, luottamus siihen, että jokaisesta suomalaisesta huolehditaan, siitä heikoimmastakin, ja se mahdollisuus nousta sieltä pohjalta ylös on olemassa. Pitää olla luottamusta, pitää olla näkemystä tulevaan. Yritykset kaipaavat ennen kaikkea pitkäjänteistä politiikkaa, sitä, että uskalletaan investoida, kyetään investoimaan, kyetään kasvamaan, halutaan kasvaa ja muodostetaan työpaikkoja, luodaan ihmisille mahdollisuuksia elää. Tarvitaan siis luottamusta laajasti tähän yhteiskuntaan, niin yrityksiin kuin tavan kansalaisille.

No, mitä sitten hallituksen päätökset tältä osin pitävät sisällään? Lähdetään liikkeelle esimerkiksi meidän infrasta. Erittäin huolestuttavia ovat ne linjaukset, mitkä liittyvät perusväylänpitoon. Infra, suomalainen infra — maakunnissa olevat tiet, yksityistiet, perusväylät — on se verisuoniverkosto, joka Suomella on, se, missä puuautot kulkevat, missä energiarekat, turverekat, maitoautot ynnä muut kulkevat, kaikki ne, jotka kuljettavat mei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

dän hyödykkeitä, niin alkutuotannon raaka-aineita kuin sitten jalostettuja tuotteita ympäri Suomen. Ne tarvitsevat toimivan infran, verisuoniverkoston, ja sen takia nimenomaan tuo on se osa-alue, johon pitäisi panostaa enemmän, ei leikata sieltä. Se on koko Suomen elinvoiman kysymys. Sitten kun katsotaan niitä hankkeita, joihin hallitus haluaa panostaa, niin olen kyllä erittäin pahoillani siitä, että esimerkiksi Etelä-Pohjanmaa on täysin näiden tulevien hankkeiden ulkopuolella. Tähän tulee saada muutos.

Rouva puhemies! Energiapolitiikasta: Edustaja Hoskonen tuossa kävi omassa puheenvuorossaan ansiokkaasti läpi tätä turpeeseen liittyvää tematiikkaa. Haluan todeta siitä sen, että erityisesti perussuomalaisesta puolueesta tuotiin esiin energiaturpeen palautusta. Sosiaalisessa mediassa oli suureellisia juttuja siitä, mutta tässä pitää kyllä sanoa, että suuret ovat puheet mutta pienet ovat teot. Käytännössä mitään sellaista toimenpidettä ei tämä hallitus ole kyennyt puheistaan huolimatta tekemään, mikä tuolle alalle toisi muuta kuin hämmennystä tällä hetkellä. Suuri virhe on muun muassa se, että tuo veroton osuus, joka pienillä lämpölaitoksilla oli alkuvaalikaudesta, ajettiin tämän hallituksen päätöksillä alas. Ne, mitä Suomessa tällä hetkellä poltetaan, näyttävät olevan pähkinänkuoret, joita Helsingin Energia tähän maahan tuo. Tämä ei muuten ole kestävää politiikkaa. Kotimaista energiaa pitää suosia.

Rouva puhemies! Terveystieteidenhuollosta sanon sen, että perusterveydenhuollon vahvistamistahan tämä maa tarvitsisi. Nyt on tulossa erilaisia asiakasmaksuja, mitä tulee tuonne terveydenhuoltopuolelle. Tällä hetkellä valitettavasti perusterveydenhuollosta säästävät hyvinvointialueet karsivat juuri sieltä, missä terveydenhuollon pitäisi olla vahvimmillaan, ja tämä on väärä suunta.

Täällä, tai oikeastaan mediassa, sosiaalisessa mediassa, on paljon keskusteltu näistä järjestöleikkauksista. Tässä pitää kyllä sanoa, että tämä on oikein keskustelun järjestöbluffi, missä ääripäätkä paukuttelevat toisiaan menemään. Puhutaan järjestöistä kautta linjan, mutta puhutaan lopulta aika pienistä marginaaleista niitten summien suhteen. Mutta toisaalta pitää todeta sekin, että jos tulee massiiviset järjestöleikkaukset, niin kyllä siinä voi mennä myös lapsi pesuveiden mukana. Meillä on paljon hyviä järjestöjä, jotka tekevät pyyteetöntä työtä tässä maassa. Mutta siinäkin keskustelussa pitäisi nyt maltti löytyä.

Rouva puhemies! Yritysten luottamus tulevaisuuteen — lopetan siihen, mistä aloitin. Pankkien rahoitus maakunnissa: Pitää löytyä riskirahoitusta, pitää löytyä keinoja pankkien sääntelyn purkamiseen siinä, että maakuntien yrityksiä ja sukupolvenvaihdoksia rahoitetaan. Tällä hetkellä raha ei pääse liikkeelle ja yritykset eivät saa uusia omistajia.

Ammattidieselitää täällä jo nostettiin esiin, mutta tuokin on muuten tulossa vasta 2028, eikä se vaikuta tähän hätään.

Kun saadaan kasvua, koko Suomi huomioon ja maakunnat tämän maan keskiöön, niin kyllä tämä maa vielä nousee. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Löfström.

17.43 **Mats Löfström r:** Tack, ärade fru talman! Finland har varit utan tillväxt och haft ökad skuldsättning över 15 år i rad. Det är ett allvarligt utgångsläge och det kräver också ett tydligt fokus framåt. Vi behöver åtgärder som stärker sysselsättningen, företagande och tillväxt samtidigt som vi värnar om människors grundtrygghet. Det är viktigt för att skapa framtidstro. Den helhet som nu regeringen presenterar i rambudgeten försöker balansera just de här sakerna. Det handlar inte bara om nedskärningar, utan också om riktade sats-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

ningar för att få igång den ekonomiska aktiviteten. Det är det som kommer ta Finland ut ur krisen.

Ärade talman! En konkret åtgärd som förtjänar att lyftas är det temporära höjda hushålls-avdraget. Genom att höja både maximibeloppet och avdragsprocenten görs det mer attraktivt att köpa tjänster av hantverkare, serviceföretag och småföretagare. Det här är viktigt. Det stärker sysselsättningen, motverkar grå ekonomi och bidrar till att pengar cirkulerar i den lokala ekonomin. Vi vet att det är många hushåll i dag som är försiktiga med sin konsumtion trots att man har en relativt god ekonomi. Därför är åtgärder som sänker tröskeln för att använda tjänster viktiga för att få igång efterfrågan.

Ärade talman! Företagande är en annan avgörande del av helheten och de satsningar som regeringen nu presenterar. Förbättrade villkor för företagare genom ett höjt företagavdrag och reformer för pensionsskyddet är steg i rätt riktning om man vill göra det attraktiva att bli företagare och också säkerställa att småföretagare och ensamföretagare blir mindre pressade och inte går i konkurs, vilket man har gjort enligt det nuvarande pensions-systemet, och det här är en sak som man nu rättar till.

Utan livskraftiga företag stannar ekonomin, och ekonomin behöver både stora företag och små företag, medelstora företag och mikroföretag. De här förändringarna som man gör kommer att ha väldigt stor effekt på den åländska ekonomin, där vi har väldigt många små- och mikroföretagare. Vi har 3 000 företag, två stycken börsbolag, men framför allt väldigt många småföretagare som kommer ta del av de här reformerna man har gjort.

Ärade talman! Samtidigt måste vi se till att de sektorer som just nu är under särskilt hård press stöds. Jordbruket är här ett tydligt exempel. De ökade kostnaderna för energi och insatsvaror på grund av krisen och stängningen av Hormuzsundet har slagit hårt mot de här sakerna, och därför är en höjd energiskatteåterbäring en nödvändig åtgärd för att trygga produktionen. Samma sak gäller stödet till dem som behöver använda bil för pendling till sin arbetsplats, när regeringen nu kommer sänka självriskan för det avdraget och också gör en sänkning av fordonsskatten.

Ärade talman! Ur åländskt perspektiv var det helt avgörande att regeringen inte rör det så kallade bemanningsstödet till sjöfarten och att det lämnas orört. Det hade annars äventyrat all sjöfart under finländsk flagg och lett till stora utflaggningar och att vi hade äventyrat hela Finland som sjöfartsnation. Sjöfarten är också ryggraden i den åländska ekonomin för arbetsplatser, för kommunikationer och hela näringslivet, och en nedskärning hade därför fått mycket allvarliga konsekvenser. Det var viktigt att regeringen inte gjorde några ändringar här.

Ärade talman! Jag är också glad över tilläggsatsningen på Åbo Akademi med tre miljoner euro per år. Den är viktig eftersom Åbo Akademi är centralt för den svenskspråkiga universitetsutbildningen i Finland och man har ett specialansvar för den. Där studerar också hundratalet ålänningar, och tusentals ålänningar har studerat där genom åren. Likaså är åtgärderna för att öka sommarjobben för unga viktiga, inte minst i ett läge där ungas inträde på arbetsmarknaden behöver stärkas. Här är det dock viktigt att också statliga myndigheter på Åland får dela de här extra resurserna som man nu allokerar.

Ur svenska språkets perspektiv är det också ytterst glädjande att Svenska Teatern i Helsingfors nu formellt blir en nationalscen, en sak som har inte bara symbolisk betydelse utan som är viktig för det svenska språkets ställning.

Ärade talman! Regeringens helhet innehåller både nödvändiga nedskärningar och riktade satsningar. Målet är att stabilisera ekonomin och samtidigt öka tillväxten. Trots vissa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

riktade skattehöjningar på bland annat tobak, alkohol och penningspel hålls det totala skatetrycket oförändrat eller till och med sjunker lite för att inte påverka köpkraften. Samtidigt kvarstår den planerade sänkningen av samfundsskatten från 20 till 18 procent vid årsskiftet, vilket stärker företagens konkurrenskraft.

Vi måste betona att Finland inte enbart kan spara sig ur krisen. Vi behöver jobb, investeringar och framtidstro. Det här paketet stöder den riktningen, och det är den riktningen vi nu måste hålla fast vid.

Arvoisa rouva puhemies! Yksi konkreettinen toimenpide, joka ansaitsee tulla esiin nostetuksi, on tilapäisesti korotettu kotitalousvähennys. Korottamalla sekä enimmäismäärää että vähennysprosenttia tehdään palvelujen ostamisesta houkuttelevampaa, olipa kyse käsityöläisistä, palveluyrityksistä tai pienyrityksistä. Tämä on tärkeää. Se vahvistaa työllisyyttä, torjuu harmaata taloutta ja edistää rahankiertoa paikallistaloudessa. Tiedämme, että monet kotitaloudet ovat nykyään varovaisia kulutuksensa suhteen suhteellisen hyvästä taloudellisesta tilanteesta huolimatta. Siksi toimenpiteet, jotka madaltavat kynnyksiä käyttää palveluja, ovat tärkeitä kysynnän käynnistämiseksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen poissa, edustaja Kymäläinen poissa. — Edustaja Mehtälä, olkaapas hyvä.

17.49 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa puhemies! Tässä salissa on tänään käytetty valtava määrä puheenvuoroja liittyen julkisen talouden tilaan. En lähde nyt näitä asioita laajemmin kommentoimaan vaan keskityn tällä kertaa energiasektorin asioihin — nehan ovat omassa valiokuntatyössä lähes päivittäin esillä.

Hallitus on herättänyt turveyrittäjien keskuudessa valtavasti hämmennystä omalla erittäin kyseenalaisella viestinnällään kehysriihessä ja sen jälkeen. Valtiovarainministeri Purra julisti, että se tekee turpeen kunnianpalautuksen. Purra julisti, että energiahuoltovarmuuden parantaminen nimenomaan energiaturpeen kautta etenee merkittävästi. Elinkeinministeri Sakari Puisto taas kirjoitti Facebook-päivityksessään hallituksen kohdentavan kahdeksan miljoonaa euroa vuodessa talvienergiatukeen ja energiaturpeeseen. Tämä kaikki kuulostaa tietysti todella hyvältä, mutta mikä on totuus? Mikä on totuus?

Arvoisa puhemies! Tässä julkisen talouden suunnitelmassa kerrotaan, aivan kuten kaikissa muissakin virallisissa asiakirjoissa, näin: ”Tuella mahdollistetaan muun muassa biokaasukäyttöisten kaasuturbiinien rakentaminen ja bioenergiaa käyttävien CHP-laitosten käytön jatkuminen pidempään”. Kysyn siis ministeriltä: Millä tavalla tämä lisää energiaturpeen käyttöä? Millä tavalla tämä lisää energiaturpeen käyttöä? Ja vastaan itse: Ei millään tavalla — ei millään tavalla. Turpeen osalta teitte päätöksen pidentää huoltovarmuusvarastointia myös vuosille 2028—2030. Tämä oli hyvä päätös, mutta se ei tuo mitään uutta saatikka lisää alalle. Ei ihme, että turveyrittäjät tuntevat itsensä petetyiksi juuri nyt, erityisesti nyt, kun tänään uutisoitiin, että Helsingin kaupunki lämpiää afrikkalaisilla pähkinänkuorilla.

Arvoisa puhemies! Olen usein pitänyt tässä salissa esillä biokaasutuotannon merkitystä ja sitä, miten paljon käyttämätöntä potentiaalia meillä on. Nyt kiitän hallitusta siitä, että se on päättänyt käynnistää selvityksen biokaasutuotantoa edistävästä toimista — onhan sekin jotain. Se, mitä ala tarvitsee, on selkeät kannustimet biokaasun tuottamiseen, siis erilaisten byrokratarajoitteiden ja täysin tarpeettomien maksujen poistaminen. Hallitus on kyllä tä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

män reilun kolmen vuoden aikana keskittynyt ennen kaikkea biokaasualan heikentämiseen. Ja voin luetella: On tuotu todentamismenettelyvaatimus pienille laitoksille. Uusiutuvien polttoaineiden, biometaanin, osuutta on laskettu. Maakaasua korvatakseen pitää biokaasua tuottaa kaksinkertainen määrä. Pilaantunutta viljaa biokaasulaitokseen laittava tila ei saa uusiutuvan tikettiä mutta vastaavasti kauppaliike saa.

Vielä lopuksi: Pienikin maatilan kokoinen laitos tarvitsee jatkossa ympäristöluvan. Ei tarvitse ihmetellä, että pienten biokaasulaitosten rakentaminen on loppunut lähes kokonaan Suomessa, vain muutamaa suurta rakennetaan, ja nekin osittain ulkomaisten toimijoiden ansiosta. Haapavetinen yritys rakentaa Ruotsiin laitoksia, kun siellä on yrittäjyystavallisempi meininki. Laitosten rakentamista tuetaan paremmin, ja biometaanille maksetaan tuotantotukea vielä lisäksi. Ruotsi hyödyntää potentiaalin biokaasun tuotannossa. Meillä energiayhtiöt mieluummin roudaavat Afrikasta pähkinänkuoria. Oi aikoja, oi tapoja! — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu poissa, edustaja Siponen poissa. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä. [Lauri Lyly: Paikalla!] — Paikalla.

17.53 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Kokoomus ja perussuomalaiset nousivat vallan kahvaan 2023 vaaleissa lupaamalla muun muassa lopettaa valtion velaksi elämisen, supistaa valtiontalouden alijäämää ja luoda 100 000 uutta työllistä. Kolme vuotta myöhemmin ollaan tilanteessa, jossa valtion velkaantuminen on ennätysmäisen hurjaa, alijäämätavoite ei onnistu ja työllisten sijaan on aiheutettu 100 000 uutta työtöntä lisää. Kaikki kolme keskeistä tavoitetta jäivät toteutumatta. Onneksi syyllisetkin tähän tilanteeseen ovat valmiina: suhdanteet ja edellinen, Marinin hallitus, kuitenkin silloin olleen globaalien pandemian, Venäjän aloittaman hyökkäyssodan ja energiakriisin ja sen seurauksena inflaation nousun täysin unohtaen. Näiden keskellä toiminut Marinin hallitus otti valtiolle velkaa neljän vuoden aikana saman summan kuin Orpon—Purran hallitus on ottamassa nyt kolmessa vuodessa.

Orpon hallitus jättää valtavan velkavuoren taakseen. Valtionvelassa ylitetään tänä vuonna 200 miljardin euron raja. Marinin hallitus on ottanut siitä velasta alle neljäsosan. Sitä ennen toimineet hallitukset ja sen jälkeinen Orpon hallitus ovat ottaneet pääosan velasta.

Tämä on se kokonaisuus, missä elämme. Nyt kun katsomme tätä julkisen talouden suunnitelmaa, missä budjettitalouden menojen ja tulojen pitäisi olla tasapainossa, niin kun me katsomme täältä jatkovuosia — 13,2 miljardia vuonna 27, 16,2 vuonna 28, 17,1 vuonna 29 ja 17,4 vuonna 30 — alijäämältään nämä neljä vuotta ja menneet kolme vuotta, mitä Orpon hallitus on vienyt Suomea eteenpäin, kaikki nämä seitsemän vuotta, ovat koronavuotta syvempiä alijäämävuosia, mitä tässä maassa on nähty Marinin hallituksen aikana. Nämä seitsemän vuotta, kaikki, ovat huonoimpia vuosia, koronavuotta lukuun ottamatta, ja tämä on perintö Orpon—Purran hallitukselta. Tämä on se, mikä näissä luvuissa näkyy. Ne ovat faktoja.

On ennätysvelkaantuminen, korkea työttömyys, talouskasvu on lähes nollassa, työmarkkinasuhteet on sotkettu ja työsuhde- ja sosiaaliturvaa on heikennetty. Hallituksen leikkausten myötä lapsiperheköyhyys lisääntyy kymmenillä tuhansilla. Hyvinvointialueiden rahoitusleikkauksilla on heikennetty kansalaisten yhdenvertaista hoitoonpääsyä ja niitten tuotamia palveluja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Leikkauslistojen kovuuden näyttävät leikkaus-Suomessa nämä painotukset. Julkista terveydenhuoltoa leikataan ja rahaa siirretään yksityisille terveysjäteille Kela-korvausten muodossa. Heikompiosaisilta leikkausten keskellä veronalennuksia annetaan hyväosaisille ja rikkaimmille, mikä kaiken kukkuraksi katetaan velalla. Oikeistohallitus on heikentänyt myös kuntien rahoitusta. Alimitoitettu työllisyysasioiden siirto kunnille korkean työttömyyden keskellä on siitä hyvä esimerkki. Valtionosuusjärjestelmä piti myös uudistaa, mutta sitä ei saatu tehtyä. Oikeistohallitus on tällä talouskuripolitiikallaan vienyt Suomea taantumaan ja pitkittänyt sitä omilla toimenpiteillään. Tämä on tämä perintö, joka tällä hetkellä meitä vaivaa.

Arvoisa puhemies! On tosiasiat, jotka ovat tässä pöydällä, ja nyt pitäisi miettiä, miten tästä menemme eteenpäin. — Tämä oli viiden minuutin puheenvuoro. Minulla taitaa tässä päättyä puheenvuoro. Arvoisa puhemies, jatkan seuraavassa tämän toisen puoliskon. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

17.59 Saku Nikkanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus väittää tällä julkisen talouden suunnitelmalla kääntävänsä Suomen talouden kohti kasvua, korkeampaa työllisyyttä ja hallittua velkaantumista, mutta jos katsomme suunnitelman omia lukuja ja hallituksen tekemiä linjauksia, lopputulos on vaatimaton. Hallituksen omat taloustavoitteet karkaavat kauas saavuttamattomuuteen. Valtiovarainministeriö arvioi talouskasvun olevan tänä vuonna heikkoa, noin 0,6 prosenttia, ja vuosina 27—30 bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan keskimäärin vain 1,5 prosentin vauhtia. Talous ei siis kasva hallituksen lupamalla tavalla. Työllisyys ei kehity tavoitteiden mukaisesti. Työttömyysaste pysyy noin kymmenessä prosentissa tämän vuoden. Työllisyyden ennustetaan kuitenkin kääntyvän kasvuun vuonna 2027 ja työttömyysasteen laskevan 8,2 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Tämän toteutumista me kaikki toivomme. Ilman merkittävää työllisyyden käännettä parempaan ei talouskasvuakaan tulla näkemään, ja ennen kaikkea luvattu velkaantuminen ei taitu vaan jatkuu ja vain syvenee. Miten tässä näin kävi?

On todettava, että julkisen talouden suunnitelmassa on hyvääkin, esimerkiksi panostuksissa t&k-toimintaan, hiilineutraaliudessa ja vihreässä siirtymässä. Suomen on haettava talouskasvua korkeasta teknologisesta osaamisestaan. Näissä kohdissa määrärahoilla edistetään muun muassa ympäristön ja luonnon hyvinvointia sekä vähennetään päästöjä tuemalla uusiutuvaa energiaa sekä edistetään joukkoliikennettä.

Tästäkin huolimatta julkisen velan suhde bruttokansantuotteeseen nousee tämän hallituksen toimien seurauksena kovaa vauhtia kohti sataa prosenttia. Julkinen velka suhteessa bkt:hen kasvoi viime vuonna hyvin nopeasti, 6,2 prosenttiyksiköllä jo 88,5 prosenttiin. Tämä on ikävä tosiasia, josta ulos pääseminen tulee vaatimaan pitkän aikavälin poliittisten valintojen savotan — sellaisen, johon taidamme ehtiä kaikki vielä mukaan.

Arvoisa rouva puhemies! Samaan aikaan, kun hallitus epäonnistuu talouden perusasioissa, se tekee lisää päätöksiä, jotka heikentävät ihmisten arkea ja palveluita. Sosiaali- ja terveydenhuollossa hallitus jatkaa ja laajentaa Kelan valinnanvapaus- ja Kela-korvauskokeilujaan. Kela kertoi jo huhtikuussa, että kokeilua ovat hyödyntäneet eniten kaupunkilaiset ja suurituloiset. Yhdenvertaisuustavoite ei ole toteutunut, ei ainakaan kokeilun alkuvaiheessa. Tästä huolimatta hallitus on päättänyt kehysriihessään laajentaa kokeilua. Tutkimusvalikoimaa kasvatetaan, yleislääkärikäyntien enimmäismäärää nostetaan kolmesta kuuteen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

vuodessa, ja kokeilua jatketaan vuoteen 2028 asti. On aiheellista kysyä, miksi ihmeessä. Useat asiantuntijat ovat todenneet, että tämä ei ole järkevin tapa vahvistaa perusterveydenhuoltoa. Hyvinvointialueiden rahoitus on täysin yleiskatteellista, eikä sitä ole korvamerkitty perusterveydenhuoltoon. Alun perin olisi ollut mahdollista ohjata rahat suoraan alueille ja näin mahdollistaa palvelujen ostaminen yksityisiltä tai järjestää ne julkisesti ja yhdenvertaisesti. Nyt näyttää siltä, että ne, jotka jo ennestään käyttävät yksityisiä palveluita omasta pussistaan, saavat jatkossa saman käytännössä ilmaiseksi. Ne, joilla tarve on suurin mutta maksukyky pienin, eivät hyödy tästä mitään. He eivät hyödy mitään, mutta heidän terveydenhuollon asiakasmaksunsa korottuvat. Tämä voi pahimmillaan johtaa siihen, että lääkäriin ei enää taloussyistä mennä, ja näin kansanterveys heikkenee. Suomen tulisi olla maa, jossa hoitopääsy ei riipu lompakon paksuudesta. Hallituksen kehysriihen päätösten myötä asiakasmaksuja kuitenkin korotetaan ja uusia maksuja otetaan käyttöön, mikä on herättänyt keskustelua pienituloisten aseman heikentämisestä. Tämä on huonoa sosiaali- ja terveyspolitiikkaa. Vai onko tämä Kela-korvauksen kokeilu kohdennettu tulonsiirto niille, jotka eivät sitä edes välttämättä tarvitse?

Samaan aikaan toisaalta hallitus leikkaa idealistisin motiivein sotejärjestöjen rahoitusta. STEA-avustuksista leikataan tämän hallituskauden aikana noin puolet eli 190 miljoonaa euroa. Kyse on järjestöistä, jotka tekevät ennaltaehkäisevää työtä, tukevat mielenterveyttä, auttavat heikoimmassa asemassa olevia ja palvelujärjestelmää. Siten hallitus heikentää niitä toimijoita, jotka auttaisivat kuorman kantamisessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

18.04 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! On todettava suoraan ja rehellisesti: Hallitus on luovuttanut kaikissa tavoitteissaan. Hallitus on epäonnistunut keskeisissä talouspolitiikan tavoitteissaan. Velkaantuminen ei ole tahtunut, työllisyys ei ole vahvistunut, ja talouskasvu on jäänyt syntymättä. Maamme on ajautunut tilanteeseen, jossa velka ja köyhyys kasvavat, työttömyys on EU:n heikoimpia ja konkurssin määrä on ennätystasolla. Se, mistä hallitus ei ole luopunut, on kaikista vaikeimmassa asemassa olevilta leikkaamisesta. Kaikki keskeiset lupaukset on petetty, ja mikä vakavinta, epäonnistuneen politiikan lasku on laitettu niiden maksettavaksi, joilla on vähiten. Palveluista leikataan, sosiaaliturvaa heikennetään ja asiakasmaksuja nostetaan, ja mikä huolestuttavinta, ihmisten luottamus tulevaan on romahtanut.

Hallitus lupasi, ettei keneltäkään vaadita kohtuuttomia. Silti pienituloisten määrä kasvaa 120 000 ihmisellä. Heistä yli 30 000 on lapsia. Tämä on suunta, jota ei voi hyväksyä. Eilen Varkauden Lehdessä oli Varkauden Pelastakaa Lapset ry:n puheenjohtajan kirjoitus, josta luen osan:

”Yhdistyksemme tukee Varkauden seudulla vuosittain satojen lasten ja nuorten harrastamista. Haluamme näin osaltamme olla tukemassa lasten ja nuorten yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja hyvää kehitystä. Viime vuonna yhdistyksemme jakoi yhteensä noin 30 000 euron verran harrastustukea, johon tuki saatiin keskusjärjestöjen kautta sekä lahjoituksina paikallisilta yrityksiltä.

Erityisen huolestuttavana merkinä perheiden tiukentuneesta tilanteesta pidämme ruoka-avun tarpeen kasvua. Perheiltä saamissamme viesteissä kerrotaan ruuan puutteesta, minkä lisäksi myös hygieniatarvikkeista saattaa olla pulaa — pikkulapsiperheissä ei esimerkiksi ole aina varaa vaippoihin. Tämä on lapsen oikeuksien näkökulmasta hälyttävää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Huolenamme on, että toimeentulotuen kiristysten myötä tilanne tulee vaikeutumaan vielä entisestään. Keskusjärjestöjen kautta jaettava tuki ruokalahjakortteihin on liian pieni alueellamme olevaan tarpeeseen nähden. Etenkin koululaisten lomien aikaan perheillä on suuri taloudellisen tuen tarve ruokaan.”

Arvoisa rouva puhemies! Kehysriiheltä odotettiin käännettä, mutta sitä ei tullut. Tarvitavien rakenteellisten ratkaisujen sijaan nähtiin näpertelyä. Pienet kasvutoimet eivät riitä tilanteessa, jossa talous laahaa ja työttömyys kasvaa. Samalla hallitus tekee päätöksiä, jotka pahentavat ihmisten arkea. Sote-asiakasmaksuja korotetaan tilanteessa, jossa ulosottoon päätyi koko viime vuoden osalta maassa yhteensä noin 507 000 sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä varhaiskasvatuksen asiakasmaksua. Tämä kertoo karua kieltä siitä, kuinka moni ei enää selviä maksuistaan.

Kuntien valtionosuuksia leikataan lisää, ja se osuu suoraan peruspalveluihin: koulutukseen, varhaiskasvatukseen, nuorisotyöhön ja työllisyyspalveluihin, juuri niihin palveluihin, jotka tukevat arkea ja ehkäisevät ongelmia. Myös järjestöihin kohdistuvat leikkaukset heikentävät kansalaisyhteiskuntaa. Moni tärkeä toiminto on vaarassa loppua kokonaan.

Arvoisa rouva puhemies! On myös todettava, että yksittäisiä oikeansuuntaisia toimia kehysriihestä löytyi. Rakennusalan ja asuntomarkkinoiden tukemiseen esitetyt toimet sekä nuorten työllistämiseen suunnatut panostukset ovat askelia oikeaan suuntaan, mutta ne ovat riittämättömiä kokonaisuuteen nähden, ja ne tulevat liian myöhään.

Edellisen hallituksen syyttely ei enää riitä selitykseksi. Vastuu on tällä hallituksella. Tämä hallituskausi on talouspolitiikan osalta menetetty, ja seuraava hallitus joutuu korjaamaan tämän valtavan velka- ja työttömyysperinnön.

SDP on esittänyt joka vuosi punnitun vaihtoehdon, jossa velkaa otetaan hallitusta vähemmän ja sopeutustoimet jaetaan oikeudenmukaisemmin. Ihmiset kaipaavat nyt vaihtoehtoa. SDP on esittänyt kasvu- ja työllisyystoimia: suojaosien palauttamista, asuntomarkkinoiden vahvistamista, vihreän siirtymän investointien tukemista ja kasvuyritysten vahvistamista. Julkisen talouden sopeutus tulee tehdä oikeudenmukaisesti. Siksi olemme esittäneet listaamattomien yritysten osinkoverotuksen uudistamista, yritystukien perkaamista ja suurituloisten verotuksen progression pitämistä vuoden 2025 tasolla ja erityisesti hallituksen ajaman yhteisöveroalennuksen perumista. Nämä edellä kuullut vaihtoehdot eivät hallitukselle kelpaa.

Arvoisa rouva puhemies! Kysymys kuuluu: kuinka paljon vahinkoa ehditään vielä tehdä ennen kuin hallitus vaihtuu?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eskelinen.

18.08 **Seppo Eskelinen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Toimintaympäristö on ollut haastava koko hallituskauden, niin kuin edelliselläkin kaudella, mutta kyllähän tässä on pakko todeta, että on melkoinen pohjanoteeraus tämä tulostaulun luku, mitä nyt sitten katsotaan: ennätysvelka, ennätystyöttömyys. Erityisesti harmittaa, että niitä kasvupanostuksia nyt sitten tässä viimeisessä kehysriihessä rakennetaan. Sitä ehkä tuolla myöhemmin arvioin, onko niillä nyt sitten suuresti vaikutusta.

Enitenhän tämä sosiaalidemokraattina koskee sitä, että tämä epäonnistunut talouspolitiikka ja työllisyyspolitiikka kaadetaan pienituloisten ja heikompiosaisen niskaan. Riihesähän tuli lisää kuormaa rajujen asiakasmaksujen osalta sekä sotejärjestöjen leikkauksina, koska erityisesti pienituloiset käyttävät niitä palveluita paljon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Ihmetystä tietysti herättää, että Euroopassa kumminkin talous kehittyi kohtalaisesti ja ei semmoista romahdusta kuin Suomessa ole tapahtunut eikä työllisyyslukuissakaan. Eilen illalla kävin läpi monenkin keskeisen Euroopan maan tilannetta, ja siellä nyt kumminkin kohtuudella talous ja työllisyys kehittyvät. Ne odotetut kasvu- ja työllisyysvaikutukset, mitkä nyt sitten työmarkkinoiden ja sopimusyhteiskunnan romuttamisen jälkeen kuviteltiin, eivät kyllä ole näkyvissä, ja sopiihan tuota epäillä, mitkä niitten vaikutukset sitten loppujen lopuksi ovat.

No, jos nyt sitten tähän kasvuun ja riiheen:

Nämä panostukset asuntorakentamiseen, KOR-rakentamiseen ja asp-lainojen ehtojen muuttamiseen sekä kotitalousvähennykseen ovat oikeansuuntaisia toimenpiteitä, mitä nyt on itse asiassa kolme vuotta oppositiosta toivottu. Ovatko nämä liikkeet sitten riittäviä, koska eihän näillä asuntorakentaminen itse asiassa lähde liikkeelle? Mutta korjausvelkaa on tuolla asunto-osakeyhtiöitten puolella. Toivottavasti nämä nyt sitten auttavat sillä puolen ja tavallaan ne pienet pk-yritykset, -rakentajat pääsevät sitten työn sarkaan taas kiinni. Asuntorakentaminen ei lähde liikkeelle ennen kuin työllisyys paranee, ihmisillä on töitä ja usko tulevaisuuteen palaa.

No, sitten näistä valtionhallinnon leikkauksista. Siitä ollaan varmaan samaa mieltä, että niin aluehallinnon kuin valtionhallinnon osalta tehostamista tarvitaan, ja nyt on aika isot leikkaukset, 700 miljoonaa euroa. Mutta pitää myös pystyä arvioimaan se... Esimerkiksi Traficom ja Väyläviraston tilanne on nytten näitten lisäleikkausten jälkeen — ja huomenna heitä kuullaan — aika hankala. Traficomille on tehtäviä löytynyt valvontaviranomaisena paljon lisää ja samaan aikaan kakkoskierros nyt tulee sitten yt-neuvottelujen osalta. Sama on Väylävirastolla. On hienoa, että väyliin investoidaan, mutta heidän suunnitteluresurssinsa ja kohteitten valmistelunsa kärsivät tällä hetkellä — 40 htv:tä meni yt:issä muutama viikko sitten, ja lisää on tulossa. Tätä arviointia on syytä kyllä tehdä.

No, sitten tähän Itä-Suomeen. Kolme vuotta tässä on odoteltu ja köröteltty, milloin tähän Itä-Suomen heikkoon aluekehitykseen reagoidaan. Nyt tuli pientä valoa pöydälle, ja toivottavasti nämä hankkeet etenevät. Pitkältihän esimerkiksi näissä energiaratkaisuissa erityistalosalue, samoin lentoliikenteen jatko jäävät tulevan hallituksen rahoitettaviksi. Mutta on hyvä, että näitä saatiin.

Sitten nämä ministeri Ranteen poskettomat puheet: kaikkien aikojen investoinnit, paljon enemmän kuin edellinen hallitus. Kun katsoin valtion talousarvion budjettikirjasta momenteista, niin reilun miljardin edellinen hallitus pisti esimerkiksi perusväylänpidon momentille, missä on investoinnit, enemmän rahaa, kehittämishankkeissa oli 2,1 miljardia, ja tällä hetkellä saldo nykyisellä hallituksella on 1,5 miljardia. Joku raja nyt ministereilläkin pitää olla, kun näitä heitellään. Edellinen hallitus teki kuulemma vain siltarumpupolitiikkaa. Olihan se 200 miljoonaa Karjalan radallekin varmaan siltarumpupolitiikkaa. Kyllä ovat Väyläviraston investointeja kaikki nämä, mitä edellinen hallitus vei yhteistyössä suunnittelusta. Toivoisin ihan aidosti ministeriltä, että puhuttaisiin oikeilla luvuilla [Puhemies koputtaa] ja totuutta tältä pöntöstä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Malm poissa, edustaja Viitala poissa, edustaja Hiltunen poissa. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

18.14 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa rouva puhemies! Ennätysvelka, ennätystyöttömyys, ennätyskonkurssit ja ennennäkemätön joukko, yli 30 000 uutta lapsiperhettä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

lisää köyhyysrajan alapuolelle Orpon hallituksen aikana. Tilastokeskuksen mukaan miltei miljoona suomalaista oli vuonna 2024 köyhyys- tai syrjäytymisriskissä. Heistä lapsia on 173 000. Riskissä olevien henkilöiden määrä vain kasvoi edellisvuodesta. Keneltäkään ei pitänyt vaatia kohtuuttomia. Kuitenkin kaikkein heikko-osaisimpien toimeentulosta on leikattu ja suojaosien poistolla vaikeutettu työllistymistä.

Orpon hallitus on epäonnistunut kaikissa keskeisissä talouspolitiikan tavoitteissaan. Ihmiset ovat pettyneitä rikottuihin lupauksiin ja epäoikeudenmukaisiin arvovalintoihin. Maailmanlaajuiset kriisit ja taloudellinen epävarmuus varjostavat tulevaisuudenkuvaa. Kodeissa tingitään välttämättömyyksistä, ruokaostoksista ja hankinnoista. Sisäistä turvallisuutta heikennetään leikkaamalla samaan aikaan terveydenhuollosta, koulutuksesta, vammaisilta ja vanhuksilta. Hallitus eriarvoistaa politiikallaan niin ihmisiä kuin alueita.

Usko tulevaisuuteen on karissut, ja pettyneitä ovat jopa kokoomuksen omat kannattajat. Elinkeinoelämän valtuuskunnan, Evan, tekemän tutkimuksen mukaan yli kaksi kolmasosaa suomalaisista uskoo Suomen menevän väärään suuntaan. Siksi nyt viimeistään tarvitaankin suunnanmuutos.

SDP:n vaihtoehto on toisenlainen. Tarvitaan työtä yhdenvertaisuuden, palvelujen ja osaavamman kansakunnan eteen. Valtion velkaantumista voidaan hillitä ilman leikkauksia etuuksiin tai palveluihin. Keskeisintä on kuitenkin uuden kasvun ja uusien työpaikkojen luomisen mahdollistava ympäristö. Tarvitaan panostusta tulevaisuutta luoviin osaa- ja innovaatioinvestointeihin sekä nopeasti työllistäviin liikenne- ja asuntorakentamishankkeisiin.

Kunnat vastaavat arjen tärkeimmistä, kansalaisten lähellä olevista palveluista. Kun valtionosuuksista rahoitusta leikataan, vaikutukset näkyvät väistämättä kouluissa, päiväkodeissa ja lasten arjessa. Monessa kunnassa talous on jo valmiiksi tiukka ennen kehysriihen uusia, yllättäen ilmoitettuja hallituksen säästöjä. Samalla kun palveluista leikataan, hallitus toteuttaa miljardiluokan verohelpotuksia. Tavalliset suomalaiset maksavat tämän hallituksen epäonnistuneen talouspolitiikan.

Hallituksen esityksessä myöskin perusväylänpidosta leikataan, vaikka korjausvelka vain jatkaa kasvuaan Suomen maanteillä, raiteilla ja silloilla. Investoinneista on rahoitettava ykkösluokan teiden välttämätöntä kunnossapitoa. Hallitus osoittaa useilla lakiesityksillään lisätehtäviä Traficomille mutta osoittaa sinne myös lisää säästöjä, myöskin Väylään. Miten näistä lisätehtävistä selvittää kaikkien niiden lisäsäästöjen jälkeen?

Arvoisa puhemies! Kehysriihestä odotettiin myös viimein ratkaisuja Itä-Suomen tilanteeseen. Hallitus puhuu toisaalta Itä-Suomen kasvusta ja turvallisuudesta, mutta kehysriihessä sovittu Itä-Suomen liikennepaketti jättää Etelä-Savon maakunnan kokonaan ilman investointeja. Tämä ratkaisu herättää vakavaa huolta, sillä hallitus samaan aikaan korostaa itäisen Suomen elinvoiman ja turvallisuuden vahvistamista. Miten kokonainen maakunta voi unohtua kokonaan kehuksesta? Kyse on kokonaisturvallisuudesta, samalla myös aluekehityksestä ja saavutettavuudesta.

Epävarmuuden ajassa tarvitaan päätöksiä, jotka vahvistavat luottamusta ja kasvua koko Suomessa. Hallituksen politiikalla eriarvoistetaan niin ihmisiä kuin alueitakin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen.

18.19 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden lähivuosien suunnitelmasta antaa harhaanjohtavan kuvan hallituksen politi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

kasta jo sisällysluettelossa. Sen kolmas luku on otsikoltaan ”Talouspolitiikan linja”, mikä antaa olettaa, että hallituksella olisi sellainen, vaan kun ei ole. Hallitusohjelmaan kirjattiin keskeiseksi tavoitteeksi velkaantumisen taittaminen. Se oli toki johdonmukaista pääministeripuolue kokoomuksen vaalikampanjan valossa. Tänä keväänä hallitus joutuu tunnustamaan sen, mikä on kaikille muille ollut selvää: päätavoite ei toteudu. Velkaantumisessa tehdään kaikkien aikojen ennätys.

Talouspolitiikan linjattomuus ei näy vain tuloksissa vaan myös toimenpiteissä. Aluksi oltiin säälimättömästi leikkaamassa, jotta valtiontaloutta tasapainotettaisiin. Sitten oltiin antamassa veronkevennyksiä siinä uskossa, että kasvu käynnistyisi, ja ensiksi annetaan rakennusalan näivettyä, kunnes vuotta ennen vaaleja aletaan nopeasti kyhätyillä toimilla elvyttämään asuntokysyntää.

Valtion oman hallinnon kohtelu on myös hyvä esimerkki linjattomuudesta. Hallitusohjelmassa valtionhallinnon toimintamenoihin kirjataan kohtalainen säästösumma. Se oli ihan ymmärrettävää, sillä jostakin pitää säästää, ja, mene ja tiedä, ehkä hallinnossa on leikkattavaa. Mutta kun tämän jälkeen toimintamenoihin tehdään vielä neljä leikkauslistaa, on selvää, että ei takana ole strategiaa tai linjaa. Hallitus on vain riihessään kursinut oman säästötavoitteen kasaan mielivaltaisilla menoleikkauksilla, kun varsinaiset ideat ovat olleet vähissä. Ennakoimaton menettely haittaa virastojen toimintaa ja näkyy tuotoksissa: vähemmän tilastoja, vähemmän tutkimusta, vähemmän valtiota kannattelevia rakenteita. Ja tämä tekee valtiosta myös aikaisempaa huonomman työnantajan.

Arvoisa puhemies! Ei valtionhallinto ole suurin huolenaihe, ja myös valtion valtavasta velasta varmasti selvitään, jos meillä olisi osaamista ja aidosti yhteistä tahtoa. Suomalaisen hyvinvointivaltion turvaaminen vaatii terveen valtiontalouden ohella poliittista ja sosiaalista pääomaa. Poliittinen pääoma säilyy ja kasvaa, mikäli olemme yksimielisiä tavoitteesta turvata hyvinvointivaltio. Valitettavasti viime vuodet ovat rapauttaneet uskoa tämän tavoitteen yksimieliseen kannatukseen. Hallituspuolueet ovat etäänntyneet hyvinvointivaltion tavoitteesta ja sen mukaisista arvoista. Empatia ei kuulu hallituspuolueiden politiikkaan. Ne arvostavat kovuutta, vahvimpien oikeutta. Siitä hyvinvointialojen järjestöjen kurtittaminen kertoo paljon.

Me sosiaalidemokraatit olemme tässäkin ymmärtäneet, että kyllä säästää pitää myös järjestökentällä, mutta hallitukselle näiden heikompiosaisille palveluita tuottavien järjestöjen rankaisu vaikuttaa itseisarvolta. Hallituspuolueet eivät ymmärrä, eivät hyväksy, että jotkut haluavat auttaa syrjäytyneitä, ongelmissa olevia ihmisiä. Hyvinvointivaltion poliittisen pääoman tuhlaaminen vaikuttaa myös sosiaaliseen pääomaan. Kun alamme epäillä, jakavatko päättäjät yhteiset arvot, alamme epäillä kaikkea. Kyseenalaistamme yhteiskunnan instituutiot, alamme pitää luottamusta hyväuskoisuutena.

Arvoisa puhemies! Julkisen talouden kehysmenettelyn tarkoitus on ulottaa suunnittelua paitsi kokonaisuudelle hallituskaudelle myös vaalikausien yli. Parhaimmillaan se alustaa vaalikamppailua ja hallituksen muodostamista. Jos koko poliittisella kentällä on samat numerot jo vuotta ennen uuden hallituksen aloittamista, voidaan välttää tilanne, jossa ennen vaaleja luvataan ja vaalien jälkeen ääneen ihmetellään sitä, kuinka kassa onkin tyhjä.

Lähes kaikki puolueet kirjasivat yhteisen arvion tasapainotavoitteesta alkuvuonna, ja tämän tavoitteen julkilausumasta pois jäänyt vasemmistoliitto on ilmoittanut sitoutuvansa samansisältöiseen EU:ssa määriteltyyn finanssipolitiikkaan. Mutta tämä kehysriihi osoittaa, että hallituspuolueet lipsuvat tästä yhteisestä tavoitteesta. Suomi uhkaa poiketa korjaa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

valta nettomenopolulta 2027, mikä tarkoittaisi tulevalle hallitukselle vuonna 2028 miljarditason lisäsopeutustarvetta.

Arvoisa puhemies! Tämänkin valossa opposition tehtävä on tuoda vaihtoehtoja, opposition tehtävä on arvostella. Olemme tänään esittäneet välikysymyksen ja ilmaisemme luottamuksen puutetta. Toivomme kuitenkin, että hallituksessa, hallituspuolueissa, olisi vilpittömyyttä tunnustaa omasta puolestaan talouspolitiikan epäonnistuminen. Toivomme, että hallitus tunnustaa, ettei se ole onnistunut, ja jättäisi eronpyyntönsä. Vilpittömyys olisi hyvä pohja tulevien vuosien yhteistyölle. Koko oppositio oli tänään esitetyn välikysymyksen takana. Toivomme, että hallitus itse arvioisi toimintaansa ja tekisi siitä rehellisesti johtopäätökset.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harakka poissa. — Edustaja Asell.

18.24 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Vaalikauden alussa suomalaisille maalattiin kuva suunnanmuutoksesta. Meille kerrottiin, että velka pysäytetään, työllisyys vahvistuu ja talous lähtee kasvuun. Keinovalikoimaksi valittiin veronkevennykset kaikkein suurituloisimmille, leikkaukset sosiaaliturvaan ja työmarkkinoiden yksipuolinen kiristäminen.

Nyt kolme vuotta myöhemmin tulokset ovat nähtävissä, eikä niitä voi kaunistella. Työllisyystavoitteeksi asetettu 100 000 uutta työpaikkaa jäi saavuttamatta. Päinvastoin työttömien määrä on noussut lähes 350 000:een. Se on hälyttävä taso, joka heijastuu suoraan ihmisten arkeen ja koko kansantalouteen. Samalla julkinen velka kasvaa edelleen voimakkaasti, vuositasolla yli 17 miljardia euroa alijäämää vuosikymmenen loppuun, eikä velkaantumisen taantumisesta ole näkyvissä uskottavaa polkua. Hallitus on toistuvasti vakuuttanut, että sopeutustoimet kohdistuvat kohtuullisesti. Todellisuus kertoo toista: pienituloisten määrä on kasvanut noin 120 000 ihmisellä, joista yli 30 000 on lapsia. Tämä ei ole vain tilastotieto, tämä on kuva siitä, miten politiikan seuraukset kohdistuvat kaikkein haavoituvimpiin.

Epävarmuus ei kuitenkaan kosketa vain pienituloisia. Kun työttömyys kasvaa ja turva- verkkoja heikennetään, huoli leviää myös keskiluokkaan. Kun ihmiset pelkäävät työnsä puolesta, he siirtävät hankintoja, lykkäävät asunnon ostoa ja säästävät varmuuden vuoksi. Tämä näkyy suoraan taloudessa: kotimainen kysyntä hiipuu, ja kasvu jää syntymättä.

Arvoisa puhemies! Hallitus perustelee epäonnistumistaan useilla kansainvälisillä tekijöillä, ja on totta, että maailmantalouden epävarmuus vaikuttaa kaikkiin, mutta se ei selitä sitä, miksi Suomi on jäänyt jälkeen muusta Euroopasta. Syyt löytyvät myös hallituksen omista päätöksistä. Työmarkkinapolitiikan vastakkainasettelu on heikentänyt luottamusta. Julkisten palveluiden leikkaukset ovat lisänneet työttömyyttä entisestään. Samaan aikaan veronalennukset hyväosaisimmille ovat pienentäneet valtion tuloja ja kasvattaneet velan korkokustannuksia, koska nämä hyvätuloisten veroalet rahoitetaan velaksi. Esimerkiksi työttömyysturvan suojaosan poistaminen on heikentänyt kannustimia ottaa vastaan lyhytaikaista työtä.

Terveysturvassa linja on ollut erityisen ristiriitainen. Julkisen puolen jonot kasvavat ja asiakasmaksuja korotetaan samalla, kun satoja miljoonia euroja ohjataan yksityisiin palveluihin, joista hyötyvät eniten suurimpien kaupunkien hyvätuloiset.

Arvoisa puhemies! Tälle suunnalle on olemassa vaihtoehto. SDP on koko vaalikauden ajan esittänyt vaihtoehtoista talouspolitiikkaa, jossa velkaa otetaan vähemmän, mutta sopeutuksen taakka jaetaan oikeudenmukaisemmin. Jokaiselle hallituksen esittämälle leik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

kaukselle, jota emme ole voineet hyväksyä, olemme esittäneet korvaavan ratkaisun. Tämä osoittaa, että vaihtoehtoja on. Kyse on valinnoista. Meidän linjamme ytimessä on luottamuksen palauttaminen. Se tarkoittaa esimerkiksi sitä, että palautamme työttömyysturvan ja asumistuen suojaosat emmekä hyväksy kohtuuttomia korotuksia terveydenhuollon maksuihin. Se tarkoittaa myös panostuksia kasvuun, erityisesti puhtaan energian investointeihin, joissa Suomella on todellista potentiaalia. Lisäksi asuntomarkkinoiden pysähtyminen on katkaistava. Tarvitsemme toimia, joilla asuntokauppa saadaan jälleen liikkeelle ja rakennusala elpymään.

Veropolitiikka on keskeinen osa kokonaisuutta. Sen tehtävä ei ole ainoastaan rahoittaa yhteiskunnan menoja vaan myös kaventaa eriarvoisuutta. Siksi esitämme muun muassa lisätaamattomien yhtiöiden osinkoverotuksen uudistamista, tehostettujen yritystukien karsimista sekä sitä, että suurituloisten verotuksen progressio säilytetään vähintään nykyisellä tasolla. Erityisen tärkeää on perua hallituksen ajama yhteisöveron alennus, joka heikentää julkista taloutta ilman varmaa työllisyysvaikutusta.

Arvoisa puhemies! Hallituksen viimeinen kehysriihi oli hukattu tilaisuus. Talouden vakava tilanne olisi vaatinut suuria ja vaikuttavia ratkaisuja, mutta nyt nähtiin lähinnä pieniä ja hajanaisia toimia. Tämän seurauksena seuraavalle hallitukselle jää raskas taakka, korkea velka, heikko työllisyys ja rapautunut luottamus. Samalla tämä hallitus vaatii oppositiolta vastauksia tulevaisuuden haasteisiin, vaikka ei ole itse kyennyt niitä ratkaisemaan. Tämän Orpon hallituksen suunta on kadonnut. Se jatkaa linjaa, joka lisää eriarvoisuutta ja kasvattaa velkaa samalla, kun se jakaa viime hetken veronkevennyksiä omille kohderyhmilleen. Suomi tarvitsee paremman suunnan. Meidän on rakennettava taloutta, joka perustuu oikeudenmukaisuuteen, luottamukseen ja kestäväan kasvuun. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen poissa, edustaja Mikkonen poissa. — Edustaja Bergbom.

18.30 **Miko Bergbom ps:** Kunnioitettu rouva puhemies! Hyvät suomalaiset, Suomella ei ole eikä tule olemaan varaa toimia koko maailman sosiaalitoimistona, Kansaneläkelaitoksena, kehitysapuautomaattina tai terveystalouksena. Sitä eivät velkajarruun sitoutuneet SDP:n crémant-sosialistit [Timo Suhonen: Mitä?] vielääkään ymmärrä.

Tarkastellaan hieman, mihin valtio käyttää veronmaksajien rahaa tilanteessa, jossa verotulot eivät riitä lähellekään menojen kattamiseen.

Kehitysapuun käytetään kaiken kaikkiaan noin miljardi euroa, kun huomioidaan EUMaksatusten kautta menevät osuudet — siis huolimatta hallituksen yli 1 300 miljardin euron kumuloituvista kehitysapuleikkauksista. Meille perussuomalaisille kehitysapu on päivän selvä leikkauskohde tänään ja huomenna. Kysyn: millainen poliitikko pystyy katsomaan itseään peilistä tilanteessa, jossa itse tekee aktiivisesti päätöksiä leikkauksista mutta ei ole valmis säästämään kehitysavusta? Sellaistako on politiikka, jossa oma kansa ensin -ajattelu on vahingollista? Hyvät suomalaiset, kehitysavun rahoitusta tässäkin tilanteessa lisääisivät ainakin seuraavat puolueet vaihtoehtobudjettiensa perusteella: sosiaalidemokraatit, vasemmistoliitto ja vihreät. Lisäksi perussuomalaisia lukuun ottamatta tietojeni mukaan kaikki puolueet tässä salissa ovat sitoutuneet siihen, että Suomen rahoitus kehitysavusta nostetaan kohti 0,7 bkt:n osuutta, mikä nostaisi kehitysavun maksatuksia reippaasti yli miljardilla eurolla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Arvoisa rouva puhemies! Myös sosiaaliturvaa on uudistettava kansalaisuusperusteiseksi. Se on surullinen fakta, että perussuomalaiset ovat edelleen ainoa eduskuntapuolue, joka johdonmukaisesti ajaa sosiaaliturvan rajaamista koskemaan vain Suomen kansalaisia. Maahanmuuttopolitiikassa tehdyt katastrofaaliset virheet ovat johtaneet siihen, että pelkääntään pääkaupunkiseudulla noin puolet toimeentulotuen saajista on maahanmuuttajataustaisia. Kelan aineistoista selviää, että sosiaaliturvaa maksetaan jo yli kahden miljardin euron edestä vieraskielisille. Vieraskielisten osuus pienituloisista on jyrkässä kasvussa. Esimerkiksi Tilastokeskuksen tilastoista, jotka on päivätty 16.12.2025, käy ilmi, että kun tarkastellaan pienituloisten määrän muutosta vuosina 2010—2024, niin suomalaisten pienituloisten määrä on tippunut tällä aikajaksolla 90 000:lla, eli oli vähemmän pienituloisia 2010—2024, kun vastaavasti pienituloisten ulkomaalaistaustaisten määrä on plus 120 000. Eli rikkautta, rakkautta, kivoja ruoka- ja pelihetkiä, mutta laskun maksajana on suomalainen duunari, suomalainen yrittäjä.

Sitten tietenkin herää kysymys, mitä puolue tekee tässä tilanteessa. No, tietenkin vaaditaan kuorossa lisää maahanmuuttoa, lisää halpatyövoimaa tilanteessa, jossa on yli 300 000 ihmistä työttömänä. Tämä on se ratkaisu tähän ongelmaan, kun Suomi ei tarvitse lisää halpatyövoimaa kolmansista maista rasittamaan julkista taloutta, vaarantamaan potilasturvallisuutta hyvinvointialueilla eikä myöskään ylläpitämään korkeata työttömyyttä. Jos meillä on ovet auki kaikille, jotka haluavat Suomeen tulla tekemään töitä, niin se johtaa siihen, että tämä työttömyysongelma pysyy edelleen pahana. Ei ole Suomen — ja muistutan, että ei edes sen maahanmuuttajajaksilön etu — että me rakennetaan Suomeen uusi köyhälistön luokka pienituloisista maahanmuuttajista. Suomalainen hyvinvointiyhteiskunta on syntynyt työllä ja yrittämisellä, ja vain sillä se voidaan jatkossakin turvata. Jos verotamme työtä tekevät hengiltä, tarjoamme palveluita koko maailmalle ja kieltäydymme katsomasta totuutta silmiin omien poseeraamistarpeidemme vuoksi, me tullaan menettämään suomalainen hyvinvointiyhteiskunta, jonka edelliset sukupolvet ovat meille rakentaneet.

Arvoisa puhemies! On ilmiselvää, että seuraavalla kaudella tullaan tekemään erittäin vaikeita päätöksiä, kuten tälläkin kaudella on tehty, toimia, joita lähtökohtaisesti kukaan ei haluaisi tehdä mutta joita ilman Suomi tulee ajautumaan selvitystilaan, jossa velkojat päättävät siitä, mistä täällä leikataan ja mitä täällä tehdään, mitä jää jäljelle. Ja on näin, että niissä sopeutustoimissa on oltava mukana kehitysapu ja maahanmuutto ja kaikki muut toissijaiset menot, joihin valitettavasti tässä maassa edelleen veronmaksajien rahoja menee. Ne ovat ei-välttämättömiä, hyvien päivien menoja, epärelevantteja suomalaisten hyvinvoinnin kannalta, viritetty tilanteeseen, jossa rahaa on ollut ja sitä on riittänyt, ja kuten kaikki tietävät, sitä ei ole. Se, että ne löytyvät tulevan hallituksen säästölistoilta, on elintärkeää, ja sen eteen lupaan tehdä parhaani. Muistutan, että ne ovat kyselytutkimuksissa säännöllisesti myös suomalaisten eniten suosimia sopeutuskohteita. — Kiitos. [Timo Suhonen pyytää vastauspuheenvuoroa]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen, vastauspuheenvuoro.

18.35 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vastaus edustaja Bergbomille, kun hän puhui pienituloisista:

Tämä on tositarina. ”Pieni tositarina tuhansien joukossa. 80-vuotias eläkeläinen, 35 vuotta pienituloista työtä takana, 15 vuotta sen jälkeen eläkkeellä. Raitistui aikanaan 30-vuotiaana tukien kautta, eli oli niin sanottu tuottava yhteisön jäsen yli 35 vuotta. Indeks-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

korotuksen kautta eläke nousi vähän, ja puoli vuotta myöhemmin Kela peri pienen pienen asumistuesta osan pois tuon korotuksen vuoksi. Maksettava heti, eli korotus kääntyi miinukselle tuen laskun myötä. Ja nämä tarinat ovat niin monen arkea. [Markus Lohi pyytää vastauspuheenvuoroa] Harva pystyy takautuvan maksun kerralla maksamaan, joten alamäki ja maksuvaikeudet ovat tätäkin kautta arkipäivää ikäihmisillekin.”

Edustaja Bergbom puhui äsken pienituloisuuden vähenemisestä, jos ymmärsin oikein. Tässä on sitä karua totuutta siitä, että myös ikäihmiset kärsivät pienituloisuuden kasvamisesta johtuen teidän asumistuen leikkauksistanne.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi, vastauspuheenvuoro, ja sen jälkeen edustaja Bergbom.

18.36 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Bergbom tuossa kehysesitystä käsittelevässä puheenvuorossa puhui lähinnä maahanmuutosta ja... [Miko Bergbom: JTS!] — Niin, siis julkisen talouden suunnitelma, jota tarkoittaa tämä kehysesitys. Kyllä, sama asia. — Te puhuitte lähinnä maahanmuutosta ja kehitysavusta. [Miko Bergbom: Kyllä!] Jos me kaikki maailman ongelmat niillä ratkottaisiin, niin ne olisi varmaan jo ratkottu. Te olette olleet kolme vuotta hallituksessa. Suomeen ei ole koskaan tullut näin paljon maahanmuuttajia kuin teidän hallituskautenne aikana. Mutta mitä on tapahtunut Suomessa sinä aikana, kun te olette olleet hallituksessa? Koskaan Suomen historiassa ei ole niin paljon velkaantunut Suomen julkinen sektori kuin tänä aikana. Kannattaisiko alkaa puhumaan mieluummin siitä kuin jostain kehitysavusta, koska tämä ei kuitenkaan ratkaise tätä asiaa? Te olette siitä leikanneet, me ollaan tuettu niitä leikkauksia, mutta mitä on tapahtunut? Onko se ratkaissut tätä ongelmaa? Ei, se on pahentanut tätä ongelmaa. Julkinen talous on pahemmassa jamassa kuin koskaan, [Miko Bergbom pyytää vastauspuheenvuoroa] ja te täällä puhutte vielä maahanmuutosta ja kehitysavusta. Alkaka hoitaa todellista ongelmaa älkääkä hokeko vain joitakin muutamia asioita, joilla ei ratkaista tätä tilannetta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

18.37 **Miko Bergbom ps** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu rouva puhemies! Tämä on nyt kyllä aivan uskomatonta puhetta keskustalta. Minä nimenomaan korostin sitä, että kun valtio joutuu tekemään vaikeita päätöksiä, niin suomalaisten veronmaksajien etu on se, että tämänkaltaiset ei-välttämättömät menot ovat osana niitä sopeutuskokonaisuuksia. Se, että kehitysavusta on leikattu, on nimenomaan tarkoittanut sitä, että niitä leikkauksia ei ole tarvinnut kohdentaa suomalaisille. Ja kehitysavussa on edelleen leikattavaa perussuomalaisen mielestä. Onko keskustan mielestä? Tämä on suora kysymys teille, olkaa hyvä ja vastatkaa siihen.

Ja edustaja Suhoselle vastaan suoraan, että kyllä, Suomessa on pienituloisia, ja kyllä, Suomessa on paljon ihmisiä, joilla on haasteita ja vaikeuksia selvitä omasta arjestaan. Sen takia on olennaista, että me saadaan valtiontalous vakautettua, jotta meillä on varaa pitää kaikista heikoimmassa asemassa olevista huolta. Korostin sitä, että Suomessa on maahanmuuttopolitiikalla luotu uusi köyhälistön luokka. 2010—2024 suomalaisten pienituloisten osuus on laskenut, samaan aikaan vieraskielisten pienituloisten osuus on kasvanut. Tämä on ongelma, joka on luotu harjoitetulla politiikalla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heikkinen, vastauspuheenvuoro.

18.38 **Janne Heikkinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän perussuomalaisen ja keskustan välisen jännitteen tässä kysymyksessä, mutta onhan todella niin, että maahanmuutolla on merkittävä rooli myös julkisessa taloudessa. Viime vaalikaudella SDP:n ministerin Tuula Haataisen toimesta täällä esiteltiin laki, jota myös keskusta täällä kannatti ja josta opposition ja kokoomuksen vastalauseet varoittivat, että kolmansista maista tullaan opiskelemaan Suomeen yhä vapaammin. Ylen MOT teki tästä ilmiöstä todella ansiokkaan dokumentin, jossa esiteltiin sitä, minkälaista on moderni köyhälistö, jota tänne ihan raakalaismaisesti huijataan tulemaan: luodaan mielikuvia siitä, että täällä olisi helposti löydettävissä matalapalkkatöitä. Meillä Oulussa on paljon esimerkkejä ihmisistä, jotka on houkuteltu Pakistanista, Intiasta, Sri Lankasta, Bangladeshista ja niin edelleen, ja he ovat itse asiassa tällä hetkellä asemassa, jossa en toivoisi kenenkään olevan. Elikkä ei tätä ilmiötä voi täällä kiistääkään, [Puhemies koputtaa] etteikö tällä olisi ollut meidän julkiseenkin talouteen vahingollisia vaikutuksia. [Mira Nieminen: Perheenyhdistämispoliitikka!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

18.39 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä, viime kaudella tehtiin virheitä maahanmuuttopolitiikassa. Nyt niitä on korjattu, me ollaan niitä osittain tuettu, mutta vaikka me kehitysapu kokonaan poistettaisiin, niin 13,5 miljardin alijäämästä jäisi 12,5 miljardia jäljelle. Ette te ratkaise sillä tätä ongelmaa. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Ja sitten te sanotte, että tehdään vaikeita päätöksiä. Mitä vaikeita päätöksiä? Ne ovat löysiä päätöksiä, mitä tämä hallitus on tehnyt. Yhteisöveroa 800 miljoonaa vi-pataan tuonne sun tänne. Ja ajatellaanpa vaikka liikenteen verotusta: se sulaa meillä miljardi euroa viidessä vuodessa alta, ja te ette ole tehneet yhtään mitään koko aikana sille täällä eduskunnassa, [Miko Bergbom: Mitä te olette tehneet?] ette yhtään kolmen vuoden aikana, tai olettepa, te olette päätösperusteisesti rapauttaneet sitä vielä 348 miljoonaa lisää — vielä 348 miljoonaa on rapautettu, ja se vielä viidessä vuodessa miljardin sulaa. Tämä on aivan järjettömän vastuutonta politiikkaa, mitä täällä harjoitetaan. Suomi ajetaan umpikujaan, meidän luottoluokitus laskee, ja sitten täällä ollaan puhuvinaan niin, että nyt hoidetaan vastuullisesti taloutta. Luvut eivät valehtele. Kantakaa vastuuta jossain vaiheessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustajat Suhonen, Heikkinen ja Bergbom, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan. — Edustaja Suhonen.

18.41 **Timo Suhonen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Onhan tämä nyt melkoista hurskastelua. [Miko Bergbom: Kyllä, kyllä!] Edustaja Bergbom, te sanoitte äsken useaan otteeseen, että te hoidatte ja hallitus hoitaa tätä politiikkaa ja taloutta niin, että pienituloisuutta ja huono-osaisuutta ei ikään kuin olisi jatkossa. Teidän politiikka on pudottanut toistasatauhatta ihmistä köyhyyteen, yli 30 000 lasta lisää köyhyyteen, ja te keuhutte täällä, miten te teette hienoa politiikkaa. [Mira Niemisen välihuuto] Katsokaa sinne tulostauluun ja olkaa rehellisiä. Katsokaa peilistä ja kysykää itseltänne, edustaja Bergbom, menivätkö nyt kaikki sen mukaisesti, mitä salissa lupasitte.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heikkinen.

18.41 **Janne Heikkinen kok** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Jos joku on väittänyt, että kehitys yhteistyöleikkauksilla koko julkinen talous ja sen velkaantuminen pelastettaisiin, niin sitä väitettä en allekirjoita, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Mutta perussuomalaiset allekirjoittaa!] mutta sen sijaan on kehitys yhteistyörahojenkin oltava mukana näissä sopeutustoimissa, sillä kehitys yhteistyörahoitus luotiin Suomessa sellaiseen maailmaan, jossa meillä oli ylijäämäisiä talouksia, ja me pystyttiin aidosti harjoittamaan solidaarisuuttakin kolmansiin maihin ja auttamaan siellä kehittyviä talouksia. Mutta ei se ole solidaarisuutta, että me otetaan velkaa ja jaetaan sitä rahaa sitten kolmansiin maihin. Sehän on kaikkea muuta kuin solidaarisuutta, koska sen maksajan rooli tulee tuleville sukupolville. Ei se ole solidaarisuutta sanakirjan merkityksessä. Kehitys yhteistyöleikkauksien pääpainopisteenä meillä on ollut nimenomaan se arvo, että lopetetaan kehitys yhteistyön rahojen maksaminen sellaisiin maihin, jotka eivät ole olleet valmiita tuomitsemaan Venäjän hyökkäyssotaa. Tämä on ollut tosi järkevä linjaus, ja minäkin olen kannattanut [Puhemies koputtaa] tämäntyppisiä sopeutuksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

18.42 **Miko Bergbom ps** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu rouva puhemies! Nyt en aivan täysin ymmärrä tätä keskustan epäloogista hyökkäystä omaa puheenvuoroani kohtaan. Jos minä korostan tuolta pöntöstä, että kehitys savun pitää olla myös tulevaisuudessa sopeutustoimissa mukana, niin täältä keskustan luonnollinen johtopäätös on ikään kuin väittää, että perussuomalaiset antaa ymmärtää, että leikkaamalla kehitys savun tämä valtioneuvoston tila vakautetaan. Näinhän en ole sanonut. Olen vain todennut sen, että kehitys savun pitää olla mukana tulevaisuudessa sopeutustoimissa. Oletteko tästä eri mieltä?

Sitten te tulette tänne arvostelemaan, että hallitus ei ole tehnyt mitään sille, että liikenteen verotuksesta verotulot ovat romahtaneet, ja sitten te kerrotte vielä, että hallitus on päätösperäisesti alentanut liikenteen verotusta. Kiitos siitä, näin on. Me olemme alentaneet polttoaineen verotusta, me olemme alentaneet ajoneuvoveron perusveroa, [Tuomas Kettusen välihuuto] ja mitä — te olette tukeneet näitä polttoaineeveron alennuksia. Edustaja Lohi, jos te olette vakavissanne siitä mieltä, että ne ovat olleet väärä päätöksiä, miksi te ette ole vastustaneet niitä? [Markus Lohi pyytää vastauspuheenvuoroa] Nyt te tulette tänne arvostelemaan, että miten hallitus kehtaa, mutta te olette itse tukeneet niitä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio, varsinainen puheenvuoro.

18.44 **Vesa Kallio kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Siteeraan vielä elossa olevaa isääni ensin tähän alkuun, että ”ettei nyt vaan menisi hyvä hermostuminen keneltäkään hukkaan”. [Naurua] Ja toinen: edesmennyt mummoni, kun oli vilkasta jälkikasvua, että ”istu alas, rauhoitu ja näytä levolliselta”. Olisi parempi, kun lopetettaisiin näiden kuvaaminen kokonaan. Keskustelun taso ehkä voisi nousta.

Arvoisa puhemies! Terveystieteiden tutkimusten asiakasmaksujen korotukset ovat tosiaan erittäin merkittäviä, niin kuin täällä on tänään tuotu esille. Niitä on nostettu jo aiemmin, mutta nyt niihin tulee vielä hyvin merkittäviä korotuksia. Tähän mennessä erikoissairaanhoidon osalta niitä on nostettu 40 prosenttia. Perusterveydenhuollon terveyskeskusmaksua koro-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

tetaan 20 prosenttia, ja päiväkirurginen maksu ja erikoissairaanhoidon poliklinikkamaksut nousevat noin 10 prosenttia. Myös kotihoidon maksuja korotetaan. Hallitus on ilmoittanut myös korottavansa hammashoidon maksuja.

Lisäksi hallitus päätti kehysriihessä myös kokonaan uusista maksuista, kuten leikkaus- ja toimenpidemaksu, 257 euroa, ja erityistutkimusten asiakasmaksu, 52 euroa, kuolemansyyn selvittämismaksu, 60 euroa, ja vainajan säilytysmaksu, 10 euroa vuorokaudessa. En tiedä sitten, että jos tässä leikkauksessa käy huonosti, niin miten näiden jälkimmäisten maksujen kanssa sitten käy.

Erityistutkimuksella tarkoitetaan esimerkiksi magneettikuvausta tai tietokonetomografiaa tai varjoainekuvausta. Näistä laskutetaan erikseen myös, jos näitä tehdään sairaalassa-oloaikana. Samoin leikkauksista ja muista isommista toimenpiteistä tulee jatkossa maksu sairaalapäivämaksun päälle. Yhteensä puhutaan helposti sadoista euroista. Jos ihmisillä ei ole rahaa, jätetäänkö hänet hoitamatta?

Maksujen korotukset osuvat erityisesti pienituloisiin ja paljon palveluja käyttäviin, vaikka ministeri Rydman muuta väittikin A-studiossa.

Hallitus vierittää vastuun maksujen korotuksista hyvinvointialueille toteamalla, että laissa säädetään vain enimmäismaksusta ja hyvinvointialue voi päättää tarjota palvelut maksutta tai periä niistä pienemmät maksut. Todellisuudessa hyvinvointialueiden liikkumavara on vähäinen, kun hallitus leikkaa vastaavan summan hyvinvointialueiden rahoituksesta kuin mitä se laskee laskennallisesti saatavan lisätuloja maksukorotuksella. Eli hyvinvointialueet siis menettävät rahat joka tapauksessa.

Arvoisa puhemies! Hallitus on viemässä läpi myös lakimuutosta asiakasmaksujen indeksikorotuksista. Voimassa olevan lain mukaan asiakasmaksuja tarkistetaan joka toinen vuosi kansaneläkeindeksin eli yleistä hintatasoa seuraavan indeksin muutoksen mukaisesti. Hallitus esittää, että jatkossa asiakasmaksujen korotukset sidotaan hyvinvointialueiden hintaindeksiin. Vuonna 2036 maksutulot kasvaisivat jo 49 miljoonaan ja 2028 olisivat 13 miljoonaa euroa enemmän.

Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu myös veroista. Itse edustan sitä kantaa, että veroja ei kannata rakastaa eikä vihata. Veroja, kuten muitakin usein tunteita herättäviä kysymyksiä, kannattaa tosiaan lähestyä äsken mainitsemaani mummon ohjetta noudattaen. Meidän perheemme on saanut veroille niin paljon vastinetta suomalaisen terveydenhoitojärjestelmän kautta, että emme jaksa vihata niitä. Jossain toisessa maassa emme kaikki olisi ehkä edes elossa tai olisimme konkurssissa. Jossain toisessa maassa vanhemmillani ei olisi ollut mahdollisuutta kannustaa ja laittaa meitä neljää lastaan koulutukseen, mutta Suomessa se on ollut mahdollista. Totta kai verotuksen on oltava työntekoon ja yrittämiseen kannustavaa, se on selvä asia, mutta oleellista on myös se, mitä saamme veroeuroille vastineeksi. Molempia puolia on tarkasteltava yhtä lailla.

Arvoisa puhemies! Pienituloiselle jokainen euro on elämisen kannalta tärkeä, suurituloiselle ei. Pienituloisen taloudessa ei ole juurikaan särkymävaraa, hyvätuloisen taloutta ei jääkaapin rikkoutuminen tai vuokrankorotus kaada. Näitä eroja korostaa entisestään se, että samaan aikaan Suomessa viime vuonna laitettiin esimerkiksi rahastoihin noin miljardi euroa joka kuukausi ja kotitalouksilla on talletuksia enemmän kuin koskaan, lähemmäksi 120 miljardia euroa. Pahan päivän varalle onkin hyvä varautua. Kaikilla siihen ei ole mahdollisuutta, minkä vuoksi meillä on hyvinvointivaltio, jonka tehtävä on pitää huolta heikoimmista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Täällä salissa tosin kuulee viikoittain ellei päivittäin, että ihmisten pitää pärjätä omillaan ja valtion pitää vetäytyä kutakuinkin kaikesta. Sellainen valtio, joka ei välitä kansalaistensa tasapuolisesta ja oikeudenmukaisesta hyvinvoinnista, ei kuitenkaan ole länsimainen hyvinvointivaltio. Suomi voidaan vielä lukea niiden joukkoon, mutta kuinka kauan, jos sen puolustajat vähenevät nykyisellä vauhdilla? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

18.49 **Tuomas Kettunen kesk:** Kunnioitettu rouva puhemies! Mehän käymme keskustelua nytten valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030. Edustaja Bergbom, nyt kun me suunnitelmavuosia katsomme, niin kyllä täytyy todeta se ihan suoraan, että kyllä nykyinen hallitus on aika onneton, kun se kehysriihestä tuo tänne Suomen eduskuntaan suunnitelman vuosille 2027—2030 ja kyllähän se valitettavasti näyttää siltä, että julkinen talous velkaantuu edelleen ja ennätysmääräisesti. Minä kysyn teiltä, edustaja Bergbom, että kuinka te nytten pääsitte tällaisen tuloksen, tällaisen suunnitelman tällaisille vuosille tänne eduskuntaan, kun teidänhän piti laittaa tämä julkinen talous tämän vaalikauden aikana tasapainoon yhdessä kokoomuksen, pääministeripuolue kokoomuksen, kanssa, mutta toisin on käynyt.

Edustaja Bergbom, katsokaa niitä tosiasioita. Te laitatte katteettomaan Turun tunnin juna -hankkeeseen tällä vaalikaudella veronmaksajien rahaa 400 miljoonaa euroa, ja te laitatte tähän yhteisöveron alentamiseen kaksi prosenttiyksikköä, 800 miljoonaa euroa, eli kää 1,2 miljardia euroa meni jo siinä. Mutta te olette puhuneet ennen kuin tämä vaalikausi alkoi... ennen vaalikauden alkua käytiin eduskuntavaalit, ja tekin, edustaja Bergbom, lupasitte, että polttoaineen hinta tippuu radikaalisti. Te olitte tekemässä muun muassa kansalaisaloitetta sen suhteen, että polttoaineen hinta laskee. No, mitä te olette tehneet tämän vaalikauden aikana? Kyllä, te teitte historiallisen polttoaineveron kevennyksen, polttoaineveron kevennyksen, joka tuolla pumppuhinnalla tarkoittaa sitä, että bensa osalta 4,4 senttiä litraa kohden tulee veronalennus, dieselin osalta 4,9 senttiä litraa kohden. Minä kysyn teiltä, edustaja Bergbom: kuinka se näkyy tällä hetkellä tuolla Itä-Suomen polttoainepumpun mittarilla, kun itäsuomalainen, tai muukin suomalainen, tankkaa sen oman autonsa? Kysyn teiltä, edustaja Bergbom: kuinka ison loven te tällä veronalennuksella teitte valtion kassaan? Minä haluan teidän muistianne hieman tässä auttaa, että oliko se 170 miljoonaa euroa, mitä veronkantona nyt valtio tässä menettää. Kun te samaan aikaan tänne suunnitelmavuosiin olette tehneet pelkästään perusväylänpitoon ensi vuodelle 30 miljoonan euron säästön ja tuleville vuosille jopa 39 miljoonan euron säästön, niin olisiko nämäkin säästöt kannattanut jättää tekemättä ja ennemmin satsata sinne perusväylänpitoon?

Mutta, rouva puhemies, [Puhemies koputtaa] olen tyytyväinen, että te annatte käydä tätä debattia, koska täällä eduskunnan täysistuntosalissa on hallituspuolueitten edustajia vastaamassa näihin kysymyksiin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

18.52 **Miko Bergbom ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On heti alkuun todettava, että minuutissa en näihin kaikkiin kysymyksiin pysty vastaamaan, mutta menen tähän polttoainekysymykseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Kuvasitte aivan oikein, että hallitus on tosiaan päättänyt noin 170 miljoonan euron polttoaineveron alennuksesta heti silloin kauden alussa, mutta unohditte, että tämän lisäksi on tehty yhteensä 100 miljoonalla eurolla polttoaineveron hiilidioksidipuolelle alennus, josta ensimmäinen osa, 50 miljoonaa, astui voimaan tänä vuonna ja seuraava 50 miljoonan osa astuu voimaan ensi vuonna, ja se päätös on siis jo eduskunnassa tehty. Eli nämä yhdessä ovat noin 270 miljoonaa euroa. Tähän päälle tulee ajoneuvoveron perusveroalennus, 50 miljoonaa euroa, joka päätettiin ja jota te vastustitte vaihtoehtobudjetissa — se on totta, edustaja Lohi, tämä on päätös, jota te vastustitte vaihtoehtobudjetissa, polttoaineverotus-alennuksia tuitte. Tämän lisäksi jakeluelvoitelakia muutettiin, mitä SKAL kehui hallituskauden alussa hallituksen merkittävimäksi ostovoimaa vahvistavaksi teoksi, siis tätä jakeluelvoiteuudistusta, mikä me tehtiin. Tämän lisäksi kehysriihessä päätettiin työmatkavähennyksen korottamisesta ja ajoneuvoveron alentamisesta vielä vuonna 2028.

Olisin toivonut jakeluelvoitteen alentamista. Perussuomalaiset toivoivat sitä, ajoivat sitä, mutta [Puhemies koputtaa] kaikkea ei voi saada.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nieminen.

18.54 **Mira Nieminen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta tosiaan vuosille 27—30 antaa meille vakavan mutta rehellisen kuvan Suomen taloudellisesta tilanteesta. Vaikka hallitus on tehnyt mittavia säästö-, työllisyys- ja kasvupäätöksiä, heikko suhdanne, korkomenojen voimakas kasvu sekä muuttunut turvallisuustilanne pitävät julkisen talouden alijäämän edelleen korkeana. On kuitenkin tärkeää todeta, että ilman näitä päätöksiä Suomen tilanne olisi merkittävästi huonompi. Velkaongelma on todellinen, mutta tuloksia saadaan vain tekemällä vastuullisia päätöksiä ja toteuttamalla rakenteellisia uudistuksia. On olennaista löytää tasapaino, tasapaino näiden säästöjen, kasvun, palveluiden ja turvallisuuden välillä. Velkaongelma on periytynyt siitä, että lainaa on otettu ja rahaa käytetty holtittomasti.

Arvoisa puhemies! Julkisen talouden tasapainottaminen ei voi olla vain hallituksen tai yhden toimijaryhmän tehtävä. Jokaisen on osallistuttava ja ennen kaikkea ymmärrettävä, missä taloudellisessa tilanteessa Suomi nyt on. Onneksi näyttää siltä, että iso osa kansalaisista tämän myös loppuviimeksi ymmärtää. Jokainen korkomenoihin käytetty miljardi on pois suomalaisten hyvinvoinnista ja palveluista, ja me maksamme nyt sitä laskua aikaisemmista toimenpiteistä. Hallitus jatkaa valtionhallinnon säästö- ja tuottavuusohjelmaa ja on samalla vahvistanut työnteon ja yrittämisen kannustimia muun muassa keventämällä työn verotusta ja tukemalla investointeja. On jännää, että ostovoima kasvaa ja investointeja syntyy kaikesta tästä pelottelusta ja taloudesta tehdyistä kysymyksistä ja huolista ja näistä vasta-argumenteista huolimatta. Talouskasvu ei synny hetkessä, vaan se on pitkäjänteistä työtä ja vaatii suunnitelmallisuutta, ennakoivuutta ja tosiaan luottamusta tulevaan.

Turvallisuustilanne Euroopassa on muuttunut pysyvästi. Se on meidän ihan yhteinen näkemyksemme, ja tähän on vastattava määrätietoisesti. Puolustukseen ja kokonaisturvallisuuden panostaminen on välttämätöntä. Tiedämme sen laskun hinnan. Myös turvallisuusmenot on rahoitettava kestäväällä tavalla, ja se on osa kokonaisvastuullista talouspolitiikkaa. Turvallinen Suomi on edellytys näille investoinneille, kasvulle ja hyvinvoinnille. Hallitus on saanut hyvin paljon kiitosta turvallisuuden eteen tehdystä työstä. Se maksaa, sen tietää jokainen. On muistettava, että tälle turvallisuus pohjalle rakennetaan vakaata yhteiskuntaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Edelleen kaikista opposition moitteista huolimatta hyvinvointialueiden rahoitus on kasvanut hallituskaudella miljardiluokassa, ja on selvää, että pelkkä lisärahoitus ei riitä. Rakenteellisia ongelmia on uskallettava ratkaista ja on oltava rohkea. Tarvitsemme parempaa johtamista, digitalisaation täysimääräistä hyödyntämistä ja hallinnon keventämistä, jotta palvelut voidaan turvata myös tulevaisuudessa. Työ on ollut hyvää, vaikka haasteitakin on, ja siksi täytyy kiittää hyvinvointialueilla tehdystä hyvästä työstä.

Arvoisa rouva puhemies! Suomi tarvitsee jatkossakin vastuullista talouspolitiikkaa, työhön ja kasvuun kannustavia ratkaisuja sekä kykyä asettaa menot tärkeysjärjestykseen. Kun toimimme yhdessä avoimesti ja realismin pohjalta, voimme rakentaa kestäväää tulevaisuutta myös vaikeina aikoina. On tärkeää muistuttaa lopuksi, että kun moititaan hallituksen kaikkia toimenpiteitä, niin vastaavasti olisi kyllä tarjottava niitä konkreettisia toimia, millä taloutta sopeuttaa ja tasapainottaa. Näitä ei ole vielä tässä salissa nähty eikä kuultu. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.58 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on paljon puhuttu talouskasvusta ja muusta, ja kun katsotaan näitä viimeisiä vuosia, meidän bruttokansantuotteen kasvu taisi olla vuonna 2023 miinus 1,3, vuonna 2024 se oli 0,4 ja viime vuonna 0,2, ja tälle vuodelle ennustetaan 0,6:ta, niin että aika pienet nämä kasvuluvut ovat.

Ihan tähän alkuun: Tein tuossa viikonloppuna sormiharjoitelman ja katsoin, kuinka tärkeä se talouskasvu on tässä yhteydessä. Jos nämä luvut olisivat olleet yhtä prosenttiyksikköä korkeammat nämä viimeiset kolme vuotta, niin se olisi tarkoittanut sillä tavalla, että jaksena 2023—25 meille olisi tullut 7 miljardia euroa verotuloja lisää, koko jakson aikana, se olisi noin 3,5 miljardia ollut vuoden 2025 tasossa, eli alijäämä olisi ollut sen verran pienempi. Ja sitten, mikä mielenkiintoista, bkt olisi ollut noin 9 miljardia korkeampi.

Sitten se velkajarrukeskustelu. Nyt kun se on 88,5 prosenttia tällä hetkellä, se EDP-velkasuhde, niin se olisi pelkästään tällä bkt:n kasvulla pudonnut 85,9:ään, ja jos oletetaan tämä verotulo, mikä tänä aikana olisi tullut — 7 miljardia vähemmän olisi tarvinnut ottaa velkaa — niin se olisi tuonut sen siihen, että se olisi 83,5 prosenttiyksikköä.

Minä tämän sen takia laskin, että pystymme näkemään, miten tärkeätä on, että me pystymme tekemään tähän maahan talouskasvua. Nythän tämän tilanteen osalta on selvästi nähtävissä se, että vaikka vienti on vetänyt nyttien kohtuullisen hyvin, kahden ja kolmen prosenttiyksikön vauhtia, koko ajan, niin kotimarkkina on tässä se, joka ei ole lähtenyt ollenkaan liikkeelle. Kotimarkkinassa meillä on iso ongelma, ja siihen nämä hallituksen toimet ovat erityisen kovasti vaikuttaneet, ja se kotimarkkinoiden luottamus on tässä tilanteessa menetetty. Siihen luottamukseen meidän pitäisi pystyä puuttumaan.

Arvoisa rouva puhemies! Meillä on tällä hetkellä 343 000 työttömää työnhakijaa, ja niistä yli vuoden työttömänä on 140 000 työttömää. Nyt hallitus on tässä sanonut, että on tullut työllisiä paljon, ja sitten kun minä hain eduskunnan tietopalvelusta näitä tietoja, niin meidän työllisyysaste on noin 2,5 prosenttiyksikköä alemmalla tasolla kuin tämän hallituksen alkaessa. Kaikissa ikäryhmissä, kun katsotaan, 15—64 tai 20—64, siellä on noin 2,5 prosenttiyksikköä alempana. Jos 2,5 prosenttiyksikköä otetaan siitä 2,85 miljoonan työvoimasta, niin siellä tulee 50 000—60 000 hyvin nopeasti. Eli tosiasiat ovat tässä tilanteessa.

No, sitten hallitus, arvoisa rouva puhemies, on tehnyt näitä työllistämistoimia, ja pitkäaikaistyöttömien osalta on päättänyt laittaa 20 miljoonaa euroa tähän työllistymisaseteliin,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

jolla täydennyskoulutetaan ihmisiä. No, mitä tämä 20 miljoonaa euroa tarkoittaa? Se tarkoittaisi 10 000 työttömälle 2 000:n seteliä. Jokainen ymmärtää, kun on 2 000 euron seteli, kuinka paljon sillä saa täydennyskoulutusta aikaiseksi. No, 10 000 on se lukumäärä: jos meillä on 140 000 pitkäaikaistyötöntä, niin ei ole kovin iso osa siitä pitkäaikaistyöttömien määrästä, eli se vaikutus ei ole kovin suuri. Sama tässä nuorten työllistymisasetelissä, jossa 20 miljoonaa tuli lisää: se nostaa sitä 3 300:aa—4 000:ta, lisää siihen määrään — se nousee noin 5 500—7 000:een — mutta kun se nuorten, alle 30-vuotiaitten, määrä on 80 000, niin nämä hallituksen toimet ovat ihan oikeita otsikoltaan ja ihan hyviä otsikoltaan, mutta vaikutus on 5—7 prosenttia siihen kohdejoukkoon, mihin ne on tarkoitettu. Eli ne eivät ole niin vaikuttavia toimia, mitä tehdään, kuin tässä tarvittaisiin työttömyyden osalta. Eli siinä mielessä meidän pitäisi uskaltaa satsata aika paljon työttömien osaamisen päivittämiseen ja niihin kysymyksiin. Nämä suuruusluokat aina häviävät tässä taustalta, ja sen takia minä niitä aina täällä tuon esiin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

19.03 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2027—2030 on osin tylyä ja karua luettavaa, kun ajatellaan ihan sitä tavallista kansalaista ja sitä, missä tilanteessa olemme nyt ja miltä se tulevaisuus näyttää.

Sosiaali- ja terveystalouden osalta haasteet ovat mittavat. Hoitoonpääsy takkuu, ja luottamus hoidon tasoon murenee. Samaan aikaan kun julkista sosiaali- ja terveystaloutta murennetaan, yksityisiä terveysjärjestöjä tuetaan. Esimerkiksi THL:n pääjohtaja Mika Salminen kritisoi hallituksen päätöstä laajentaa yli 65-vuotiaiden valinnanvapauskokeilua ja ylipäätään hallituksen linjaa panostaa Kela-korvauksiin. Salminen kertoo näkemyksistään Uuden Suomen haastattelussa:

”Ainoa keino, jolla nykyhallitus on pyrkinyt parantamaan perusterveydenhuoltoa, on rahoituksen ohjaaminen yksityiselle sektorille, Salminen sanoo. Samaan aikaan hallitus on esimerkiksi pidentänyt hoitotakuun kahdesta viikosta kolmeen kuukauteen.

Hallitus on perustellut Kela-korvauksiin ohjaamistaan miljoonia sillä, että ne ovat keino vahvistaa perusterveydenhuoltoa ja purkaa hoitonoja. Esimerkiksi yli 65-vuotiaiden valinnanvapauskokeilun tavoitteena on ollut parantaa perusterveydenhuollon palveluiden saatavuutta ja edistää yhdenvertaisuutta yksityislääkäripalveluiden käytössä. ”Meillä ei nyt ainakaan vielä ole näyttöä, että se olisi kauheasti parantanut tilannetta. Aika paljon rahaa siihen kuitenkin meni”, Salminen sanoo Uuden Suomen haastattelussa.

Alkuvaiheen tuloksista huolimatta hallitus päätti kehysriihessään laajentaa kokeilua niin, että mukaan tulee uusia tutkimuksia ja yleislääkärikäyntien enimmäismäärä kasvaa kolmesta kuuteen kalenterivuodessa. Kokeilua on myös tarkoitus pidentää vuodelle eli niin, että se päättyisi vasta 31.12.2028.”

Arvoisa rouva puhemies! Haluan tuoda esiin myös huolta kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen lopettamisen vaikutuksista. Kuntouttavassa työtoiminnassa mukana oleva henkilö laittoi tuntujaan ja kertoi seuraavaa:

”Kuntouttava työtoiminta ja sosiaalinen kuntoutus ovat monelle paljon enemmän kuin palveluja. Ne ovat yhteisöjä, joissa ihminen kohdataan aidosti, joissa häntä odotetaan ja joissa hänen elämästään ollaan kiinnostuneita. Niissä autetaan arjen asioissa, uusien taitojen opettelussa ja etsitään yhdessä polkuja eteenpäin. Pieni yhdeksän euron korvaus on mo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

nelle asiakkaalle ollut merkittävä tuki arjen rahoittamisessa, vaikka se päättäjän omassa budjetissa voi tuntua vähäiseltä.

Asiakkaat kertovat usein kokevansa itsensä yhteiskunnan loisiksi. Tämä tunne ei synny tyhjästä vaan ympäröivästä ilmapiiristä. Kuitenkin heillä jokaisella on toive päästä töihin ja elättää itsensä ilman tukia. Monelle kuntouttava työtoiminta on ollut myös häpeän aihe, koska he eivät koe olevansa tuottavia. Todellisuudessa jokaisen kohdalle on osunut jokin, mikä on vienyt voimat, ja usein tuki ei ole ollut oikea-aikaista. Mielenterveyden horjuminen, fyysisen terveyden pettäminen tai esimerkiksi koulukiusaamisen aiheuttama varhainen itsetunnon mureneminen voisivat kohdata meistä kenet tahansa ja kenen tahansa läheisen.

Nykyinen asenneilmapiiri, jossa ihmisiä tarkastellaan ensisijaisesti kustannuksina, ei tue toipumista, se syrjäyttää. Yhteiskunta on rikki, jos sinne ei mahdu erilaisin voimavaroin varustettuja ihmisiä. Suurin osa haluaisi osallistua, mutta mahdollisuuksien puute, torjuttu tulehminen pelko ja voimavarojen vähyys ajavat vetäytymään. Haluammeko todella lisää ihmisiä, jotka jäävät kotiensa vangiksi?”

Arvoisa rouva puhemies! Pelkästään nämä mainitsemani asiat sosiaali- ja terveystalouden sekä sosiaalisen kuntoutuksen ja kuntouttavan työtoiminnan heikkenemisen osalta ovat todella merkittäviä heikennyksiä kansalaisten hyvinvointiin liittyen. Huono-osaisuus kasvaa, epätoivo lisääntyy. Tämä on tämän kauden hallituksen tavaramerkki, valitettavasti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

19.07 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa puhemies! Miksi olen vähän tuohduksissani tästä keskustelusta, mitä täällä on käyty julkisen talouden suunnitelmasta? Sen takia, että tämä keskustelu alkoi ministeri Purran puheenvuorolla, jossa hän hyökkäsi oppositiota kohtaan ja syytti edellisiä hallituksia talouden huonosta tilasta. Siis että opposition vika olisi se, että Suomessa nyt velkaannutaan ennätysvauhdilla, tai arvostellaan, että oppositiolta puuttuu vaihtoehto. Mitä sitten, vaikka puuttuisikin? Tai vaikka oppositio esittäisi nyt vaihtoehdon, joka tasapainottaa julkista taloutta tänä vuonna ja ensi vuonna viisi miljardia enemmän, niin mitä sitten, kun ei oppositio päättää täällä, mikä on Suomen suunta? Sen päättää tämän maan hallitus.

Täällä kun katsotaan tätä meidän päiväjärjestystä, niin ei täällä lue, että tänään käsittelemme eduskunnassa opposition esitystä julkisen talouden suunnitelmaksi, vaan täällä lukee, että tämä on hallituksen esitys julkisen talouden suunnitelmaksi. Hallituksen pitäisi kantaa vastuuta siitä, miten Suomen julkinen talous menee, eikä opposition. [Mira Nieminen: Mutta jos arvostele, niin pitäisi olla vaihtoehtoja!] Niiden, jotka ovat kulloinkin vallassa, on vastuu, ja nyt sitten kysytään, oletteko te kantaneet sitä vastuuta, jonka te lupasitte.

Te lupasitte kymmenien senttien alennuksen polttoaineen hintaan, ja nyt Pyhätunturilla tai Pelkosenniellä diesel maksaa kaksi euroa 50 senttiä. Ymmärrän, että te ette ole kyenneet toteuttamaan sitä lupauksia, mutta samaan aikaan te ette ole toteuttaneet edes sitä lupauksia, että pannaan julkinen talous kuntoon, vaan te tuotte tänne esityksen, jossa on suunnitelma — teidän suunnitelmanne, ei opposition suunnitelma — että Suomi tulee neljän vuoden aikana velkaantumaan ennätysvauhtia. Koskaan itsenäisen Suomen historiassa ei ole velkaannuttu näin. Ja mitkä olivat vaalilupaukset? ”Nyt on oikea aika lopettaa velkaantumisen.” ”Velkalaiva käännetään.” Se on käänntynyt kyljelleen, ja vesi valuu sisälle. Ja sit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

ten täällä selitetään, että tämä hallitus tekee niin vastuullista talouspolitiikkaa, ja luvut ker-
tovat ihan toista. [Timo Suhonen: Juuri näin!] Ääni on Jaakobin ääni, ja käsi on Esaun käsi.
Tämähän on aivan vastuutonta toimintaa.

Sitten täällä ryhmäpuheenvuorossa vielä kehdataan sanoa, että hallitus on lisännyt neljä
miljardia Marinin hallituksen tasosta soteen. Kuka sen on lisännyt, jos Marinin hallitus on
tuonut tänne lakiesityksen, jossa kerrotaan, miten soten rahoitus nousee, ja te olette leikan-
neet siitä tasosta alaspäin: onko se teidän nostoanne vai Marinin hallituksen lain aiheutta-
maa nostoa? [Mira Nieminen: Neljä miljardia lisää rahaa!] Me nostimme sitä, koska Ma-
rinin hallitus sääti semmoisen lain. Sekin otetaan itselle kunniaksi, vaikka tosiasia on, että
sehän on viime kauden lainsäädäntö, joka on nostanut sitä rahoitusta. [Vasemmalta: Kyl-
lä!]

Se on totta, että se on noussut, mutta ei se ole tämän hallituksen lakiesityksen mukaan
noussut, vaan tämä hallitus on tuonut sellaisen lakiesityksen, että rahoitus on pienentynyt.
Viime kaudella tämä sali hyväksyi esityksen teidän vastustuksestanne... [Miko Bergbom:
Ai ei pitänyt puhua edellisestä hallituksesta!] — No, kerron vaan, miten te viittaatte edel-
lisen hallituksen virheisiin ja sitten otatte kuitenkin mainitsemanne, teidän mielestänne vir-
heet omaksi ansioksi täällä, että te olette nostaneet sitä rahoitusta neljä miljardia. Eihän se
teidän nostonne ole, jos se laki on viime kaudella säädetty.

Te olette sitä leikanneet siitä, eikä siinä mitään, ymmärrettävää on, mutta jos ei ole aja-
tusta, miten suomalaisille sosiaali- ja terveystaloudellisia palveluita lähdetään kehittämään, mikä on nä-
kymä kolmen vuoden, neljän vuoden päähän, minkälaisia niiden pitäisi olla, miten uudis-
tamme palveluiden sisältöä, kun ei ole minkäänlaista näkemystä siitä, mihin suuntaan pal-
veluita kehitetään, niin mitä silloin tehdään? Silloin tehdään kaavamaisia leikkauksia ja
nostetaan asiakasmaksuja Euroopan korkeimmalle tasolle. Niinhän te olette tehneet. Kun
ei ole näkemystä, ei voi muuta tehdä kuin leikata.

Ja mitä tapahtuu, kun katsotaan lukuja? Laiva uppoaa syvälle, velkalaiva uppoaa syväl-
le. Sitten pontevana sanotaan, kuinka ollaan tiukkoja taloudenpitäjiä täällä, mutta silti
nämä korkomenot ovat niin suuret, että ne ratkaisevat. Ne eivät ole kuin 3,1 miljardia — ne
ovat aivan liian suuret — mutta jos alijäämä on 13,5 miljardia, niin on aivan turha sanoa.
Teidän ottamanne velka aiheuttaa ihan yhtä paljon korkomenoja kuin edellisten hallitusten
ottama velka euroa kohti, ei yhtään vähempää. Itse asiassa siellähän on vielä alempia kor-
kotasoja edellisiltä vaalikausilta, ja nyt maksetaan paljon kovempaa korkoa näistä veloista,
mitä te otatte.

Eli nyt kyllä selitykset kannattaisi lopettaa — kantaa vastuuta eikä hyökätä opposition
kimppuun — vaan katsoa peiliin. Se on liian vähän käytetty työkalu politiikassa. Sitä kan-
nattaa nyt ottaa käyttöön ja alkaa miettimään, mitä tulikaan tehtyä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

19.13 **Juha Viitala sd:** Arvoisa rouva puhemies! [Välihuutoja] — Täältä on kiva muuten
kuunnella itse asiassa tätä keskustelua myöskin. Mutta mennään asiaan, arvoisa rouva pu-
hemies.

Hallituksen viimeinen kehysriihi ja tämä julkisen talouden suunnitelma ovat kyllä osoi-
tuksia hallituksen epäonnistumisesta. Hallitus on epäonnistunut kaikissa keskeisissä ta-
voitteissaan: työllisyyden kasvattamisessa, talouskasvun tukemisessa ja velkaantumisen
kääntämisessä. Hallitus on suoraan sanottuna luovuttanut näiden tavoitteiden suhteen, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

velkaantumista ei näytetä saavan kuriin, kuten on valtiovarainministeri Purraakin jo myöntänyt. Vuosittainen velanotto tämän julkisen talouden suunnitelman lopussa nousee jopa koronavuosien tasolle, ja silloin elettiin poikkeusoloja. On kyllä pakko käyttää taas termiä, että tämä tulostaulu on karneaa katseltavaa. Kehysriihestä odotettiin toimia maan korkean työttömyyden ja laahaavan talouskasvun ratkaisemiseksi, mutta lopputulos on pettymys. Hallitus toki aikoo toteuttaa muutamia positiivisiakin toimia, kuten työmatkavähennyksen omavastuun laskemisen, pitkäaikaistyöttömien kouluttautumisen tukemisen sekä nuorisotyöttömyyspilotin käynnistämisen. Nämä ovat kuitenkin melko pieniä toimia ottaen huomioon tämän tilanteen ja työttömyystilanteen vakavuuden. Euroopan surkein työllisyyskehitys kun tässä maassa on, niin me kaivattaisiin todellakin vähän järeämpiä työkaluja tämän tilanteen korjaamiseen.

Hallituksen työmarkkinapolitiikassa on priorisoitu kokoomuksen ja elinkeinoelämän tavoitteita työntekijöiden oikeuksien heikentämiseksi. Todettakoon vielä, että kyllä tässä myös perussuomalaiset ovat tyylikkäästi olleet mukana palkansaajan asemaa heikentämässä. Sen vuoksi työllisyyden hoito on jäänyt toissijaiseksi asiaksi. Työllisyystilannetta eivät pelkät laskennalliset työpaikat auta. Sen sijaan hallituksen politiikka on vaikeuttanut työllisyyden nostamista, kun toimeentuloleikkaukset, epävarmuuden lisääminen, ovat heikentäneet kotimaista kulutusta ja sisämarkkinaa. Kun epävarmuus kasvaa, kasvaa myös säättäminen pahan päivän varalle. Me tarvittaisiinkin sellaista pitkää katsetta, ja yhtenä tällaisena esimerkkinä sanoisin, että teollisuuspolitiikka on sellainen, missä sellaista kymmenen vuoden pitkää katsetta pitäisi pystyä meidän tässä salissa luomaan, jotta saamme tänne investointeja ja sitä kautta työpaikkoja.

Hallituksen olisi pitänyt suunnata nämä voimavarat palkansaajien aseman heikentämisen sijaan työllisyyden parantamiseen ja talouskasvun tukemiseen, mutta hallitus jättää myös tämän velan seuraavalle hallitukselle ratkaistavaksi korkean työttömyyden ja työmarkkinoiden vaikeuttamisen lisäksi. Olette kyllä, nykyinen hallitus, arvostellut edellistä todella paljon ja näytätte myös siirtävän vastuuta seuraavalle hallitukselle, joten mielestäni on aiheellista kysyä: mihin te olette käyttäneet oman aikanne? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

19.16 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Edustaja Lohelta ansiokas puheenvuoro. Kyllähän se tosiasia nyt on tunnustettava, että se ei ole opposition vika, kun me käymme tätä keskustelua julkisen talouden suunnitelmavuosista. Tämä on maan hallituksen tekemä esitys, jonka pohjalta nyt eduskunta käy tätä keskustelua.

Edustaja Bergbom tuolta huutelee salin oikealta laidalta, että mikä se on se opposition vaihtoehto. No, niitä vaihtoehtoja ollaan tämän kolmen vuoden aikana tuotu esille, erinäköisiä vaihtoehtoja, mutta tästä te ette nyt pääse yli ettekä ympäri, että te olette tehneet suunnitelmavuodet sinne vuoteen 30 asti ja tämä on maa velkaantuu näillä suunnitelma-vuosilla teidän esityksen pohjan mukaisesti. Me odotimme tuolta kehysriihestä, että te olisitte esimerkiksi peruneet tämän yhteisöveron alentamisen, te olisitte peruneet tämän Turun tunnin juna -hankkeen, te olisitte peruneet nämä leikkaukset perusväylänpitoon. Meillä on tällä hetkellä maailmanpoliittinen tilanne siinä pisteessä, että nämä maailmanpoliittiset kriisit, maailmanpoliittinen tilanne, talouspoliittinen tilanne, ovat aiheuttaneet sen, että tosiaan polttoaineen hinta siellä omalla kotipaikkakunnallani Kuhmossa on tällä hetkellä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

2 euroa 40 senttiä dieselin osalta. Se aiheuttaa pelkästään tavalliselle kansalaiselle haasteita, mutta se aiheuttaa myös meidän kuljetusyrittäjille haasteita.

No, te toitte ammattidieselistä nyttien tässä kehysriihessä esille, että vuonna 2028 tämä astuisi voimaan, elikkä siis kahden vuoden päästä tämä astuisi voimaan. [Janne Heikkisen välihuuto] Marinin—Saarikon hallituksessa, silloin kun Marin oli pääministerinä ja Saarikko oli valtiovarainministerinä, tätä ammattidieselihän valmisteltiin jo niin pitkälle, että lakiesitys olisi ollut valmiudessa lähteä lausuntokierrokselle, mutta jostain kumman syystä se jäi sinne pöytälaatikkoon. Siellä olisi ihan valmis lakiesitys ollut tälle hallitukselle jo viimeiset kolme vuotta, mutta jostain kumman syystä... [Janne Heikkinen pyytää vastauspuheenvuoroa] — Edustaja Heikkinen, jos saatte vastauspuheenvuoron, niin voisitte kommentoida tätä. Voisitte kommentoida tätä, kuinka ammattidiesel ei ole kolmeen vuoteen edennyt, koska meidän kuljetusyrittäjät täällä Suomenmaassa odottavat, milloin me saamme kilpailuetua sen suhteen, että tämä ammattidiesel saadaan tuonne kumipyörien liikenteeseen ja sitä kautta vielä paremmin tavara liikkeelle tuolta maakunnista, että se saadaan laivoilla maailmalle ja saadaan vientiteollisuuteen lisää potkua, koska, edustaja Heikkinen, te tiedätte varsin hyvin, että nämä meidän julkisen talouden velat maksetaan sillä, että meillä vienti vetää, ja viennin osalta saamme sitten niitä tuloja, mitä voimme julkisen talouden tasapainottamiseksi saavuttaa.

Mutta nähtäväksi jää, tuleeko vastausta: milloin se ammattidiesel tulee? Tuleeko se vuonna 28 vai milloin?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heikkinen, vastauspuheenvuoro, ja sen jälkeen edustaja Räsänen, varsinainen puheenvuoro.

19.20 **Janne Heikkinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustalaiset kansanedustajat kyseenalaistivat sitä, minkä takia hallituspuolueitten kansanedustajat ovat niin kovin kiinnostuneita opposition vaihtoehdoista. No, se johtuu siitä, että ainakin meillä pohjoisessa on ollut sellainen kotikasvatus, että valittaa saa, jos on äänestänyt vaaleissa. Äänestämällä lunastaa oikeuden valittaa. No, jos osallistuu täällä eduskunnassa hallituksen muodostamiseen ja jättäytyy pois hallituksesta esitellen oman vaihtoehkonsa, niin se on ihan kunniallista, mutta sillä, että jättää tyhjän paperin, ei lunasta vielä oikeutta valittaa täällä sitten neljää vuotta, jos ei ole ikään kuin käyttänyt sitä omaa ääntänsä. [Tuomas Kettunen pyytää vastauspuheenvuoroa] Tällaisen kotikasvatuksen minä olen saanut pohjoisessa ja Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa, edustaja Kettunen.

Ja minkä takia olemme kiinnostuneita SDP:n vaihtoehdosta? Sen takia, että SDP on tois-tuvasti kritisoinut hallituksen tekemiä sosiaaliturvavaleikkauksia mutta omassa vaihtoeh-to-budjetissaan ei ole ollut niitä sitten aina valmis täysimääräisesti palauttamaan. [Puhemies koputtaa] Tästä myös vasemmistoliiton Minja Koskela on teitä useasti muistuttanut. [Timo Suhosen välihuuto]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

19.21 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Tietenkin, kun käsittelyssä on julkisen ta-louden suunnitelma, olisi moniakkin asioita, joita tässä voisi kommentoida, mutta aloitan nyt ehkä keskeisimmästä havainnosta tämänkin suunnitelman jäljiltä. Kyllähän se on se, että meillä julkinen talous on kroonisesti alijäämäinen. Siitä ei pääse yli eikä ympäri riip-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

pumatta siitä, millä puolella tätä salia istuu. Tämänpä takia oli erittäin hyvä, että eduskuntapuolueet löysivät laajan yhteisymmärryksen siitä, miten tulevina vuosina nyt sitten tätä finanssipoliittikkaa yhdessä pyritään ohjaamaan siihen suuntaan, että nämä vuosittaiset alijäämät saataisiin tulevaisuudessa pienemmiksi.

No, nyt on käynnistynyt sitten keskustelu siitä, kuka tähän sopuun on sitoutunut ja kuka ei. Se on ihan ymmärrettävää, ja se liittyy tähän politiikkaan. Mutta ehkä on syytä, arvoisa puhemies, korjata tässä myös pöytäkirjaan muutama huomio, jotka täältä ministeriaitiosta tänään todettiin. Valtiovarainministeri Purrahan ilmoitti, että hallitus on sitoutunut EU:n finanssipoliittisiin sääntöihin ja, kun nyt olemme tuolla alijäämämenettelyssä, alijäämämenettelyn mukaiseen nettomenopolkuun. No sehän, miten hallitus on tähän sitoutunut, tarkoittaa sitä, että hallitus hyödyntää täysimääräisesti sen poikkeaman, joka syntyi siitä, että hävittäjähankinnat eivät kirjautuneet kansantalouden tilinpitoon viime vuonna vaan kirjautuvat tänä vuonna, mikä tarkoittaa sitä, että nettomenot viime vuonna nousivat vähemmän kuin ajateltiin ja ne nousivat vastaavasti tänä vuonna enemmän kuin ajateltiin. Tämän poikkeaman hallitus täysimääräisesti käyttää, ja tästä syystä voi todeta, että se on tähän uuteen päivitettyyn nettomenopolkuun sitoutunut. Ilman tätä poikkeamaa on todella niin, että hallituksen sanojen ja tekojen välillä on ristiriita, joka on siellä vuoden 27 tasossa se 1,4 miljardia euroa, josta ihan perustellusti on todettu, että hallituksen olisi vähintään tämä poikkeama pitänyt hoitaa.

Mutta sitten mitä tulee tähän sitoutumiseen näiden suunnitelmavuosien osalta, niin on täysin päivänselvä asia, että tämä julkisen talouden suunnitelmahan, jonka hallitus on tänne tuonut käsittelyyn, ei noudata niitä yhteisiä pelisääntöjä, jotka me olemme sopineet ja jotka me olemme myös lainsäädäntöön vieneet. Kun katsotaan vuosia 28, 29 ja 30, niin se ei noudata sitä lainsäädäntöä, jonka me olemme tässä salissa laajalla enemmistöllä hyväksyneet, saati sitten niitä yhteisiä periaatteita, joihin olemme parlamentaarisesti sitoutuneet. Tämä on aivan päivänselvä asia. Koska jos se noudattaisi, niin eihän se vuoden 30 alijäämä, hyvät ystävät, voisi olla 17,4:ää miljardia euroa, vaan sen pitäisi olla suurin piirtein puolet siitä. Mutta hallitus toi todella tänne julkisen talouden suunnitelman, jossa vuosittainen alijäämä kasvaa 17,4 miljardiin kehyskauden lopulla.

Mitä tulee sitten niihin perusteisiin, joilla hallitus aina selittää tämän kasvun, kun puhutaan korkomenoista, puolustusmenoista ja monista muista, niin se on totta, että nämä kaikki nousevat ja suurin piirtein todella siellä vuoden 30 tasolla kaksi kolmasosaa kyllä tästä alijäämästä selittävät. Mutta siinäkin on, hyvät hallituspuolueiden edustajat, hyvä muistaa se, että eiväthän ne korkomenot vielä ole nousseet siihen kuuteen miljardiin, ne nousevat vasta ensi kauden aikana sinne. Eiväthän ne puolustusmenot vielä, hyvät ystävät, ole nousseet. Kun katsotaan niitä päätöksiä, joita te olette tehneet, ja budjettikirjaa, niin eiväthän ne puolustusmenot nyt tällä kaudella ole nousseet. Ne nousevat kyllä ensi vaalikaudella. Ja voisin tästä luetella monet muut menot, joissa tosiasiallisesti hallitushan työntää sen menoperinnön seuraavan kauden riesaksi. Tästä on hyvä esimerkki, että kun me katsomme pelkästään menojen kasvuvauhtia vuodesta 27 vuoteen 28, niin yhden vuoden aikana tämän julkisen talouden suunnitelman mukaan menot kasvaisivat 4,7 miljardia euroa — yhdessä vuodessa.

Tästä tulen siihen keskeisimpään johtopäätökseen, jonka ajattelin kyllä tässä sanoa, ja sekin pöytäkirjaan merkitään. Mitään siitä, mitä hallitus on nyt julkisen talouden suunnitelmaan kirjoittanut vuosille 28, 29 ja 30, ei kannata ottaa todesta, koska mikään siitä ei voi pitää paikkaansa, koska tosiasiallisesti ne luvut, jotka te olette tänne tuoneet, seuraava hal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

litus joutuu ensi töikseen repimään auki. Tämä on täysin päivänselvä asia. Senpä takia en lähtisi täällä hirveitä juhlapuheita pitämään siitä, että on sovittu jonkun asian tulevan voimaan vuonna 28, tilanteessa, missä te olette tuoneet tänne käsittelyyn julkisen talouden suunnitelman, joka ei siis noudata niitä yhteisiä pelisääntöjä, jotka me olemme sopineet, eikä sitä lainsäädäntöä, joka tässä salissa on hyväksytty. Toivon, että tämä asia otettaisiin nyt myös hallituspuolueissa hieman vakavammin kuin mitä se tähän asti on otettu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.27 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Jatkan vähän tuosta edustaja Räsäsen hyvästä puheenvuorosta. — Kun katsotaan tätä julkisen talouden suunnitelmaa, niin voi tietenkin kysyä, että onko tämä hallituksen suunnitelma seuraavalle kaudelle, miten pitäisi asioita hoitaa. Tässä mielessä, kun katsotaan, mitä tänne on tullut, niin nämä puolustusmenot oli hyvin tuossa mainittu. Sitten täällä salissa on tullut aika monta kertaa myöskin tämä YEL eli yrittäjäläkkeitten uudistus. Meillä vastikään oli täällä lähetekeskustelussa, ja nyt se on valiokuntakäsittelyssä, TyEL-uudistus, jossa vaadittiin 0,4 prosentin bkt:hen vaikuttava, julkiseen talouteen vaikuttava säästötavoite. Neuvottelijat tekivät 0,8. Siellä oli selkeä säästötavoite. Nyt nämä YEL- eli yrittäjäläkkeet uudistetaan valtion rahoilla. 90 miljoonaa euroa tulee lisää menoja sen 600 miljoonan päälle, mikä tänä päivänä menee, 90 miljoonaa euroa ja vuoden 28 tasolla. Jotenkin olisi kuvitellut, että kun kaikilta vaaditaan ratkaisuja, jotka julkista taloutta oikaisevat, niin sitten tehdään tällaisia ratkaisuja yrittäjäläkkeitten kautta ja joissa ihan oikein yritetään korjata sitä, että pienituloiset yrittäjät maksavat liikaa ja isotuloiset laistavat, ja edelleen se mahdollistuu tässä jatkossa. Pienituloiset ehkä saavat korjauksen, mutta isompituloiset yrittäjät laistavat. Eläkejärjestelmä ei tule kuntoon, kun tämmöinen tilanne on. Ei tule yrittäjäläkejärjestelmä kuntoon, ja se tasapaino ei siellä tule jatkossa. Tämä on minun mielestäni semmoinen asia, jota pitäisi tässä käydä, että kaikille sitten samanlaiset säännöt. Kyllä tämä kokonaisuus pitää muistaa. Seuraavalle hallituskaudelle laitetaan kuormaa lisää.

Ammattidiesel tuli täällä esille, autoveron alentaminenkin taisi olla 28 vuodelle, ja kaikkea muuta. Eli kyllä niitä mainostetaan, ja niitä tässä yritetään viedä eteenpäin. Kun katsoo näitä alijäämlukuja, niin nämä ovat todella karmaisevia. Tämä vuoden 2030 taso, 17,4 miljardia, on sama kuin koronavuonna oli se alijäämä. Täällä valtiovarainministeri Purra sanoi, että kaksi kolmasosaa on puolustusmenoja ja korkomenoja. No, sitten se kuusi miljardia, joka jää siihen jäljelle, on sitä alijäämää, joka on samalla tasolla kuin oli silloin, kun Marinin hallitus lopetti. Eli mihinkäs on pienentynyt alijäämä tässä julkisessa taloudessa, jos nämä korkomenot otettaisiin vaikka pois? Oli Marinin kauden lopussa niitä korkomenoja myöskin.

Eli tämä hallituskausi ei ole parantanut julkista taloutta, niin kuin tässä on puhuttu, vaan se on aika lailla pysynyt samalla tasolla. Se on tässä se tosiasia, kun katsotaan numeroita. Tämä minua tässä erityisen paljon mietityttää, miksi täällä tuodaan sellainen näkökulma, että koko ajan tässä olisi saatu paljon parannuksia aikaan.

Arvoisa rouva puhemies! Isoin epäonnistuminen on tässä työllisyystilanteessa. Jos meillä on työttömiä satatuhatta enemmän kuin hallituskauden alussa ja sille työllistymiselle, lisätyöpaikoille laskettiin kahden miljardin sopeutus, talouden tasapainottaminen, niin nyt ollaan siitä tosi kaukana. Se on yksi osasy, miksi julkinen talous on näin huonossa kantimessa. Sen vuoksi kotimarkkinan toimivuudesta olisi pitänyt pystyä huolehtimaan toisella

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

tavalla, ja siinä hallitus kyllä joutuu katsomaan peiliin. Kun kuuntelin arviointineuvoston puheenjohtajan lausuntoja aamulla televisiossa, niin kyllä hän sanoi, ja siinä toinenkin ekonomisti oli, että näitten ajoituksessa olisi pitänyt miettiä sitä, että näissä tilanteissa, joissa ulkoapäin tulee suhdanne sellaiseksi, että se hidastaa muutenkin kasvua, niin nämä vielä lisäävät ja heikentävät sitä tilannetta, mutta hallitus ei ole muuttanut mitään, vaan ne ovat seisseet alkuperäisten päätöksien takana, ja mitään ei tarvitse muuttaa. Hallitus ei ole reivannut politiikkaansa, ja tänään pyydettiin, että hallitus reivaisi politiikkaa siihen, että me saataisiin kasvua aikaiseksi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heikkinen.

19.32 **Janne Heikkinen kok:** Arvoisa puhemies! Vasemmisto-opposition väite siitä, että Suomi on jo kilpailukykyinen 20 prosentin yhteisöverolla, perustuu keskeiseen virheeseen tai pahimmillaan tarkoitukselliseen sekoittamiseen. He puhuvat mielellään verokannasta mutta sivuuttavat sen veropohjan. Yritysten todellinen verotus ei määräydy pelkän yhteisöveron prosenttiluvun perusteella vaan kokonaisuudesta, johon kuuluvat esimerkiksi poistot, vähennykset ja investointikannustimet. Monissa eurooppalaisissa maissa veropohja on selvästi Suomea kevyempi tai joustavampi, jolloin nimellisesti sama tai jopa korkeampi verokanta voi tarkoittaa käytännössä matalampaa verorasitusta.

Arvoisa puhemies! Siksi keskustelu pelkästä 20 prosentin tasosta on harhaanjohtavaa. Kun kokonaisuutta katsotaan rehellisesti, Suomi ei ole maana erityisen houkutteleva investointikohde vaan pikemminkin keskitasoa, ja juuri tässä on se ongelman ydin: Suomelle ei enää riitä pelkän kilpailukyvyn tavoittelu, koska keskitaso ei voita kansainvälisessä kilpailussa, keskitaso jää jalkoihin.

Yhteisöveron lasku 18 prosenttiin on kilpailu- ja toimialaneutraali keino parantaa Suomen asemaa. Se vahvistaa investointien tuotto-odotusta ja tekee riskinotosta kannattavampaa, erityisesti omistajayrittäjille, jotka olivat vielä Sipilän aikaan keskustallekin tärkeitä. Yhteisövero on suora kannustin, joka vaikuttaa päätöksiin investoida, kasvaa ja palkata. Jos haluamme, että Suomeen syntyy enemmän yrityksiä, enemmän kasvua ja enemmän työpaikkoja, niin meidän on uskallettava hakea kilpailuetua, ei vain tyytyä varovaiseen asemien varmisteluun.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

19.34 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Varmaan keneltäkään suomalaiselta ei ole jäänyt havaitsematta se, mitä tämän hallituskauden aikana on tapahtunut. Tämä on nyt aihe, mistä en ole vielä puheenvuoroa pitänyt, joten koen sen tarpeelliseksi tässä kohdassa pitää.

Hallitus on työelämäkysymysten osalta ja työntekijöitä koskevien lakiesitysten kohdalla heikentänyt aika paljon työntekijöitten turvaa ja jopa työmarkkinoitten toimintakykyä. Tämähän ei ole jäänyt meiltä keneltäkään varmaan havaitsematta. Odotin kyllä kovasti, että tässä kehysriihessä ja sitten myös tämän julkisen talouden suunnitelman vuosien osalta hallitus olisi keskeisesti tehnyt tiettyjä parannuksia siihen, mitä he ainakin osin joittenkin edustajien suulla ovat toivoneet ja esittäneet, elikkä työperäisen maahanmuuton estämistä ja ehkäisyä siltä osin, että tätä olisi nyt sitten vähennetty joillakin toimenpiteillä. Esimerkiksi olisin odottanut, että kehysriihessä hallitus olisi tuonut esiin sen, että alipalkkauk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

sen kriminalisointi olisi lähtenyt etenemään, ammattiliittojen kanneoikeus olisi lähtenyt etenemään ja sitten työsuojeluviranomaisen toimintaan olisi satsattu selkeästi enemmän varoja niin, että näihin ilmeneviin työperäisen hyväksikäytön asioihin olisi päästy paremmin puuttumaan ja niitä jopa estämään.

Saimme iloisia uutisia siitä, että telakkateollisuudessa tuli uusia tilauksia, ja se on aina hieno asia. On kuitenkin niin, että varsinkin telakkateollisuudessa on ilmennyt paljon näitä työperäisen hyväksikäytön ilmenemismuotoja ja jopa räikeitä sellaisia.

Sitten luen kyllä myös yhden havainnon, joka liittyy osin myös tähän aiheeseen: Metsätalouden valtiontuilla rahoitetaan laajasti yksityismetsissä tehtäviä metsänhoito- ja metsänparannustoimia sekä metsäluonnonhoitoa. Viime aikoina on tullut esiin tietoja siitä, että osassa tuetuista hankkeista työn käytännön toteutukseen liittyy vakavia laiminlyöntejä ja lainvastaisia menettelyjä. Aineistossa kuvataan tilanteita, joissa hankkeita toteuttavat yritykset ovat jättäneet maksamatta työntekijöiden palkkoja ja kulkemiskorvauksia. Lisäksi on tullut esiin työturvallisuusmääräysten karkeita rikkomuksia ja työnantajan velvoitteiden laiminlyöntejä. Työterveyshuoltoa ei ole järjestetty, työsuojelun toimintaohjelmaa tai riskien arviointia ei ole tehty eikä työaikakirjanpitoa ole pidetty. Aineiston mukaan laiminlyöntejä on liitetty myös joidenkin metsänhoitoyhdistysten ja metsäpalveluyritysten toimintaan.

Arvoisa rouva puhemies! On syytä tässä kohdassa tuoda esiin se, että myös metsäalalla on paljon haasteita ja ongelmia liittyen työperäiseenkin hyväksikäyttöön mutta myös ihan kotimaisenkin työvoiman tavallaan väärinkäytöksiin, joten tähän olisi kyllä odottanut kehysriihessä ja sitten tämän julkisen talouden suunnitelman vuosien osalta selkeää parannusta. Olisin jopa odottanut, että varsinkin perussuomalaiset, jotka ovat sanoneet olevansa palkansaajan asialla, olisivat nyt ottaneet tätä asiaa haltuun nimenomaan tämän työperäisen hyväksikäytön kitkemisen osalta.

No, mutta kuitenkin, arvoisa rouva puhemies, näistä metsäalan ongelmista ja näistä haasteista, mitä tuossa luettelini, ja aineistosta, jonka olen saanut haltuun, tulen kyllä tekemään kirjallisen kysymyksen ministerille. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

19.37 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Otan tässä esille vielä kaksi asiaa, joita on täällä keskustelussa sivuttu.

Ensimmäinen koskee yrittäjän eläkelakia, josta myös mainitsi esittelypuheenvuorossaan valtiovarainministeri Purra. Hän totesi, että tämä hallitus korjaa edellisen, Marinin hallituksen epäonnistuneen YEL-uudistuksen. Tämä kannanotto sisälsi aika ison virheen. Ensinnäkin Marinin hallitus ei tehnyt mitään YEL-uudistusta. Siinä laissa on reilusti yli sata pykälää, ja se muutti neljää pykälää siitä laista, joista kaksi pykälää oli hyvin teknisiä ja kaksi aiheutti pientä muutosta siihen. Mutta moni, joka somessa tästä ilakoi ja osoittelee edellistä hallitusta, ei ole tietoinen siitä, että yrittäjän eläkelaki vuodesta 73 saakka on lähtenyt siitä, että siellä on laskennallinen työtulo, johon se perustuu.

Miksi pykäläiä muutettiin viime kaudella? Ja mikä oli se 112 a §, jonka allekirjoittanut sinne valiokuntakäsittelyssä edellytti ja sorvasi siihen? Jo 2010-luvulta lähtien Finanssi- ja valvonta on alkanut vaatimaan eläkelaitoksilta, että niitten pitää soveltaa lakia niin kuin siellä on kirjoitettu eli että yrittäjän eläkelaisissa tarkoitettu työtulo rinnastetaan siihen, mitä vastaavasta työstä vieraalle olisi pitänyt maksaa palkkaa. Mutta viime vaalikauteen saak-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

kahan eläkelaitokset hyväksyivät yrittäjän ilmoittaman summan työtulosta, vaikka laissa sanottiinkin, että sen pitää olla semmoinen, joka vastaa sitä, mitä jouduttaisiin maksamaan vieraalle siitä samasta työpanoksesta, mikä on. Nyt kun Finanssivalvonta alkoi eläkelaitoksilta vaatimaan tätä, syntyi tilanteita, joissa eläkelaitokset nostivat valvojan vaatimuksesta yhtäkkiä muutamilta yrittäjiltä työtuloa aivan reippaasti ylös saakka noudattaen sen aikaisista lakia, joka oli säädetty 70-luvulla.

Nyt muutettiin sitten 112 §:ää, jossa täsmennettiin työtulon määritelmää, ja otettiin myös sinne kohta, että se pohjautuu kokonaisarvioon ja siinä pitää ottaa huomioon monia tekijöitä ja yrittäjää pitää kuulla. Ja sitten säädettiin viime kaudella 112 a §, joka oli tällainen jarru, että yhdelläkään yrittäjällä ei voida nostaa kolmen vuoden periodilla kuin enintään 4 000 euroa sitä työtuloa, mikä tarkoittaa, että maksu voi vuodessa nousta enintään 1 000 euroa eli kahdeksankymppiä kuukaudessa, ja kun ottaa huomioon, että sen saa verotuksessa vähentää, niin tosiasiaassa efektiivinen vaikutus on enintään ehkä kuusikymppiä kuukaudessa. Siis pantiin tällainen jarru, kaksi kertaa kolme vuotta, joka pelasti useimmat yritykset siltä, että niitä ei jouduttu nostamaan yhtäkkiä, mutta ei ehditty tehdä — vaikka tunnistettiin — mitään YEL-uudistusta.

Nyt sitten pontevana valtiovarainministeritasolta esitetään, että viime vaalikaudella olisi jotenkin aiheutettu joku iso ongelma, kun ongelma syntyi sieltä, kun lakia ei ole noudatettu, vaikka se on säädetty vuonna 73. Asioihin kannattaisi perehtyä ainakin silloin, jos on vastuussa, vaikka tarina kuulostaisikin kivalta. Ei ole mukavaa, jos faktat pilaavat hyvän tarinan. Tässä tapauksessa kävi niin.

Mitä tulee sitten tähän hallituksen YEL-uudistukseen, niin sekin pukattiin tulevalle vaalikaudelle. Ymmärrän kyllä edustaja Lylyn kritiikin siitä, että haettiin ratkaisu, joka maksaa taas julkiselle taloudelle. Pidän sitä sinänsä ihan hyvänä, vaikka siitä järjestelmästä tulee erittäin monimutkainen. Se on myös yrittäjystävällinen. Sinänsä siinä on ihan hyviä elementtejä. Valmistelussa kyllä kannattaisi yksityiskohtia vielä hioa ja miettiä, että sieltä ne muutamat ongelmat poistettaisiin. Mutta ne, jotka väittävät, että viime kaudella tehtiin joku YEL-uudistus, eivät ole perehtyneet asioihin.

Mitä tulee sitten, arvoisa puhemies, yhteisöveroon, niin minkä maailman alueen tai valtion koetaan erityisesti olleen kasvuyritysten ja uusien innovaatioiden paras paikka lähivuosikymmeninä? [Janne Heikkinen: Viro!] — Ei ole Viro. — Virokin on viime aikoina ollut, mutta viime vuosikymmeninä kyllä se on ollut Kalifornian Piilaakso. Mikä siellä on yhteisöveroprosentti? 29,83. Onko se estänyt maailmanluokan innovaatioiden syntymistä? Ei ole estänyt. On totta, mitä edustaja Heikkinen sanoo, että nimellinen yhteisöveroprosentti on eri kuin efektiivinen eli se, mitä todellisuudessa joudutaan maksamaan, mutta siitä huolimatta se efektiivinenkin on korkeampi siellä kuin Suomessa useimmissa tapauksissa — useimmissa tapauksissa.

No, mitä tulee sitten Irlantiin, kun siitä usein puhutaan, niin siellähän säädettiin erittäin matala yhteisöveroprosentti, mutta kun siitä aletaan vähän pintaa raaputtamaan, niin omistajayrittäjille eli pk-sektorille, listaamattomille, osinkoverotus on äärimmäisen tiukka — äärimmäisen tiukka. Ja kun katsotaan yhteenlaskettua verotusta, niin eipä se olekaan Suomeen verrattuna ollenkaan edullinen, mutta näille isoille jätteille se on edullinen: amerikkalaisille jätteille, ict-jätteille, Applelle, Microsoftille. Ne perustavat Euroopan pääkonttorinsa sinne. Ei me niitä tänne saada, vaikka me laskettaisiin tämä. En ole vielä tavannut yhtään yrittäjää — olen aika paljon heitä tavannut, isoja ja pieniä —, ehkä joskus tapaan, mut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

ta en ole vielä tavannut, yhtään sellaista yrittäjää, joka sanoisi, että he investoivat Suomeen sen takia, että yhteisövero laskee kaksi prosenttiyksikköä.

45 prosenttia koko yhteisöveron alennuksesta menee 50 suurimmalle yhteisöveron maksajalle, vaikka yhteisöveron maksajia on yhteensä yli 120 000. Keitä nämä 50 suurinta ovat? Siellä on SOK, OP-ryhmä, Nordea, lääkefirmat ja niin edelleen. Investoivatko ne Suomeen sen takia, että ne maksavat pikkuisen pienempää yhteisöveroa? Eivät tietenkään. Niillä on aivan muut perusteet investoida. Kauppapaikkojen energiauudistukset SOK:illa, paikallisilla osuuskaupoilla — ei niillä ole mitään tekemistä, kun olen niitten johdon kanssa jutellut, tämän yhteisöveron alennuksen kanssa. Entä Nordea? Se jakaa ulkomaalaisille omistajille enemmän osinkoja. Ei se investoi, jos ei ole investointitarpeita.

Yksikään pk-yritys ei investoi, jos eivät tuotteet ja palvelut käy kaupaksi. Ei meillä ole ongelma se, että meidän yhteisövero on liian korkea, vaan meillä on ongelma se, että Suomesta puuttuu yrityksiä, jotka tuottavat voittoa. Meillä on aivan liian vähän yrityksiä, jotka menestyvät ja tuottavat voittoa. Siihen kannattaisi hallituksen puuttua eikä siihen, että näperrellään ja tuhotaan veropohja julkiselta taloudelta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

19.44 **Miko Bergbom ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä on opposition kanssa ja eritoten keskustan kanssa välillä sellaista kuin juttelisi monipersonallisuushäiriöisen ihmisen kanssa. Nimittäin samaan aikaan tässä keskustelussa toisaalta edustaja Kettunen esitti, että hallitus on tehnyt riittämättömiä veronalennuksia polttoaineisiin, [Tuomas Kettunen pyytää vastauspuheenvuoroa] kun taas sitten edustaja Lohi raivostui siitä, että hallitus on porannut aukkoja liikenteen verotukseen. Tämä on vähän ”comme ci, comme ça”. Kustantalinja on epäselvä paitsi keskustalle itselleen myös Suomen kansalle, ja tähän on tullut selväksi tämän kauden aikana varsin hyvin. Siitä ehkä surullisin ilmentymä on nimenomaan tämä tyhjä paperi.

Nyt päästään siihen, minkä takia hallitus on kritisoinut sitä, että eikö oppositio esitä vaihtoehtoja. Ajattelen itse niin kuten edustaja Heikkinenkin, että äänestäjähän lunastaa valitusoikeuden sillä, että hän käy äänestämässä. Tämän jälkeen on oikeus valittaa. Se on täysin perusteltua, että tavallisella suomalaisella, joka tekee töitä tai mitä tahansa, on oikeus olla eri mieltä tehdyistä päätöksistä. Tämä äänestäjä on sattunut nyt vaikka sitten äänestämään keskustaa. [Markus Lohi: Tai perussuomalaisia!] — Tai perussuomalaisia, mutta nyt ajatellaan vaikka keskustaa. — Hänhän olettaa silloin, että hänen antamallaan äänellä keskusta tarjoaa vaihtoehdon, jolla se hoitaisi Suomen taloutta, Suomen valtiota. [Markus Lohi: Ei!] — No, ehkä hyvä tarkennus, että keskustan edustajat täällä myöntävät, että itse asiassa heidän äänestäjänsäkään eivät odota, että keskusta hoitaisi tätä maata. Se on ihan hyvä tarkennus. — Ehkä näin lähtökohtaisesti äänestäjät ajattelevat, että edustava puolue on valmis käyttämään valtaa tässä maassa. Hyvään oppositio-kritiikkiin kuuluu totta kai vaihtoehdon esittäminen, ja minun mielestäni se on ihan perusteltua, että jos arvostelee hallituksen esitystä oppositiosta käsin, niin silloin esittää myös oman vaihtoehdon. Ei tämä mikään iso juttu ole.

Sitten mennään tähän seuraavan kauden sopeutustarpeeseen.

Eli nythän me ollaan siis käytännössä kaikki samaa mieltä siitä — ehkä muutamaa yksittäistä edustajaa lukuun ottamatta — että puolustusmenojen kasvu on hyväksytty, eikö näin? Puolustusmenot eivät ole sopeutuslistalla. Korkomenot nousevat. Nehän olivat siis

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Marinin kaudella parhaimmillaan alle miljardin, nyt ne ovat yli kolmen miljardin ja nousevat jopa kuuden miljardin tasolle. Eli ne nousevat, ja näistähän me ei voida poiketa, koska muuten me ei maksettaisi meidän velkaa takaisin, mikä johtaisi vähän isompiin ongelmiin. Meillä on siis puolustusmenot lukittu, korkomenot lukittu. Sitten siellä on kasvavat sotemenot: Voidaanko siellä juurikaan tehdä hirveästi toimia? Jotain varmasti voidaan, mutta ei paljoa, koska väestö ikääntyy, eli automaattisesti ne menot kasvavat. Eli meillä on valtion menoissa kolme tämmöistä aika massiivista komponenttia, jotka ovat jo lukittuina. No, mitä jää jäljelle? Käytännössä kaikki muut valtion menot eli sosiaaliturva ja sitten esimerkiksi kaikki valtionhallintoon, kuntahallintoon ja muuhun liittyvät menot. Sieltä voidaan tehdä sopeutuksia.

No, mistä sitten sopeutetaan? Siitähän se kysymys onkin. Sopeutustarve on nyt, oletetaan, plus kymmenen miljardia euroa, ja meillä on nyt erinäisiä puolueita, jotka ovat eri mieltä siitä, miten se pitää tehdä. On esimerkiksi SDP:n sisällä sellaisia edustajia kuten edustaja Razmyar, varapuheenjohtaja, joka on linjannut julkisessa puheenvuorossaan, esimerkiksi Kauppalehden otsikossa, että veronkorotusten pitää olla painopisteenä ensi kaudella — eli ymmärrän näin, että enemmistönä sopeutuskokonaisuudessa, mikä viittaisi siihen, että veronkorotusten pitäisi olla luokkaa 5—6 miljardia ensi kaudella. Nyt sitten jos katsotaan, mitä SDP:n vaihtoehtobudjetissa on ollut veronkorotuksia, niin ne ovat tainneet olla siellä jossain vähän reilun miljardin tasolla, eli siitä noin suurin piirtein karkeasti viisi kertaa enemmän pitäisi olla veronkorotuksia. Yhteisöveron perumisella, jos te sen teette, saatte 800 miljoonaa; listaamattomilla, riippuen vähän mallista, 250—400 miljoonaa. Siinä on 1,2 miljardia. Mistäs sitten loput? Käytännössä jäljelle jäävät alvit, liikenteen verotus. Mistä ne otetaan sieltä? Tämä on aika iso kysymys. Minun mielestäni on hyvä puhua ääneen, mitkä ovat ne veronkorotusvaihtoehdot.

Minä itse lähtökohtaisesti pidän veronkorotuksia viimesijaisena keinona. On varmaan niin, että sielläkin jotain voidaan tehdä, mutta minun mielestäni tästä olisi jokaisen puolueen reilua puhua ääneen julkisesti ennen vaaleja, jotta myös kuluttajilla ja yritysillä on aikaa reagoida siihen, mitä puolue tulee esittämään.

No, sitten menosopeutuspuolella SDP on sanonut, että hoitotakuu pitäisi palauttaa. Miltä kaikkea muuta siellä on — muistuttakaa — ay-jäsenmaksun palauttaminen verovähennyskelpoiseksi. Sitten siellä on se, että sosiaaliturvaan pitäisi tehdä muutoksia, oliko, vähintään 40—50 miljoonan euron edestä. Ansiosidonnaisen porrastus — oletteko te siitä luopumassa vielä? Se oli ainakin alkukaudella vastustuksessa. Järjestörahoitukset pitäisi laittaa takaisin. Jos minä laskin oikein, niin semmoisia suht varmoja menolisäyksiä, mitä te olette esittäneet, on vähintään 500 miljoonan euron edestä. Elikkä kun on 500 miljoonaa menolisäyksiä, velkajarru tuo kymmenen miljardia, niin silloin on vähintään 10,5—11 miljardia sopeutettava ensi kaudella. Kyllä tulee olemaan todella haastava tie.

Ajanpuutteen vuoksi seuraavassa puheenvuorossa, rouva puhemies, tulen esittämään lisää omia keinoja, millä me päästään siihen velkajarruun. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

19.50 **Tuomas Kettunen kesk:** Rouva puhemies! Pyysin myös vastauspuheenvuoroa, [Puhemies: Teillä on puheenvuoro!] mutta näkyy olevan myös puheenvuoro, ja kyllähän tästä paikalta kolme minuuttia puhetta pitää. Toivoisin myös debattia, koska aihe on sen verran iso ja näköjään salissa olevilla edustajilla tähän aiheeseen näkyy olevan mielipitei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

tä, ja kun myös siihen perustuslaillinen oikeus meillä kansanedustajillakin on, niin toivoisin, että pientä debattiakin saataisiin aikaiseksi. Vastaankin tässä puheenvuorossani vastauspuheenvuorona edustaja Heikkiselle.

Kun käytitte puheenvuoron, missä toitte esille kotikasvatusta siellä Pohjois-Suomessa Oulun suunnalla, niin samanlaista kotikasvatusta olen saanut myös itse itäisessä Suomessa, Oulun vaalipiirin itäisellä laidalla. Kyllä siellä kotikasvatuksessa on myös se peiliin katsomisen paikka, mitä edustaja Lohikin tuolta puhujapöytästä aikaisemmissa ansiokkaissa puheenvuoroissaan toi esille. Se peiliin katsomisen paikka on niiden edellisten eduskunta-vaalien tulosten pohjalta. Kun totesitte, että Suomen Keskusta jätti hallitusneuvotteluihin tyhjän paperin, niin täytyy mennä sinne kolmen vuoden takaiseen vaalipäivään, että mikä oli tulos Suomen Keskustalle. Se kannatus oli 11,3 prosenttia, mitä me saimme Suomen kansalta. Perussuomalaiset saivat Suomen kansalta kannatusta 20,1 prosenttia, ja se oli melkoinen vaalivoitto. Tämän pohjalta Suomen Keskustan oli tehtävä johtopäätökset, että kyllä kansa äänesti Suomen Keskustan oppositioon. Oppositioon meidän tie oli kuuluva sen pohjalta. Kyllähän meillä hallitusneuvotteluihin varmasti olisi ollut oma sanottavamme, mutta mitäpä sitä semmoisella kannatuksella lähteä hallitukseen. No, me olemme siellä hallituksessa istuneet edellisen kauden ja sitä edellisen kauden ja isänmaata pyrkineet rakentamaan kaikella sillä opilla ja viisaudella, mitä meillä on annettavaa.

Mitä tulee tähän isoon kuvaan, edustaja Heikkinen, isoon kuvaan, kun me puhumme suunnitelmavuosistakin aina tuonne vuoteen 30 asti, niin kyllähän se tämän maan kasvu ja nousu lähtee siitä, että me saadaan vienti vetämään. Te ette vastannut, edustaja Heikkinen, siihen kysymykseen, miksi se ammattidiesel tulee vasta 2028. Onko tässä jopa se lainalaisuus takana, että kun päästökauppa astuu voimaan — jonka tämä nykyinen hallitus itse asiassa joulukuussa 2024 täällä eduskunnassa hyväksyi hallituksen esityksen mukaisesti, joka itse asiassa vielä lisää kustannuksia maatalouteen ja metsätalouteen, [Miko Bergbomin välihuuto] mitä Suomen Keskusta vastusti — onko tässä joku tällainen viekkkaus, että tämän myötä sitten ammattidiesel tulee vasta vuonna 28 käyttöön, kun sen pitäisi olla jo nyt käytössä, [Puhemies koputtaa] kun nämä dieselin hinnat ovat näinkin korkealla?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

19.53 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Ajattelin tämän toisen puheenvuoron käyttä siitä asiasta, joka kuitenkin varmaan meidän kaikkien mielestä on se tärkein asia, joka meidän pitäisi päätöksillämme saada aikaiseksi ja mahdollistaa, ja sehän on taloudellinen toimeliaisuus ja sitä kautta työllisyyden voimistuminen ja verotulojen kasvu. Tätä kautta pitäisi pyrkiä myös sen julkisen talouden tasapainottamiseen, koska tämä kasvu ja vahvistuva työllisyys ovat kuitenkin ne keskeiset tekijät varsinkin pidemmällä aikavälillä, jos se halutaan tasapainossa pitää. Siitä ihan hyvä mittaluokka on todella se, että jos meillä työllisyys olisi siis edes samalla tasolla kuin se oli tämän kauden alussa, niin julkinen talous olisi useamman miljardin paremmassa tasapainossa. Jo se kuvastaa sitä, kuinka merkittävästä kysymyksestä on kysymys, saati sitten se esimerkki, jonka edustaja Lylykin täällä nosti esille, että jos meillä taloudellinen kasvu olisi vaikkapa edes sitä prosenttiyksikön luokkaa ollut näinä vuosina, kun olemme madanneet lähellä nolaa, niin sitäkin kautta useammalla miljardilla julkinen talous olisi jo tasapainottunut. Senpä takia varmaan me kaikki haluamme etsiä sellaisia toimenpiteitä, joilla tätä talouden kasvua ja työllisyyden vahvistumista voitaisiin edistää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Hallituksen keskeisin keinohan tähän nyt näyttää olevan tämä yhteisöveron alentaminen ensi vuoden tasolla, joka todella nyt laskennallisesti tässä kehyskauden ensimmäisinä vuosina vähentää verotuloja sen 830 miljoonaa euroa. Niin kuin edustaja Lohi tässä hyvin kävi läpi, voin vahvistaa nämä havainnot: en ole itsekään vielä tavannut yhtäkään toimijaa, joka olisi todennut, että talouden kasvun ja investointien näkökulmasta tällä yhteisöveron kahden prosenttiyksikön alennuksella olisi jonkunnäköinen merkitys tässä.

Jos sitten ajattelee Suomen taloutta näin laajemminkin, niin missä kahdessa asiassa me tarvitsisimme nyt vauhtia? Ensimmäinen on tuottavuuden kasvattaminen, koska valitettavasti meidän tuottavuuskehitys on viimeiset reilut 15 vuotta ollut kuin kuolleen miehen sydänkäyrä, aina siitä asti, kun Nokia-klusteri meni alas, aina siitä asti, kun meillä metsäteollisuudessa alkoi olemaan ongelmia. Eli tuottavuuden kasvattaminen on tämä toinen. Ja sitten toinen, millä myös voidaan nopealla aikavälillä sitä talouskasvua saada aikaiseksi, on investointien lisääminen. Ja kysymyshän nyt kuuluu, vastaako tämä yhteisöveron alentaminen nyt jompaankumpaan näistä haasteista: parantaako se tuottavuutta, kannustaako se tuottavuuden parantamiseen, tai kannustaako se investoimaan? Uskallan väittää, että kumpaankaan tämä ei todellakaan mikään hopealuoti ole.

Siksipä esitän, että esimerkiksi tuottavuuden kasvattamisessa olisi huomattavasti järkevämpää katsoa niitä toimenpiteitä, joita meillä itse asiassa tällä hetkellä on kannusteina käytössä. Siitä tulen esimerkiksi tähän tutkimus- ja kehitystoiminnan verokannustimeen, jota olisi syytä laajentaa sisällyttämällä siihen myös innovaatiotoiminta. Tällä jo olisi kannustava vaikutus siinä, millä tavalla yritykset omaksuisivat uusia innovaatioita käyttöönsä ja sitä kautta parantaisivat omaa tuottavuuttaan. Tällä olisi myös kansantalouden kannalta positiivinen merkitys.

Toinen on sitten se, mitä hallitus jo käytti pienen hetken ajan, ja se oli tämä verohyvitys isoille puhtaan teknologian investoinneille, joka valitettavasti nyt on todella tauolla. Nyt odotamme täällä kuin kuuta nousevaa, koska hallitus saa tämän jatkon osalta tuotua esityksensä tähän taloon. Se on huomattavasti järkevämpi kannustin kuin se, että alennetaan kaavamaisesti kaikille yhteisöveroa. Ja miten tämä verohyvitys toimii? Verohyvityshän toimii siten, että senhän saat vain hankkeesta, joka a) on tehty ja b) on kannattava, niin että on jotain maksettavaa veroa, mitä voidaan vähentää, jolloin voidaan varmasti todeta, että se tuki tai kannustin — kummaksi sitä haluaakaan kutsua — kohdistuu siihen, mitä me oikeasti tarvitsemme, eli niihin investointeihin.

Mutta väitän, että tämä kaavamainen yhteisöveron alennus ei todellakaan kumpaankaan mikään hopealuoti ole, ei tuottavuuden kasvattamiseen, parantamiseen, eikä myöskään investointien vauhdittamiseen. Siksi olisi syytä varsinkin tilanteessa, missä meillä julkinen talous on kroonisesti alijäämäinen, operoida joillain muilla toimenpiteillä kuin julkisen talouden näkökulmasta kalliilla veronalennuksilla.

Tämän yhteisöveron alentamisen voisi siis edes siinä tapauksessa ymmärtää, jos olisi ollut valmiutta sitten muutoin pyrkiä rahoittamaan se toisenlaisilla toimenpiteillä, esimerkiksi sillä, jos olisi sitten ollut valmiutta esimerkiksi siellä yritystuissa tehdä karsintaa — jos ei muulla, niin sitten vaikka sillä perinteisellä juustohöylällä. Tai jos olisi ollut edes valmiutta katsoa muita verotuksen kokonaisuuksia, esimerkiksi tätä osinkoverojärjestelmää, josta kaikki riippumattomat asiantuntijat ovat todenneet, että se pitäisi uudistaa. Mutta kun näitäkään toimenpiteitä ei oltu valmiita tekemään, niin siksi totean, että kyllä tämän vuoden huonoimpia päätöksiä tulee luultavasti olemaan se, kun täällä salissa enemmistö kuittaa tä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

män yhteisöveron alennuksen, ja pidän sitä kyllä jo etukäteen todella vastuuttomana politiikkana tässä julkisen talouden tilanteessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.59 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Korjaan äskeisessä puheenvuorossani yhtä vuosilukuvirhettä. Sanoin, että YEL tulee 2028, se tulee 90 miljoonalla. Se tulee vasta 2030, ja 90 miljoonalla. Korjaan sen, tarkistin sen tuossa vielä.

Arvoisa rouva puhemies! Me tulemme tarvitsemaan enemmän osaamista, emme vähemmän, työelämässä tulevaisuudessa. Eli osaamisen vahvistamisen ja tuottavuuden kasvun hakemisen pitäisi olla kaikilla meillä työlistan kärjessä, jos Suomeen halutaan kasvua saada aikaiseksi. Minä olen pohtinut aika monta kertaa tätä kysymystä, että yrityksissä pitäisi tehdä yhtä tarkka henkilöstötilinpäätös osaamisesta, sen tulevasta tarpeesta, olemassa olevasta potentiaalista, kuin yrityksissä nyt tehdään aineellisesta pääomasta eli niistä härpäkkeistä ja kaikista muista, euron tarkkuudella, sentin tarkkuudella. Ne käydään kyllä läpi, mutta sitä potentiaalia, joka siellä ihmisissä on, ei käydä samalla tavalla läpi. Tavallaan, jos se pystyttäisiin käymään yhtä hyvin läpi, niin henkilöstössä ja siinä olevassa osaamispääomassa on tuottavuuden kasvun ydin. Jos nähdään, että on puutteita, joitain osaamistarpeita tulevaisuudessa, niihin satsattaisiin. Tavallaan sen tyyppistä toimintaa meidän pitäisi tukea tavalla tai toisella, koska nyt kun me olemme tehneet koulutuksen osalta esimerkiksi tämän aikuiskoulutuksen lopettamisen, niin se tarkoittaa, että sitä työelämän sisällä olevaa työuran aikaista kehittämistä ei päästä tekemään, ja se oli yksi isku siihen tilanteeseen. Jos ajatellaan, että me halutaan pitkässä juoksussa kehittää toimintaa, niin se kulminoituu siihen osaamiseen, siihen, mitä ihmiset osaavat siellä eri tasoilla. Se koskee kaikkia työpaikkojen tasoja jo tässä mielessä.

Sitten kun katsotaan näitä kysymyksiä, miten meillä tänä päivänä menee työllisyyden osalta, niin kyllä tuo kasvu on siellä taustalla. Meillä on nuorisotyöttömyys todella korkealla, pitkäaikaistyöttömyys todella korkealla, ja ne toimenpiteet, mihin äsken viittasin, ovat olleet aika pieniä, ja sen osalta tarvittaisiin laajempia toimia.

No, sitten jos katsotaan näitä sopeutuksia ja muita, niin mehän tarvitaan erityisesti kasvuun liittyviä mahdollisuuksia. Meidän pitää hyödyntää vihreä siirtymä, kasvuyritykset, startupit täysimääräisesti, jotta me saadaan kasvua aikaiseksi, ja siellä rahoituskysymykset ovat avainasemassa. Me ollaan täällä salissa monta kertaa keskusteltu yrityksen rahoituksesta, kuinka tiukkaa se on tälläkin hetkellä, ja siihen pitäisi päästä enemmän vaikuttamaan.

Arvoisa rouva puhemies! Nyt tähän sopeutukseen. SDP:kin on sitoutunut tähän ihan samalla tavalla kuin nämä muut puolueet täällä. Myös vasemmistoliitto on sitoutunut näihin velkatavoitteisiin EU-tavoitteiden kautta, ja niin kuin valtiovarainministeri tässä kyllä hyvin sanoi, alkupään kaikki sopeutukset tulevat EU:n säännöksistä, fipo-säännöksistä, nettomopolusta ja muista, joista ne tulevat — tämä, ensi vaalikausi ja varmaan seuraavakin vaalikausi vielä — ja sitten nämä omat velkajarrusääntömme tulevat siellä 2040-luvun lähellä, kun ollaan saatu velkaa jo taistamaan. Tämä aina unohtuu tässä kokonaisuudessa.

Arvoisa rouva puhemies! Minä luulen, että jokainen puolue oikealta vasemmalle joutuu tarkemmin määrittelemään sopeutus- ja kasvutoimet viimeistään siinä vaiheessa, kun viimeisimmät talousluvut tulevat ensi marras—joulukuussa julki. Kaikki joutuvat sen jälkeen miettimään, mitä toimia pitää tehdä seuraavalla vaalikaudella. Se on se asia, että tääl-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

lä varmaan huudellaan nytten puoli vuotta vielä, että ei ole teilläkään vaihtoehtoa, mutta tosiasiassa kaikki joutuvat siinä vaiheessa oikeasti sen vaihtoehdon tuomaan eteen. Minun mielestäni siihen tilanteeseen meidän pitää kaikkien tähdätä, että meillä silloin kaikilla on joku vaihtoehto olemassa, miten se tehdään, että äänestäjillä on oikeasti vaihtoehtoja ratkoa, kenen kanssa näitä asioita seuraavalla vaalikaudella tehdään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heikkinen.

20.04 **Janne Heikkinen kok:** Arvoisa puhemies! Haluan puheenvuorossani kommentoida muutamia aikaisempia kollegoitten puheenvuoroja tässä salissa.

Aloitin edustaja Kettusen puheenvuorosta. Edustaja Kettunen on paljon lukenut, ja hänellä on suuri alkiolainen ihmisyysaate sydämessään. Siksi hän varmasti tietää, että ei yleisissä eduskuntavaaleissa kansa äänestä suoranaisesti siitä, kuka menee hallitukseen ja kuka ei mene hallitukseen, vaan siellä valitaan kansanvaltaisesti kansan edustajat, jotka lähtevät täällä sitten muodostamaan valtioneuvostoa. Tämänhän edustaja Kettunen kyllä varsin hyvin tietää.

Se, mitä näissä hallitustunnusteluissa tehdään, ja miksi se niin kipeä paikka onkin, että jätettiin se tyhjä paperi keskustan toimesta, on se, että hallitustunnustelijahan näissä keskusteluissa esittää kysymyksiä, joihinka pyytää vastauksia siihen, miten kukin eduskuntaryhmä täällä lähtisi Suomea sitten rakentamaan. Näihin kysymyksiin keskusta ei esittänyt silloin omia keinojaan, ja sen takia siihen yhä uudelleen palataan, niihin keinojen puutteisiin.

Sitten mitä tulee tähän aikaisemmin edustaja Lylyn mainitsemaan sopeutuskokonaisuuteen ja siihen, miten siihen oli valtioneuvosto rakentanut neuvotteluissaan sisään tämän työllisyystavoitteen toteutumisen, niin on aivan totta, että näille rakennepoliittisille työllisyyttä lisääville toimille oli arvioitu etukäteen kahden miljardin euron julkista taloutta vahvistava vaikutus. Olette siinä aivan oikeassa. En itsekään ollut kovin innoissani silloin, kun ensimmäisen kerran kuulin tästä valtioneuvoston päätöksestä, koska yleinen elämänkokemus on osoittanut sen, että Suomen Pankki tai VTV tai vastaavat ei-hallitusta lähellä olevat tahot suhtautuvat yleensä tämmöisiin uudistuksiin talouden sopeuttamisen keinoina hieman varauksellisemmin ja he arvioivat niissä olevan yleensä epävarmuuksia, koska työllistäminen ei ole suoraan hallituksen tehtävä tässä maassa, vaan sitä tehtävää hoitavat ensisijaisesti yritykset sitten markkinoilla.

Ehkä tästä viisastuneena voisi kysyä salin vasemmalta reunalta: sitoutuuko SDP siihen, että ensi kaudella, kun tätä velkajarrun mukaista 8—11 miljardin euron sopeutuskokonaisuutta lähdetään tavoittelemaan, se kasataan yksinomaan budjetin meno- tai tulopuolelta eikä näihin dynaamisiin vaikutuksiin liiaksi enää jatkossa ripustauduttaisi ja otettaisi siihen liittyviä riskejä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

20.07 **Miko Bergbom ps:** Arvoisa rouva puhemies! Nyt ajattelin jatkaa siitä, mitä toimia ensi kaudella pitää tehdä. Eli tavallaan me olemme siis yhtä mieltä siitä, että korkomenoihin ja puolustusmenoihin emme voi vaikuttaa, joten ne tulevat pysymään stabiileina, elleivät jopa kasvavina. Sitten samaan aikaan me halutaan turvata kasvu, joka aikaansaa sen, että kun tehdään sopeutustoimia, niin pitää hyvin tarkkaan miettiä, mitä sopeutustoimia sit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

ten tehdään, jotta ne eivät vaikuttaisi suoraan siihen kasvuun. Eli tämä on aika vaikea yhtälö, ja tämän asian nyt varmaan voi tunnistaa joka ikinen.

No, sittenhän meidän pitää tehdä poliittisesti päätös siitä, painotetaanko me menoleikkauksia vai veronkorotuksia. Itse kannatan henkilökohtaisesti menoleikkauksia ensisijaisena sopeutuskeinona, koska katson, että Suomen kokonaisveroaste on edelleen varsin korkea ja meidän julkisen sektorin osuus bkt:stä on varsin korkea kaikesta huolimatta.

Nyt korostan, että nämä ovat omia alustavia pohdintojani siitä, mitä kaikkea kannattaisi tehdä. Nämä eivät ole millään tavalla syvällisesti pohdittuja, ja näitä voivat sitten taas asiayhteydestä tapansa mukaisesti keskustalaiset irrotella, kuten aikaisemminkin, mutta totean nämä nyt silti kaikesta huolimatta, ja sen riskin otan, että näitäkin taas väristellään.

Mutta siis: Varsinainen kehitysyhteistyö kokonaan jäädytetään siihen saakka, että meidän julkinen talous alkaa olla tasapainossa. Humanitäärisestä katastrofiavusta otetaan puolet pois. Käytännössä ymmärrän humanitäärisen katastrofiavun paremmin kuin varsinaisen kehitysyhteistyön, koska sillä autetaan akuutissa kriisissä, mutta sen pitäisi olla väline, jota käytetään lisätalousarviomenettelyn kautta tarvittaessa eikä ikään kuin vakiinnutettuna osana meidän budjettia.

Kotoutumisen kustannuksissa edelleen pitäisi tehdä uusi, jälleen kerran tehokkaampi kotoutumislain uudistus seuraavalla kaudella ja leikata sieltä edelleen reippaasti rahaa. Pakolaiskiintiö pitää ottaa kokonaan pois, koska se ei edes ole enää yleiseurooppalainen ilmiö, että mailla olisi pakolaiskiintiöitä. Se ei ole kovin tehokas tapa auttaa eikä järkevää. Se on enemmän tämmöistä poliitikkojen poseeraamista, jolla autetaan yksittäisiä ihmisiä sen sijaan, että se juuriongelma, taustalla olevat konfliktit, pystyttäisiin ratkaisemaan.

Valtionhallinnon tuottavuusohjelmaa pitää ehdottomasti jatkaa jopa kovemmalla tahdilla kuin tällä kaudella, mutta se tulee kyllä edellyttämään samanaikaisesti sitä, että myös tehtäviä karsitaan. Niin kuin täällä on tänään aiemmin ilmaistu, että jos tehtävätaso pysyy samana mutta rahoitusta leikataan, niin se yhtälö on mahdoton. Eli käytännössä siinä pitää rinta rinnan kulkea tehtävien vähennys ja rahoituksen leikkaus. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaltuutetun toimistot voidaan yhdistää, saadaan sillä jonkun verran synergiaetuja, ei paljon, mutta saadaan kuitenkin. Opetushallitus kokonaan pois OKM:n tehtäväksi. Samaten esimerkiksi ympäristöministeriö PS:n aiemman esityksen mukaan voitaisiin yhdistää vaikka maa- ja metsätalousministeriöön. Synergiaetuja on saatavilla, kun hallintoa tiivistetään. STEA-avustuksissa varmaan edelleen sopeutettavaa. Ulkoministeriön toimintamenoihin: aika valtavat toimintamenot on ulkoministeriöllä, jos vertaa nyt vaikka puolustusministeriöön, sieltä pystyy kyllä ottamaan vielä lisää näitten perusmuotoisten valtionhallinnon leikkausten päälle.

Puhemies, jatkan pöntöstä. [Aki Lindén: Ihan kunnioitettava listaus tähän asti! — Eduskunnasta: Aika pieniä summia!] — Juuri näin, siksi jatketaan. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa rouva puhemies! Täältä jo kerettiin arvostelemaan, että summat ovat varsin pieniä, niin että jatketaan listausta. Eli STEA-avustukset olivat mukana, jes. Puoluetuki: symbolinen toimi, mutta kyllä, uskon, että sieltä on edelleen tehostettavissa. Mutta olen silti puoluetuen kannalla — voin perustella sitä myöhemmin pidemmässä puheenvuorossa — johtuen siitä, että en halua, että puolue toimintaa ulkoistetaan täysin markkinoiden varaan, eturyhmien varaan. Sille on teoriassa olemassa ihan perustelu.

Uskon, että vapaasta sivistystyöstä voidaan ottaa pois. Ei ole kaikista välttämättömin tehtävä, jos meidän velkaantumistahti on tämä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Eduskunnan jakovara: Minun mielestäni puolueiden, koko eduskunnan yhteisellä päätöksellä siitä voitaisiin luopua, se olisi reilua. Tiedän, että tämä hallitus on käyttänyt sitä, aiemmat hallitukset ovat käyttäneet sitä, ja siitä on tullut tämmöinen perinne, mutta se ei ole vain yksinkertaisesti perusteltua.

Yritystuista: Jos ei siitä päästä sopuun, mitä sieltä otetaan, niin sitten vedetään juustohöylällä kylmän viileästi. Se on yksinkertaisesti ainoa vaihtoehto. Minun mielestäni pitää miettiä, että eduskunta on parlamentaarisesti sitoutunut t&k-menojen kasvuun, mutta se kasvuvauhti on aika valtava, ja siitä oikeasti... No, ihan ilman sarvia ja hampaita se on aika valtava summa, ja kyllä pitää minun mielestäni käydä se keskustelu, että mitkä siellä ovat välttämättömiä ja kaikista tehokkaimpia kasvun kannalta.

Sitten suoria leikkauksia edelleen. Esimerkiksi Yleisradion indeksijäädytykset, joita nyt on säädetty, niitä pitää jatkaa. Ruotsinlaivojen osalta esimerkiksi tämä, että siellä on viihdehenkilöstölle tuki. Onko tarpeellinen, kysyn. Ei mielestäni ole. Uhkailkoot sitten ulosli puttamisella, mutta siinä sitten ulosli puttavat, jos se on heidän ainoa arvonsa olla Suomessa.

Vuonna 2028 hallitus käyttää liikunnallisen elämäntavan ja liikuntaolosuhteiden edistämiseen 20 miljoonaa euroa budjetissa. Siis tämä on tämä Suomi liikkeelle -hanke. Otetaan pois kokonaan. Myönnän: hallitukselta virhe. Ei olisi pitänyt tehdä.

Sitten miettin myös osan sosiaaliturvamenojen indeksikorotusten jäädyttämisen jatkamista, mutta suojaisin sieltä nyt muun muassa hallitusohjelman tapaisesti esimerkiksi toimeentulotuen, eläkkeet, rintamalisät, vammaisetuudet, lääkkeiden kattokorvaukset. Indeksit, se on vain fakta, että siinä aika isot rahat liikkuvat, kuten muun muassa Yleisradiolla.

Hyvinvointialueiden tehtävistä: — Arvoisa rouva puhemies, pyydän pientä lisäaikaa. — Olen miettinyt tätä hyvinvointialueiden rahoitusta. Nythän on siis tehty näin, että tehtäviä on vähennetty ja samanaikaisesti otettu se rahoitusosuus pois hyvinvointialueilta. Olisiko näin helpompaa, että jatketaan sitä tehtäväkentän karsimista, jätetään rahoitus, mutta jäädytetään sen vastineeksi sitten myöhemmässä vaiheessa indeksi? Eli olisiko tämä yksi vaihtoehto? Miksi indeksiä ei ole jäädytetty? On ollut ongelma siinä, että valtiovarainministeriön virkamiehet ovat sanoneet, että se ei ole perustuslain mukaista. Eli tässäkin on tämmöinen tulkintakysymys taas: voidaanko indeksi jäädyttää? Minun mielestäni se olisi paljon kevyempi toimi kuin se, että leikataan suoraan sitä rahoitusta. [Puhemies koputtaa — Tuomas Kettunen: Jatkakaa vaan!]

Kuntien tehtävien vähentäminen, OKM:n avustukset, yliopistojen valtionosuusindeksit. Sitten muita toimia, mitä voitaisiin tehdä, esimerkiksi YELiin liittyen: Minä hakisin Sitraa pääomat suoraan sille, eli se Sitran osakemäärä, mikä heillä on tällä hetkellä, tehtäisiin siemenrahaksi YEL-rahastointiin. Voitaisiin valtion omaisuuden myyntituloja käyttää suoraan investointiohjelmaan. Perustelu on se, että valtio on huono omistaja noin niin kuin periaatteellisesti, koska jos ei ole ketään, joka kantaa riskiä siitä riskinotosta, ja sitten jos se epäonnistuu, niin kukaan ei kannu vastuuta, mutta toisaalta, jos siellä tapahtuu joi tain hyviä onnistumisia, niin kukaan ei myöskään saa siitä hirveästi mitään hyvää itselleen, joten tästä syystä en näe valtiota perusteltuna omistajana.

Nyt on aikaa käytetty 6 minuuttia 27 sekuntia. Rouva puhemies, pahoittelen. Joudun ot tamaan toisen puheenvuoron, jossa jatkan näitä toimia, mitä voitaisiin vielä tehdä, mutta tässä oli vasta vähän reilun neljän miljardin edestä. [Vasemmalta: Reipas puheenvuoro!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

20.14 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa puhemies! Tuossahan oli ihan mielenkiintoinen Bergbomin lista. Laittakaa vielä ne eurot sinne loppuun, niin huomaatte, että siellä on semmoisia, joilla on merkitystä, ja sitten on semmoisia, jotka ovat ykkösmiljoonia, [Miko Bergbom: Kyllä!] ja niitä pitää olla sitten aika monta, jotta saadaan se noin kymmenen miljardia kasaan. Eli nyt pitäisi tehdä varmaan sitten myös semmoisia isompia liikkujia, joissa liikkuvat vähintään sadat miljoonat, mielellään puoli miljardia aina kerralla, niin että sitten saataisiin vaikuttavuutta.

Mitä tulee sitten täällä mainittuun keskustan tyhjään paperiin, niin haluan korjata vielä sen, että keskustahan ei jättänyt tyhjää paperia. Jos joku on vahingossa lukenut sitä väärinpäin, niin se paperi olisi kannattanut kääntää, niin että olisi huomannut, että siellä on tekstiä. Olin nimittäin itse sitä kirjoittamassa. Teille oli vahingossa jäänyt se väärinpäin, ja olitte huomanneet, että se onkin tyhjä. Jos olisitte kääntäneet, siellä olisi kerrottu se, että vaaleillakin on väliä. Eihän demokratia voi toimia niin, että ne, jotka häviävät vaalit, muodostavat hallituksen, vaan kyllä vaalitulosella on merkitystä. [Tuomas Kettunen: Juuri näin!] Vaikka olisi kuinka lukenut, niin demokratian säännöt menevät kuitenkin niin, että sitä varten vaalit käydään, että kansalaiset voivat vaikuttaa siihen suuntaan, mutta jos mentäisiin siihen, että aivan sama, vaikka hävitään, muodostetaan hallitus, niin eihän se olisi demokratian pelisääntöjen mukaista.

Sitten haluan vielä sanoa tästä, että totta kai näitä menosäästöjä on pakko hakea tulevalta kaudella, mutta se, minkä tämä hallitus jättää perinnöksi, on kyllä vastuuton veropoliitikka, jossa on tehty verotukseen tosi suuria aukkoja, joilla ei ole käytännössä ollut mitään merkitystä. Oppositiossa on välillä hankala niitä vastustaa poliittisista syistä, mutta otetaanpa vaikka ruuan arvonlisäveron puolen prosentin alennus: Löytyykö tästä salista tai ulkopuolelta joku, joka sanoo, että siinä oli jotain järkeä? Ei kukaan. Jos nelihenkiselle perheelle se tarkoittaa vuodessa neljä euroa teoriassa — jokainen tietää, että käytännössä ei mitään — niin eihän sillä ole mitään merkitystä. Vai kuvitteleeko joku, että ravintolan menut muutetaan sen takia, että puoli prosenttia alvi laskee? Yksikään ravintola Suomessa ei ole muuttanut sitä sen takia. Mutta entä valtio? 151 miljoonaa joka vuosi häviää. Voiko olla huonompaa politiikkaa verotuksessa?

Otetaan sitten tämä liikenteen verotus. Jokainen tietää, että liikenne sähköistyy, ja se suuraa viidessä vuodessa miljardi euroa ja on sulanut. Meillä olisi yli kaksi miljardia enemmän liikenteen verotuloja, jos meillä bkt:hen verrattuna saman verran saataisiin kuin mitä saatiin 13 tai 14 vuotta sitten. Olisi heti alkuun pitänyt lähteä miettimään, miten tämä hoidetaan niin, että polttoaineveroa ei tarvitse nostaa ja otetaan kaikki tienkäyttäjät reilulla tavalla maksajiksi siellä, mutta tämäkin jäi tekemättä. Sen sijaan todellakin aukkoa sahattiin sinne veropohjaan semmoisilla ajoneuvoverouudistuksilla, joilla ei ole yhtään mitään tekemistä. Minullakin on dieselauto. Ei ole mitään merkitystä minulle eikä kenellekään, onko se ajoneuvovero 20 euroa pienempi vai suurempi, mutta valtiolle sillä 50 miljoonalla on kuitenkin jotain merkitystä, mitä menetettiin siinäkin. [Puhemies koputtaa]

Nämä ovat tämmöisiä namuja, joita nakellaan, ja vastuunkanto silloin unohtuu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

20.17 **Tuomas Kettunen kesk:** Kunnioitettu rouva puhemies! Olipa mielenkiintoista kuulla edustaja Bergbomin listaa. Kun totesitte, että otatte toisen puheenvuoron ja jatkatte sitä listaa, niin mielelläni en tämän pidempää puheenvuoroa itse käytä. Haluan vain kysyä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

onko teidän listassanne myös tämä, kun nyt käydään näitä suunnitelmavuosia 27—30, että tuonne työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan on tulossa nettomääräisesti noin 60 miljoonan euron leikkaus kehyskauden alussa ja noin 82 miljoonan euron leikkaus loppupuolelle yhteensä. Siellä muun muassa määrärahatasoa alentaa uusiutuvan energian tuotantotuen väheneminen. Kun tätä uusiutuvaa energiaa kuitenkin tarvitaan, meidän on päästävä irti fossiilitaloudesta ja mentävä kohti biotaloutta, niin kysisinkin edustaja Bergbomilta, kun kohta kuulemme sen teidän listanne loppupuolen, onko tämänkin tuki siellä teidän leikkauslistallanne.

Sitten toinen kysymys on tähän Turun tunnin juna -hankkeeseen. Siihen haluamme myös vastauksen. Nyt se 400 miljoonaa euroa veronmaksajien rahaa laitetaan tähän kyseiseen katteettomaan ratahankkeeseen tämmöisessä taloudellisessa tilanteessa ja maailmanajassa. Siellä kyseisellä rataosuudellahan ei kovin paljon tonneja liiku, jotka toisivat kansantalouteen lisätuloja, ja jos ne tonnit lähtisivät vielä satamista liikenteeseen, niin se toisi vientituloja. Kysyisin: Olisitteko valmis sieltä ottamaan pois sen 400 miljoonaa? Kuitenkin mehän joudumme vielä lainan takauksia ja vakuuksia antamaan valtion suunnalta kyseiseen hankkeeseen. Olisitteko valmis tässä taloudellisessa tilanteessa myös tämän ratahankkeen laittamaan sinne teidän säästölistaanne?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

20.19 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Näin heti alkuun on helppo monilta osin yhtyä niihin puheenvuoroihin, joita sekä edustaja Bergbom että Lohi pitivät tässä aiemmin liittyen nyt sitten noihin seuraavan vaalikauden talouden tasapainotustalkoisiin, jotka eittämättä isot ovat. Siinä ei tarvitse varmaan kovin kummoinen ennustaja olla, eli kun nyt sitten nämä viime viikollakin julkaistut uusimmat valtiovarainministeriön ennusteet ottaa huomioon, niin kyllähän se tasapainotustavoite ensi kaudelle näyttää tässä entisestään nousevan johtuen juuri siitä, että meillä varsinkin tämä kasvun pohja on pettänyt jälleen ja toisaalta sitten tämä menojen kasvuvauhti on entisestään kiihtynyt.

Miten tätä lähdetään ratkaisemaan? Tässä on monta kertaa tuotu esille se, mitkä menot on pakko maksaa. Se on totta, että korkomenojen osalta on vaikea tehdä mitään sellaista muutosta, jolla lyhyellä aikavälillä olisi jonkunäköistä merkitystä. Tärkeintä on pitää uskottavuus Suomen omissa käsissä, jolloin ainakin huolehditaan siitä, että se kasvupaine siellä ei ainakaan nouse. Se on totta.

Sitten on tämä puolustusmenot-kysymys, josta tässä salissa hyvin samanmielisiä ollaan, että olemme sitoutuneet näihin puolustusliiton tavoitteisiin siellä vuoden 35 tasossa. Mutta niidenkin osalta on varmaan hyvä pohtia, miten näitä menolisäyksiä käytetään, mihin niitä kohdennetaan.

Ensimmäinen asia on varmaan se, että ne täytyisi kohdentaa siten, että niillä olisi maksimaalinen vaikutus myös meidän omaan kansantalouteemme myös kansantaloutta vahvistavasti. Senpä takia pitäisi olla tavoitteena, että vähintään puolet tästä kasvusta, joka siinä vuoden 35 tasossa on tapahtumassa kolmella miljardilla eurolla, pitäisi toteuttaa siten, että se vahvistaa kansantalouttamme, jolloin kansantalouden kasvu voisi siitä puoleltaista miljardilla vahvistua. Tämä tavoite ei nyt ole kovinkaan kunnianhimoinen verrattuna siihen, mitä vaikkapa muissa Euroopan maissa on tehty.

No, myös siellä puolustusmenojen sisällä on varmaan syytä, jotta sillä olisi maksimaalinen kasvuvaikutus, niitä menoja kohdentaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

varsinkin kaksikäyttötuotteiden puolella. Silloin kun näin tehtäisiin, on varmasti syytä ajatella siten, että muissa tk-menoissa voidaan tulla alaspäin ja silti huolehtia siitä, että tästä sitoumuksesta, jos siitä parlamentaarisesti halutaan kiinni pitää, voidaan pitää kiinni.

Sitten kun tullaan tänne muihin menokohteisiin, niin varmaan tosiaasia on se, että mikään hallituspohja, joka mahdollisesti seuraavien vaalien jälkeen muodostetaan, ei pääse pakoon sitä, että tätä menojen kasvuvauhtia täytyy tavalla tai toisella hillitä. Ovatko sitten käytössä jälleen jonkuntyyppiset indeksijäädetykset, joita niin tämä hallitus kuin edellisetkin hallitukset ovat käyttäneet, vai onko sitten kysymys siitä, pitääkö meidän ylipäättänsä lähteä purkamaan tietyistä menoista näitä indeksisidonnaisuuksia ja tuoda politiikka takaisin politiikkaan? Silloin joka vuosi joutuisimme sitten pohtimaan, missä ovat ne kohteet, joihin me kustannustason nousun johdosta haluamme vahvistaa määrärahoja. Pitäisin tätä ihan tutkimisen arvoisena kysymyksenä.

Sama liittyy itse asiassa kyllä verotuksenkin puolelle. Monihan tässäkin salissa harvoin hahmottaa, että meidän suurin vuosittainen veronkevennys, jonka me teemme, on tosiasiassa tuloverotuksen puolella indeksitarkistukset. Ne otetaan aina kuin manulle illallinen, eikä siitä täällä koskaan kulloistakaan hallitusta hirveästi silitellä tai tulla torilla kiittämään, että kiitos, kun tämän teitte. Se mittaluokkahan itse asiassa siellä suunnitelmavuosilla, jos katsotte niitä veroperustemuutoksia julkisen talouden suunnitelmasta, on tulevalta suunnitelmakaudella joka vuosi yli 700 miljoonaa euroa. Kysynpähän vaan, onko se aivan poissuljettua, että myös tätäkin kokonaisuutta tarkasteltaisiin tai ainakin niin, että jos on halua laajentaa joitakin uusia vähennyksiä tai parantaa nykyisiä, niin tätä kokonaisuutta katsottaisiin siinä yhteydessä.

Sitten on varmasti suoraan sanottava, että kun joudutaan tekemään menosäästöjä juuri sen takia, että meillä kuitenkin julkiset menot ovat vertailumaihin nähden erittäin korkealla tasolla, niin kyllä samaan aikaan joudutaan myös täällä veropuolella tekemään toimenpiteitä. Näitä kun lähtee yhdistelemään, niin uskoisin, että näistä konkreettisista esimerkeistä, joita täällä on tässäkin keskustelussa todettu, niistä esimerkeistä, joita täällä tälläkin kaudella on vaihtoehtoisiksi esitetty, tällöinen lista saadaan kyllä kasattua, jolla julkista taloutta voidaan vahvistaa.

Sitten siitä, jos arvoisa puhemies sallii, mikä on näiden suorien toimenpiteiden, joko menotoimenpiteiden tai tulotoimenpiteiden, suhde tähän kokonaisuuteen: minusta se on selvä, että niin kauan kuin me alijäämämenettelyssä olemme, jotta sieltä pois pääsemme, siinä korostuvat suorat toimenpiteet, jotka näkyvät joko menoissa tai tuloissa. Siihen, mitä tapahtuu sitten sen jälkeen, mikä vaikuttaa vuoden 31 tilanteeseen, totta kai myös suhdanteilla tulee olemaan merkitystä ja niillä toimenpiteillä, joilla pystytään esimerkiksi kasvun pohjaa vahvistamaan [Puhemies koputtaa] tai pystytään tulevaisuudessakin menojen kasvupainetta hillitsemään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

20.25 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Jouduin olemaan hetken poissa salista eräässä toisessa kokouksessa, mutta tultuani saliin olen kuullut todella hyviä puheenvuoroja, ja minusta tässä keskustelussa on ollut rakentava sävy. Tarkoitan tässä nyt edustajien Lyly, Bergbom, Heikkinen ja Lohi puheenvuoroja. Edustaja Kettusen puheenvuoroa en kuullut, sitten ehkä aiemmin käytitte sellaisen. Kirjoitin jopa tähän muistilapulleni, että ”musiikkia korville”, millä tarkoitan sitä, että vaikka en ole samaa mieltä niistä kaikista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

säästökohteista, joita edustaja Bergbom tässä luetteli, niin minusta se oli reipasta ja rehellistä puhetta, että niitä oli listattu.

Haluan tässä todeta vähän samassa hengessä kuin äsken edustaja Räsänen totesi, että kyllä sosiaalidemokraatit osaavat sopeuttaa. Kävin jossain vaiheessa läpi sitä, ketkä sosiaalidemokraatit ovat olleet valtiovarainministereitä Suomen historiassa, ja en ryhdy nyt aikaan käyttämään sen luettelon esittämiseen. Mielenkiintoinen nimi oli ensimmäinen, eli Tannerin hallituksessa lääkäri Hannes Ryömä oli valtiovarainministeriöstä, sittemmin Lääkintöhallituksen pääjohtajana. Kovin moni on siellä ollut vaikeana aikana valtiovarainministerinä, kun on jouduttu tekemään niin sanottuja kovia ratkaisuja. Olen nautiskellut viime vuosina siitä, että olen lukenut Mauno Koiviston kirjaa Linjan vetoa, jossa hän kertoo tilanteesta maan taloudessa ennen kuin Paasion hallitus aloitti vuonna 66 ja sitten siitä, mitä hän valtiovarainministerinä vuosina 66—68 joutui tekemään. Ne ovat olleet, kuulkaa, aika hurjia asioita, mitä siinä jouduttiin tekemään, ja siltikin devalvaatioon siinä sitten loppuvaiheessa jouduttiin.

Itselläni on oma kokemus kuntajohtamisesta 90-luvun laman aikana teollisuuskaupunki Porista, jossa terveysviraston päällikkönä ja sen taloudesta vastaavana henkilönä jouduin vuonna 92 kahdeksan eri kertaa kaupungintalolta tulleen — eli kaupungin johdon taholta tulleen — ohjeen perusteella leikkaamaan sitten niitä terveydenhuollon menoja, pitämään kahdeksaa lääkärivirkaa 40:stä kokonaan avoinna ilman täyttölupaa ja tekemään siellä monia, monia tällaisia supistuksia. Sittemminhan saatiin maan talous kääntymään nousuun, ja nousua kesti 17 vuotta sitten sillä erää.

Mutta haluan tässä nyt korostaa sitä, että jokainen varmasti ymmärtää, että jos lähdetään vaikka kahdeksan miljardin summasta — sitten on tietysti vielä haastavampaa, jos puhutaan isommista summista — niin eihän sitä ilman myös tulojen lisäystä pystytä tekemään. Ei kukaan pysty oikeasti leikkaamaan siis kahdeksaa miljardia valtion menoja. Täytyy muistaa, että valtion budjetissa on paljon semmoisia menoja, joita ei edes teknisesti pysty oikeastaan leikkaamaan. Emme me voi omalla päätöksellä vaikkapa päättää, että maksamme EU:lle vähemmän jäsenmaksuja, ja meillä on 11 miljardia eläkkeitä siellä eri kohdissa: kansaneläkkeet, valtion omat eläkkeet, YEL-eläkkeet, MYEL-eläkkeet. Eli siellä on kuitenkin paljon semmoista, mihin on aika vaikea tehdä tätä. Kyllä me tarvitsemme siis sekä menojen leikkaamista että tuloja lisää.

Sitten voidaan kysyä, että mites maan kasvulle sitten käy, kun me tyrehdytämme näillä mahdollisen kasvun. Ehkä joudutaan menemään joskus niin sanotusti pohjan kautta ennen kuin se uusi nousu tulee, mutta viisasta olisi tietenkin, että voidaan myös kohdentaa sitten jotain ihan semmoisiin tietoiisiin kasvutoimiin. Haastava urakka on edessä. Katsotaan, ketkä sitä sitten vuoden päästä lähtevät toteuttamaan. [Puhemies koputtaa] Kritiikkihän tuli nyt siitä, että nykyisen hallituksen toimenpiteillä tämä ei ole näkyvästi lähtenyt onnistumaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

20.29 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Olen täällä monena iltana ollut, ja täytyy sanoa, että aina nämä illan viimeiset keskustelut ovat muodostuneet aika hyviksi, ja niitä on kiva kuunnella. Täällä käydään semmoista rakentavaa keskustelua monista asioista, niin tänäänkin, ja on ollut kiva olla paikalla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Se suuruusluokka, mikä tässä sopeutuksessa nyt on, on siellä 2,6 prosenttiyksikön luokassa bkt:stä, noin suuruusluokkana. Tällaisia sopeutuksia on tehty Kataisen ja Urpilaisen hallituksen aikana. Silloin tehtiin tämän kokoluokan sopeutuksia, eli kyllähän niitä on tehty tässä lähimenneisyydessäkin. Siinä mielessä koko ajan näitä suuruusluokkia täytyy pitää mielessä.

Kaikki joutuvat miettimään niitä sopeutuksia, rakenteellisia uudistuksia, veroja, mitä tässä tuli esiin, ja kasvutoimia. Ennen kaikkea tarvitsemme työtä. Mutta sitten jos ajattelee, missä asioissa meillä voisi olla vielä semmoista uutta, jota me ei ole tässä käytetty, niin kyllä minä sanoisin, että esimerkiksi tämän liikenteen verotuksen osalta, joka täällä nyt on laskenut koko ajan tässä viime vuosina. Voi kysyä, että jos me ajatellaan, että me haluttaisiin tiestöä ja muuta laittaa kuntoon, niin me varmaan joudutaan miettimään liikenteen verotuksen uudistamista koko ajan. On ollut erilaisia paikantamiseen liittyviä veroratkaisumalleja ja kaikkia muita. Varmaan joudutaan hakemaan uutta kulmaa sen osalta.

No sitten se asia, jonka edustaja Räsänen toi tässä hyvin esiin: puolustusmenot sinne kolmeen ja puoleen prosenttiyksikköön nostetaan tässä lähitulevaisuudessa. Tutkija Salonius-Pasternak televisiossa heitti kyllä semmoisen kysymyksen eräässä keskustelussa, että jos meidän koulut ja päiväkodit rupeavat ränsistymään, niin onko meillä sitten koko ajan se ykkösprioriteetti, että puolustuksen menot ovat siellä kolme ja puoli ja viisi prosenttiyksikköä. Ruvetaanko johonkin aikaan miettimään, missä aikataulussa ne nostetaan sille tasolle? Sehän liittyy tietenkin turvallisuustilanteeseen ja maailmanpoliittiseen tilanteeseen ja näin pois päin. Ja sitten tietenkin se, miten vaikuttavia toimenpiteitä me saadaan sillä rahalla aikaiseksi, drooneja ja muita. Niillä kaikilla pitää olla merkitystä, kun tätä arvioidaan, ja se on semmoinen kokonaisuus, jota joudutaan varmaan miettimään.

Sitten vielä, arvoisa rouva puhemies, kyllä mieltäisin sitäkin, että meillä on monissa kriiseissä työmarkkinoilla sopimalla sovittu kriisiratkaisuja, ja sillä tavalla on viety ennustetavasti eteenpäin, ja se työkalu meidän pitäisi myös käyttää. Viimeiseksi sitä tehtiin paljon puhutussa Sipilän hallituksen kilpailukyky sopimuksessa, jota olin itsekin neuvottelemassa. Täytyy sanoa, että se palautti kilpailukykyä, ja sillä oli nimenomaan se tarkoitus. Kustannuskilpailukyky parani sillä ratkaisulla. Siinä tehtiin vaikeita ja isoja ratkaisuja, ja palkansaajille tuli paljon räsistystä siitä lisää, mutta siitä se lähti liikkeelle, ja nyt niitä vaikeampia asioita siitä on korjattu sitten sopimalla. [Tuomas Kettunen: Sopimalla!] Minä luulen, että meidän pitäisi tämä kortti vielä käyttää paremmin. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heikkinen.

20.32 **Janne Heikkinen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Bergbomin ja edustaja Räsänen puheenvuorot innoittivat ottamaan kantaa tässä keskustelussa tutkimus- ja kehittymenoihin ja siihen, pitäisikö niitä pitää koskemattomina säästöjen edessä.

Suomi on vaarallisesti velkaantunut jo pitkään, eikä kyse ole pelkästään yhdestä hallituksesta tai yhdestä päätöksestä vaan paljon pidemmästä kehityksestä, jossa menot ovat kasvaneet tuloja nopeammin.

Ennen kevään 2027 eduskuntavaaleja puolueilta todella siis odotetaan uskottavia ratkaisuja seuraavan vaalikauden osalta. Nimenomaisesti sieltä menopuolelta tulisi löytää säästöjä. Tavoitemittaluokka on 8—11 miljardia euroa, ja todennäköisesti jopa enemmän, erityisesti jos halutaan veropuolella tehdä vielä kannustavia muutoksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Tuollaisessa tilanteessa katse väistämättä kääntyy myös yritystukiin, ja yksi keskeinen tukimuoto on tutkimus- ja kehitystuet. Niihin liittyy todella paljon toiveita. Ajatellaan usein, että ne synnyttävät kasvua ja innovaatioita ja työpaikkoja. Eikä ajatus nyt sinänsä ole väärä. Tutkimus ja tuotekehitys ovat kyllä tärkeitä, mutta kysymys kuuluukin, että kuinka paljon julkinen tuki oikeasti lisää tätä toimintaa ja kuinka paljon se lisää hyvinvointia koko kansantaloudessa. Tutkimustieto antaa tähän hieman yllättävänkin vastauksen. Julkiset tuet kyllä lisäävät yritysten tk-toimintaa, mutta vaikutus jää melko pieneksi, ja mikä tärkeintä, lisähyöty koko kansantaloudelle jää vaatimattomaksi. Puhutaan suuruusluokasta, joka tutkimusten perusteella liikkuu noin prosentin paikkeilla. Tavallinen ihminen saattaa kysyä, ja aivan oikein kysyykin, että onko tämä kaikki sitten sen arvoista. No, ongelma ei ole pelkästään näitten vaikutusten pienuus, tuet eivät niinkään synnytä uutta toimintaa, vaan ne lisäävät tekemistä niissä yrityksissä, jotka tekevät sitä jo valmiiksi. Oululaisena, sinänsä Nokian ystävänä tietysti tämän ilmiön tunnistan. Ne, jotka ovat siis mukana t&k-toiminnassa, tekevät sitä hieman enemmän, ja ne, jotka eivät ole mukana t&k-toiminnassa, eivät lähde mukaan laisinkaan, eli uskovat uskovat lisää.

Sitten on tämä vähän yllättävä havainto: suurin osa yrityksistä ei itse asiassa edes hae näitä t&k-tukia, vaikka tekisivät tutkimus- ja kehitystyötä omin varoin. Eli jos ilmainenkaan raha ei kelpaa, niin on kaikki syyt kysyä, kuinka välttämätön tämä t&k-järjestelmä ja parlamentaarinen sopu siitä on laisinkaan.

Kannustimiin liittyy myös toinen ongelma. Kun tukea on tarjolla tiettyyn tarkoitukseen, niin usein syntyy kiusaus tulkita sitä hieman väljemmin. T&k-menojen yhdistelmävähenystä koskeva vero-ohje on tulostettuna 50 sivua pitkä. Tästä saan joka maanantai yritysvierailuilla valtavasti palautetta ja pahaa mieltä. Usein näissä saattaa verottajan ohje jopa vaatia tuntiseurantaa. Tämähän on aivan absurdia: ikään kuin yrityksissä innovointi alkaa nyt, ja se päättyy nyt, ja se merkitään johonkin exceliin. Tämähän on vastoin tätä koko yhdistelmävähenyksen alkuperäistä tarkoitusta. Ei se kuulosta kovin yksinkertaiselta ohjeelta muutenkaan ohjata yritysten toimintaa.

No vielä sanon sen, että on syytä muistaa laskevan rajatuoton laki. Ensimmäinen euro voi t&k-toiminnassa tuottaa paljonkin, seuraava kuitenkin aina sitä vähemmän. Suomi kun tavoittelee t&k-panosten nostamista neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta, niin pelkkä tällainen luku on varsin karkea mittari. Kun rahoitusta lisätään tilanteessa, jossa osajat ovat jo töissä, innovaattorit ovat jo töissä, yritykset alkavat kilpailla näistä samoista ihmisistä, ja palkat sitä myöten nousevat ja lisäraha valuu palkkoihin eikä uusiin läpimurtoihin sinänsä. Eli, arvoisa puhemies, sanoisin, että t&k&i-tuet eivät ole turhia, mutta eivät ne myöskään voi olla koskemattomia, etenkin kun miljardisäästöjä ollaan hallituspohjasta riippumatta tulevaisuudessa hakemassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

20.38 **Miko Bergbom ps:** Arvoisa rouva puhemies! Onpa mukava kuulla, että laajasti tässä salissa jaetaan se käsitys, että vaikka parlamentaarisesti onkin sovittu t&k-rahoituksen kasvattamisesta, niin siitä huolimatta tunnustetaan ja tunnustetaan se tosiasia, että ehkä sekin komponentti on oltava mukana, jos keskustellaan valtiontalouden sopeuttamisesta.

Edustaja Räsänen kanssa puolustusmenojen allokoimisesta kotimaan teollisuuteen ja kotimaahan olen sinänsä samaa mieltä, ja sitä linjaa perussuomalaiset on myös hallituksessa ajanut. Siinä toki täytyy ottaa se huomioon, että puolustusmenojen kasvattamisella ensisi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

jainen tehtävä on saada lisää suorituskyykyä, ja on olemassa joitain osa-alueita, joita ei kotimaan voimin voida tehdä, mutta ymmärsin, että ette tarkoittanutkaan sitä, että sataprosenttisesti näin tulisi tehdä. Lähtökohtaisesti olen samaa mieltä tästä, eli hyvä idea.

No, sitten vielä noihin menoleikkauksiin, jonkun verran jäi niitä vielä sanomatta. En enää ainakaan tarkalleen ottaen muista, mihin jäin, mutta menisin Yleisradion indeksijäädystysten lisäksi myös suoraan Yleisradion budjettiin kiinni. Se on vaan valitettava tosiasia, että sieltä on edelleen otettavissa rahoitusta pois, koska se ei ole kuitenkaan välttämättömyysmeno. Nythän meillä on Yleisradiolla, hetkinen, kolme kanavaa; podcastien määrää en osaa luetella, siis kymmeniä ellei satoja kaiken kaikkiaan; jokaisella somealustalla on useita eri tilejä; radiokanavia löytyy; ulkomaalaisia sarjoja ostetaan katsottavaksi, ja kun välillä on NHL:ää, välillä on Game of Thronesia ja ties mitä, niin se on vain tosiasia, että sieltä on edelleen sopeutettavissa. Sitten voitaisiin mielestäni hyvin tehdä niin, että osa Yleisradion toiminnoista eriytetään esimerkiksi tämmöisen maksullisen tilauspalvelun alle, jota kautta suomalaiset voisivat ostaa näitä, ja sitten Yleisradiolle annettaisiin mahdollisuus tietyissä ohjelmaformaateissa myöskin ottaa vastaan mainostuloja, mikä keventäisi sitä menosopeutuksen vaikutusta. Minun mielestä täysin mahdollinen toimi. Sitten meillä on esimerkiksi paljon tämmöisiä niin sanottuja ”yleishyödyllisiä toimijoita”, jotka voisivat olla kiinnostuneita ostamaan Yleisradiolta sinänsä ihan varteenotettavia mainosaikoja itsellensä ja omalle toiminnallensa, millä voisi olla kansanterveyden tai kansan turvallisuudenkin kannalta positiivista vaikutusta, ja samaan aikaan saataisiin sillä sitten Yleisradiolle leikkausta kevennettyä.

No, sitten tiedetään, kuten edustaja Kettunenkin tietää, että tämä keskustan kapaloima ETS 2 eli polttoaineiden päästökauppa on tulossa voimaan ennemmin tai myöhemmin. Yleinen ymmärrys on kuitenkin se, että meidän tieliikenne sähköistyy ennemmin tai myöhemmin, ja nyt oma ajatukseni on se, että me ei voida kuitenkaan päästää laittamaan siellä sitä pienituloisinta porukkaa maksamaan tätä siirtymää. No, kun se ETS 2 tulee voimaan ja tulee nostamaan niitä kustannuksia, niin tästä syystä jakeluvetoitetta kevennettäisiin kymppitasolle koko ensi kaudeksi — siis jos saisin itse päättää, niin tekisin näin. [Tuomas Kettunen: Nyt se nousee!] — Jos saisin itse päättää. — Miksi? Koska se toisi suoraan noin plus 100—110 miljoonaa vuositasolla verotuottoja lisää valtiolle, ja se keventäisi hintapainetta, ja se vahvistaisi ostovoimaa, ja se parantaisi yritysten kilpailukykyä — siis tilanteessa, jossa tehdään menosopeutuksia, mahdollisesti veronkorotuksia, eli se olisi sinänsä vaikutuksiltaan tukeva toimi. Totta kai siinä Neste kärsii, ehkä jotkut muut, mutta se on sellaista. Yksittäinen yritys ei vaan yksinkertaisesti voi tässä maassa määritellä sitä, miten koko muulla maalla sitten menee.

Noita muita toimia, joille en suoraan pysty antamaan teille lukuja, olisi esimerkiksi se, että edelleen työperäisen maahanmuuton tuloeroja korotettaisiin ja perheenyhdistämisen tuloeroja korotettaisiin. Miksi? Koska ne vähentäisivät suoraan menopaineita tulonsiirtojen puolella, eritoten perheenyhdistämisen kiristykset, ja jos työperäisen maahanmuuton tuloerojen korottamista — nyt on 1 600 euroa tämä TESin minimi — vähän kiristettäisiin edes suurin piirtein meidän verrokkimaitten tasolle, niin se tarkoittaisi sitä, että yritykset joutuisivat rekrytoimaan kotimaasta yhä hanakammin työvoimaa, mikä aikaansaisi sen, että todennäköisesti työttömyysaste lähtisi laskuun pikkuisen nopeammin.

Sitran lakkauttamisen ja sen rahoituksen siirtämisen YEL-rahastoon mainitsinkin jo. Tutkinnoista kertyvät lisäeläkkeet: Näistä on puhuttu. En voi ymmärtää, täysin tarpeetonta ja huono kannustinvaikutus. Ihmiset haluavat joka tapauksessa opiskella, koska tietävät,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

että elintaso nousee hyvin suurella todennäköisyydellä, joten mitään erillistä tutkintolisää eläkkeisiin en kyllä tarjoaisi. Se vaikuttaa suoraan julkiseen talouteen, vaikei valtiontalouteen vaikuttaisikaan.

Sosiaaliturvan eriyttäminen kansalaisuuden perusteella pitäisi aloittaa puolueemme esittämällä tavalla. Tuon valtion omaisuuden myyntitulojen jatkamisen ja sillä sitten näitten menosopeutusten vaikutusten minimoinnin sanoinkin.

Veronkorotuksissa yleishyödyllisten yhteisöjen lähdevero: No, se ei ole edennyt, tiedätkö varmaan, ja sosiaalidemokraatit ovat esittäneet viiden pinnan lähdeveroa. Minä menisin vähän vielä kovemmin siitäkkin: laitetaan se kymppiin saman tien. Se olisi 180 miljoonaa niin kuin staattisesti laskettuna, jos 90 miljoonaa oli viidellä pinnalla SDP:n vaihtoehtobudjetissa.

Terveysvero: siis mielestäni sille on makeisiin, sokerijuomiin ja sipseihin edelleen potentiaalia, kun ne eivät yksinkertaisesti ole välttämättömyystuotteita ja niillä on kansanterveydellisiäkin vaikutuksia — jos on siis pakko valita, en näitä rakasta.

Autoilun verotuksessa jos jotain nettopositiivisia muutoksia pitää tehdä valtion verotuloihin [Puhemies koputtaa] — pahoittelut, rouva puhemies — niin sähköautoilijoiden verotusta voisi vähän kasvattaa. Olen alkanut kallistumaan ja pohtimaan, pitäisikö ottaa käyttöön lentovero kaukomatkoissa. Siis ajatelkaa nyt ihan oikeasti: jos ihmisellä on varaa matkustaa New Yorkiin ja hän maksaisi sitten vaikka 25 euroa lentoveroa lisää, niin onko se nyt joltain ihan oikeasti pois? Se ei vaikuttaisi pienituloisiin mutta auttaisi suoraan valtiontalouteen.

Tupakka, nikotiini, viinit: Tämä on yksi sellainen vaihtoehto, mitä voitaisiin tarkastella, mutta VM on jo arvioinut mielestäni tälläkin hetkellä, että ne veronkorotukset eivät enää tuo lisää rahaa. Se on vähän sitten enemmän tämmöinen populistinen temppu, joka nimelisesti tuo lisää verotuloja, mutta todennäköisesti ei. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

20.44 **Tuomas Kettunen kesk:** Kiitoksia, rouva puhemies! Ja kiitoksia edustaja Bergbomille listasta ja siitä, että tuotte vaihtoehtoja esille. Totta kai te olette nyt hallitusvastuussa, ja hallitus on kehysriihensä käynyt, mutta on hyvä, että myös jälkikäteen pystytään käymään tämmöistä rehellistä keskustelua. [Miko Bergbom: Nämä on omia ajatuksia!] — Omia ajatuksia saa olla, teillä on edelleenkin perustuslaillinen oikeus tuoda oma mielipide esille. Mutta ymmärrän totta kai myös sen hallitusvastuun, että olette sidottu joiltain osin, aika pitkältäkin osin, siihen hallitusohjelmaan.

Edustaja Bergbom, olisin toivonut, että olisitte myös ottanut kantaa — varmasti tässä vielä keskusteluakin käydään ja otitte toisen puheenvuoron — tähän EU:n päästökauppaan, mikä hyväksyttiin teidän hallituksen esityksen mukaisesti. Tätähän olisi pystytty siirtämään vuoteen 2030 tai vähän pidemmälle ja katsomaan, miten tämä homma toimii EU:n suunnalla, mutta teillä oli joku kumma syy saada se voimaan jo heti ensi vuoden alusta, mikä tuo kustannuksia meidän maatalouteen ja metsätalouteen. Maa- ja metsätalouden olisi voinut jättää tästä päästökauppalainsäädännöstä pois, mutta näin vain jostain kumman syystä kävi, että te runnoitte sen lainsäädännön lävitse. En tiedä sitten, oliko se Kansallisen Kokoomuksen ajatus vai perussuomalaisten ajatus, että tämä pitää saada heti EU:n mallikansalaisena lävitse tänne Suomeen, vai mikä tässä sitten oli.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

Kyllähän silloinen talousvaliokunnan puheenjohtaja Sakari Puistokin totesi, että hintavaikutuksen on arvioitu olevan komission arvion perustuen 16 senttiä litralta bensiinissä, 11 senttiä litralta dieselissä ja 13 senttiä litralta polttoöljyssä päästöoikeuden hinnan ollessa 50 euroa tonnilta. Komission riippumattomien asiantuntijoiden vaikutusarviot sen sijaan vaihtelevat, mutta ne ovat yleisesti selvästi korkeampia kuin komission. Joidenkin arvioiden mukaan hinta voi nousta jopa 90 senttiä litralta vuoteen 2030 mennessä. Rouva puhemies, kyllä näihin suunnitelmavuosiin voidaan ottaa tämäkin asia esille.

Kyllä siinä vaan, kuulkaa, kävi näin, että te virititte tälle kansalle bensapommin. [Miko Bergbom: Hävytöntä, hävytöntä!] Bensapommi on viritetty, ja se astuu voimaan. Ja näiden kovien polttoaineitten hintojen ollessa voimassa tähän kun vielä lyödään tällainen päätöskäyttämäksi, niin voi hyvänä aika sentään, kyllä se alkaa mietityttämään, kuulkaa, tuolla Kainuun korvessakin, kun lähdetään työmatkalle sinne kaivokselle tai metsäkonetta ajamaan, että milläs se polttoaineen hinta maksetaan kohta, jos palkatkaan eivät tule vielä perässä. Eikö näin, toverit, kun palkatkaan eivät tule perässä?

Rouva puhemies! Vielä tähän hiilineutraalisuustavoitteeseen toivoisin edustaja Bergbomilta: Miksi te olette lukkiutunut tähän kokoomuksen ajatukseen, että teillä on hiilineutraalisuustavoite tälläkin hallituksella, että vuonna 2035 tämä yhteiskunta on hiilineutraali? Miksi te ette siirrä tätä vuoteen 2040? [Puhemies koputtaa] Tämä on nimittäin ilmastolaki edellisen hallituksen toimesta... — Rouva puhemies, on tultava pönttöön. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Kunnioitettu rouva puhemies! Ajattelin, että käytän lyhyitä puheenvuoroja tuolta paikalta, mutta kun edustajat Heikkinen ja Bergbom innoittivat minut vielä tänne kysymyksillä, että kenen ilmastolaki, kenen hiilineutraalisuustavoite tämä oli, niin kyllä, edellisen hallituksen tavoite, jota tämä hallitus perussuomalaisten tuella vielä jatkaa, eli tämä yhteiskunta hiilineutraaliksi vuonna 2035. Mutta, hyvät kollegat Heikkinen ja Bergbom, jos te näette tämän tilanteen, että me emme saavuta tätä tavoitetta, niin olisiko ollut syytä teidän Säätytalolla muutama viikko takaperin käydä rehellinen keskustelu siitä, että te tätä hiilineutraalisuustavoitetta siirrätte vähän matkaa eteenpäin, vaikka vuoteen 2040 tai 2050. Mutta varmasti edustaja Bergbomilta, kun hän omaa ajatteluaan on tuonut tänäkin iltana hyvin ansiokkaasti omista puheenvuoroissaan, linja myös löytyy. [Naurua] Mutta kummastella vaan sopii perussuomalaisten kaksilla rattailta kulkemista, että täällä sanotaan toista mutta tehdään toista, ja sitten Suomen kansa on aivan ihmeissään, että mikä se on se lopullinen linja. Mutta varmasti sen kohta kuulemme.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

20.49 Joonas Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Vaikka monesti mieli tekee, niin yritän näissä vuosiluvuissa nyt suurin piirtein pysyä vielä täällä suunnitelmakauden sisällä enkä lähde ihan hirveän pitkälle tästä poikkeamaan.

Arvoisa puhemies! Ehkä tuon vuoden 27 osalta on paikallaan vielä muutama huomio todeta, joita olen tässä eniten itse ihmetellyt, koska kuitenkin vuosi 27 on vielä tämän hallituksen vallassa ja sitten niiltä tulevilta vuosilta vastuu siirtyy tulevalle hallitukselle.

Arvoisa puhemies! Ehkä kaikista epäoikeudenmukaisimpia arvovalintoja, joita nyt sitten vielä tässä kehysriihessäkin hallitus päätti liittyen nimenomaan ensi vuoteen, liittyy näiden korvaavien säästötoimenpiteiden etsintään, joilla hallitus todella joutuu korvaa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

maan aikaisempia linjauksia, jotka eivät ole toteutuneet. Jälleen jotenkin kävi niin, että suurimmat säästöthän hallitus kohdentaa julkisiin sosiaali- ja terveystalouteihin.

Ymmärrän sen, että sosiaali- ja terveystalouden kokonaisuus on meidän valtion talousarviosta todella iso osa. Kun hyvinvointialueiden rahoitus katsotaan, niin paineethan ovat kohta siellä 30 miljardin tasolla, mutta silti jään kyllä kysymään, eikö todella nyt muuta säästettävää löydy tilanteesta, missä meillä julkinen talous on kroonisesti alijäämäinen ja meillä valitettavasti talous- ja työllisyyskehitys on erittäin huonoa, kuin että me laitamme nyt sitten tässä vaalikauden viimeisinä vuosina entisestään sairaat ja vanhukset maksamaan tätä politiikan epäonnistumista. En pidä tätä kovin järkevänä, varsinkaan tilanteesta, missä julkisissa sosiaali- ja terveystalouksissa on tehty kovaa karsintaa ja samalla on ollut kuitenkin mahdollisuus tämän investointiohjelman puitteissa tukea yksityistä terveystaloutta.

Voisin kuvitella, että ihmisten näkökulmasta sosiaali- ja terveystalouksissa hoitotakuu on kuitenkin se tärkein asia. Nythän on todella käynyt niin, että johtuen siitä, että hallitus tätä hoitotakuuta pidensi, lääkärille pääsyn aika on pidentynyt Suomessa. Kun moni aina sanoo, että tämä on taloudellinen kysymys, niin meillä löytyy kuitenkin niitä hyvinvointialueita, joissa siis nykyisilläkin resursseilla, ilman että tämä erillisrahoitus on sieltä pois otettu, on pystytty pitämään hoitotakuu kahdessa viikossa ja edelleen huolehtimaan siitä, että ihmiset pääsevät hoitoon silloin, kun sitä hoitoa tarvitsevat. Senpä takia totean, että sitä, että samanaikaisesti hoitotakuu halutaan heikentää julkisissa sosiaali- ja terveystalouksissa ja vastaavasti sitten parantaa yksityisissä sosiaali- ja terveystalouksissa, en pidä kestäväksi linjana varsinkaan, kun nyt sitten vielä kirsikkana kakun päälle asiakasmaksuja ollaan nostamassa monin paikoin jo Euroopan korkeimmiksi. Ajattelisin, että kyllä meillä muutakin säästettävää tässä valtion yli 90 miljardin kokonaisuudessa on kuin pelkästään ne julkiset sosiaali- ja terveystaloukset.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

20.52 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on erittäin hyvä keskustelu siitä, miten täällä pitäisi kasvaa saada aikaiseksi. Kuuntelin erästä alustusta, ja Suomi eroaa aika lailla siinä, mihin meillä investoidaan. Meillä investoidaan aika paljon rakennuksiin ja koneisiin ja muualla maailmassa enempi aineettomaan pääomaan. Tavallaan tämä ero on meillä muuhun maailmaan, että me laitetaan seiniin niitä meidän investointeja. Tässä mielessä varmaan pitää jatkoa ajatella, miten me saadaan niitä muita investointeja liikkeelle enemmän kuin tänä päivänä suhteessa tähän kovaan rakentamiseen. Sitäkin tarvitaan, ja se näkyy heti työllisyydessä ja rakennusteollisuudessa ja palveluissa paljon, jos sitä saadaan liikkeelle. Mutta tämä suhde on se, josta pitäisi miettiä, miten me saadaan sitä paremmaksi.

Täytyy sanoa tästä näkymästä, joka meillä on tämän teollisuuden osalta, että esimerkiksi teknologiateollisuus ajaa voimakkaasti vihreän siirtymän viemistä eteenpäin. Se on kilpailuetu tällaiselle maalle kuin Suomi on, ja tässä mielessä sillä tiellä varmasti pärjää paremmin tuolla maailman kovalla kilpailullalla, ja meidän pitää sille antaa tilaa. Esimerkkinä meillä on erityisesti tämä sähköntuotanto, jossa me ollaan jo 95-prosenttisesti puhtaan energian maa, ja sen osalta me ollaan erittäin kilpailullinen alue. Meillä on Euroopan halvin sähkö, ja meillä on puhtain sähkö. Tämä on aika hyvä konsepti, jolla me voidaan saada semmoista kilpailuetua, jota meillä ei monesta alueesta ole. Sitten jos me pystytään tähän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

osaaminen kasvattamaan laajassa mittakaavassa, niin ne ovat niitä investointeja, jotka varmasti sitten jatkossa kantavat.

Arvoisa rouva puhemies! Eilen meillä oli täällä keskustelussa tämä opiskelijoitten toimeentulotuki ja siihen liittyvät asiat. Muistaakseni oli niin, että kun Migri oli tehnyt selvityksen 37 000 opiskelijasta, niin 333 taisi olla toimeentulotuen tarpeessa ollut. Se määrä oli siinä. Ministeri Marttinen esitteli sitä lakia ja myönsi, että tämä on pieni tällä hetkellä, mutta tämä on jatkoa varten tarpeellinen uudistus. Niitä määräytyksiä haettiin siinä, että opiskelijalla on tänne tullessaan semmoinen toimeentulo, siinä on minimi 800 euroa kuussa, että hänellä on omaa varallisuutta niin, että ei tarvitsisi tukeutua tähän toimeentulotukeen. Eli tavallaan sekin mittaluokaltaan taas ei ole niin iso ongelma kuin se on aina tullut esiin, mutta siinä on ongelmia, ja se on hyvä noteerata. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heikkinen.

20.55 **Janne Heikkinen kok:** Arvoisa puhemies! Valtio-opin johdantokurssilla ensimmäinen asia, mikä opiskelijoille opetetaan, on se, että ei ole niinkään oleellista, mitä kansanedustajat suuressa salissa sanovat, vaan se, mistä he haluavat vaieta. No, kun tässä edustaja Kettusen puheenvuoroja kuuntelee ja hän moukaroi perussuomalaisia polttoaineverotuksesta ja bensiinin hinnoista, niin se, mistä Kettunen todennäköisesti haluaa, että tässä keskustelussa vaiettaisiin, on se, että todellisuudessa Rinteen—Marinin hallitus oli nimenomaisesti se, joka teki Suomen itsenäisyyden ajan historian suurimman yksittäisen polttoaineveron korotuksen. Sitä hän ei varmasti tässä keskustelussa mielellään kainuulaisille kyllä muistele.

Edustaja Lohen, jota kyllä yleensä kehu selän takana — harmi, että hän joutui poistumaan — kommenttiin: Hän kertoi meille, että dieselin ajoneuvovero 20 euroa edullisemmaksi vuodessa ei häntä lämmitä ja liikuta. Tässä on varmaan se ero hallituksen ja keskustan välillä, että tämä hallitus on kiinnostunut autoilijoiden maksutaakasta — autoilijoiden maksutaakasta — eikä yksittäisistä pistemäisistä verovaikutuksista edustaja Lohen kukkarossa.

Elikkä jos katsotaan perusautoilijaa Suomessa, niin hän maksaa tietysti, no auton hankinnan yhteydessä autoveroa, sitä käyttäessään ajoneuvoveron perusveroa sekä käyttövoimaveroa, polttoaineen valmisteveroa, polttoaineen hiilidioksidiveroa, huoltovarmuusmaksua, arvonlisäveroa polttoaineesta, hankinnasta, huolloista, varaosista, liikennevakuutusta tai kaskovakuutusta, määräaikaikatsastukset maksavat, rekisteröinnit maksavat, huollot ja korjaukset maksavat, renkaat maksavat ja pysäköintimaksut maksavat. Elikkä autoilijoiden maksutaakka on paljon laajempi asia kuin se, mitä edustaja Lohi nyt ikään kuin otti sieltä yhden pienen kokonaisuuden ja sanoi, että tällä ei ole merkitystä.

Kun minä katson pohjoisessa pitkien välimatkojen maakunnassa ihmisiä silmiin, niin kyllä heitä yleensä kiinnostaa se, paljonko autoiluun kokonaisuudessaan kuun viimeinen päivä on mennyt rahaan, ja heitä näillä päätöksillä pyritään muistamaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

20.57 **Miko Bergbom ps:** Arvoisa rouva puhemies! Ajattelin sanoa muutaman sanan riiehessä tehdyistä päätöksistä liittyen nimenomaisesti asumiseen ja etenkin omistusasunnon hankkimiseen. Sehän on tosiasia, että monessa perheessä nuorella, joka sitten muuttaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

omilleen ja haluaisi säästää omaan asuntoon, voi olla tilanne, että ei ole esimerkiksi mahdollista saada lähipiiristä takaajia sille asuntolainalle. Lähtökohtaisesti me ajatellaan tietenkin, että olisi hyvä, että oman asunnon saamiseen mahdollisimman monella ihmisellä, joka käy töissä ja on säästänyt, olisi mahdollisuus.

No, nyt hallitus tarttui tähän kehysriihessä, ja siellä tehtiin muutoksia muun muassa asplainaehdointiin. Eli jos ennen on ajateltu, että sinulla on 100 000 euron asunto, niin sinun on tarvinnut säästää asp-tilille 10 000 euroa saadaksesi sen, eli valtio takaa 90 pinnaa. Nyt jatkossa se muuttuu niin, että sinun täytyy säästää 5 000 euroa saadaksesi 100 000 euron asunnon itsellesi asp-ehdojen mukaisesti, eli 95:een muuttuu tämä. Samalla enimmäismaksuaika kasvaa 40 vuoteen. Toisaalta myöskin sitten valtion takaaman omistusasuntolainan enimmäislainamäärä nousee 85 pinnasta 90 prosenttiin myös muissa lainoissa. Se, mikä vaikutus tällä on, on nimenomaan se, että nyt ihmisten täytyy käytännössä säästää hieman vähemmän, siis a) pääsevät nopeammin kiinni näihin asuntoihin, b) mahdollistaa useammalle pääsyn omistusasunnon pariin, ja c) helpottaa nimenomaan niitä toimijoita, joilla ei ole käytössä omasta takaa takauksia tai lähipiiristä takauksia. Eli erittäin hyviä uudistuksia, joilla kannustetaan omistamaan asunto, ja se myös kerryttää sitten varallisuutta.

Tämä yhdistettynä esimerkiksi osakesäästötilin laajennuksiin, joita on tehty, ja enimmäismäärän kasvattamiseen on mielestäni hallitukselta ihan johdonmukaista politiikkaa tavallaan omistamisen kulttuurin vahvistamiseen, jotta suomalaisillakin varallisuus kasvaisi. Kun me katsotaan vaikka suomalaisten varallisuutta ja verrataan sitä nyt vaikka ruotsalaisten varallisuuteen tai itse asiassa aika moneen muuhunkin Euroopan maahan, niin se on varsin pieni, valitettavasti, ja sehän jos joku kasvattaa sitten valtiorippuvuutta pitkällä aikavälillä, eikä sekään hyvä asia ole. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

21.00 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Voin jatkaa tästä kollega Bergbomin puheenvuorosta ja kiittää siitä, että nyt tässä viimeisessä kehysriihessä myös tänne rakentamiseen ja asuntomarkkinoiden kokonaisuuteen hallitukselta toimenpiteitä tuli. Olisi totta kai ollut toivottavaa, että niitä olisi jo huomattavasti aiemmin tullut, koska tämä tilannehän alkoi jo eskaloitumaan silloin itse asiassa jo viime kauden lopulla ja viimeistään syksyllä 23 oli kaikille selvää, mitä tässä tulee tapahtumaan. Jos tästä halutaan mennä eteenpäin, niin kyllähän se keskeisin keino on juuri saada kauppa käyntiin. Ilman että meillä itse asiassa nimenomaan siellä vanhemmassa asuntokannassa alkavat hinnat nousemaan, tämä kokonaisuus ei lähde tästä liikkeelle, koska nyt markkinassa on liian suuri hintaero uudistuotannon ja vanhemman asuntokannan välillä. Sitä kautta, jotta me saataisiin se kauppa käymään siellä vanhemmassa asuntokannassa, on juuri järkevää kannustaa markkinalle sellaisia ryhmiä, joilla on nimenomaan taloudellisesti mahdollista ostaa se ehkä vähän vanhempi asunto. Tästä tullaan esimerkiksi tähän ensiasunnon ostajien ja nuorten kokonaisuuteen.

Tässä asp-lainojen kokonaisuudessa oli hyvä, että poistettiin se ero, mikä nyt syntyi sitten sen johdosta, että muita ehtoja on muutettu, niin että tuodaan asp-lainatkin jälleen hieman kilpailukykyisemmiksi, mutta olisi ollut toivetta kyllä siihen, että tässä riihessä olisi ollut viimeinen mahdollisuus myös tehdä sitten isompia liikkujia ensiasunnon ostajien osalta: esimerkiksi varainsiirtoverovapauden palauttaminen, joka voitaisiin tehdä ihan hyvin kustannusneutraalisti siinä meidän varainsiirtoverojärjestelmän puitteissa, ja toinen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

asia olisi, että varsinkin tässä korkomarkkinassa harkitsisin kyllä sitä sitä, että oltaisiin määräaikaisesti myös jonkunnäköinen korkovähennysoikeus tänne lainojen osalta tuotu, jolla nimenomaan oltaisiin kannustettu nuoria lähtemään markkinaan, koska tällä hetkellä hän itse asiassa on kyllä ostajan markkinat. Valitettavasti vain kauppa ei käy, ja ilman että kauppa käy varsinkin täällä vanhemmissa asunnoissa, ei myöskään se uudisasuntotuotanto lähde liikkeelle. Mutta toivotaan, että tämä tässä pikkuhiljaa lähtisi paranemaan.

Sitten, arvoisa puhemies, tähän loppuun on hyvä todeta myös näistä muista päätöksistä, joita kehysriihessä tehtiin, ja toisesta asiasta, mistä voi kyllä kiittää, eli kotitalousvähennyksen tehtävistä parannuksista, että siinä nyt hallitus tuli hieman enemmän sille linjalle, mitä oppositio täällä on pyytänyt. Mutta jäin kyllä kaipaamaan, että varsinkin tänne kotipalveluiden kokonaisuuteen olisin tuonut huomattavasti suuremman vähennyksen käytettäväksi, jotta esimerkiksi meidän tämän maan ikäihmisillä olisi mahdollisuus entistä paremmin ostaa kotiin palveluita, joilla pystyisivät omaa toimintakykyään siellä kodissa parantamaan, ja sitä kautta pystyttäisiin helpottamaan myös sitä palvelutarpeen kasvua, joka kohdistuu meillä esimerkiksi hoivapalveluihin. Sen takia sitä jäin kyllä vielä kaipaamaan, ja tätä kotipalveluiden kotitalousvähennystä olisi ollut syytä kyllä parantaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

21.03 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Vielä kun puhutaan suunnitelmavuosista, niin kyllähän se isoin uutinen, mikä tuolta kehysriihestä tuotiin meille tänne eduskuntaan, oli se, että ajoneuvovero lasketaan, ja ensi vuonnahan se on valtion kasasta pois 50 miljoonaa euroa. Mutta ei se sitä tavallista autoilijaa lämmitä, se muutaman kympin ajoneuvoveron alentaminen. Silläkö te meinaatte kompensoida nämä olemassa olevat kalliit polttoaineen hinnat? Ja siihen samaan syssyyn te kaksi vuotta sitten virititte sen bensapommin päästökaupan toimesta, että polttoaineen hinta nousee vielä entisestään, ja siihen tulee vielä tämä jakeluvelvoitteen nostaminen, jota kyllä perussuomalaiset Säätytalolla ansiokkaasti yrittivät saada alennettua, mutta tosinhan kävi, ei se jakeluvelvoite alentunut. Päinvastoin polttoaineen hinta nousee senkin osalta.

Vielä tähän, mitä ammattiliikenne odotti, että siellä laatikossa olleet lakiluonnokset ammattidieselin osalta olisitte ottaneet jo valmiiksi käyttöön tai valmistelleet sen jo kolme vuotta sitten, jotta se olisi sitten valmiina ammattiliikenteen suuntaan, niin se tulee vasta vuonna 2028. Ei sitä voi kuin ihmetellä.

Ja kyllä, edelleenkin, jos jotain hallitus on saanut aikaan polttoaineen verotuksen keventämisen osalta, niin kyllä, se 4,4 senttiähan tuli veronkevennystä per litra. Edellinen hallitushan nosti polttoaineen verotusta. Kyllä, tosiasioiden tunnustaminen on viisauden alkua. Se nosti kuusi senttiä viime vaalikaudella hallitusohjelmallaan fossiilisten polttoaineitten veroa. Eli te ette te päässeet takaisin siihen olemassa olleeseen veroonkaan. Jos olisitte sen kuusi senttiä laskeneet, niin sitten olisi saattanut jotain jopa ehkä näkyä. No, voin sanoa, että ei kyllä näy, koska polttoaineen hinta jo paikkakunnittain tuolla pohjoisessa Suomessa ja myös täällä eteläisessä Suomessa heiluu jopa kymmenen senttiä litralta. Eli te eihän tuo veronalennus näy missään muualla kuin valtion veronkannossa miinusmerkkisenä sen 170 miljoonaa euroa. Sitten samaan aikaan te 30 miljoonaa euroa perusväylänpidosta vielä leikkaatte ensi vuonna ja sitä seuraavana vuonna 38 miljoonaa euroa. Olisitte senkin rahan käyttäneet sinne perusväylänpitoon, ettei tarvitsisi niin tavallisten suomalaisten kuin ammattiliikenteen kuljettajien väistellä syventyviä monttuja tuolla alempiasteisella tiever-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

kolla. Jotain hyvään tässä on, se, että nämä pääväylät ovat jonkinasteisessa kunnossa, mutta sitten kun mennään alemmalle tieverkolle, josta sitä kasvua haetaan tämän kansantalouden nostattamiseen, niin se onkin sitten aika säädyttömässä kunnossa.

Elikkä mitä minä haluan sanoa hallitukselle, niin nyt pikkuisen ryhtiä tähän liikkeeseen. No, toisaalta ei tässä enää ryhtiä ole odotettavissa. Tämä on jo nyt nähty. [Puhemies koputtaa] Vuosi me katsellaan tätä hommaa, ja sitten seuraavissa eduskuntavaaleissa katsellaan, mitä mieltä se kansa oli tästä asiasta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heikkinen.

21.06 **Janne Heikkinen kok:** Arvoisa puhemies! Jos aikaisemmin keskustelussa ymmärsin edustaja Lindénin puheenvuoroa oikein, niin hän filosofisella tasolla tapaili sitä ajatusta, että pitääkö elämässä mennä joskus riittävän huonosti, jotta sieltä sitten noustaan ylös — hän korjaa, jos ymmärsin tätä ajatuksenjuoksua väärin.

Päysin mielenkiintoisesti todistamaan yhteiskuntatasolla tämmöistä tapahtumaa. Viime vuoden marraskuussa vierailtiin Sambiassa, joka oli joutunut käytännöllisesti katsoen valtiona vararikoon, luottokelvottomaan tilaan. Tämmöisellä ajatuksella hekumoidaan jonkun verran somessa ja internetissä, että Suomen pitäisi ikään kuin ajaa niin tiukasti kohti seinään, että jostain joku tulisi ja laittaisi sitten Suomen asiat kuntoon, puhutaan nyt IMF:stä ja troikasta ja mistä kaikesta. Täytyy sanoa, että kun olen omin silmin nähnyt sellaisen yhteiskunnan, joka on käynyt taloudessa aivan pohjamutia myöten, niin en missään tilanteessa toivo, että sellaiseen koskaan Suomessa päädyttäisiin, ja on kunniakyseminen tässä luottamustehtävässä pyrkiä välttämään sellaista skenaariota kaikin keinoin, koska se, mitä IMF teki kyseisessä maassa heti ensimmäisenä toimenpidesuosituksena, oli se, että he poistivat kaikki polttoaineitten verotuet, mikä kaksinkertaisesti pumppuhinnat siellä. Käytännössä se aiheutti sen, että ihmiset pystyivät tankkaamaan vain palkkapäivänä, ja loppukuusta autot olivat tienposkessa, koska niillä ei pystynyt enää ajamaan. Se kuva oli aika dystooppinenkin, mitä siellä pääsi todistamaan. Tietysti karmeinta on tämmöisessä luottokelvottomassa valtion tilanteessa se, että se on kaikista kammottavinta aivan niille tavallisille, niihin päätöksiin syyttömille ihmisille. Tässä mielessä näkisin, että tämä velkajarru ja sopu siitä ja ikään kuin semmoinen ryhtiliike ja kyky tunnustaa yli puoluerajojen kaikkien vastuullisten puolueitten toimesta se, että nyt on viimeinen hetki ottaa itseämme niskasta kiinni ja laittaa julkinen talous kuntoon ja elää sen mukaan, mihin meillä on aidosti varaa, niin sen pitäisi olla meillä kaikilla kunnian kysymys.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

21.09 **Miko Bergbom ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on erittäin mielenkiintoista keskustelua, mutta edustaja Kettusen höpöpuheet vaikuttavat siihen, että on pakko ottaa niihin nyt ihan ensin kantaa.

Siis ETS 2 eli polttoaineiden päästökauppa: Edustaja Kettunen, te tiedätte varsin hyvin, että se oli osa Fit for 55 -pakettia, joka EU:sta tuli viime kaudella ja jonka kokonaisuuden Marinin hallitus neuvotteli. Eikö näin? Olemme tästä samaa mieltä. [Tuomas Kettunen: Missä EU, siellä ongelma!] — Juuri näin. Ja missä keskusta, siellä huonot päätökset. — Eli polttoaineiden päästökauppa, viime hallituksessa sovittu. Toimeenpanovaihe jäi tälle hallitukselle. No, mitä me voidaan tehdä? Ei meillä ollut enää sanomista siihen, että ei me ha-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

luta olla mukana tässä. Se oli niin kuin annettu, ja that's it — anteeksi, in English. No, mitä sitten? Te vetositte siihen, että sitä olisi voitu viivästyttää. [Tuomas Kettunen: Viivästyttää, kyllä!] — Kyllä. — Oma ymmärrykseni oli se, että virka-arvio oli Suomesta se, että sen viivästyttäminen olisi itse asiassa lisännyt Suomen kustannuksia. Tähän voidaan varmasti palata, mutta tällaisen käsityksen olen saanut.

No, sitten te sanoitte, että missä nyt on se vaikutus hallituksen tekemillä polttoaineveron alennuksilla, kun pumppuhinta on korkea — ja onhan se korkea, siitähän me emme pääse yli emmekä ympäri. Oletteko te nyt, edustaja Kettunen, siis vakavasti sitä mieltä, että näillä polttoaineveron alennuksilla ei olisi vaikutusta pumppuhintaan? Jos te olette sitä mieltä, niin mitä te kuvittelette, että tapahtuisi, jos me nyt kiristäisimme verotusta 270 miljoonalla eurolla — eli noin suurin piirtein hallituksen tekemät päätökset polttoaineveron alennuksiin yhteensä? Olisiko niillä vaikutusta pumppuhintaan teidän mielestänne? Mitä olette mieltä? Totta kai niillä olisi vaikutusta, eli nehan nostaisivat sitä nykyistä kallista polttoaineen hintaa entistä kalliimmaksi, eli totta kai niillä on ilmiselvä vaikutus. Tilanne olisi vielä pahempi.

No, sitten tämä jakeluelvoite: Myös tämän oli meille annettu lainsäädäntö, jossa se olisi noussut hyvin voimakkaasti jo vuonna 2024. Siinä päätöksessä, minkä hallitus teki, sitä jakeluelvoitteen nousu-uraa madallettiin reippaasti, itse asiassa se myös jäädettiin vuodelle 2024. Tämän vaikutus oli nimenomaan se, että polttoaineen hinta ei noussut sitä 25:tä senttiä vuonna 2024, minkä keskusta oli suunnitellut tapahtuvan. SKALhan kuvasi sitä kauden alussa hallitukselta tämmöiseksi merkittäväksi ostovoimaa tukevaksi toimeksi. — Edustaja Kettunen, te olette varmaan tietoisia tästä SKALin ulostulosta.

Nyt se, mikä on tilanne tässä riihessä, on se, että tehtiin päätöksiä työmatkavähennyksen korottamisesta sadalla eurolla, mikä sitten tietysti auttaa työssäkäyvää. Se, mitä perussuomalaiset ajoivat julkilausutusti, oli tietenkin jakeluelvoitteen keventäminen. Tämä ei onnistunut — se on, edustaja Kettunen, taivaan tosi. Se ei onnistunut. Me emme saaneet siinä sopua aikaan, ja sellaista se on, kun monipuoluehallituksessa tehdään päätöksiä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

21.12 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Jotenkin tuntuu siltä, että kun täällä tarpeeksi myöhään taloudesta puhutaan, niin kyllä me aina jotenkin sinne bensaverotukseen päästään. Se näyttää olevan niin sanotusti polttoainetta vähän muillekin kuin pelkästään autoille, se hyvin lämmittää tätä meidänkin keskustelua.

Se ehkä täytyy sanoa, että vaikka ymmärrän tämän miekkailun puolin ja toisin tästä autoilun verotuksen kokonaisuudesta, niin on kuitenkin ehkä hyvä todeta, että kun todella lyö tämän kauden kaikki päätökset yhteen, niin taitaa olla niin, että nyt sitten ensi vuoden tasolla, kun vielä sekä tämä viimeinen polttoaineveron alennus, se 50 miljoonaa, että tämä työmatkavähennyksen korottaminen 100 eurolla tulevat voimaan, niin sitten taidetaan olla itse asiassa työmatkalaisen näkökulmasta siinä samassa tilanteessa, mistä aloitettiin vuonna 23 johtuen siitä, että silloin vuodelle 24, vaikka polttoaineveroa alennettiin, työmatkavähennystähän heikennettiin radikaalisti, minkä johdosta kävi juuri niin, niin kuin monet asiantuntijat ovat todenneet, että varsinkin heidän, jotka pitkää työmatkaa ovat joutuneet sitten taivaltamaan, kokonaisverotus kiristyi. Näinhän siinä kävi niiden muutosten johdosta. Mutta nyt taidetaan todella tulla varmaan ensi vuonna jo siihen, että ollaan aika lailla sa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

massa tilanteessa, kun nyt polttoaineverotus vielä 50 miljoonalla laskee ja sitten tämä työmatkavähennys paranee.

Sitten on kyllä ihan järkevää kysyä, että jos todella haluamme tukea heitä, jotka joutuvat omassa arjessaan autoa käyttämään, niin olisiko meillä kustannustehokkaampia tapoja kuin operoida täällä polttoaineverossa ja sitten täällä ajoneuvoveron puolella, koska en ole aivan varma siitä, kun katsoo näidenkin veropäätösten kohdentumista, ovatko nämä menneet todella heille, jotka autoaan eniten siinä arjessaan tarvitsevat. Mutta tämmöisen linjan hallitus on valinnut.

Sen sanon kuitenkin tähän, että yhdyin edustaja Lohen aiemmin esittämään näkemykseen siitä, että kyllähän meillä edessä on sen päätöksen aika, kun meidän täytyy pohtia, mikä on tämän liikenteen verotusjärjestelmän tulevaisuus. En itse henkilökohtaisesti usko siihen, että käyttöönotto olisi niinkään lähitulevaisuudessa, mutta linjaukset pitäisi tehdä siitä, mitä kohti olemme menossa. Varmasti on niin, että tavalla tai toisella siellä entises-tään korostuu ajettuun matkaan pohjautuva verojärjestelmä, jonka lainen toisaalta meillä tällä hetkellä on, mutta mikäli se muutettaisiin esimerkiksi kilometriperusteiseksi jollakin aikavälillä, niin tietenkin silloin myös nykyiset ja tulevatkin sähköautoilijat osallistuisivat tähän ihan toisella tavalla. Lyhyellä aikavälillä pidän fiskaalisesti ainoana järkevänä sitä ehdotusta, joka tässä salissa on tämän illan aikana tullut, että jos nyt jotain halutaan näistä autoilun verotuksista tarkistella, [Puhemies koputtaa] niin kannattaa kohdentaa katse sinne ajoneuvoveron puolelle.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

21.15 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! On todella minusta hyvä, että käymme täällä neljän suurimman puolueen edustajien kesken — vaikka aika myöhään illalla — vielä tämmöistä hyvää talouspoliittista keskustelua. Arvostan tässä kovasti näkemyksiänne, vaikka en kaikista tietenkään ole samaa mieltä. Pyysin puheenvuoron nyt vastatakseni edustaja Heikkiselle hänen äskeiseen kysymykseensä

Missään nimessä en itse kannata enkä tietenkään aja mitään sellaista linjaa, että Suomi syöksyisi nyt nykytilanteesta vielä syvempään kuiluun tai vertauskuvallisesti törmäisi johonkin seinään ja sitten tarvittaisiin joku ulkopuolinen taho ikään kuin järjestämään meidän puolesta asiamme. Ei missään nimessä. Kyllä me demokraattisessa maassa itse vastuullisesti nämä hoidamme.

Käytin esimerkkinä tuota 90-luvun lamaa, koska — ehkä erotuksena tässä nyt kollegoista, johtuen ihan biologisesta tosiasiasta — olen ollut vastuullisissa tehtävissä silloin 90-luvun alussa, ja se oli monella tavalla, kuulkaa, mielenkiintoista aikaa, ja olen siitä sitten myös pitänyt ihan talouspoliittisia esitelmiä, toki painottuen osin tietysti sosiaali- ja terveydenhuoltoon mutta ihan myös talouspuoleen.

Ihan lyhyesti, jos kerrataan, mitkä olivat ne keinot, joita silloin käytettiin. Tilannehan oli silloin pahempi kuin nyt. Siis nythän me tuskailemme sen kanssa, että meillä on niin paljon velkaa, ja me haluaisimme yhdessä katkaista tämän velan kasvun. Silloinhan tilanne oli se, että Suomi ei meinannut saada mistään velkaa. Silloin valtiovarainministeri Viinanen matkusti Japaniin, ja sieltä sitten joka puolelta maailmaa yritettiin anella, että mistä saataisiin velkaa.

Mutta silloin tehtiin se, että kun työttömyys lähenteli melkein 500 000:ta pahimmillaan, niin kaikkien niiden, joilla vielä oli töitä, verotus pantiin, kuulkaa, ihan tappiin. Jos me pu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

humme nykyisistä verotasoista, niin ne veroprosentit olivat silloin, minullakin hyväpalkkaisena virkamiehenä, selvästi korkeammat kuin mitä ne ovat tällä hetkellä. Sitten leikattiin aika voimakkaasti erilaisia julkisia palveluja ja etuuksia, sitten lainattiin maailmalta niin paljon rahaa kuin ikinä saatiin, ja näillä keinoilla yritettiin voittaa se tilanne.

Sittenhän oli ehkä kaikkein merkittävintä se, että kolmeksi vuodeksi neuvoteltiin työmarkkinoilla sopimus, jossa palkat eivät nousseet ollenkaan ja lomarahat lainattiin pois. Siis se oli miinus kuusi prosenttia tietenkin se lomarahojen leikkaaminen. Tässähän edustaja Lyly viittasi vankalla kokemuksella siihen, että sopu työmarkkinoilla kaikkein vaikeimpina aikoina on äärimmäisen tärkeää. Kyllä suomalaiset ymmärtävät sitten, miten näistä mennään.

Sitten oli mielenkiintoista se, että kuntapuolella, missä itse työskentelin, oli silloin käytössä tämä velvoitetyöllistäminen, eli 500 ansiosidonnaisen päivän jälkeen kunnan velvollisuus oli palkata kuudeksi kuukaudeksi tekemään töitä, ja sitten pääsi taas ansiosidonnaiselle. Ja kuulkaa, 30 prosentin työttömyydestä — Pori, Rauma, länsirannikon viennistä eläneet teollisuuskaupungit, Meri-Porin kaupunginosassa Pihlavassa [Puhemies koputtaa] työttömyys nousi 50 prosenttiin — Suomi lähti sitten nousuun Lipposen hallituksen johdolla, joita kausia tuli kaksi peräkkäin, ja puhemiehemmekin sitten jälkimmäisessä Lipposen hallituksessa oli. — Lopetan tähän. Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

21.19 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! On ollut erinomaisen hyvää keskustelua, varsinkin tämän illan lopputunneilla. Kiitoksia siitä edustajakollegoille.

Vielä tähän hiilineutraalisuustavoitteeseen vuoteen 2035: Se on tämän hallituksen tavoite, tämä yhteiskunta hiilineutraaliksi vuoteen 2035 mennessä, ja se on perussuomalaisten tukemaa ilmastopolitiikkaa. Mutta tästä päästökaupasta te ette pääse yli ettekä ympäri, nimittäin te virititte sen bensapommin, mikä astuu nyt voimaan, ja te nytten totesitte, edustaja Bergbom, että jos tätä ei olisi tehty, niin virka-arvion mukaan olisi ollut kovemmat kustannukset, jotenkin tähän tyyliin te äsken vastasitte, [Miko Bergbom: Näin ymmärsin, joo!] mutta siis silloinen talousvaliokunnan puheenjohtaja Puisto on todennut, että jos sitä oltaisiin lykätty vuoden 2030 jälkeen, oltaisiin jouduttu ottamaan siihen mukaan ihan vastaava hiilidioksidivero.

Niin kuin edustaja Räsänen, Joona, tuossa jo totesi aikaisemmin: kunpa tulisi tämä politiikka tähän kuvioon. Poliitiikkahan sen määrittelee, minkälaisia tavoitteita asetetaan. Te olette hallituksessa asettaneet nämä tavoitteet, ja te olette menneet mallioppilaaksi tähän Euroopan unionin päästökauppahommaan. Te olisitte aivan hyvin pystyneet... Kun me puhumme nyt tässä, rouva puhemies, suunnitelmavuosista sinne vuoteen 30 asti, niin tämäkin päästökauppa-asia oltaisiin voitu aivan hyvin teidän hallituksenne toimilla siirtää vähän myöhemmäksi.

Mutta kyllä se nyt, rouva puhemies, on nähtävä, että tähän aikaan on eletty, että kun perussuomalaiset ovat hallituksessa, niin pähkinänkuoria kuskataan tänne Helsingin voimalaitoksiin Norsunluurannikolta asti. Tämäkö on se politiikka, mitä perussuomalaiset harjoittavat? Siis pähkinänkuoria kuskataan polttolaitokseen tänne Helsinkiin. Tällä hetkellä siellä, kuulkaa, on kasallinen pähkinänkuoria Loviisan satamassa. Tämäkö on sitä teidän energiapolitiikkaa? Samaan aikaan turvetuotannon osalle te ette saaneet kuin joitain pieniä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

kirjauksia. [Janne Heikkisen välihuuto] En rupea niitä lukemaan sen enempää. [Miko Bergbom: Liian hyviä!]

Tähän hyvään keskusteluun lopuksi haluan vain todeta sen, että tilinpäätös valtion osalta vuonna 24 on miinus 12,1 miljardia euroa, tilinpäätös vuonna 2025 on miinus 12,7 miljardia euroa, ja sitten tämän vuoden talousarvio on miinuksella 10,8 miljardia, ja suunnitelmavuodet: vuonna 27 miinus 13,2 miljardia euroa, vuonna 2028 miinus 16,2 miljardia euroa ja vuosina 2029 ja 2030 miinus 17 miljardia euroa. Olisimme oppositiosta odottaneet, että riihessä olisi tullut näihin suunnitelmavuosiin [Puhemies koputtaa] pikkuisen huojennusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

21.22 **Miko Bergbom ps:** Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän sen, että etenkin oppositiopuolueilla on mahdollisuus ja ehkä halukin tulkita tilastoja valikoidusti ja faktoja valikoidusti, mutta toivoisin, edustaja Kettunen, että mitä tulee tähän polttoaineiden päästökauppaan eli ETS kakkoseen, niin pysytään nyt edes sen verran totuudessa, että te päätitte ja neuvottelitte sen paketin Suomelle. Mitä tälle hallitukselle jäi? Ei mitään muuta mahdollisuutta kuin toimeenpanna se. Te tiedätte tämän. [Tuomas Kettusen välihuuto] Me voidaan toki käydä tätä keskustelua ja pyytää tähän vaikka riippumaton faktantarkastus ulkopuolisilta ihmisiltä siitä, minkä hallituksen päätös oli se, että ETS 2 tulee Suomeen. Te tiedätte lopputuloksen, niin minä ihmettelen, jos te aidosti haluatte avata tämän keskustelun.

Hiilineutraalisuustavoitteesta 2035: Mielestäni perussuomalaiset ovat varsin avoimesti myöntäneet hallitusneuvotteluista alkaen, että se ei ole meidän tavoite. [Tuomas Kettusen välihuuto] Jos kaikki muut puolueet haluavat siihen sitoutua, niin olkoon sitten näin. Ei käytetty siihen ikään kuin kaikkia meidän poliittisia paukkuja, vaan valikoitiin panoksia johonkin muihin toimiin sitten. Meillä on edelleen siihen liittyen huolia, ja me uskotaan, että me ei tulla siihen pääsemään ilman merkittäviä toimia, jotka maksavat sitten paitsi suomalaisille kuluttajille myös suomalaiselle yhteiskunnalle aika paljon itse asiassa. Mutta me tiedetään, että tähän keskusteluun me tullaan palaamaan myös tässä salissa, kun katsotaan, pääseekö Suomi hiilineutraalisuustavoitteeseen vuonna 2035. Mitä tulee EU:hun, niin se ei liity suoraan siihen, koska EU tavoittelee hiilineutraalisuutta vuodelle 2050, ja nämä toimet, mitä EU:ssa tehdään, liittyvät siihen kokonaisuuteen.

No, sitten vastaan muun muutamiiin muihin. Edustaja Räsänen nosti tämän, että vertailaan, kuinka paljon autoilija maksaa. Itse asiassa hallituksen veropolitiikassa on mielestäni tärkeitä ottaa huomioon, että jos esimerkiksi jakeluelvoiteuran kevennystä yhdistettynä polttoaineveron alennuksiin vertaa työmatkavähennykseen, niin työmatkavähennys auttaa suoraan työssäkäyvää veronmaksajaa, mutta suoraan kuljetusyrytyksiin sillä en kyllä näe vaikutusta, kun taas sitten näillä polttoaineveron alennuksilla ja jakeluelvoiteuran kevennyksellä on suora vaikutus kuljetusyrytyksiin ja sitä kautta myös heidän kustannuskilpailukykyensä. Eli tässä on kyllä paitsi ajateltu tavallista autoilijaa myöskin sitten pyritty hyödyttämään suomalaisia kuljetusyrytyksiä, logistiikkaa ja meidän teollisuutta. On sillä sekin vaikutus.

Ensiasunnon ostajien verovapaus varainsiirtoverossa: Ymmärrän sen, ihan kiva toimi, mutta en aidosti ihan rehellisesti sanottuna usko, että se on kaikista tehokkain toimi. Perustelen sitä sillä, että ensiasunnon ostajien asunnon keskihinta ei pääsääntöisesti ole kuitenkaan aivan massiivinen, pois lukien ehkä pääkaupunkiseutu. Tästä syystä se varainsiirto-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

verokin jää varsin matalaksi, eli isoin vaikutushan on sillä, saatko ylipäätänsä sitä lainaa, onko sinulla kerättynä se riittävä pääoma. Se varainsiirtovero muodostaa pienen osan siinä. Mutta sitten kun mennään isoihin asuntokauppoihin, niin siellä se varainsiirtovero alkaakin jo vaikuttaa, ja tästä syystä laskisin mieluummin niitä varainsiirtoveron kantoja, kuten hallitus on tehnytkin. Ensiasunnon ostajien verovapaus on hyvien päivien hyvä toimi, [Puhemies koputtaa] mutta en aidosti usko, että sillä on niin suuri merkitys asuntokauppaan pitkällä aikavälillä kuin annetaan ymmärtää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

21.25 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Voin omalta osaltani vakuuttaa, että jätän tämän illan puheenvuorot tähän, mutta ajattelin palata vielä nyt tämän keskustelun ytimeen eli todella tähän julkisen talouden suunnitelmaan, joka nyt meillä lähete keskustelussa on. Tästä sitten lähtee jokaisen valiokunnan käsittely, ja aikanaan valtiovarainvaliokunnan mietinnön valmistuttua palaamme tähän saliin. Toivoisin nyt, kun tässä talossa ihan jokaisessa valiokunnassa tätä julkisen talouden suunnitelmaa käsitellään, että tätä käsiteltäisiin erityisellä vakavuudella juuri sen takia, että nämä suunnitelma vuosien lukemathan ovat sellaisia, että ne eivät voi päästä tapahtumaan. Tämähän on se valitettava tosiasia. Me emme voi tässä yhteiskunnassa mennä siihen tilanteeseen, että normaalioloissa — siis normaalioloissa — yhden vuoden alijäämämme olisi yli 17 miljardia euroa. Mikäli näin pääsee käymään, niin kyllä se tarkoittaa silloin sitä, että se yhteiskuntamalli, joka meillä on, tulee jossakin vaiheessa tiensä päin. Näin se vaan on, kun katsoo niitä alijäämäkehityksiä, joita tämä suunnitelma antaa. Siksi olisi ihan hyvä, riippumatta siitä, mitä tähän mietintöön kirjataan, että ainakin jokainen meistä kävisi nämä ajatusleikit läpi, että minkälaisia toimenpiteitä on välttämätöntä tehdä tulevaisuudessa, jotta tämä tilanne saadaan hallintaan ja tämä tilanne saadaan käännettyä.

Kun paljon on puhuttu tästä finanssipolitiikan ohjauskehikosta, josta myös tätä kansanomaista nimeä ”velkajarru” käytetään, niin senkin jälkeen on hyvä muistaa, että mikäli onnistuisimme siinä, että seuraavalla vaalikaudella velkaa tuottavan sektorin alijäämä saataisiin painettua maksimissaan sinne miinus 2,5 prosenttiin, niin senkin jälkeen se tarkoittaa, että me edelleen otamme uutta velkaa joka vuosi lähes kahdeksan miljardia euroa. Tähän on hyvä pysähtyä. Siis todella, jos senkin tavoitteen jälkeen, mikä on äärimmäisen kova, tässä onnistuttaisiin, niin sekin vain puolittaisi nykyiset alijäämät — siis puolittaisi nykyiset alijäämät. Tämä kertoo, kuinka krooninen ja syvä meidän tilanteemme on, ja tämä on välttämätöntä saada käännettyä, koska mikäli niin ei käy, niin sitten todella olemme siinä tilanteessa, että seuraavan kerran kun pilliin vihelletään, tulee pandemia tai jotain muuta vakavampaa, niin kriisinkestävyys on olematon. Siinä tilanteessa emme enää pystyisi ottamaan vastaan iskua valtiona, yhteiskuntana kansalaisten ja yritysten puolesta, niin kuin tehtiin esimerkiksi korona-aikana, niin kuin tehtiin Venäjän aloittaman hyökkäyssodan jälkeen. Jos haluamme, että meillä edelleen on kriisinkestävyttä, jos haluamme, että meillä edelleen on hyvinvointivaltio olemassa, meidän on välttämätöntä saada nämä vuositaiset alijäämät pienemmiksi. [Tuomas Kettunen: Hyvä puheenvuoro!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2026 vp

21.29 **Miko Bergbom ps:** Arvoisa rouva puhemies! En ole isosta kuvasta edustaja Räsänen kanssa millään tavalla eri mieltä. On päivänselvää, että julkinen talous on vakautettava, jotta meillä on nimenomaan kyky vastata niihin tuleviin kriiseihin. On melko varmaa, että joitain kriisejä tulee aina. Kysymys on vain siitä, mikä on seuraava ja milloin se tulee tapahtumaan.

Minä toivon sydämeni pohjasta, että kun seuraavan kauden sopeutuslistaa lähdetään puolueesta riippumatta miettimään, kuka siellä sitten onkaan neuvottelemassa, niin aidosti pyrittäisiin välttämään kaikin keinoin työhön ja yrittämiseen kohdistuvat veronkiristykset, koska sillä voi olla vakava, fataali vaikutus siihen kasvuun, tulevaan kasvuun, mitä kaikki puolueet yksimielisesti tavoittelevat tai ainakin haluavat. Jos me halutaan, että Suomi nousee, niin se on välttämätöntä, että yrityksissä ja työntekijöillä tapahtuu sitä aktiviteettia, että saadaan lisää työtä tähän maahan.

Eduskunnassahan puhutaan paljon suhdanteista, ja on totta, että Suomen suhdannetilanne ei ole hyvä johtuen Iranista, johtuen Venäjistä ja Ukrainan sodasta, mutta ei siihen voi loputtomasti vedota. Finanssikriisistä reaalisesti talous ei ole kasvanut. Voiko sen kokajakajakson selittää pelkillä suhdanteilla? No, ei voi. Silloin siellä pohjalla on joitain rakenteellisia ongelmia, joita on yritetty korjata nyt ja on varmasti aiemmissa hallituksissa yritetty korjata, mutta tätä työtä on pakko jatkaa.

Ja kyllä, sopeutustaakka tulee olemaan valtava. Tätä korostaa nimenomaan se, että nyt kun vaaleihin lähdetään, niin toivon, kuten sanoin aiemmin tv-lähetyksen ollessa käynnissä, milloin täällä on yleensä vähän vauhdikkaampi meno, että jokainen puolue julkistaisi ennen vaaleja omia sopeutuslistojaan, näkemyksiään siitä. Minä ymmärrän sen, että yksi puolue ei lyö 11 miljardin edestä esityksiä pöytään, mutta löisi nyt edes kuuden tai seitsemän miljardin edestä. Sitten meillä on vertailua äänestäjille siitä, mitä puolueet haluavat tehdä. Okei, kaikki ovat samaa mieltä, että pitää sopeuttaa, mutta silloinhan äänestäjälle mielenkiintoinen kysymys on, mitä arvovalintoja puolueet tekevät, mitä he olisivat aidosti valmiina edistämään. Tämän takia olisi minun mielestäni erittäin tärkeätä, että kaikki puolueet julkistaisivat sen rehellisesti ääneen. Eikö totta? Tästä varmaan ollaan suurin piirtein samaa mieltä kaikki. Eli rehellinen vaalikamppailu lähtee siitä, että ollaan kaikki näistä peruskuvioista suurin piirtein samaa mieltä, mutta sitten jokainen esittää sen oman vaihtoehdonsa. Siihen tällä kertaa ja näissä vaaleissa nähdäkseni tulee kuulumaan avoimesti myöskin nämä sopeutuslistat paremmin kuin viime kerralla. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan, jolle muut erikoisvaliokunnat voivat antaa lausunnon viimeistään 22.5.2026.